

fundatia culturala
targu-jiu

COLUMNNA

anul XXI nr.83/2

2017

ISSN 1453-7982

-serie nouă-

**critică și
cronică:**

Marin I. Arcuș
Zenovie Cârlușea
Eugen Evu
Aureliu Goci
Alex Gregora
Gheorghe Grigurcu
Mihaela Sanda Marinescu
Lazăr Popescu
Marcela Romanescu
Ion Trancău

proză:

Ion C. Duță
Gheorghe Andrei Neagu

eseuri și studii:

Miruna Cajvaneanu
Ștefan Doru Dăncuș
Florin Hutium
Daniel Popa
Ion Popescu-Brădiceni
Daniela Șontică

poezie:

Vlad Cernea Jerca
Vasile Gugu
Alensis De Nobilis
Vasile Ponea
I. D. Sicore
George Topârceanu
Grig M. Dobreanu

**restituiți
și evocări:**

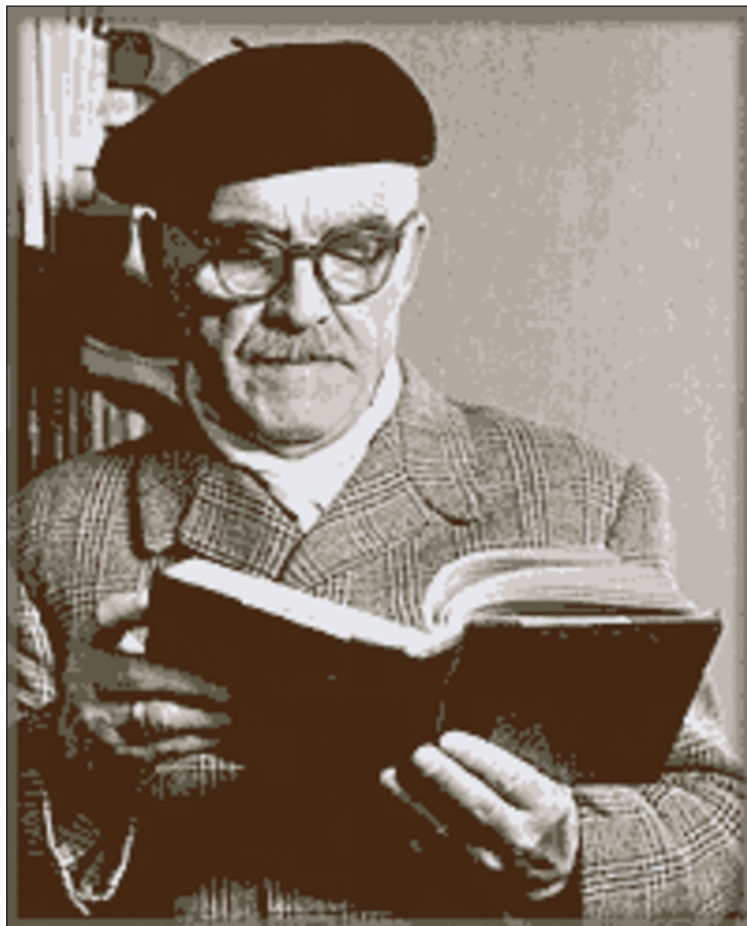
Mircea Arjuna
Nicolae Mățaș
Mihai Sporiș
George Țârnea
Laurențiu Ulici
Tudor Voinea

**teatru și
cronică teatrală:**

Ecaterina Chifu

caietele COLUMNNA

REVISTĂ TRIMESTRIALĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ

traduceri:

Alberto Voka

grafică:

sculpturi de Nicolae Fleissing

Fără Arghezi...

Ion Trancău

La 14 iulie 2017, comemorăm semicentenarul trecerii în eternitate și posteritate a celui mai poet român de după Eminescu, așa cum afirma Mihai Ralea la debutul editorial al lui Tudor Arghezi, cu volumul *Cuvinte potrivite*, din anul 1927. De acum nonagenar, peste 10 ani se va aniversa centenarul acestui debut, ca eveniment poetic de neuitat.

Ulterior, cu totul malițios și inechitabil, s-a manifestat Miron Radu Paraschivescu, autorul atracțiosului volum de *Cântice țigănești*, lansând formula fără fond după care poezia noastră din perioada interbelică ar începe și s-ar ilustra cu celebra trinitate a consoanei B, Bacovia, Blaga și Barbu, și nu cu litera princeps, vocala A, recte cu Arghezi.

(continuare în pag. 8)

semnal

S

Ca și cum
Gheorghe Grigurcu,
Editura Paralela 45, București
2017, pag. 294

Din însemnările Călătorului
George Drăghescu, Ed. Pleiade,
Satu Mare, 2017, pag. 90

Edit
Viluca Zara, Editura Ex Ponto,
Constanța, 2016, pag. 144

Diavol cu coarne de miel
Spiridon Popescu,
Ed. Timpul, Iași, 2017, pag. 326

La prima lectură

Ion Trancău

Miracol grigurcian

Capitolul preliminar al acestei micro-monografii are menirea să ofere date biobibliografice utile, selective și semnificative, pentru cunoașterea personalității și operei unui scriitor contemporan important, poetul și memorialistul, criticul și istoricul literar Gheorghe Grigurcu, venind din interbelic, prin comunism și tranziție, spre un viitor destul de sumbru și incert.

De la început, trebuie să avem în vedere un element biografic semnificativ: autorul volumului de critică și istorie literară cu titlul *De la Mihai Eminescu la Nicolae Labiș* este originar din orașul basarabean Sorooca, unde s-a născut la 16 aprilie 1936, primul an din ultimul lustru al prosperității noastre interbelice. De asemenea, trebuie să știm că același deceniu, al patrulea, din secolul XX, s-a relevat generos cu literatura noastră postbelică și postdecembristă, oferindu-i, prin naștere, un mare număr de scriitori veritabili, înzestrați cu talent incontestabil, cei mai mulți dintre ei cuprinși de Nicolae Manolescu și Alex Ștefănescu în *Istoriile* lor literare.

S-au născut în acel interval de timp, 1930-1940, de bun augur pentru beletristica noastră, poeții Petre Stoica, Mircea Ivănescu, Florin Mugur, Marin Sorescu, Gheorghe Grigurcu, Cezar Baltag, Ilie Constantin, Emil Brumaru, Ileana Mălăncioiu, mai mare decât ei, cu cel puțin un an, Aurel Rău, prozatorii Fănuș Neagu, Alexandru Ivasiuc, Ion Băieșu, Nicolae Breban, D.R. Popescu, Sorin Titel, George Bălăiță, Bujor Nedelcovici, Paul Goma, Dumitru Țepeneag, Augustin Buzura, criticii, istoricii literari și eseștii Eugen Simion, Matei Călinescu, Lucian Raicu, Livius Ciocârlie, Gabriel Dimisianu, Gheorghe Grigurcu, Valeriu Cristea, Nicolae Manolescu, Virgil Nemoianu, Mihai Zamfir,

Mircea Martin, C. Stănescu și alții. Un scriitor omis din *Istoriile* literare manolesciene, poet, fabulist și epigramist talentat, dar și critic literar, este Nicolae Dragoș, născut și el în acelaș deceniu fecund, în anul 1938.

Prelungita enumerare antropomimică a acestor scriitori, nu este deloc aleatorie și fastiduoasă deoarece cuprinde un întreg lot de creatori reprezentativi pentru cele trei decenii postbelice, 1960-1990, când literatura noastră de *sub comunism* s-a emancipat considerabil și a marcat momente de triumf în lupta cu inerțiile proletcultismului, realismului socialist și ale tezismului ceaușist, naționalist-protocronist.

Prin creația acestor scriitori, înzestrați cu subtile disponibilități creative *subversive* și *evazi-onist-estetice*, a fost blamată și compromisă, în mod irevocabil, literatura oportunistă din anii *stalinismului integral*, 1948-1953, și ai *obsedantului deceniu*, 1950-1960.

(continuare în pag. 32)

Fondator: Tudor Voinea

Redactor șef: Vasile Ponea

Redactori: Ion Popescu Brădiceni - redactor principal, Ion Trancău, Lazăr Popescu, Cristian George Brebenel, Aurel Antonie, Marius Iorga, Gelu Birău, Elena Roată, Alex Gregora, Florian Saioc, Eugen Evu

Tehnoredactare și procesare grafică:
Bogdan Chirimbu

Fundația Culturală "COLUMNA", Tg.Jiu,
tel: 0253 216529, 0740157280

cenaclulcolumna.wordpress.com la rubrica "Revista"
Vizualizare și pe: www.targuiiu.ro la rubrica "Cetățeni" și
Correspondență pe e-mail: ponea.vasile@yahoo.com

**Opiniile exprimate în revistă aparțin exclusiv autorilor.
Materialele trimise să fie scrise cu diacritice și în
format digital, dar cele netipărite nu se restituie.**

O carte închinată lui Goma

Gheorghe Grigurcu

Cu prilejul împlinirii de către scriitorul și luptătorul Paul Goma a trei sferturi de veac de viață, Flori Bălănescu îi închină o carte de toată isprava. O carte înmănunchind textele unui număr apreciabil de intelighenți care-l comentează din unghiuri felurite, într-o polifonie a cărei rezultată e, așa cum se cuvine, o tonalitate a comprehensiunii bătînd spre omagiu. Deși nu e o sinteză formală, suntem în măsură a desprinde din paginile sale nu numai trăsăturile personalității la care se referă ci și aspectele de căpetenie ale fenomenului Goma care e departe de a-și lăsa indiferenți contemporanii, producînd reacții de-o continuă vivacitate, atitudini pro și contra celui în cauză, nu o dată într-o textură pasională. După toate probabilitățile, posteritatea îi va acorda o atenție la fel de insistentă, sperăm însă că într-un duh mai obiectiv. Și nu va înregistra absenteismul pe care-l răsfrînge volumul alcătuit de inimoasa Flori Bălănescu, întrucît lipsesc dintr-însul o seamă de nume de largă circulație ale literelor noastre actuale, inclusiv cîțiva „directori de conștiință” care preferă a se drapa în tăcere... Fapt lesne de priceput. Neacceptînd limbajul diplomatic, soluțiile echivo-cului ori ale tergiversării, Goma n-ar fi putut fi cuprins convenabil în plasa lor lunecoasă. Străin de orice disimulare, conjuncturalism, versatilitate, d-sa impune prin forța lucrurilor un tratament similar din partea conștiințelor receptoare de bună credință. Felul intens-participativ de-a fi al lui Goma se opune placidității

ticluite de care se slujesc destui. Scriitorul nu obișnuiește a-și spăla rufele în familie (literară) și nici a se spăla pe mâini cînd se confruntă (și se confruntă perpetuu) cu dificultăți dintre cele ocolite abil de condeierii „descurcări”. Natura discursului d-sale e stihială, aidoma unei furtuni ori a unei revărsări violente de apă împotriva cărora nu te poți apăra cu o umbrelă sau cu o pereche de galoși. Caracteristica de esență a lui Goma: radicalismul. Un radicalism care, după părerea analistului pe care-l cităm acum, ne-ar duce gîndul la Socrate: „Acest lucru i-a dat și șansa să scape din iadul roșu. Nu jumătățile de măsură. E drept că unii români au fost împușcați la graniță, alții s-au stins în spitale de psihiatrie sau în închisori. Paul Goma, însă, e printre cei care au dreptul moral să vorbească în numele lor. Dreptatea e absolută pe măsura curajului său” (Ionel Bușe). Există, desigur, o deosebire între „rezistența prin cultură”, nelipsită de cele mai multe ori de dezagremente, formă a moralei și aceasta, și oponenta fățișă, revolta cu miză civică. Cea dintîi e o soluție de supraviețuire, cea de-a doua una de neintegrare totală, cu riscuri maxime. Întruchipînd ultima postură, Goma face o figură leonină: „Nu-i e frică să rămîină singur împotriva tuturor. *Seul et envers tous*. N-are spaima că adevărurile lui îl fac antipatic ori agasant. Unii îi spun *rigid* (în loc de ferm), chiar abuziv în atac, iar cei care l-ar castra (măcar l-ar amorți nițel cu aconitină) nu-s puțini” (Magda Ursache). Așadar Goma se

așează la antipodul colaborați-oniștilor de marcă, dintre care unii precum Păunescu, Vadim, D. R. Popescu, Dinu Săraru, Artur Silvestri au supraviețuit cotelurii din decembrie 1989, nu doar înșurubîndu-se în situații politic-administrativ-pecuniare îndeobște superioare celor deținute în „epoca de aur” („Vom fi ce-am fost și mai mult decît atît” reprezintă emblema cinică a parvenitismului respectiv), ci și iscînd o zonă gri a acceptării, a sprijinirii lor cel puțin tacite din partea unor confrăți cu prezumții liberalizante. Implicit și cîteodată chiar explicit, între Goma și tenorii ceaușismului, ei au optat pentru cei din urmă...

Elocventă ni se înfățișează diagrama evoluției lui Goma pe planul evaluării de care a avut/are parte. Cum era și de așteptat, atitudinea pentru care a optat, în răspăr cu istoria inică ce ne-a cuprins în acolada ei, singularitatea d-sale profund incomodă, au produs ispita unor negații. Una din ele, perfidă cu osebite, avea în vizer calitatea scriitoricească a lui Goma, aparent ușor

☑ de recuzat (chestiune „de gust”, valorizare capricios-subiectivă!), cu atât mai mult cu cât vigilența cenzurii nu i-a îngăduit să publice mai nimic în țară, înainte de-a pleca în exil. Intriga poliției politice nu mai trebuie demonstrată: „Cu ani în urmă, majoritatea literatorilor autohtoni «nu auziseră» de Goma și de faptele lui; sau dacă totuși auziseră, nu fuseseră impresionați de ele; și aceasta pentru că Goma «nu avea talent» de scriitor, deci nu era, propriu-zis, un scriitor, așa că de ce să ne intereseze - pe noi, adevărații scriitori români - cazul unui scandalagiu non-scriitor?” (Daniel Cristea-Enache). Ce s-a întâmplat îndată după răsturnarea lui Ceaușescu? Același distins critic are impresia (pe care n-am putea-o împărtăși) că s-ar fi produs o bruscă supravalorizare a lui Goma, aflat pe valul entuziasmului, cam așa, adăugăm noi, cum stăteau lucrurile după „liberalizarea” din jurul anului 1965, când primul val șaizecist s-a văzut urcat pe podiumul unei sancțiuni estetice excesiv magnanime. În realitate a avut loc exclusiv un episod de scurtă durată al unor judecăți adecvate: „Nu știu câți dintre noi ar fi rezistat la o asemenea sarcină înfii descalificantă, apoi hipervalorizantă, aplicată de un câmp receptor conformist unei bio-bibliografii care este una și aceeași. Ca și cum n-ar fi fost suficient un asemenea balans, la o vreme după ce *Goma-?* devenise, la noi, *Goma-!*, subiectul transformat în obiectul adorației de breaslă a început să se certe, în parte, cu aproape toți actorii importanți ai scenei culturale autohtone”. Firește,

Goma nu putea fi domolit, „cum-părat”, anihilat prin jerbe de elogi. Goma nu tăcea. Se dovedea intratabil. Urmarea? O rezervă progresivă a „scriitorului generic” (*de facto* adaptabil la vreme), care a încetat să-l mai laude ori pur și simplu a decis să-l ignore. O comportare analoagă a fost cea a editurilor importante care n-au mai vrut să-i publice cărțile, chiar dacă s-au angajat s-o facă (caz frapant: Humanitas, care n-a șovăit a-i da la topit una din ele deja tipărită și chiar a-i refuza autorului restituirea manuscriselor ce i le-a încredințat!). Au ieșit iarăși la suprafață felurite incriminări, de la cele privitoare la „lipsa de talent” pînă la „negativism”, spirit „demolator”, „ură a nepuinței”, menite a descuraja orice revenire onorabilă a celui în cauză în perimetrul de bonton al vieții literare. Arogantul Buzura îi contestă, într-un context mustind de venin, înzestrarea epică, cu ochii ațintiți spre oamenii zilei dinspre care pot curge considerabile avantaje, alții precum Marta Petreu sau Vitalie Ciobanu („fratele” din Chișinău, cum îl numea Goma), inspirați din același oportunism vizibil cu ochiul liber, îi întorc spatele fără zăbavă. Goma nu mai „renta”. Într-un fel, am revenit la punctul de plecare. În nu mai redusă măsură decît în anii ceaușismului, Goma a ajuns să fie denunțat din nou ca un ins turbulent, un *trouble-fête*, un huligan al scrisului pe care se cuvine să-l „pui la punct” ori să n-ai de-a face cu el...

Situație ce indică o dată mai mult împrejurarea că Goma e *altceva*, că participă la o altă lume în raport, din păcate, cu majoritatea confrăților d-sale, scăpînd înțelegerii lor nu doar empatice

ci și raționale, precum o faptură de altă speță. Producția lui Goma „este, probabil, una foarte greu de digerat pentru mulți dintre scriitorii importanți de azi. Ei apar în lumina prea puțin convenabilă a lașității lor de acum aproape trei decenii, a propriilor compromisuri, mai mari sau mai mici, făcute pentru a păstra/obține statutul de privilegiat. Excepțiile, în ordine morală, sunt puține și, de aceea, ele trebuie subliniate” (Tudorel Urian). A intervenit neîndoelnic și o dispoziție concurențială, care, pe semne, încă nu s-a epuizat, dacă nu cumva, dată fiind faima pe cât de neoficială pe atât de amplă a celui în cauză, a sporit. Astfel vrăjmășia autorităților comuniste s-a putut suprapune peste lipsa de scrupule a unor colegi de condei care, spre rușinea lor indelebilă, n-au șovăit a-l huidui pe temerarul opozant, încă în momentul culminant al acțiunii sale, care a fost anul 1977, al „cutremurului oamenilor”: „Poate că este interesant de știut și cine sunt cei care, în anul 1977, s-au manifestat public împotriva protestelor lui Goma, continuă Tudorel Urian. Le reproduc doar numele, după o notă a Securității din ziua de 10 decembrie 1977: Eugen Barbu, Fănuș Neagu, Ion Lotreanu, Doru Popovici, graficianul Ion Dogar-Marinescu, studenta Hydassi Ana și profesorul Valentin Tăutu (din Cluj), studentul Radu Rădescu, profesoara Maria Panaitescu, doctorul Gheorghe Radu, Zigu Ornea, Adrian Beldeanu, Leon Kalustian, Alexandru Tocilescu, Nelu Oancea, Marin Preda, Dan Zamfirescu, Constantin Abăluță, preoții greco-catolici Gheorghe

Chindriș, Gheorghe Coman, Dumitru Pop”. Nu ne miră prezența în înșiruirea citată a unor Eugen Barbu, Fănuș Neagu, Zigu Ornea, Dan Zamfirescu și nici a lui Marin Preda (n-ați observat că în ultimii ani nu se mai prea vorbește despre „verticalitatea sa morală exemplară”, despre „marele său caracter” opus puterii comuniste?). În schimb ne-a surprins și ne-a mîhnit numele unui poet mult prețuit de noi, cu numele aflat în fruntea ordinii alfabetice... Și asta nu e tot. Aflăm, pe viu, și felul în care s-au aplicat măsurile de interzicere a publicării scrierilor lui Goma, stigmatizat mereu ca „lipsit de talent”, spre a se ascunde resorturile reale ale prohibiției d-sale: „este vorba de cîteva pagini din sinteza periodică generată de serviciul Secretariat al DGPT, reprezentînd nota nr. 7.223 din 22 decembrie 1970, marcată ca fiind *confidențială*, pagini trimise tovarășului Gidofalfi Zoltan, împuternicitul de la Târgu-Mureș al vigilentei instituții. (...) (1970) «*aprilie: romanul Ușa noastră cea de toate zilele....*, predat editurii Cartea Românească, este respins de Marin Preda și Mihai Gafița, „ca urmare” (?) a „decodificării” operate de Ivasiuc, potrivit căreia „sub personajul Florica se ascunde, în fapt, Elena Ceaușescu; sub al lui Iosub, Nicolae Ceaușescu...»”. (Dan Culcer). Lucrurile nu s-au schimbat prea mult, așa cum am văzut, în zilele noastre. Lentilele deformatoare ale propagandei totalitare se dovedesc în continuare utile. I se reproșează cu năduf lui Goma consecvența întru culpabilizarea celor vinovați de compromisul cu regimul comunist.

În locul unor contraargumente, intră în joc cîteva etichete ce se substituie dezbaterei care n-ar merita să aibă obiect. Pîna și disidența atît de notorie a nefericitului Goma se vede pusă în paranteză. Andrei Pleșu, de pildă, deploră caracterul redus al rezistenței anticomuniste românești, îndurîndu-se a-i numi doar, ca exponenți ai ei, pe Doina Cornea și Radu Filipescu, spre a-l... uita pe Goma. În atari circumstanțe, așa-zisul antisemitism al scriitorului a căzut ca o favoare făcută neprietenilor d-sale. Să fim bine înțeleși în această privință. N-am putea împărtăși un anume exces, o generalizare pripită prin care Goma are aerul, în unele momente, a-i pune la stîlpul infamiei pe toți evreii (e de presupus totuși că n-a putut fi asta intenția d-sale, ținînd cont de faptul că propriul său fiu e... pe jumătate de origine iudaică!). Dar e oare normal ca un subiect fierbinte precum cel în chestiune să rămînă tabu? De cîte ori nu asistăm la mușamalizarea vinovăției evidente a unui literat evreu doar pentru că e... evreu? „Politica corectă”, atît de lesne descumpănindu-se spre a ajunge la exagerări pe celălalt versant, e oare cazul să ne impună un astfel de protecționism? N-ar fi îndeajuns de stînjenitor chiar pentru partea ce s-ar dori favorizată? Nu ar fi puțin onorabil pentru poporul evreu să accepte statutul „națiunii celei mai favorizate”, spre a adapta un concept politic în vogă? Istoria literaturii noastre contemporane, după ce-a fost torturată prin ingerințe fără număr, nu se poate scrie acceptînd în continuare vreo formă de cenzură. Iată opinia Magdei Ursache: „Un

anonimeni, autor de sentințe neargumentate, care vede iudeofobi peste tot, șuieră de indignare ca un ventil la afirmația că evreii (cu 2 i) au fost în fruntea bucatelor. În fruntea bucatelor literare au prea fost. Prima secție de critică a URSS a fost formată din Vitner, Vicu Mândra, Nestor Ignat, Mihail Cosma, Silviu Iosifescu, Crohmălniceanu, plus 2 neevrei, Paul Georgescu și Geo Dumitrescu. Discuți despre *vremea aceea*, apare suspiciunea că îi vizezi pe evrei și ești clamat drept ceea ce nu ești: antisemit. Există mulți arbitri specializați în «antisemitizare». Chiar cînd afirmi că românii n-au fost mai puțin fanatici în aplicarea metodei realist-socialiste, tot te citesc ca neonazi, cu derivatul legionaroid. Și cine a dirigit *manu forte* cultura dacă nu Iosif Chișinevschi, cu liceu neterminat, Leonte Răutu Oigenstein, Iulea Șafran (nume literar N. Moraru)? Etnicizăm ororile dacă dăm numele real al tortionarilor? Și încă: au fost românii menajați în totalitarism față de evrei? Măcar puteau pleca (pe taxă), după cum pot să revină, conform noului *diasporism*: repatrierea în țările Europei de Est”. Cine ar socoti aceste rememorări drept injuste ar fi de dorit să-și exprime cu franchețe punctul de vedere spre a se putea discuta *sine ira et studio* o astfel de temă, legată de analizele „la cald”, însă de-o neștirbită onestitate de fond, ale lui Goma. Și cîtuși de puțin minoră!

Paul Goma 75 - Dosarul unei iubiri tîrzii, volum îngrijit de Flori Bălănescu, apărut cu sprijinul lui Gelu Tofan, Eagle Publishing House, 2010, 232 p.

Cum laudae, profil de scriitor: Paulina POPA, poetesă și editoare

Eugen Evu

Paulina Popa s-a născut la 29 august 1953, în satul Vălani, jud. Arad, stabilită în Deva, fiică de preot și căsătorită cu preot, scrie o poezie feminin religioasă, nu a putut să se manifeste în literatură înainte de 1989. Debutează în 1991, cu volumul de poezii „Cu mâinile în flăcări”, la editura Călăuza din Deva, dir. Valeriu Bârgău.

*Din” Literatura hunedoreană, vol I, de Ștefan Nemeșek, 2008

Opera editată este impresionantă, bine primită de cititori și de critici importanți. Între cele mai semnificative cărți editate: Nunta cuvintelor, Aura amară, Căderea, zbor amețitor, Candoare agresivă, Ghilotina sinelui, Rochia nesupunerii, Bărbații secolului, Scrisori către onia schneider, scrise de Paulina Popa, Carte de muncă... Între cei mai buni receptori critici ai ei: Ioan Țepelea, Romul Munteanu, Cornel Ungureanu, George Vulturescu, Dan Cristea, Laurențiu Ulici, Dumitru Hurubă.

Referințe –: Gheorghe Grigurcu, „stranie asimetrie a sentimentelor de culpabilitate”*

Metaforele ei vin din câmpul dragostei și sexualității”: „Astfel poemul vine ca o întunecare a neliniștii/ cu biciul dragostei și te biciuiește” (P.P). **Schiță de autoportret:**

Câteva fulgurante mărturisiri extrase dintr-un dialog cu Ștefan Nemeșek, idem sursa, 2008 *, „Toată viața am fost o însingurată”, * „În copilărie aveam un complex x al neputinței comunicării, așa cum am spus, eram o însingurată și cred că nici astăzi nu iubesc prea mult societatea, demersurile sociale, întrunirile, cu toate acestea organizez anul un festival, poate tocmai pentru a învinge, pentru a dejuca acest complex”. * **Nu am fost chestionată și nu am avut nicio altă întâlnire cu Securitatea.**

**REVELAȚIE PRIN
OGLINDIRE DE SINE
„DEPARTELE” (Editura
Paula, Deva)**

Paulina Popa își conturează o bibliotecă proprie remarcabilă: de la debutul prin „**Cu mâinile în flăcări**”- volum pragmatic în care își clama cu un patos religios ars-poetica unei autentice chemări de natură feministă – ecologistă, poetesa bihoreancă (acum deveancă) a urmat un itinerariu al dezvoltării eului liric, cumva ramificată cu nesațiu de fructificare a acestei religiozități; răsfrânt generos într-o „coroană” ce amintește un figurativ conifer. Dealtfel nu întâmplător elegantul album poetic este ilustrat cu imagini montane- în care leitmotivul este Bradul (simbol arhaic carpatic dar parcă amintind

de o pagodă!) și desigur Bradul simbolic al Belșugului de Crăciun). Câteva drumuri de pelerinaj în spațiul cu pecete vechi-testamentară par să îi fi deschis o viziune panoramică asupra spațiului originar – ca resurrecție a memoriei. Însă cartea este axată pe stâlpul religiosului doar pretextual- iar sincretismul este o resursă abundentă pentru marile întrebări existențiale care transpar sau se derulează explicit. Axiomaticele sentințe aristotelice – delphice sunt urmate sub cerul între timp rotit sub zorii creștinismului și rămurind alte semne luminoase și alte spaime stihiale. Dintre acele sentințe, „Urmează-ți zeul” și „Cunoaște-te pe tine însuși” par să îi fie condiție și crez. Am citit cel puțin 10 din cărțile ei, iar cea recentă „**Le Lointain**” – „**Departele**”- The distance – evident trilingvă, este de fapt un elegant album al cultului pentru carte – cu un conținut COMPOZIT (procedeu canonic muzical) – modular și egal de consistent. Poate că undeva „departe” scânteiază imemorial Cântarea Cântărilor și chiar funcționalitatea marelui poem atribuit lui Solomon... După „**Îngerul politic**” – carte contestatară cu inserții postmoderniste și pamfletarde – iată că Paulina Popa revine la acea religiozitate transferată asupra societății tot mai agitate de trepidațiile istoriei imediate. Evident, experiența și fluența discursului sunt factorii ce marchează un experiment liric singular și în care substanța

lirismului înfloreste mereu din spontaneitate și reverberație haptică. Hieratismul angelic revine ca leit – motiv și cromatismul devine iconic- fără a fi iconoclast: un suflu mai degrabă metafizic și o psalmodică spunere înteferează paradoxal cu exprimări șocante: profanul se impregnează de sacru prin „ritualul” scrierii iar cuvântul lirici este extras din prozaismul cotidian și șlefuit cu imaginație de iconar deloc naiv – mai degrabă stilizator „*stă și mă chinuiește/ cu privirea/ de sub brazi/ Ingenuncheat în zăpadă/ Îngerul cântă la chitară/ Biesrica este purpurie/ se ridică spre cer/-... Substanța/ materia cu urechi frumoase/ o formă a plăcerii/ ce nu-mi trece prin carne”/ este cea care mă determină/ să nu rămân nemișcată/..... Soarele apasă ușor/ pe inima iernii/ Sângele îmi acoperă mâinile”. Ca și în cărțile anterioare Paulina Popa construiește cumva omphalic cartea în care fiecare poem se încheie ca un rând de zidire, spre a continua ROSTUIT în următorul. Este un rafinament acesta și sublinierea nu este formală, ca aldine, ci re-ligio (refacere a legaturii) ce are o semnificație mantică. Bizantinismul este explorat în mistica poeziei moderne și Paulina Popa reface de fapt regresiv în *stratele* arhetipale definite de un Carl Gustav Jung. Poetul devine apostol iar dumnezeu „cântă la kitară”. Orfeu/Orfelinul?- nu o mai plânge, nici caută pe Euridice. Suntem în alt spațiu, pe care l-aș numi unul Dantesc modern și deopotrivă al unui Hieronymus Bosch! Un frison apocaliptic resurect sub spectrul „*luminii mai**

strălucitoare ca o mie de sori” (...) – ca și hieratismele lui „*neomensch*” al lui Nietzsche - aglutinează intervalele unui discurs sunstarea transei „neascunderii” metafizice. Întregul volum este astfel edificat, sistematic și cu o rigoare științifică, dacă pot spune. Polemos nu e departe, nici tonul adecvat spre a dojeni sau recheama doctrinar „rătăcirile” ucenicilor. Nu înseamnă că Paulinei Popa i se pot reproșa intruziuni în naosul restrictiv – ci se pare că ea a dat de un filon adânc în sine, din care psalmodierea uneori cu nuanțe laice - via eposul original – narează intempestiv starea unei continue și fluente mărturisiri euharistice în amplitudini „electronice”... Structurarea cărții în stil „de cantată” sau oratoriu modern, îi este pare-se inspirată de legile componistice muzicale. Unele imagini șocante coboară parcă dintr-un delir mistic cioranian (Lacrimi și sfinți) Stigma ancestrală este a femeii corupte de îngerul căzut, celui biblic, dar mai ales celui apocriptic. Se perindă în cartea obiect de cult – sanctuar – bazilică - templu o mare felurime de simboluri ce vin când din pre creștinism, din mir, din eposul rural arhaic, când din chiar lycantropia protodacică. Evident, Paulina Popa nu mai scrie doar spre a dezmiarda harfe și timpane dornice de psaltrice oratii, ci a ajuns la cu totul alte cercetări: Cercetări de sine și cercetări al naturii primitive din om care se disimulează mereu în homo religiosus dar și în zoon politicon. Livrescul se suprapune energic și sinergia metaforică reumple mereu cu nesațiu fantastic – de colorist impetuos

- spațiile ce nu au repaus în rostuirea poemului. Se rostește ceva oracular, se oficiază libații dar și mistere: „*Să ne alăturăm/ să purtăm vesmintele/ cât mai transparent/ (citește metafore analogice, n) – așa cât să ni se poată număra /gândurile... Acelea care ne citesc/ și pe care noi le citim/ invers/ ca-ntr-o oglindă”* (pag. 49). Paulina Popa dezvoltă impetuos și la limita paroxismului – oximoronic – (remember!): „mușcătura nebunului” – definiția unei figuri de stil) însă devind de la hamletism. Deși afirmă un onirism desuet „*îmi citesc/ tot ce am trăit în somnul meu/ ce devine/ din ce în ce mai adânc*” – Paulina Popa trăiește aventura ireversibilei inițieri de sine, iar procedeele este unui ezoteric: al oglindirii caleidoscopice și scrutării inconștientului nu doar „rememorând ludic” somnul blagianului concept, ci profunzimele dantești ale ființei. O pleiadă de poeți antici dar și moderni par să participe la acest „simpozion” în care înțelepciunea este totuși riscată paradoxal în emoțional și chiar senzualism firesc feminin. Frecvența unor clișee – surpriză - ne tendențioase - desigur, poate fi suspectată de artificios: dar mutațiile semantice ce răzbesc printre astfel de „întocmiri” sunt ale unui „ce” abia reprimat și poate anume deviat în virtualitatea și astâmpărul efemerului catarsic. O distanță uriașă față de – bunăoară - Angela Marinescu și tot atâta dar altfel, față de Ana Blandiana. Asumat cu ardoare și tenacitate, un destin poetic pare să fie sub semnul permanenței temeri și încordări, pierderi și re-găsiri, acalmii și interogații ale

marelui Sfinx – zeița femeie. Nu e nimic previzibil în această evoluție când incendiară, când estompată, dar mereu direcționată cu o admirabilă vre-re – spre un liman INTERIOR . regresiv în *stratele* arhetipale definite de un Carl Gustav Jung. Poetul devine apostol iar dumnezeu „cântă la kitară”. Orfeu nu o mai plânge , nici caută pe Euridice. Suntem în alt spațiu, pe care l-aș numi unul Dantesco modern și deopotrivă al unui Hieronymus Bosch! Un frison apocaliptic resurect sub spectrul „*luminii mai strălucitoare ca o mie de sori*” (...) – ca și hieratismele lui „*neomensch*” al lui Nietzsche - aglutinează intervalele unui discurs sun starea transei „neascunderii” metafizice. Întregul volum este astfel edificat, sistematic și cu o rigoare științifică, dacă pot spune. Polemos nu e departe, nici tonul adecvat spre a dojeni sau rechema doctrinar „rătăcirile” ucenicilor. Nu înseamnă că Paulinei Popa i se pot reproșa intruziuni în naosul re-tristiv – ci se pare că ea a dat de un filon adânc în sine, din care psalmodierea uneori cu nuanțe laice - via epusul originar – narează intempestiv starea unei continue și fluente mărturisiri euharistice în amplitudini „electronice”...

Structurarea cărții în stil „de cantată” sau oratoriu modern, îi este pare-se inspirată de legile componistice muzicale. Unele imagini șocante coboară parcă dintr-un delir mistic cioranian (Lacrimi și sfinți) Stigma ancestrală este a femeii corupte de îngerul căzut, celui biblic, dar mai ales celui apocritic.

...Paulina Popa dezvoltă impetuos și la limita paroxismului – oximoronic – (remember!): „mușcătura nebunului” – definiția unei figuri de stil) însă devinind de la hamletism. Deși afirmă un onirism desuet „*îmi citesc/ tot ce am trăit în somnul meu/ ce devine/ din ce în ce mai adânc*” – Paulina Popa trăiește aventura ireversibilei inițieri de sine, iar procedeele este unui ezoteric: al oglingirii caleidoscopice și scrutării inconștientului nu doar „rememorând ludic” somnul blagi-anului concept, ci profunzimele dantești ale ființei. O pleiadă de poeți antici dar și moderni par să participe la acest „simpozion” în care înțelepciunea este totuși riscată paradoxal în emoțional și chiar senzualism firesc feminin. Frecvența unor clișee – surpriză - ne tendențioase - desigur, poate fi suspectată de artificios: dar mutațiile semantice ce răzbesc printre astfel de „întocmiri” sunt ale unui „ce” abia reprimat și poate anume deviat în virtualitatea și astâmpărul efemerului catarsic. O distanță uriașă față de – bunăoară - Angela Marinescu și tot atâta dar altfel, față de Ana Blandiana. Asumat cu ardoare și tenacitate, un destin poetic pare să fie sub semnul permanenței temeri și încordări, pierderi și regăsiri, acalmii și interogații ale marelui Sfinx – zeița femeie. Nu e nimic previzibil în această evoluție când incendiară, când estompată, dar mereu direcționată cu o admirabilă vre-re – spre un liman INTERIOR , oglingitor, al misterului de a fi.

* **din Revista de cultură și atitudine Agero, Stuttgart, 2008**

Fără Arghezi...

(continuare din pag. 1)

Dar, de ce poezia română din acel moment clasic al evoluției nu ar începe, firesc, din respect pentru alfabetul ancestral, cu ambele litere, A și B, din numele careului de ași al poezilor interbelici, compus, în ordine strict cronologică, din Arghezi, Bacovia, Barbu și Blaga, alcătuind totodată, în frunte cu Eminescu, un veritabil cvintet de poeți *nepereche*, potrivit unui epitet critic călinescian, proeminescian, pe nedrept persiflat de unii critici și istorici literari de azi.

Fără Arghezi, dar și fără alți scriitori fundamentali, panteonul nostru literar s-ar reliefa altfel, mai sărac. Este concluzia la care ajungem inerent prin extrapolarea opiniei lui Tudor Vianu referitoare la opera lui Eminescu. Asemenea inegalabilului înaintaș sau precursor, Tudor Arghezi rămâne, deopotrivă, un poet reprezentativ, la nivel național și universal.

Poezia pentru copii a lui Tudor Arghezi

Ion Popescu-Brădiceni

1. O preîntâmpinare anticipativă

„Doamne, fă-i bordei în soare,
/ într-un colț de țară veche,
/ nu mai 'nalt decât o floare/
și îngust cât o ureche./ Dă-i un fluture blajin/
și o broască de zmarald/
și-n pădurea de pelin/
fă să-i stea bordeiul cald”. Până și în această delicată poemă dedicată Mitzurei, Tudor Arghezi rămâne un înnoitor al liricii românești.

„Voi creșteți, dragii mei, sănătoși/
voinici, zglobii, cu voce bună,
/ cum am apucat din moși-strămoși”. Însă ca să se detașeze, într-un reinventator al limbajului, Arghezi s-a revendicat din tradiția literară europeană și românească.

Ba până și slova, cărțile, pana, învățătura se transmit din generație în generație de învățăcei: „Strânge slove, cărți și pană,
/ Dă-le toate de pomană/
unui nou învățacel/
să se chinuie și el”.

Nici arta poetică nu-i poate fi unui brav și inteligent școlar chiar de neînțeles; asta e o prejudecată nelalocul ei: „Gândul n-o să te mai fure/
prin zăvoaie și pădure,
/ cu ecoul de cuvinte/
care-ngână și te minte”. Să fie vorba în îngânare de mimetismul ecoului dar și de calitatea lui de pură ficțiune, de tipul modelului «Narcis», reduplicării Aceluiașiului?

Ecoul e auditiv, dublul specular e vizual.

Ca și umbra, ca și reflexia din oglindă, ecoul e o amăgire. „Astfel, ecoul, ca și reflexul, ne-reproducând stricto sensu forma originală, corespund dublurilor, care, prin asemănarea lor inertă, participă la demultiplicarea formelor. Așa cum ecoul permite sursei sale să perceapă sunetul așa

cum se manifestă el însuși, la fel și reflexul, care se așază pe oglindă, face posibilă percepția exactă a ființei mele”. (Wunenburger, 1998, 124).

Iar când a vrut Dumnezeu să scrie, scrisul fiind una din formele globale ale Atoatefăcătorului, fiind „dublul specular” care-i face vizibilă ființa dealtfel ascunsă vederii până atunci, fiind nu o Gestalt ci un Aufbau, o epifanie a Ființei sale totale, care accede la plenitudinea individuației, prin manifestarea imaginii sale, repetă ideea, nici nu era hârtie, n-avea „scule și nici litere destule,
/ c-un crâmpei de alfabet/
mergea scrisul foarte-ncet/.../
nici carte nu prea știa,
/ orișice învățacel/
știe mult mai mult ca el” ș.a.m.d.

Avea mult umor acest Tudor Arghezi, scriitor de literatură pentru copii, a copilăriei, a recopilării stilului prin ironie amuzantă, prin vicleană ludicitate, prin contrazicerea orizontului de așteptare școlărească. „ABCE” e o capodoperă greu de „rumegat”, pardon – vorba lui I.L.Caragiale, din care T.Arghezi se revendică fățiș – greu de explicat unor minți deschise dar încă „virgine”. (Arghezi, 1971, 244-245).

Înainte de a intra în bibliografia propriu-zisă, mi-aș rezerva plăcerea unei preîntâmpinări a lui Nichita Stănescu. Pentru „poetul necuvintelor”, Arghezi fuse se „ancorat cu o geană în elegie și cu o altă sprânceană în umorul involuntar”.

Viziunea argheziană s-a impus ca „una de tip antinomic mult spațializată, încăpătoare de posibilități de expresii poetice noi, cel puțin din punctul de vedere al tehnicii literare”, iar opera lui „e

vie, și ne mai mușcă de colțul inimii cu dinții de lapte”. Ca novator, Arghezi aduce o înnoire a viziunii cuvintelor și chiar a viziunii viziunilor” (Stănescu, 1990, 238-241).

Eugen Negrici îl încadrează în modelul de producere «structurarea» la tipul «acumulare de sens».

În cadrul modelului „structurant”, eul producător este un subiect fenomenologic activ. Acest subiect supune existentul unui control individual, îl restructurează, îi găsește/ atribuie o perspectivă, acționând totdeauna din afară ca un factor distinct.

Actul contemplării (adică lectura lumii/ relectura desigur în succesivitate – n.m.) precede actul propriu-zis al facerii poemului/ textului. Propune cititorului restructurarea existentului, peste aceea realizată firească de organele noastre senzitive/ intelective.

Eul arghezian, în epoca modernismului interbelic și a neomodernismului postbelic, pare dominat de ambiția idealistă a (auto)desăvârșirii: etice, intelectuale, religioase, politice, intelectuale, estetice, poetice și chiar metapoetice/ transpoetice, având drept chezaș pe însuși Dumnezeu.

Starea de spirit – care însoțește intuirea idealității – este bucuria presimțită preschimabilă pe traseul inițiat și poeinic în euforie euristică sau în jubilară liniștită.

Modelul „structurării” poate asimila – în timp – toate materialele: ființe, lucruri, evenimente, obiective, afective, spirituale; în practică, Arghezi a preferat materialele cele mai umile (pentru ca transcenderea, transgresarea conținutului să dea satisfacția performanței sau să fie prilej de euforie

☑ euristică).

În relația cu destinatarul (adică în lecția în care se predă o poezie pentru copii argheziană – n.m), se obțin efecte scontate dar și efecte nescontate. În lectura la clasă (ori în cea de acasă) orientarea atenției are în vizor inventarea unor repere-marcă neștiute (neobservate încă – n.m.) din textul poeziei/ prozei poetice/ ca atare.

Bucuria de a fi a acestui model de producere este orgoliul comunicării, împărtășirii la orice descoperire. „Din pricina acestui factor intențional, – citez – se ivește, în forme diverse, abia perceptibilă adeseori, preocuparea de a imita, de a instrui și de a educa” (Negrici, 1988, 31).

Poezia pentru copii a lui Arghezi amintește frapant de teofania materială din literatura Evului mediu. Această teofanie materială se întemeiază pe convingerea – repet: reciproc acceptată – că întreaga lume e o carte scrisă de Dumnezeu, iar (meta) poetului/ (tran)spoetului îi revine simpla misiune de a o transcrie cu litere purtătoare de sarcină magico-mitică și de încărcătură (speculară?) simbolico-semiotică.

„Spiritul universal – se înțelege – nu mai e văzut, în chip direct, în fiecare semn din cartea vieții, dar poate fi ghicit (întrezărit) în spatele ideilor neașteptate, al ideilor înalte descoperite de poeți în faptele și lucrurile mărunte ale lumii, în măreția, ordinea și unicitatea cosmică, în sensul superior aflat în elemente, în formele primordiale căutate de ei, în tot ce transcende realitatea imediată. Poezia de acest fel, năzuind la idealitate, inițiază – în forme adesea inaparente-experiența sacralului” (Negrici, 1988, 33). Concluzia se formulează de

la sine: ca poet T.Arghezi este un precursor al transmodernismului, anticipând noua paradigmă în liniile ei esențiale.

Așadar, dacă Lucian Blaga este relecturat de Eugen Negrici prin prisma „structurării cu adaos de sens”, Tudor Arghezi este recitat (vezi cele trei tipuri: lectura logică, lectura estetică, lectura-model – n.m.) prin grila structurării cu acumulare de sens, aceea care năzuiește la o relație cu micuțul cititor de colaborare de durată, intimă, empatică, aceea care are ca punct de prim contact convingerea metodică, seducerea înceată, în urmă căroră, sensurile sunt induse ci nu propuse; destinatarul, manevrat discret, caută un tâlc ce tinde să se lumineze treaptă cu treaptă, ca apoi să se contureze în deplină convergență demonstrativă, în ofertantă epicheremă care solicită parcurgerea premiselor.

Posesor al unei forțe formative lucide, eul producător are prilejul de a utiliza toată gama mijloacelor stilistice știute, dar și să inventeze soluții pentru a ține trează atenția cititorilor cu scopul de a o canaliza spre o idealitate autoreferențială.

Arghezi, de exemplu, recurge la o înșirare (acumulare) simplă de caracteristici ale obiectelor și ale fenomenelor sensibilizate de regulă prin figuri și care conțin un factor comun, apt să indice un sens definit. Această enumerare realizează un crescendo, care grăbește ideea cititorului (o accelerează prin creșterea vitezei de raportare, micșorarea pasului raportării etc. – n.m.). Alteori sunt selectate, oferite ritmic, trepidant, tensionat, trăsături din ce în ce mai explicite, care împing realitatea din domeniul sensibilului în domeniul inteligibilului.

Poeme precum „Evoluții”,

„Apocalips”, „Facerea lumii/ Balet pe șapte silabe”, „Iscoada”, „Horele” (în speță celebra „Horă de băieți”) aparțin deci structurării prin acumulare de sens (Negrici, 1988, 44-67).

În „Evoluții” „nepoții lui Orfeu se duc la școală”, „Apolo-i profesor de mandolină./ Pan lecții dă, de limbile moderne./ Hercule-i petrolist, dactilograf./ și Joe însuși farmacist de treabă”, prin curtea școlii „stau de vorbă-n cântece” cu școlarii „îngerii mici cu aripile scurte/ și sfinții candizi în stihare noi” ș.a.m.d.

Firește tehnica e lesne deducibilă: demitizarea unor zeități abdicatate „din funcția divină”, care „au renunțat la slăvile eterne” ca să-i educe pe copii, iar schema e și ea ostensivă: de însumare unora/ de întregire alteori, de unde și ora de învățare integrată, dar și ora contrapunctată: „Folosită inteligent, ea izbuteste (e vorba de tehnica specială a contrapunctului) adesea să transmită un sens; sensul, în cazul acesta, fiind o sinteză dinamică a mai multor linii ideatice” (Negrici, 1988, 53-54).

Arghezi datorează structuralismului interesul arătat în relevarea corespondențelor multiple dintre nivelul fonetic, cel morfo-sintactic și cel lexical.

Prin teste efectuate asupra unui anumit număr de copii a rezultat că:

1. Înălțuirea de sunete și ritmuri emite mesaje preconceptuale și evocări involuntare, stări și sentimente refulate de copil în inconștient.

2. Aceste tipuri de mesaje se transmit prin intermediul unui cod așa-zis „natural” dacă e să-l comparăm cu celălalt cod prin care comunicăm indirect, pe calea semnalelor arbitrare (Saussure, 1998, 85-88);

3. În linearitatea discursului (Saussure, 1998, 88-89) se ascunde deci o împletire polifonică de voci, de „mesaje” nediferențiate.

4. Sunetele ca atare (vocalele, semivocalele, consoanele) trebuie să sugereze și să reflecte, nu doar să desemneze obiecte, să exprime emoții, nu doar să servească a le nota.

5. Stimulul acustic (senzorial) e greu de distins de stimulul articulatoriu (motor).

6. Relația complexă sunet-sens, deci dintre unitățile de versificație și cele de sens, este una de interferență;

7. S-au stabilit caracteristici ale texturii fonice care duc la:

- obținerea unor efecte estetice pur melodice într-un text,

- diversificarea mijloacelor semantice de „redare” metaforică.

8. Metafora fonică este acea corelație care se stabilește între un sunet al limbii și înțelesul său, atunci când se impune conștiinței noastre o anumită înrudire dintre tonalitatea de simțire a sunetului și sentimentul care însoțește reprezentarea desemnată fonice.

9. Théodule Ribot afirmă că prin logica sentimentelor se stârnește imaginația creatoare afectivă, devin sensibile invenția muzicală și chiar literatura simbolistă (Ribot, 1988, 122-160).

10. Tranșa sonoră care e, cu precădere, purtătoarea și corespondentul unui semnificant deține, pe deasupra, un „înțeles” al ei.

Și în poezia pentru copii a lui Tudor Arghezi s-au găsit fenomene inerente stratului sonor. Acestea oglindesc, pe o cale fonică și prin metafora fonică, o serie de proprietăți ale semnificației propriu-zise a propozițiilor poetice: „Într-o bună parte a poeziei lui (iar aceea care face loc

spectacolului paradiziac al copilăriei mă interesează ca prioritate a lucrării de față – n.m.) prozodia afectează micimea, degajarea și gratuitatea și însuși acest paradis miniatural este înțeles ca rod al jocului unui demiurg nătâng și copil” (Negrici, 1988, 60).

Ambiția lui Arghezi este de domeniul estetic al evidenței și ea izbutește primenirea liricii prin poezia candorii. Iar „creatic” vorbind – mă refer la aspectul ce ține de teoria genezei operei literare (Bagdasar, 2005, 5-30) – derivă dintr-un orgoliu al simplității și dintr-o probă că emoțiile artistice pot fi trezite și prin acorduri minore.

Ce e de explicat copiilor și școlarilor mici în această etapă? Că se întâmplă – de exemplu în „Cântec de adormit Mitzura”, în „Cuvânt”, „O lăcustă”, „Denie”, „Pui de vânt”, „Vânt străin”, „Ex libris” – o abandonare a registrului grav, o adaptare a modului popular, o reiterare a principiului spontaneității/scontaneității; totodată că la geneza poeziei pentru copii mai mari sau mai mici stau pe de o parte sepe de prospețime, de sinceritate și de forme primare a civilizatului și pervertitului cultural obosit de stratificările de rafinament de deasupra, exasperat de pierderea drumului spre esențe, de ratarea lui întristătoare, pe de cealaltă parte un exercițiu franciscan menit să nu lase a aluneca înspre stearpa și inutila până la urmă trufie a ipostazei grave a lirismului. Astfel că privită în chiar integralitatea ei, „creația argheziană a ajuns să reprezinte... o inițiere în joc, o invitație la bucuria jocului ca soluție estetică a vieții și la plăcerea lecturii ca înțelegere, ca interpretare, ca instrucție, ca educație, ca formativitate, ca evaluare critică” (Pareyson, 1977, 291-296).

Bibliografie:

1. Jean-Jacques Wunenburger: *Viața imaginilor* (traducerea: Ionel Bușe); Ed. Cartimpex, Cluj-Napoca, 1998

2. Tudor Arghezi: *Poezii*; antologie și postfață de Nicolae Manolescu; Ed. Minerva, București, 1971

3. Nichita Stănescu: *Fiziologia poeziei*, ediție îngrijită de Alexandru Condeescu; Ed. Eminescu, București, 1990

4. Eugen Negrici: *Sistematica poeziei*; Ed. Cartea Românească, București, 1988

5. Ferdinand de Saussure: *Curs de lingvistică generală*; ediție critică de Tulio de Mauro, traducerea: Irina Izverna Tarabac; Polirom, Iași, 1998

6. Théodule Ribot: *Logica sentimentelor*; Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1988

7. Radu Angel Bagdasar: *Creatica/ O teorie a genezei operei literare*; Ed. Paideia, București, 2005

8. Luigi Pareyson: *Estetica/ Teoria formativității*; Ed. Univers, București, 1977 (trad. și pref. de Marian Papahagi).

2. Miniaturale: domestice și copilărești

Tudor Arghezi a fost un clasic modern longeviv estetic. Această subliniere sugestivă îi aparține istoricului Petre Anghel, același care apreciază că „pentru Arghezi, apariția lumii este simplă, el o privește cu ochi de copil” stihuitor. Citez acum chiar dintr-o tabletă argheziană: „Chimia, aplicată la culori și parfume, este o copilărie comparativ cu magiile foarte vechi, pe care le realizează cuvintele, de la primele cântece și basme despre Dumnezeu și om... Prin cuvinte trec lămpile cu raze divergente ale talentului de a le reconstrui. Fiecare scriitor este un constructor de cuvinte, de catapetesme de cuvinte, de turlă și sarcofagii de cuvinte” (Arghezi, 1960, 75).

Dintr-un tablou de contribuții înnoitoare, al lui Crohmăniceanu,

☑ selectez numai pe cele profitabile lucrării de față:

- poezia sentimentului cosmic,
- poezia chtonică,
- poezia primitivității,
- poezia universului domestic,
- poezia jocului,
- poezia ingenuității,
- poezia absurdului,
- poezia plasticității

(Crohmălniceanu, 1974, 10).

Altădată, Tudor Arghezi se auto-explică extrem de elocvent, autodezvăluindu-și apetitul pentru recopilăria creativității: „Am căutat cuvinte virginale, cuvinte puturoase, cuvinte cu râie; le-am excitat aroma, le-am avivat rănilor cu sticlă pisată și le-am infectat pe unele complet; și cum de la ele la azur e o distanță directă, o corespondență, am făcut pe cale artificială și cuvinte oglinditoare sau străvezii, ca într-o vitrină de optician ambulant” (Arghezi, 1960, 76).

Multe din paginile argheziene sunt sărituri peste obstacole, pe care artistul și le-a ridicat în fața propriei alergări. Munca lui îi pare, fiului său, Barutu T. Arghezi, neserioasă. „Da, da, iată de ce nu este artistul serios, - lămurește aspectul Petre Anghel – fiindcă n-are stăpân și vrea să-și păstreze libertatea. Adică amintirea copilăriei, starea de puritate” (Anghel, 2014, 299).

Limba de plastilină a lui Arghezi e chiar la îndemâna copiilor. Scriitorul Tudor Arghezi, arta scrisului său, se confundă cu limba, vocabularul, sensul cuvintelor care îl definesc. Iar materialul este – repet – limba, inefabilă materie a spiritualității unui popor; este cunoașterea graiului authton și a cuvântului scris, ambele alături de idee și de talent.

Fiindcă lucrarea mea se sprijină pe poezie, iată, pe scurt, câteva

mărturii, preluate dintr-un articol, din Argeș (nr.12/1967), ale lui Barutu, despre poezia tatălui său: „Fie că am numi-o sensibilitate, gust, educație etică, uneori și „cei șapte ani de-acasă”, Poezia e o manifestare a delicateței, gingășilor și frumuseților lăuntrice... Această stare există, dar ea trebuie descoperită și stimulată” (Arghezi, 1999, 325).

Relația dintre plastică și poezie este asemenea unei logodne a muzelor și îi ferește pe micuții cititori. Astfel Luchian și Arghezi au fost buni prieteni. Era o prietenie iscată din nuanțele pure ale culorii și din tonurile catifelate ale poeziei. (Arghezi, 1999, 72-73).

Când a fost cât pe-aci să ia Premiul Nobel pentru Poezie – la propunerea lui Alexandru Philippide și mesager fiind Ion Brad în Suedia – dar n-a fost să fie, căci România era sub ocupație sovietică și în locul lui Arghezi a fost impus prozatorul Mihail Șolohov, printr-o intervenție în forță de la Moscova –, Tudor Arghezi a definit, într-un interviu pentru agenția iugoslavă Tanjug – poezia – drept – citez – „o talmăcire a spiritului omenesc în întregime... e suferință, e iubire, e viață, e abnegație, este vorbirea de dinlăuntru a omului” (Arghezi, 1999, 224-225).

Poezia pentru copii a lui Arghezi e într-adevăr poezia universului delicat al copilăriei, a vârstei ingenuă și a joacii, cu aspect de prozodie depoetizată, afectând degajarea, naturaleța, adoptând familiarități de limbaj.

Practic, Arghezi asimilează modul specific copilului de a ritma și rima, abandonându-se tempoului caracteristic jocurilor celor mici și mai ales octosilabului, matrice de reacții, afective imediate, expresie concretă a nevinovăției,

prin el însuși un mod de celebrare a copilăriei.

Această jucăușă structură prozodică are o validă tentă educativă. Într-un capitol din „Sistematica poeziei” Eugen Negrici îi identifică acestui tip de poeticitate și de metapoezie (vezi și Arghezi, 1987, 3-122) următoarele valențe:

- servește unei inițieri (întrucât pe calea agreabilă, amuzantă, folosindu-se de ritmuri mnemo-tehnice, instruieste mințile fragede de minunile lumii – ca și Lucian Blaga la o adică -, care sunt misterele ei – n.m.);

- face impresia că lasă să-i scape imagini dintr-o bucurie gratuită a simțurilor (atât timp cât intenția pe de o parte pur artistică, pe de cealaltă utilitar pedagogică este imperceptibilă);

- inițierea se face pe neștiute, iar incantația constituie singurul ei conținut: de scriitură propriuzisă, propriu-scrisă, luminoasă;

- impresia de veselie ce se naște firesc e savant întreținută, orchestrată, de instrumentația poetică, de o rafinată (deci trucață, disimulată), simplitate.

Ciclul „Copilărie” e o cascadă de inițieri cosmogonice, de asemenea „Prisaca”, „Hore”, „Țara piticilor”, „Adam și Eva”. „Iar copiii le place enorm să se joace de-a „Facerea lumii” într-un „Balet pe șapte silabe”; de ce nu, și de-a „Abece”, de-a „Mesajul” ș.a.m.d.” (Arghezi, 1966, 173-294).

Prin ce și-a contrazis, și-a șocat, și-a uluit, și-a „umilit” Arghezi contemporanii fie ei poeți, critici, istorici?

● Prin organizarea formală a versurilor scurte ca modalitate subtilă de descătușare de ansamblul convențiilor lirice (menținută fiind seducția ☞

☑ muzicii verbale, atât de po-trivită textului în care pre-cumpănitoare sunt forțele afective – n.m.).

• Prin compatibilizarea ordinii cu relaxarea cea mai debordantă.

• Prin cadențele mecanice și comode, monotonia naivă a tro-heului octosilab sprijinit pe rime împerecheate, la modul folcloric.

Totul vine de la sine în ace-s-te versuri, silabele se lasă rându-ite cu nepăsare și în acest spațiu, recreativ al bunăvoinței și al des-tinderii, imaginile, culorile vii, fi-gurile de stil „infantile” se bucură de libertate, și deplină și proprie, autoreferențială.

Așadar Eugen Negrici com-pletează în continuare tabloul unei arghezianități inconfunda-bile, instalată definitiv în fondul de aur al copilăriei și al literatu-rii care se copilărește infantil(ă):

- un complex ritmic mai de la sine supus impulsurilor textului,
- vioiciunea metrelor populare,
- limbajul uzual reabilitat (care dă un aer familiar umorului familial),

- kairocitatea perceperii sono-rității, corelată cu indiciile referi-toare la stratul semnificației,

- sonoritatea, întotdeauna în-văluitoare, omofonică, anemiază energia semantică însă îi și indu-ce o stare de poezie, „durata ide-ală” (Thibaudet, 1966, 257-284), care poate contribui la medierea unui sens,

- efectul catalitic al prozodiei este dublat de efectul de disonanță (de exemplu, în „Horă de băieți”, acuitatea necruțătoare a observa-ției sociale își pierde eficiența, in-imiciția, sarcasmul se preschimbă în umor și har contagios),

Iată cum sună, apropo, un set de concluzii negriciene:

• Din pricina aceluiași tip prozodic jucăuș, în impresia de

veselie stârmită de ritm, unda li-rică ar putea să treacă nesensizat.

• Cine o percepe are privi-legiul/ încântarea să descopere o nouă poeticitate obținută prin combinarea seriozității, cu ges-ticulația comică sugerată de pro-zodie, specie rară a lirismului bu-fon și efectul ei straniu de ilaritate duioasă.

• Efectul ironic și devierea sensului explicit transmis de poet, având drept cauză înțelesul se-cund al laturii formale (al prozo-diei), capabil să pună semnul mi-nus în fața unui enunț cu sens, în aparență constituit.

• Efectele disturbative ale semnificațiilor secunde emana-te de stratul sonorității sunt mai frecvente decât s-ar crede în po-ezia de structurare prin acumula-re de sens.

• Forma poeziei se constituie într-un fel de organism indepen-dent, format din câmpuri de for-ță muzicale, care tind să se diso-cieze de funcția de comunicare. (Negrici, 1988, ibidem)

În „Jocul poeziei”, Ion Pop asociază ca și J.Huizinga (Huizinga, 2003, 192-213) jocul cu poezia. Înaintea criticului ro-mân, istoricul olandez pusese în dicotomie cele două concepte, iar la Arghezi, în poezia lui pen-tru copii, se întâlnesc motive ale vieții sacrale arhaice, figura poe-tului de educator, orator, vizionar, bufon câteodată, figura bătrânului înțelept.

Huizinga consideră că poe-zia e joc sacru, dar, în sacrali-tatea lui, acest joc, rămâne fără încetare la hotarul veseliei, glu-mei, divertismentului. Mai cre-zuse neclintit că poezia ca for-mă, decantată în cuvânt, a jocului veșnic repetat, are aceeași rădă-cină originară și funcție social-agonală. „Momentul poetic este

aluzia, atacul, subînțelesul, jo-cul de cuvinte sau și jocul de su-nete, în care înțelesul se pierde cu totul” (Huizinga, 2003, 197). Johan Huizinga include în poezia ludică:

- jocul sacru al adorării lui Dumnezeu,

- jocul festiv al peștitului,

- jocul belicos al întrecerii,

- jocul de inteligență și de îndemânare,

- mitul ca poezie, ca imagina-ție, ca exprimare de corelații, ce nu pot fi niciodată circumscrise în mod rațional,

- mitul ca literatură în antichitate,

- mitul ca formă de exprimare a divinului, a miracolelor expri-mate ca halucinații,

- formele metrice, forme stro-fice, mijloace poetice ca rima și asonanța, ca alternarea și refrenul,

- formele de exprimare: dra-matică, epică, lirică, comunicarea narativă în general,

- toate activitățile creației po-etice: împărțirea metrică sau rit-mică a cuvintelor vorbite/ cânta-te, găsirea de rime sau asonanțe nimerite, ascunderea înțelesului, construcția artistică a frazei,

- poezia ca joc lexical și ling-vistic (care nu folosește un trans-fer de semnificație, ci pătrunde în însuși sensul cel mai profund al cuvântului).

Tudor Arghezi a abordat poe-zia, simultan lucid și ludic. Mereu scopul conștient sau inconștient este producerea, cu ajutorul cu-vântului, a unei încordări care să-l captiveze pe auditor/ cititor/ interpret. Și totdeauna substratul este o situație de viață omeneas-că, un caz de emoție umană, apte, ambele, să comunice încordarea.

Poezia argheziană are eroi sau protagoniști de poveste/ po-vestire. Sarcina lor e în aparență

☑ imposibilă, este legată adeseori de o provocare, de un legământ sau de o făgăduință. Alteori identitatea eroului e ascunsă, acesta poartă o mască, apare sub o deghizare, duce cu el o taină.

Și tot aceleași paradigme, re-construită, în cele de până acum, în detaliu, se integrează limba artistică a poetului. Și am arătat deja, Arghezi a cultivat intenționat caracterul plastic al limbii. Ceea ce face Arghezi cu imaginile este un joc, este un cod de reguli de joc circumscris în mod amănunțit, într-un sistem strict, cu valabilități de variație.

„De aceea, orientările liricii moderne, care se mișcă intenționat într-un domeniu îndeobște inaccessibil și care fac din enigmizarea sensului în cuvânt obiectivul principal al creației, rămân întru totul credincioase artei lor” (Huizinga, 2003, 213). Tudor Arghezi a avut inițial un cerc restrâns de cititori, astăzi îl (re)lecturează întreaga țară și desigur toată planeta, fiind un scriitor din patrimoniul universal.

Bibliografie:

1. Tudor Arghezi: Tablete de cronicar, ESPLA, București, 1960
2. Ov.S. Crohmălniceanu: Literatura română între cele două războaie mondiale, vol.II, București, Ed. Minerva, 1974
3. Petre Anghel: O istorie politică a literaturii române postbelice; Ed. RAO, București, 2014
4. Baruțu T.Arghezi: Note și comentarii; Editura Marineasa, Timișoara, 1999
5. Tudor Arghezi: Arte poetice; tabel cronologic, prefață, note și bibliografie de G.I.Tohăneanu și L.P.Bercea; Ed. Albatros, București, 1987
6. Tudor Arghezi: Versuri (2); Editura pentru Literatură, București, 1966
7. Albert Thibaudet: Fiziologia criticii; studiu introductiv și traducere de Savin Bratu; Editura pentru Literatură Universală, București, 1966

8. Johan Huizinga: Homo ludens; traducerea: H.R.Radian; Ed. Humanitas, București, 2003

9. Eugen Negrici: Sistematica poeziei; Ed. Cartea Românească, București, 1988

3. Cu microscopul, periscopul și telescopul, fie spre pământ, fie înspre cer

Ce aprecia Mihai Beniuc în arta lui Tudor Arghezi e de mult timp, încă din 1959, în circulație. Curajul axiologic al acestui poet, despre care Eugen Simion n-a ezitat a scrie un onorabil eseu recuperator (Simion, 1978, 43) în 1978, a fost salutar pentru „eroul civilizator” de la Mărțișor: „Tudor Arghezi este cel mai mare poet român în viață și unul a cărui operă se poate înscrie pe orbita valorilor universale”.

N-a exagerat, fiindcă era cât pe-aici să ia Premiul Nobel pentru Literatură al Academiei Suedeze. Pentru aspectul de-a fi găsit cuvintelor niște articulații surprinzătoare, de-a fi spălat cuvintele „ruginite” cu soluții... metaforice noi, care-au scos, de sub cocleala vechimii, efigii și tâlcuri nebănuite. „Cuvinte potrivite la o realitate internă sau externă percepută mai bine, intuită mai adânc, surprinsă într-o față nouă a sa este trăsătura fundamentală a poeziei lui Tudor Arghezi...” (Beniuc, 1978, 6).

Unele din trăsăturile liricii argheziene depistate de prefațatorul Mihai Beniuc, agreeat în exces de regimul comunist, sunt perfect valabile și pentru poezia pentru copii și a copilăriei (fie ea în versuri ritmate și rimate fie ea în versuri libere);

• până și lucrurile cele mai mici se supun cuvântului său potrivit, schimbându-se în viziune artistică și trezind o nouă emoție, crescută din uimirea de a vedea

izbucnind ceva de-acolo unde parcă pentru totdeauna-și puse-se pecetea obișnuitul, banalul, apoeticul.

• imaginile artistice sunt trecute prin sitele meșteșugite ale senzorialului, dar mai ales aspecte, frânturi din lumea dată (ca de pildă cea a mediului familial, gospodăresc, grădini de la Mărțișor – n.m.), care păreau de-a pururi condamnate să nu le cerceteze geniul artei, se pătrund dintr-o dată de poezie.

• pe lângă neologism ori arhaism, termen religios ori autoironic, Arghezi dă cuvintelor o nouă viață, încălzindu-le la focul realității, văzute de un ochi proaspăt, de o sensibilitate nouă.

În poezia pentru copii e mai puțină metafizică și mai mult joc, e mai multă concretețe decât abstracție, limbajul câștigând în materialitate.

Este vorba în ea – după cum se pronunță tot Mihai Beniuc – de un ochi artistic, cum era poate în pictură al lui Holbein, care știe să surprindă în jurul său, de la gânganie la stea, până în cele mai mici amănunte, când microscopic, când telescopic, viața, făcându-ne s-o vedem și noi, cum n-am mai văzut-o, și totodată să auzim pe lângă pulsațiile ei, ritmul inimii artistului, ca un metronom, măsurând pașii devenirii (Beniuc, 1959, 12).

Așa că al său cuvânt poate deveni penița care desenează fin aripa unui fluture, tablouri idilice ori jocuri de copii, căci până și lui Dumnezeu îi plăcea să mai zăbovească după „Facerea lumii” prin „Țara piticilor”.

„Versurile pentru copii” sunt capodopere indiscutabil excelent autocomentate de Tudor Arghezi în „Prefață” (Arghezi, 1959, 621-622). Acestea au drept

☑ corpus o Carte cu jucării și ne învață – citez – „să mințim, să povestim/ ce-am știut și ce nu știm,/ pentru alți copii, mai mici,/ nici chiar mici de tot dar nici/ mari, ca de înșurătoare,/ și făcuserăm și-o prinsoare,/ cine poate scri mai iute/ stihuri vreo câteva sute”. De altfel, recurg la a cita integral poemul căci e o ars poetica și un dezvăluitor de poezie tipic poeziei copilăriei; dar și un suport didactic generos:

„PREFATĂ

Într-o zi, pe înserat,
Ce să vezi? Ne-am apucat,
Doi părinți și doi copii,
Din *Cartea cu jucării*,
Să mințim, să povestim
Ce-am știut și ce nu știm,
Pentru alți copii, mai mici,
Nici chiar mici de tot dar nici
Mari, ca de înșurătoare,
Și făcurăm și-o prinsoare,
Cine poate scri mai iute
Stihuri vreo câteva sute,
Și ne-am așternut pe scris.
Ochii ni s-au cam închis,
Mîna ne-a cam amorțit
Și-a ieșit ce a ieșit.
Am citit în adunare
Ce scrisese fiecare
Și din toate, vrea nu vrea,
S-a ales povestea mea.
Rămășagul fu: «Se poate
Scri și pe nerăsuflăte?»
Vorba e c-am cîștigat
Și-n sfîrșit, am răsuflet.
Partea mea, într-adevăr,
Am avut un sfert de măr,
Împărțind un măr crețesc;
Nu cumva ca să jignesc
Pe tovarășii de coate,
Mîncînd sferturile toate.
Domnule, care citești
Multe altele povești,
Mai frumoase și mai scrise,
N-o să-ți placă, pare-mi-se.
Te-ai deprins cu stih bogat,
Cu care te-am învățat.

Nu mă osîndi, vai mie!
C-am căzut în sărăcie.

E nevoie să-ți explic:
Ești prea mare. Fă-te mic.
Uită regula o dată
Și cu cartea dezvățată,
Mergi nițel de-a bușile.

Poți închide ușile,
De ți-e teamă și rușine
Să te faci de rîs ca mine.
Ieși din dogmă și, tiptil,
Fă-te la citit copil.

Asta, Domnule Confrate,
Dă alean și sănătate.
Eu, cum vezi, încet, încet,
M-am făcut analfabet.”

Despre „Hore” (Arghezi, 1959, 257-259) unde Dumnezeu însuși e scriitor, despre „Prisaca”, „Facerea lumii” și altele ne vom referi cu altă ocazie.

Deocamdată, cu o firească și neascunsă curiozitate, am consultat și „Istoria...” lui George Călinescu. „Divinul critic” remarcă păstrarea unghiului cosmic chiar în universul mărunț ori familiar. Ba mai mult vehiculează, cu lejeritate magică, toposul cărturarului pitagoreic, dar și „mitul” rotund al gînganiei (Arghezi, 1980, II, 413; Îndoiala), care „fu scoasă teafără din călimară/ și cărturarul dacă nu veghea, ar fi murit în ceașca de cafea”.

În aceeași ordine de idei, minusculizarea nu înlătură seraficul și paradisiacul, pe care le contrapune unui adânc humor de idei generale ca în „Bășica de săpun” (Arghezi, 1980, 172). Chiar și cel mai micuț cititor – vezi și Piticuț – zis și Cinabru, de E.T.A. Hoffman. Căci Arghezi și Hoffman sunt congeneri într-ale fantasticului și o paralelă – în acest sens se poate susține (Hoffman, 1966, 97-200) – percepe incantația magică a cântecului pur. Iată opinia

lui Călinescu din „Istoria...”: „Intenția de joc se face din ce în ce mai clară în poezia lui Arghezi, ca de altfel în toată lirica română și, lucru de reținut, pe un punct moderat în linia lui Urmuz, și deci mai cu seamă pe terenul genurilor clasice și mai ales în baza folclorului” (Călinescu, 1985, 815). Ba trebuința de a face jocuri copiilor l-a adus pe Arghezi la petrecerea de imagini a ghicitorilor. Unde însă jocul fiind prea vizual, gratuitatea e amenințată de organizarea percepțională.

Dar care să fie metoda folosită de Arghezi? Este aceea prin care imaginea e tratată ca o notă și de a comprima în ea, ca în muzică, după o simetrie cu totul ideală, un sistem de urcușuri și căderi care să ațâțe spiritul prin simpla lui absurditate.

Apoi „vechiul codice metaforic și vechea retorică a limbajului curent tocite de uz au fost înlocuite cu alte convenții noi. De unde aspectul de folclor și în analizabila inocență cu care sunt tratate cele mai umile evenimente” (Călinescu, 1985, ibidem).

Bibliografie:

1. Eugen Simion: Scriitori români de azi (I); Ed. Cartea Românească, București, 1978
2. Tudor Arghezi: Versuri; Editura de Stat pentru literatură și artă; București, 1959
3. Tudor Arghezi: Versuri (II); ediție și postfață de G.Pienescu, cu o prefață de Ion Caraion; Ed. Cartea Românească, București, 1980
4. Tudor Arghezi: Versuri (I); ediție și postfață de G.Pienescu, cu o prefață de Ion Caraion; Ed. Cartea Românească, București, 1980
5. E.T.A. Hoffman: Opere alese; traducerea: Al.Philippide; prefață de Paul Lanfelder; București, 1966
6. G.Călinescu: Istoria literaturii române de la origini până în prezent; ediție și prefață de Al.Piriu; Ed. Minerva, București, 1985

Remember!

Mihai Sporiș

Am primit cu ani în urmă, prin 2003, de la prietenul plecat dintre noi, George Țârnea volumul de poezie „**Era muzicii lejere – cântece de petrecanie**”, editat la CONPHYS, Râmnicu Vâlcea în același an. Volumul se introduce cu o atragere de atenție a regretatului Laurențiu Ulici- pe atunci președintele în exercițiu al Uniunii Scriitorilor – care îl constată pe poet : „*revoltat și mereu gata să își dea în petec prin uimitoare compromisuri, nod de contradicții, ..., optimist în disperare, prin asta vulnerabil, risipitor prin excelență...*” și dincolo de stilul său, peste o anumită pudoare (George Țârnea ne indică inspiratorul, pe înaintemergătorul Miron Radu Paraschivescu, după ce ne dă „Primul și ultimul avertisment, foarte serios!”), interzicând citirea cărții de mulții incompetenți, între care nu lipsesc politicienii!), izbutește, pe cont propriu, răspunsul la tulburătoarea întrebare a lui Holderlin : „*la ce bun poezii în vremuri de disperare?*” Față de... *vremea disperată*, de cu un deceniu în urmă, obiect și sugestie al ... *petrecaniei* poetului, care s-a ținut de cuvântul cu ultimul său avertisment, trebuie să vedem că disperarea s-a adâncit și tonul său de atunci, deși părea prea revoltat, prea coborât în stradă, anticipa mai rău: corupția generalizată și incompetența hulpavă a lupilor politici.

Dorim să readucem în atenție atitudinea unui poet care și-a făcut misia și a strigat cu toată disperarea și cu toată forța atragerii atenției celor mulți, prin limbaj, la trezirea sinelui colectiv, mult prea adormit. Deși a trecut deceniul peste „cântecele” cu încifrări lesne de deslușit provocarea este vie pentru că boala s-a agravat. Redactăm acest remember în ziua în care un prim-ministru, dovedit cu multe hibe, s-a dat dus din scaun după... *serenada* a peste 20.000 de oameni despre corupție și anomia statului. Evenimente au fost declanșate, ca în orice lume cu haos, de scânteia, focul, incendiul..., apoi soluția pompieristică a venit să-i facă scăpați (de răspunderile pe care nu și le asumă niciodată decidenții dovediți incompetenți!) pe cei care pot roade ciolanele viitoare...

În „**Afiș publicitar**” spune pentru un anume club dovedit un iad modern : „*Dracii și-au făcut potecă/Între iad și discotecă./Ba se-ntrec până și zeii?/Să dea mâna cu „Digeii”/Și le cer, ca o*

favoare/Muzica adormitoare... No coment!

„**Cântec de la dulce via**” *cu morga marii nesimțiri/.../ și ne prefacem că n-ar fi/prea multă greață peste zi/.../ chiar dacă suntem înjosiți/și cenzurați și mătrășiți/.../când bâlcu-i mult prea plin de el (se mai abate-un iad-măcel s.n).*

„**Cântec de susținere**” *În rest o stare de resemnare/Între lumină și lumânare./Câteodată se-alege praful/De toată clica, de tot taraful,...*

„**Cântec de mahala națională**” *Mahalaua verticală/Trecere cu capu-n nori/De la stările de boală/ La beția de culori... și spunem și noi despre năvălirea pe verticală a barbarilor fără competența valorii, a impostorilor cu diplome și doctorate, pe bani, ori truate, pe la tomnatica „universitate”!*

„**Cântec de reformă**” *când peste noapte se schimbă era/ se schimbă garda, se rupe gardul/.../ Te-apucă mila, te-apucă sila/Unde-i profitul, unde-i prășila/.../unde-i limanul vieții-n derivă/ Și împăcarea definitivă? / Ai plecat demult George și încă nu putem da un răspuns!*

„**Cântec de încurcătură**” *Poți să umbli zile-ntregi/Câine surd de vânătoare/.../Că-ntr-o viață tot nu-ncap/ două suflete cu schimbul... Unii au recunoscut că nu se poate întina sufletul vechi, alții după cum ai observat și tu... într-o țara ca un teatru, în „Cântec de sforari destoinici”.... au învățat repede noul rol și l-au jucat în cercul, sau în carnavalul cu măști schimbătoare, din patru în patru ani.*

„**Cântec de entuziasm**” *Dacă iadul se prea vede,/ Ingeri i nu prea ne-aud/.../ și-o dăm iară după dud... Vina este întotdeauna la cei dinainte...*

☑ căroră le mâncăm din zestre și din plăcinte, fără a ne mai aduce aminte, deși înțelepciunea populară ne cere să recunoaștem : *despre cei morți, numai de bine!*

„**Cântec de cenzură pură**” *Cu zugravii de stări și cu puii de lele („lele” cu vorbe grele, spuse de lichele, pe multe lovele, presă de la stânga și dreapta, apoi chiar stânga-mprejur, sperjur, să ne bage și să ne scoată din minte ceea ce năimitorul minte!)/.../ Și-i putem acuza de confuze trădări...*

„**Cântec de pustiu rural**” *Când țărani de la țară/ Nici prin curte nu mai ies./ Darămite să-și mai are/Vreo idee de ogor...*

„**Cântec de umor statistic**” *Și înveți să te porți cu aleșii poporului/Îndeobște născuți fără simțul umorului*

„**Cântec de repartizare**” *Proștii mor zgomotos iar deșteptii discret,/ fraierii-ncearcă să-și ceară din nou ipotetice drepturi/Gloanțele trec triumfal și mortal prin încă vreo o mie de piepturi... Ciudată această...repartizare, din Decembrie 1989, încă nedeslușită în adevărul scenariului ei ultim.*

„**Cântec de peisaj**” *Să tot visezi că ți-e mai bine/Decât se zice că ți-a fost,/În jur să bâzâie albine/Și tu să fluieri , de prea prost.*

„**Cântec de sărăcie**” *Cât mai dăm din coate/ Pentru-un post în rai./.../Bunii și nebunii/Joacă -același joc,/Sub privirea lumii/Și se-aruncă-n foc.*

„**Cântec de pronostic**” *Care-s dracii, care-s sfinții,/Cine-s cei cu ștersul minții,/.../ unde-s cei ce schimbă jocul,/Care-s micii, care-s marii.../.../ Jocurile sunt făcute/Și-ntr-o altă viață, poate, /O să ai și tu de toate.*

„**Cântec de expectativă**” *Cine are de vânzare /O răbdare și mai mare/Decât cea lăsată mie,/Să înghită în prostie...*

„**Cântec de propunere indecentă**” (i-am zice brodeală pentru răcoare blondă!) *Doamnă blondă, doamnă brună,/Universul stă s-apună,/.../ Proaste-ar fi să se implice (și totuși au făcut-o! s.n)/.../Ne-am putea un timp ascunde/ Să concepem la-ntâmplare,/ Altă lume mult mai mare... /... Și așa a ajuns la răcoare blonda cea mare, fidela cauzei populare, dusă-n geanta-i mult prea scumpă din agonise-la ocultă.*

„**Cântec de țap ispășitor**” *Nici în ruptul capului/Nu schimb soarta țapului/.../și, din nou și-aduc aminte/Că eram un ins cuminte,/Jupuindu-mă de piele/Pentru stările rebele. Analogia cu manipulata Eva și pățania lui Adam, cel dus de nas de*

femeia fatală și originară, se potrivește și Elenelor, din Troia și de pe alte coclauri ale lumii noastre.

„**Cântec de suficiență**” *Binele formal se-mpu-te/Arvunit la câte-un lup/.../Ce mi-e iarna, ce mi-e vara/Pentru mari scenariști? Și s-au pus temeinic, să se arate că lucrează, în văzul public, prin spectacolul televizat... Da! Le-a fost suficient...*

„**Cântec scolastic**” *Care-ai fost cu mine frate/ Fă-ți o cruce, de urât,/Și cu mâinile curate/ Strânge-mă vartos de gât. Trebuie spus că tovarășii-frați nu erau chiar toți duși la biserică.*

„**Cântec de pământ pierdut**” *Și-am o mulțime de pământ/ Ajuns la alții prin te miri/Ce regrupare-n denumiri,/ După războiul anulat/C-o lovitură de palat...*

„**Cântec de aprobare**” *Cer aprobare de la Centru/.../Să nu se spună mai pe urmă/Că eu sunt singur vinovat/De vidul propagat prin turmă... Îi spun și eu Politicoiului-Guvernului: Deși ești sigur vinovat/De vidul propagat prin turmă/Găsi-vei țapul adecvat/ Să ștergi cu pielea-i... urmă!*

„**Cântec de ieșit în stradă**” *Din temenele în temenele/Tot dăm de dracul și de belele/.../Care-i transformă pe toți calicii/În slugi zeloase sub semnul fricii/.../Unde să urle, unde să tacă-/Dintr-o pornire foarte ortacă. George!, după o decadă de ani, la fel de năroadă, azi se mai discută despre mineriadă...*

„**Cântec de mituire**” (unii-i spun... comision, adică furtul de bon-ton, care-l face pe nemernic :domn!) *Din te miri ce angarale/Scapă cei ce au parale (trec în față la concurență, mita se punctează-n evidență!) Stăpâne, Doamne/... banul ne împarte,/Tot așa și după moarte...?*

„**Cântec de conducere**” *Doamne ce bine-o mai duc/Cei care ne-jură și ne conduc/.../Și astfel începe o altă eră/Mai muzicală și mai lejeră/Pentru cosașii din revoluții/ Care n-au șansa altei soluții,/ Ci doar prilejul mistificării,/Urcând pe scara sacrificării,/Care-i tot una cu orice viciu/Luat din alte scări de serviciu.*

„**Cântec de carierism**” *De pe vremea când argații/și luau stăpânii-n furci,/Te învață renegații/ Cum să urli, cum să urci,/.../Cum să-i lași pe lași s-apună/Și pe boi să moară-n jug,/.../Cum să-i vinzi pe cei cucernici,/Și să-i cumperi dintr-un foc,/Pe lingăi și pe nemernici,/ Ca să-ți fie frați de joc...*

„**Cântec de avangardă**” (adică după noi, tot

noi!) Bucurați-vă tovarăși,/Stați de strajă cama-
razi!/Roșu e pe buze iarăși/Verdele persistă-n
brazi/.../Dați-o încolo de credință/Sau culoare la
păreri/Puneți iute de-o ședință /Să-l schimbăm pe
mâine-n ieri.

„**Cântec de încăierare**” ... Cam de-atunci se
pare, totuși/Că pe acest pământ fetid/Îngerii culti-
vă lotușii/Pe când draci, alt partid.

„**Cântec de nedumerire**” (balada perpetuului...
Escu, după adio(?) la revedere?) Cum, Doamne, îl
smulgi dintre noi/Pe cel mai puțin vinovat/Și lași o
mulțime de boi/Să pască-n imașul privat?...

„**Cântec de frație forțată**” („Ferește-mă
Doamne, de prieteni!” Își intitulează Lary Watts o
carte despre această „frăție”, pe durata 1878-1978)
Noi mereu le ținem parte,/Ei mereu ne păcălesc,/n-
om scăpa nici după moarte/ De sindromul muscă-
lesc. ...

„**Cântec de-nvârtit morișca**” Celor tari nu le
prea pasă/... /se aruncă-n aer munți/Și-ndemnați de
Omul-Câine/Latră-n piețe cei mărunți... Banii nu
au miros, cianurile? da!

„**Cântec de aranjamente**” (și multă grijă
părintească...) Mai pun aleșii noștri dragi/.../Că
nu-i de nasul celor mulți/ Și proști, și condamnați
să creadă,/confortul fiilor oculți,/ajunși vâcari pes-
te cireadă...

„**Cântec de amor cu Miza**” Ce putere, ce pu-
toare,/Că de când cu Miza aia/ Ne tot cântă cucu-
vaia,/Ne tot râde mamamondul/Însă garda-și face
rondul/.../ Totuși, Miza se plătește!

„**Cântec de schimbat macazul**” Nu e cazul, ba
e cazul,/Să schimbăm și noi macazul/.../ Mama lui
de cap de pește/Împuțit pe nesimțite/.../Cu pretenții
fanteziste,/ cine, cât să mai reziste?/.../Spoliați de
simțul critic/ Despre spațiul mioritic...

„**Cântec de propulsare**” Frunză groasă de măi
dragă/.../Frunză deasă de neam prost/ Nu contea-
ză cine-ai fost/.../N-ai nici vreme să te miri/Și dis-
pari sub trandafiri...

„**Cântec de format politicieni**” (după ...
Constantin Tănase?) Mi-e cam foame, deci exist/
Dechemviri și Nicanori/Camarade nu fi trist/Toți
murim cu capu-n nori. ...

„**Cântec de ospitalitate**” Țara asta dragii mei/
Stă cu porțile deschise,/Să-i hrănească pe mișei/.../
Mama lor de pui de lele...

„**Cântec de sindicalști blazați**” Parfum suav

de trandafiri/.../Un mariaj olimpien/.../Trăiască
lupta pentru șpan/Și depășirile de plan/.../ Trăiască
toate-n mod fictiv!

„**Cântec de țară și de belea**” Țara mea cândva
frumoasă/.../Trăgătorilor de sfori/.../Peste cele trei
culori/.../ Prea te ține continentul,/De mai slabă în-
tre țări/.../Prea te porți în voia sorții/Și te guduri la
ciocoi/.../să-ți ofere lanțuri noi.

„**Cântec de ofilire**” ...Trece binele pe targă/
Trece răul pe picioare/.../ Pe la marginile firii/Se
fanează trandafirii.

„**Cântec de demolare**” Chiar de când, făcând
prostia/A schimbat pe frac, mistria/.../Transformând
granitu-n flească/Să-l înhațe altă gașcă...

„**Cântec de răsul curcilor**” (sau despre colin-
dul trubadurilor la Crăcunul românilor ,de prin...
1989!) Sunt un sfânt cu floare-n gură/Care s-a tîm-
pit de tot/Consumând peste măsură / Din necta-
rul patriot.../Din ambrozia rusească/ Din absintul
franțuzesc...

„**Cântec de organigramă**” Ce e bine pentru
tine/Altuia îi face rău/Catedrale și cantine/ Pentru
neamul nătărău...

„**Cântec de păpuși docile**” ...Cade ceața pes-
te proști/Actualii sunt prea foști,/.../Mersul tâmp cu
capu-n nori/După-același tras de sfori. ...

„**Cântec de ademenire**” Lăsați-i pe copii să
vină/.../Unde putoarea e divină/.../ Vor învăța cu
mult mai bine/.../Cât oxigen li se cuvine...

„**Cântec de parastas**” Ce-ați făcut băieți cu
trupa/.../Și visăm ca proștii lupte/Care n-o să aibă
loc/.../Dându-ne, la ordin, foc...

„**Cântec de asanare morală**” Bate toba peste
tot/Excedați de jurăminte/Îngerii se ling pe bot/Și
acceptă protocolul/Și admit că fac prostii// Nu cum-
va să-și piardă rolul/ De castrați cu pirostrie./ Ce
palat cu lampioane/și auzul ascuțit/Totuși, când ne
spui, Ioane,/Cine dracu ne-a mințit?... George, pro
forma, niște autorități iscoditoare au început să-i
pună întrebări! Dar cum nu ți-a spus nici ție, sigur,
nu va sufla vreo vorbă. Tăcerea, ști și tu, este de aur...

„**Cântec de gonit cocorii**” ...Când vine primă-
vara, ni se face/Un fel de frică, mirosind a proști/
De parca-am fi împunși cu mii de ace/ Și iar furăm
norocul de sub cloști...

Am rezumat aici doar câteva, din cele 139 de
cântece... de petrecanie, ca un semn de respect pen-
tru spiritul viu al lui George Țârnea și un îndemn
să-i citim poezia .

Restituiri

George ȚĂRNEA

Alba-Iulia

Întregul desfăcut în trei
Prin vămi vremelnice de soartă
Îl ține strâns sub tâmpla ei,
La Alba-Iulia, o poartă.

Și dacă trupul său de lemn
Veșminte-mpărătești nu are
Păstrează-n carne primul semn
Din prima noastră întrupare.

Uniți am fost de la-nceput
Sub cerul dintre stâlpii porții
Care cu grijă ne-a-ncăput
Și nemuririle și morții.

Deci nici intrarea noastră-n drept
Nu ne-am făcut-o din afară
De vreme ce purtăm în piept
Întregul numelui de țară,

Nici n-am umblat spre alt tărâm
De vreme ce avem lăsate
Încă din vatra de la Râm
Cheile limbii din cetate.

Balada absenței

Prea departe trupul tau,
Prea aproape disperarea
Că nu pot vorbi cu marea,
Să-ntelegi cât mi-e de rău...

Prin absența ta din gând,
Drumu-ntorcerii spre locul
Unde m-am luat cu jocul
Și ne-am contopit plângând.

Prea aproape starea mea,
Prea departe amintirea
Petrecută cu privirea,
Până a căzut o stea...

Și te-am pus în locul ei,
Să veghezi, de la distanță,
Visul fără de substanță,
Ca o ploaie de scânteii...

De la care nu ai cum
Să aștepti o mângâiere -
Mari iluzii efemere
Si-un mărunț ecou postum.

Egloga eroului necunoscut

Sunt un român nehotărât,
Țin bunăstării de urât,
Eternității de prepuț
Și dau mereu din lac în puț,
Apativ ca un bolovan,
Mă pune soarta paravan
La fel de fel de-ncurcături
Din partea unor secături,
Care declară c-ar avea
În grijă,sărăcia mea,
Spetindu-se în mod frecvent
S-o guverneze mai atent,
Și mai decent,și mai frumos,
Pân-o ajunge și mai jos,
Cu lumea-n cap și vremea-n piez...
Mă-mpinge dracu să visez
Comori ascunse-n bălegar,
Hrănindu-mă ca un măgar,
Cu mierre fierte și răbdări,
Supus continui prădări
Care îmbracă forme noi,
Până la taxe pe gunoi,
Și pe tușit,și pe bășit,
Încât mă-ntreb,ce-o fi greșit

În eul meu interior,
De prea sunt prostul tuturor...
Făcut, anume, să dea-n gropi,
Momit cu steaguri și cu popi
Și cu citate din strămoși –
Deștepți, puternici și frumoși,
Întregi la minte și la trup –
De-mi vine ,Doamne,să mă rup,
În câte părți e necesar,
Numai s-ajung să mai și sar
Peste ingratele corvezi
De lup la Capra cu Trei lezi
Sau de guvide patriot,
Flămând și cu cârligu-n bot...
Sunt un român meditativ
Predestinat,fără motiv,
Belirii sacre, dacă cer
Să fiu stimat măcar în cer
Și protejat cu niște sfinți,
Când simt că-mi ies de tot din minți.
Pe mine toți mă pun la jug,
Să-și care partea lor de crug,
Din ce era,cândva,al meu,
Cum, Doamne,să nu-mi cadă greu
Și să nu-njur,ca un birjar ?
Prea mulți aleși mă pun pe jar
Și mă obligă să-mi asum

Anonimatul de consum...
 Prea multe glume mi se fac
 Și eu, ca blegul, rabd și tac,
 Și mă trezesc exfoliat

De câte-un sincer Goliat,
 Venit să fure de pe-aici
 Pământ,și apă,și gagici,
 Și miere,și căcat,și unt...
 Comportamentul său e crunt
 Dar cui,anume,să mă plâng,
 Eu,cel netot și cel nătâng,
 Că tot în mine dau cu pari
 Judecătorii planetari
 Și mă obligă să-mi reprim
 Accesele de june prim.
 Sunt un român intransigent,
 Ajuns la gradul de sergent
 Și la poziția de mut,
 După același azimut
 Notat, pe hărțile mai noi,
 C-un semn cazon pentru gunoi,
 La care, încă, fac apel
 Toți purtătorii de drapel,
 Când schimbă cisma pe condei
 Și-ajung în criză de idei.
 Nu-mi place să invoc nimic
 Din ce-i prea mare sau prea mic,
 Din ce-i prea lung sau e prea lat.
 Sunt un român imaculat,
 Adică numai bun de pus
 Sperietoare la Apus
 Și grănicer la Răsărit
 De toată vara dogorit,
 De toată iarna dat prin frig

Să nu-mi mai ardă să tot strig,
 Să-mi vină zeii-n ajutor,
 Când mi se strică vreun motor
 De la mașina de ghicit...
 Sunt un român preafericit,
 Prea emotiv,și prea egal,
 Adept al Imnului Regal
 Și al tocanii la borcan,
 Cu gust profund republican,
 De-aceea,poate,nici nu pot
 Decât să-mi dau cu pumnii-n bot,
 Când mi se face să vorbesc,
 Despre cum sunt și ce gândesc.

*
În 1996, marele poet a fost invitatul lui Eugen Evu și au susținut în tandem recitaluri lirice proprii la Deva (Cabana Căprioara), la Orăștie, Hațeg și Hunedoara, acompaniați la chitară de frații Ioan și Eugen Evu.

Steaua maestrului Ion Ungureanu

(n.02.08.1935, Opaci-Căușeni,
 actualmente Republica Moldova -
 d.28.01.2017, București)

Nicolae MĂTCAȘ

La sfârșitul lui ianuarie a.c., pe un pat de suferință de la spitalul ”Colțea” din București, a încetat să mai bată inima marelui luptător român pentru Reîntregirea neamului și a Țării Ion Ungureanu, apostol și pilon al românismului în Basarabia, personalitate de credință și cultură aleasă, om politic și de stat, regizor, actor de teatru și film, neîntrecut orator și tribun.

Deși președintele prorus al RM a refuzat să decreteze o zi de doliu, clopotele bisericii din Opaci i-au zvonit, îndurerate, îndelung, plecarea, mai multe primării din raion și din republică au arborat steagul în bernă, guvernul RM s-a văzut dator să-i organizeze funeralii naționale, iar sutele, miile, zecile de mii de suflete îndoliate au putut să-și ia adio de la ocrotitorul lor în catedrala Sf. Spiridon cel Nou din București, la biserica Sf., Teodora de la Sihla și în Palatul Național ”Nicolae Sulac” din Chișinău.

Îl cunoșteam și îl admiram de la distanță de prin 1960, când un grup de tineri actori basarabeni se întorseseră de la înalte studii teatrale de la Moscova și, prin jocul lor adolescentin și dicția lor scenică, provocaseră un adevărat reviriment lingvistic în rândurile publicului de la Chișinău. Ne-am cunoscut mai îndeaproape în timpul Mișcării pentru renaștere națională din perioada 1988-1989, am devenit prieteni de luptă și speranță în timpul ministeriatului (1990-1994, domnia sa la Cultură și Culte, subsemnatul – la Știință și Educație) și de crez și de suferință în anii ”exilului” de la București (1995-2005).

Ion Ungureanu a fost, prin statura sa fizică, dar și morală, prin convingerile sale, dar și prin capacitatea de a le transmite și electriza publicul, cu un cap mai înalt decât noi toți. Era aproape imposibil să te ridici la cota spirituală a Omului Ungureanu. Domnia sa, care, în copilărie, visa să ajungă preot, nu numai că a fost în stare să devină, ci chiar a devenit, figurat vorbind, un preot blajin, un dascăl îndrăgit, un tribun fulminant. Un mare actor, un mare regizor (unul din primii 5 din fosta URSS,

☑ în aprecierea renumitului actor rus Mihail Ulianov!), un mare om de cultură, un veritabil analist politic, un declamator de zile mari. A fost o personalitate din cele care se nasc la depăr-tări de veacuri, un mare patriot, bărbat al neamu-lui cum puțini se mai găsesc astăzi în Basarabia, care și-a sacrificat liniștea și bunăstarea în numele unui crez, al unui ideal, în numele adevărului. Care s-a împărțit mai devreme decât noi, sorbind din mult râvnita cupă a libertății. Care, în numele dreptului de a fi liber să facă ceea ce știe, ceea ce a învățat, ceea ce poate să facă, a preferat de două ori exilul decât supunerea oarbă: o dată, pen-tru mai bine de 17 ani, la Moscova, altă dată, pen-tru 10 ani și mai bine, la București. (Oricât de pa-radoxal sună să fii exilat la tine acasă, însă aceasta s-a întâmplat cu cei doi miniștri!) Acest dulce cu-vânt: libertate nu e numai titlul cunoscutului film al regizorului lituanian Vitautas Jalakiavicius, tur-nat la studioul „Mosfilm” în 1972 (film în care Ion Ungureanu, ca actor de cinema, a interpretat rolul senatorului Ramirez), a fost nu numai visul nos-

tru, al românilor basarabeni de sub ocupație țaristă și sovietică, de a ne smulge de sub cortina de fier. Libertate și independență a fost însuși sensul vie-ții omului de creație Ion Ungureanu. Spre deose-bire de mulți dintre noi, Ion Ungureanu a avut fe-ricirea să soarbă un strop din cupa libertății cu o oră mai devreme. Încă înainte de revirimentul de la 1989 Domnia sa reușise să izgonească, vorba lui Cehov (pe care îl adora), sclavul din sine și să de-vină, astfel, un om liber. Căci numai izgonind fri-ca, lașitatea, slugărnicia, supunerea oarbă și mer-sul de râmă, poți deveni un om cu adevărat liber, cu atât mai mult – un om de creație.

În timp ce noi, iștilalți, de-acasă, numai visam la libertate – gând tainic și rebel pentru timpurile când filmul omonim, Acest dulce cuvânt: libertate,

ne răvășea sufeletele –, maestrul Ion Ungureanu se simțea oarecum descătușat în chiar „gura chitu-lui”, cum îi plăcea să se exprime. Căci în mediul intelectualității de creație, al inteligenței ruse de la centru, exista, totuși, un dram de libertate. Pe când această sete de libertate era sugrumată cu bes-tialitate la periferie de ciracii satrapilor ideologici locali.

În 1960, un stol de cocori, proaspeți absolvenți ai Școlii Teatrale Superioare „B. V. Șciukin” din cadrul Teatrului de Stat „Evgheni Vahtangov” din Moscova, după 5 ani de studiere a artei scenice și a măiestriei actricești cu renumiți profesori și repre-zentanți ai genului, se întorceau acasă, plini de elan și de setea de realizare pe arida scenă teatrală mol-dovenească de atunci. Scenă văduvită nu atât de talent actoresc (pe care îl aveau din plin și „ve-teranii” de la Național), cât, mai cu seamă, de spi-rit național și de pronunție literară autentică, pură, perfectă, românească. Aveau ambiția să întemeieze un teatru nou, pe potriva vârstei și a romantismului lor. Teatru care să abordeze și să interpreteze pro-blemele tineretului din unghiul de vedere al ace-s-tuia. Cu exuberanța lor încă adolescentină se încu-metaseră să ne aducă pe scena exuberantului teatru pentru tineret nou înființatului pentru tineret tea-tru „Luceafărul” (denumirea „Mihai Eminescu” nu ar fi trecut, drept care s-a recurs la stratagema substituției) - și de unde? Tocmai de la Moscova! - un model de rostire literară românească, pe care n-o mai auzise nici Parisul (cuvântul București, la fel, era interzis!), necum sălile de teatru și nici au-lele facultăților de litere sau cele cu predarea în limba română de la universitățile din Chișinău.

Nalt ca un plop semeț, frumos ca un zeu, sobru ca un senator roman sau un taraboste dac, hotărât și curajos ca un rege persan, Ion Ungureanu deveni-se în curând prim-regizor al teatrului, iar pe scenă se derulau piese din dramaturgia națională și uni-versală, care captivau publicul prin romantism și exuberanță și printr-o excelentă pronunție româ-nească a inovatorilor vahtangoviști chișinăuieni:

Copiii și merele; Nota zero la purtare; Vicleniile lui Scapin, Steaua fără nume de M. Sebastian (spectacol la scurtă vreme interzis, pentru că în el se vorbea de trenul București – Sinaia!), Pescărușul de A. Cehov, Ipolit de Euripide, Casa Bernardei Alba de Fr. Garsia Lorca, A douăsprezecea noap-te de W. Shakespeare, O noapte furtunoasă de I. L.

Caragiale, Radu Ștefan întâiul și ultimul de A. Busuioc, Minodora de A. Strâmbeanu (ultimele două spectacole de asemenea interzise pe motive ideologice la scurt timp de la montare de atotvegheatorii regimului)...

Efervescența cu care evolua se tânărul teatru de la Chișinău, euforia care cuprinsese nu numai tineretul studios din capitală, ci și întreaga republică, gestul temerar al prim-regizorului Ion Ungureanu de a monta piese din dramaturgia națională (și acesta era un act de curaj pentru vremurile acelea!), precum și piese din repertoriul clasic rusesc și internațional (Shakespeare, Molière, Cehov), dar cu replici actualizate sau cu subtext „subversiv”, cum erau ele catalogate în sferele vigilențelor locali, crearea unui climat cavaleresc-camaraderesc care le dădea posibilitate și altor colegi de trupă să poată monta spectacole pe scena teatrului, faptul că era invitat să monteze spectacole în teatrele din metropolă – toate acestea îi supăraseră rău pe diriguitorii vieții culturale din Moldova Sovietică.

Într-un răstimp relativ scurt ilustrul prim-regizor este destituit din funcție pentru grave abateri de ordin ideologic și nevoit să ia drumul exilului. Este angajat ca regizor la vestitul Teatru al Armatei Sovietice, montează spectacole druziene cum ar fi „Sfânta sfințelor”, „Biserica Albă” respinse de conducerea republicană, colaborează cu alte teatre cunoscute din Moscova și Țările baltice, joacă în filme și la TV centrală rusească.

Montează peste 25 de spectacole la Teatrul Mic, „Sovremennik”, Teatrul Armatei, Teatrul Național din Estonia după piese din W. Shakespeare, H. Ibsen, R. Boit, I. Druță etc. Piesele lui Druță Păsările tinereții noastre, Biserica Albă și Sfânta sfințelor, interzise să fie jucate acasă, la Chișinău, erau vizitate de temerarii chișinăuieni la Moscova și la Tallin, iar maestrul Ungureanu, la lumina rampei, era ovaționat și putea să se considere un artist împlinit. În străinie, nu acasă...

În calitate de actor de cinema, a jucat (după evoluările anterioare de la studioul „Moldova-film”

din filmele Când omul nu-i la locul lui, 1958; Serghei Lazo, 1966; Se caută un paznic, 1967, etc.), la studioul „Mosfilm”, în mai multe filme de rezonanță, cum ar fi: Acest dulce cuvânt: libertate, 1972; Centaurul, 1976; Povestea unui necunoscut, 1979; Enigma vilei Greta, 1984; Serghei Vavilov, 1985, ș.a. Are în palmaresul său peste 25 de roluri de actor de film. A evoluat în compania/anturajul unor somități în domeniul actoriei și regiei de teatru și cinema precum: Anatoli Efros, Inokentii Smoktunovski, Donatas Banionis, Vitautas Jalakiavicius, Sava Kuliș, Irina Miroșnicenko, Emil Loteanu ș.a.

Sporadic, de-a lungul celor 17 ani, a fost invitat ca actor de cinema și la „Moldova-film” din Chișinău în filme precum: Calul, pușca și nevasta, 1975; Favoritul, 1977; Podurile, 1980; Povestea lui Făt-Frumos, 1981; Dansul efemer al dragostei, 1988, ș.a.

Așa cum actorul de teatru și cinema Ion Ungureanu terminase, între timp, și cursurile superioare de regie de la Institutul Teatral „A. V. Lunacearski”, în aceeași perioadă, ca regizor de cinema, montează 6 filme la Televiziunea Centrală din Moscova.

Funcționează în calitate de cadru didactic și de prorector la Filiala Chișinău a Institutului Teatral „Evghenii Vahtangov”. Cu promoția de actori pe care i-a educat la Moscova viitorul domn ministru al culturii și cultelor din Republica Moldova va legifera, în 1991, la Chișinău, debordantul teatru „Eugène Ionesco”.

De-a lungul anilor, artistul Ion Ungureanu ne-a mângâiat auzul în emisiunile radiofonice cu vocea sa catifelată, citindu-ne

rânduri înaripate de versuri și proză din literatura română, cea rusă și universală. La posturile de radio Chișinău, București, Moscova, actorul Ungureanu era așteptat ca la el acasă. Iar radioascultătorii îl așteptau în miez de zi, ca și în miez de noapte, ca să-i apropie – cu timbrul său domol, cameral, intim sau sobru, patetic, invocator – de marea literatură: Shakespeare, Lermontov, Cehov, Cantemir, Eminescu, Arghezi, Nichita Stănescu, Ioan Alexandru, Grigore Vieru, Ion Druță... Semnatarul acestor rânduri este mândru de faptul că peste 30 dintre cele mai frumoase sonete de-ale sale au fost aduse la mintea și inima ascultătorului basarabean prin vocea de aur a maestrului Ungureanu. Sper ca în fonotecile radio de la Moscova, Chișinău și București să se fi păstrat benzile magnetice și casetele cu irepetabila-i voce.

Talentul și vocația nu putea să i le ia, nici chiar să i le ignore cu impertinență nici vechea, nici noua, postnouăzecistă, nomenclatură. Astfel, în 1980 Moscova îi conferă titlul de maestru emerit în arte din Federația Rusă. În iunie 1989 Prezidiul Sovietului Suprem al R.S.S.M. e nevoit să-i confere și el titlul onorific de artist al poporului din R.S.S. Moldovenească “pentru înaltă măiestrie artistică cu un bogat conținut de idei, contribuție adusă la propagarea dramaturgiei naționale moldovenești, educația schimbului oamenilor de creație”, în 1990 i se acordă Premiul de Stat al Republicii Moldova. În 2012 a fost distins cu Ordinul Republicii. Îmi spunea cu o anumită durere în glas că, la o

aniversare recentă, președintele Federației Ruse Vladimir Putin, care te-ai mira să-l fi cunoscut personal, n-a uitat să-l felicite călduros, în timp ce conducătorii Țării-mame uitaseră de visepreședintele de odinioară al Fundației Culturale Române și și-au văzut de treburile lor mult mai importante...

În plină restructurare gorbaciovistă, odată cu preludiul căderii zidului Berlinului și al renașterii naționale în așa-zisele republici unionale ale U.R.S.S., pe când marea majoritate nici nu intuia apropiata destrămarea a „unității de nezdruccinat” a imperiului sovietic, Ion Ungureanu nu aderase numai cu sufletul la programul de revendicări și la acțiunile întreprinse de Frontul Popular din Moldova, ci contribuia în persoană la elaborarea strategiei și tacticii mișcării de renaștere și de revigorare națională. Se înrolează în campania electorală pentru constituirea unui nou parlament, pe care ni-l doream cu toții democratic. Devine deputat al acestui nou parlament, alături de alți luptători pentru cauza națională. Se află în epicentrul revendicărilor mișcării de eliberare națională. D-lui este cel care, în marele august 1991, prin vocea sa detunătoare, a dat glas, în Piața Marii Adunări Naționale din Chișinău, în fața unei mulțimi de peste 600 de mii de oameni veniți din toate colțurile republicii, Declarației de Independență, al cărei semnatar legitim, în calitate de deputat în Parlamentul RM, era. Independență de “imperiu răului”, cum fusese concepută atunci de noi, cale deschisă spre realizarea visului de veacuri: reîntregirea cu Țara. La finele lui

1989, după victoria obținută de forțele democratice în problemele limbii, inclusiv revenirea la alfabetul latin, vechile cadre de nomenclaturiști, în încercările lor disperate de a mai salva ceva din corabia cu numele R.S.S.M., care intra într-un naufragiu iminent, îi propun maestrului postul de ministru al culturii în guvernul pe ducă Pascari.

Am avut norocul să lucrez, în perioada 1990-1994, în calitate de ministru al științei și învățământului, alături de ministrul culturii și cultelor Ion Ungureanu, în trei guverne consecutive: Druc, Muravșchi, Sangheli.

Ca ministru, a purces cu râvnă de Hercule la curățirea de noroi a grajdurilor lui Augias din așa-zisa cultură națională moldovenească, care numai națională nu era. Cu ce elan, cu câtă îndârjire s-a apucat de zidirea templului național în cultură dornicul de libertate și de dăruire totală pentru deșteptarea neamului ministru și actor-tribun Ion Ungureanu! A elaborat, secundat fiind de regretatul curajos sufletist Iacob Burghiu, strategia privind reformarea învățământului artistic și a celui religios din seminariile duhovnicești, introducerea predării religiei în școala de cultură generală, instituirea învățământului religios superior în limba maternă prin crearea facultății respective în cadrul universității de stat și, în perspectivă, deschiderea Academiei de Teologie în limba română; dezvoltarea rețelei de biblioteci publice naționale, alimentarea lor cu carte în limba maternă și eliminarea reziduurilor ideologice învechite; reabilitarea și, în consecință, oficializarea bisericii ortodoxe

române din Basarabia prin crearea Mitropoliei Basarabiei, smulgerea ei de sub tutela Patriarhiei moscovite și readucerea firească sub oblăduirea Patriarhiei române; restabilirea lăcașelor de cult creștine distruse de buldozerele ideologiei bolșevice și comuniste; reformarea activității teatrale și muzeistice: renovarea sediului Teatrului Național și a sediilor diferitelor instituții publice de cultură, orientarea repertoriului spre dramaturgia și opera națională și spre marile capodopere ale dramaturgiei și operei universale, evidențierea componentei naționale în ilustrativitatea muzeelor, îmbunătățirea situației materiale a slujitorilor Melpomenei, depolitizarea instituțiilor pendinte ministerului și dezideologizarea artei vizuale plastice, monumentale etc. Ministrul Ungureanu nu numai că a elaborat, ci și a întreprins pași concreți pentru materializarea acestei strategii, iar căteva acțiuni de anvergură chiar i-au reușit. A izgonit din bibliotecile publice duhul satanic al literaturii ideologizante și de partid. Ce tâmbălău ridicaseră atunci locotenenții fostului regim, incriminându-i că ar face autodafeul literaturii în limba rusă, înlocuind-o cu cea în limba română! Nu scoteau, în schimb, o vorbă că toate bibliotecile zise naționale erau completate, în medie, cu doar trei la sută literatură în limba maternă a populației majoritare din republică. Cât privește așa-zisa distrugere din biblioteci a marii literaturi ruse, ce blasfemie mai păgână poate fi adusă pe capul unui om de cultură, crescut în spiritul adorației față de scrisul lui Lev Tostoi, Alexandr

Pușkin, Mihail Lermontov, Fiodor Dostoievski, Anton Cehov, Fiodor Tiutcev, Serghei Esenin, Anna Ahmatova, Boris Pasternak, Mihail Bulgakov!

La solicitarea neamului ce se voia eliberat din întunericul unei ideologii care îl lipsise de conștiința identității de sine, a zătrît, împreună cu inimosul primar Nicolae Costin (care a plătit cu prețul propriei vieți temerara sa acțiune de aducere în sânul neamului un oraș completamente înstrăinat), din plin centrul Chișinăului, simbolurile din oțel inoxidabil și din granit ale lui Marx, Engels, Lenin, amplasându-le acolo unde le era locul: la cimitirul figurinelor de paie care au încercat să schimbe cursul normal al istoriei.

A renovat monumentul marelii voievod Ștefan, amplasându-l la locul din care îl strămutaseră cerberii regimului pentru a nu adumbri „măreția” lui Lenin din fața Casei Guvernului, i-a redat aspectul pe care îl nemurise sculptorul Alexandru Plămădeală (numai grilajul din spatele domnitorului menținându-l vopsit în negru până la realizarea visului suprem)... Cu sprijinul competent al Preafericitului părinte patriarh Teoctist, al Preasfinției sale părintelui Nestor Vornicescu, mitropolit al Craiovei și al Olteniei, a întreprins toate demersurile necesare către Patriarhia Română și Sfântul Sinod al BOR pentru canonizarea voievodului Ștefan cel Mare, lucru pe care poporul îl făcuse de mult în cântecele sale.

Demersurilor sale pentru recunoașterea de către stat a Mitropoliei Basarabiei li s-au împotrivit cu o rezistență de zberi Patriarhia Rusiei și acoliții acesteia din așa-zisa mitropolie

a Chișinăului și a întregii (!!!) Moldove, dar și comuniștii-atei, deveniți dintr-odată locotenenții Patriarhului Moscovei și al întregii Rusii Alexei al II-lea și ai reprezentantului fidel al acestuia pe străvechiul pământ al lui Ștefan cel Mare – mitropolitul Vladimir Cantarean. Bătălia pentru cauza ministrului Ungureanu au dus-o mai departe, peste ani, și au câștigat-o, cu sprijinul Strasbourgului, urmașii lui de nădejde Vlad Cubreacov, Sergiu Cucuietu, Ilie Ilașcu ș.a. Domnul ministru al culturii și cultelor s-a învrednicit de înțelegere perfectă și sprijin deplin din partea aceluiași părinte Nestor Vornicescu, a Patriarhiei Române și a Sfântului Sinod atunci când l-a propus pe Sfinția sa părintele Petru (Păduraru) de Bălți pentru funcția de mitropolit al Basarabiei și Exarh al Plaiurilor. Mitropolit într-o mitropolie pentru recunoașterea căreia a trebuit să lupte ani de zile și care este nevoit și astăzi să-și apere parohiile de atacurile violente din partea acoliților mitropolitului oblăduit de Moscova Vladimir!

(va urma)

Poeme: „Cetatea Amurg”

Alex Gregora

Scriere

Doamne, într-o zi voi fi rodul fraged
ce-l va nimici grindina
și într-o altă facere pricină
revoltei săracilor,

Doamne, ca hrană și bună-vestire
voi umbla precum scarabeul în pâine
și rugina pe-o corabie,

Doamne, voi fi măduva cea dulce
de prima dată
din țărână și iarbă,

Doamne, voi fi găsit pe-o singură monedă
nebătută
cu numele întemnițat
în scrierile berbere.

Cetatea Amurg (I)

Trec prin Cetatea Amurg singur
tălpile îmi calcă pe niște linii
încă în formă de schiță,

nu îmi număr pașii,
îi adaug și îi șterg
asemenea cerbului pe întâia zăpadă,

uneori îmi lipesc profilul
între niște gratii de sfoară cerată
jumătatea nevăzută a feței odihnindu-se
înainte să înceapă,

întotdeauna mă ajunge o umbră
neștiind dacă-i femeia mea
dezbrăcată ca o sămânță.

Cetatea Amurg(II)

În Cetatea Amurg casele par a fi
niște cufere vechi
peste care odihnește umbra unui deal
pe umărul stâng pufăind o cerboaică
norii de la răsărituri
ce nu se mai duc –
scrâșnesc din trei locuri
și surâd,

iarba-i acolo ca părul cel aspru al Eroinei -
din Cetatea Amurg își soarbe țărâna

și-o împarte între morminte
numai de-a dreapta,

În Cetatea Amurg apa cea bună
izvorăște dintr-o jumătate de cer,
pardoseala de oase a străzilor lunecă
într-o scobitură a palmei lui Dumnezeu.

Semințe

Uneori pășesc în cercuri și îmi las
sub prima zăpadă semne
de cenușă,

cercurile toate pornesc din celelate
zece, o sută, o mie
de semințe germinează schelete
de clorofilă ca să ardă în felul
lămpilor de carbid pătimașe
sub bolți de peșteră
și în scăpărări de aurifere minereuri.

Viermele

Frumosul vierme odihnește-n hârtie
și-i observ călcătura
pe cuvintele adăugate ca o zi unui vas
al râului murdar
precum un fuior de lână udă –
păpușă cu trup, cu sine și ochi
din două gânduri crude –

frumosul vierme se aliniază degetului
mare și în extazie
vindecă de la firul de iarbă
un singur copac noduros.

Scripturile

Scripturile și o turmă de oi
calcate ca un deal
sub care zvâcnesc păpurișuri mlădioase,

scripturile și agila alergare
a melcului de la margine și
din propria carne,

scripturile și resemnarea gazelei
de-o singură dată între tigri
ca s-o împartă,

scripturile parfumurilor cardinale
și din propria șlefuire
în oglindă,

scripturile jumătății de cunoaștere
asemenea firului de grâu
ciugulit de-o pasăre,

scripturile și maica făgăduință
cu o grabă vegetală
nisipului,

scripturile - în numirile
până ieri a nouă duhovnici
ai deșertului,

scripturile păzitoare răsfățului
estetic și îndurător
tot mai stinselor tornade,

scripturile - mai ales înțesate
de veghea semnelor cele mari
și prea dăruite.

Tălpile

Un Nevoitor se plimbă adesea pe coline
nici măcar cu singurătatea de mână
despărțindu-se în multe părți
și dispărând fără urmă,

o parte văilor sterpe în izvoare,
alta repetată în tunete stăpânitoare
ca zidurile unei cetăți lipite cu aurore,

a treia indescrribibilă rezervă de apă
ca s-o mângâie
într-o parte tot pomul frumos la vedere
și bun la ardere,
de-a lungul cirezilor de bizoni
ca norii de furtună în preerie
și de-a latul pădurilor de odinioară
să-l vadă copacii,

pierdutele-i tălpi din lutul uscat
suflăte fiind
cu suflare de viață.

Vedenie

Eu am văzut o mie de lăcuste
când au sărit dintr-o ferigă
țuști cu copitele din urmă
împingeau iarba
ca s-o ajute să crească,

eu am văzut păpădiile scuturate
de laptele lor cât să hrănească
o ciută
prin care trec razele soarelui în poteci
diafane de sânge.

Gheața

Gheață într-o jumătate de cerc a întregului
cât mirosul unui neguțător de seu
lung la picioare,

gheață aspră ca o colonie de licurici
pipăiți numai o dată
cu aburii degetelor,

gheață în lăuntru carcanei melcului
ce se întoarce
dintr-o călătorie de simțuri,

gheață însușită ca o culoare locuită
într-un desen al ursului din hibernare
ce și-a rătăcit oasele,

gheață dintr-o rătăcitoare corabie
și mai puțină
cu o singură mare,

gheață pe mâinile unui copil –
albe și inegale și rămase
în urmă,

gheață, hai, într-un iglu încălzit
cu numele tău,
Doamne.

☑ Norul

Cetatea Amurg îmi pare un nor ciudat
în care se împrăștie liniștea
dintr-un dirijabil
de dinaintea migrației păsărilor,

poate acolo oasele tuturor morților
între se ele se mânie
după ce se mai subțiază
cu câte o rocă.

Trupul

Eu cred că trupul meu
are deja un alt trup
pregătit să-i ia locul
asemenea copacului ce își crește
din vreme lăstarul
în toată făptura
unui fiu plămădit din sămânța
împrăștiată de păsări
într-o altă parte de pământ,

o singură dată trupul cel nou
va avea unghii de leu
să mă cunoască în noaptea
ce peste mine
se va îngropa.

Închipuire

Într-o închipuire a copilăriei mele
centrul lumii s-ar afla într-un crâng
de mesteceni
deschizând ochii
ca să crească,

pe-atunci se călca numai cărămidă
din amestec de lut și iarbă uscată –
arsă la foc mic, în cuptoare
lipite cu varul scrâșnind,
cu smoală din ruguri
înțesate cu oase
din fiare sălbatice,

un tălmaci din Cetatea Amurg
respira doar cuvinte.

Sângele

Sângele meu, preaînțeleptul meu
aidoma măduvii din osul
ca neaua surpată

din cocori,
din vrăbii,
din hălci de nori,

sângele meu dintr-o răsărire
a ierbii prin tălpi de liturghier,

sângele meu ca măsura avei sisoe
pentru simplitatea și nevinovăția
ucenicului său,

sângele meu – eu, sânger! –
de mult închis
în Cetatea Amurg.

Primăvară

Primăvară cu verdele așa de subțire
ca o margine de făptură
dintr-un pântec arcuit de gazelă
că verde-i desișul de lângă apă
și mai lung la picioare,

că verde-i copacul și nacelă de păsări
ori bac între maluri pe râuri de ceață,

primăvară bătută cu muguri
în culoarea luminii,

că verde-i lumina văzută
și egală cu o insulă de ucenic
sub ascultarea Domnului.

Cetatea Amurg (III)

În Cetatea Amurg zidurile de piatră și var
se pot continua într-o vioară
ce cântă fără astâmpăr, departe,
ca să le înalțe,

Cetatea Amurg e sămânța în formă de semilună
rătăcită într-o urmă de sanie
sau în singurătatea priveghiului,

Cetatea Amurg se aprinde
către o icoană din pustie –
foc râvnitoriu
la sânge cum lupul din haită,

nici gândurilor fixe ale întâistătorului
pierdute la numărătorele cu bețe cuneiforme,
nici semnului de lepădare de trup
Bunului Dumnezeu.

Antonie Dijmărescu - O carte de suflet

Zenovie Cărlugea

Prozatorul de reale disponibilități creatoare, prof. ANTONIE DIJMĂRESCU – despre care scriam la apariția precedentei culegeri de nuvele și basme, *Ulicică*, din 2013 – revine în atenție cu această scriere autobiografică itinerantă, *Un om în cetate*, „roman al vieții sale”, evocând, într-o disimulantă obiectivitate, episoade reprezentative, definitorii dintr-o viață nu atât rectilinie și aventuroasă, cât plină, în desfășurările-i imprevizibile, de efortul propriei deveniri și modelării personale într-o etică a regăsirii de sine prin întoarcerea la rădăcini.

Iată-l, așadar, în aceste fragmente, când pe copilul de țărani din Hurezul Turcineștilor urmând cu o chemare irepresibilă școlile din Turcinești și Târgu-Jiu, când pe pedagogul timișorean desăvârșindu-și studiile filologice la Cluj, când pe profesorul, directorul și activistul cultural „omniprezent în viața spirituală a timpului său”, când pe omul care se bucura efectiv, încă din decembrie 1989, de „noul suflu european” al prefacerilor din țară, după ce el însuși trăise cu amărăciune abuzurile poliției politice în defunctul regim de tristă amintire...

Regretul de a nu-și fi luat în seamă mai devreme „talentul de povestitor” și de a nu-și fi pus numele pe-o carte decât „de-abia la șaptezeci și patru de ani” (p. 165), mereu viu în conștiința sa, *il determină* pe autor și la „recuperarea” de față, din care rezultă nu atât un *Bildungsroman* de reală autenticitate în substanțialitatea lui evenimentială, cât o *carte de suflet* menită a fixa în memoria timpului portretul moral-profesional și cultural-artistic, de-a dreptul managerial, al unuia dintre gorjenii de mare ispravă, mângâiat acum, la vârsta senectuții, de satisfacția datoriei împlinite și de convingerea că, dincolo de vremuri și circumstanțe, acest sentiment îi onorează atât pe urmașii săi direcți cât și pe noi toți cei ce i-am cunoscut inițiativa profesională și cărturărești, dovedite valide și cu bătaie în timp...

Salutăm, așadar, apariția acestei «recuperări» autobiografice, o «spovedanie» în timp și de bilanț sufletesc, statuându-i o reală identitate scriitoricească între condeierii Gorjului, pe o linie clasică bine reprezentată de scrierile unor Nicolae al Lupului, Sabin Popescu-Lupu, Constantin Uscătescu, Iunian Th. Ciobanu, Constantin Lupescu, Ion Bureștea, Ion Gociu ș.a.

Cronica plastică

De la Status Quo la Quo Vadis

Ion Popescu-Brădiceni

Această amplă expoziție – așezată sub semnul cifrei-simbol «5» - este și un amplu exercițiu de imagine dar și de imaginație pe cont propriu. Florin Hutium ambiționează ceva de genul unei «opera omnia», dacă luăm în calcul și micile tablouri datând din perioada „columnistă” de la înființarea căruia trecut-au cinci decenii și ceva (1965-2017).

Încă de pe atunci, ambiția pictorului era să fie pe aceeași lungime de undă cu câteva curente experimentaliste, culminând practic cu figurativul grefat pe realfantastic și pe satiră politică virulentă, demascatoare a dictaturii, cenzurii, racilelor regimului comunistoid de sorginte totalitară.

Cele cinci „sectoare” ale expoziției „Status Quo” sunt și ele renotate simbolic, fiecare „poziție” au(c)torială vizând parcă niște invizibili heteronimi exact ca în stilul celebrului Fernando Pessoa, portughezul care își inventase niște pseudonime aparent autonome în creație, dar păstrând în adâncul scriiturii un nucleu comun.

Cele cinci „compartimente” se numesc „Ținte”, „Cei trei F”, „Atelier”, „Peștii”, „Mecanica”. Nota lor comună stă în atitudinea explicită, în accesibilizarea de către public a temelor, motivelor, tehnicii compoziționale, în semiotizarea tuturor structurilor/ substructurilor/ suprastructurilor ideatice și vădit, pe alocuri, ideologice. Florin Hutium i-a zis perfect motivat (și intrinsec/ și extrinsec) „scenografie simbolică explicativă, concentrată în jurul mecanismelor de măsurare a timpului”. Aluziile formale și elementele simbolice sunt deci lejer recognoscibile, adică resituate într-un regim fenomenologicoaxiologic, amprenta-i singulară constând într-o semantică analitică, diseminată, postmodernist, totuși, în detalii inițial halucinantă și cu un impact năucitor.

Ei și? Criticul de artă zăbovește îndelung, citește pânzele uriașe, mari, mijlocii și mici, se autosizează el însuși de ironia mordantă sau

☑ freudian izbăvitoare de care sunt impregnate ostensiologic, se dumirește, consultă cronicile anterioare, le confruntă, și, atent să se comporte profesionist, întocmai maestrului la care se referă – în cazul acesta este însuși Florin Hutium sexagenarul, ca și mine, vai, în eon, se așterne pe redactarea impresiilor/ evaluărilor/ sale poetico-estetice, și intelectual-pragmatice.

Să intru de acum în textul comentarial, oleacă mai punctual, deși ținând tot de o artă a interpretării trans- și meta-vizuală.

Dintr-un document de epocă strict autentic, Aurel Antonie ne adresează îndemnul de a intra într-un alt spațiotimp kairotic, paralel cumva cu acesta în care se scaldă privirile noastre ca să descopere – sub efigia unei intense trăiri patrioticipacifiste – unicornul și calul de luptă, mercenarii, pe american în Vietnam, curva regimentului poreclită Chioara, în sala țințelor (Apropo, azi oamenii politici importanți, votați de popor, sunt niște țințe pentru organele demascate de o parte a presei mass-media ca fiind represive și de tristă amintire stalinisto-dejistă. E vorba de DNA și de Serviciile (prea)secrete).

Desigur că-n „Sala țințelor” avem un emoționant „In memoriam” închinat eroilor din anul 1917 în primul război mondial, zis de reîntregire a neamului românesc, iar în „Sala cu Pești” se oferă vizitatorilor și ciclul de sculpturi policrome inspirate de același vietate arhetipală ihtiomorfă care – la Gilbert Durand – e simbolul recipientului dublat/ al recipientului conținut și se pretează prin excelență încastrării, fiind confirmarea naturală a înghițitorului înghițit (adică peștele mic e înghițit de un pește mai mare, cel mare de unul uriaș ș.a.m.d.) și semnificând filosofic supradeterminarea... politică și vasalizantă.

Care este simbologia Peștelui? Acoperirea, învelirea, încercuirea, într-o membrană, ou, vulvă. Păstrarea în stare teafără la nesfârșit a celui înghițit, și în mod miraculos, ciclic, ritmic. Reabilitarea instinctelor primordiale. Complexul pescar-pește și invers. Legarea temei peștelui de cea a feminității materne. Onirismul subconștientului (învelișul solzos al personajelor din anumite vise este semnul invadării persoanei de către forțele nocturne ale inconștientului). Renașterea funerară: mortul e îmbrăcat în veșminte care simbolizează peștele original. Apusul, tărâm al morții și în același

timp poartă a misterului. Dar și loc al peștilor din piatră prețioasă, adică tărâm al fecundității sub toate aspectele, loc al femeilor prin excelență, al zețelor mame.

În schimb, inversarea înghițirii e și ea spectaculoasă. Tabloul cel mare îl scuipe afară pe cel mic, care, ingrat sau isteț, îl provoacă iar: Prinde-mă, dacă mai poți, pe mine cel scăpat din regimul încastrării, ce liber fiind mă mișc, exist autonom, de sine stătător.

Mecanica e un sector de crizosoluții, de viziuni satiricopamfletare, al zdrobirii verigilor dictatoriale care-l robotizează pe ins, îl transformă într-o piesă dintr-un mecanism distructiv, devorator, ostracizant (așa cam cum sunt acum pentru România alde străinătăți poruncitoare, cauza fiind o gravă neînțelegere a spiritului nostru național, a valorilor specifice stării de românism fundamental și adânc, abisal pentru o europenitate – vorba lui Noica – îmbâcsită de tot soiul de futilisme, îmbătrânită permanent și rigidă, scorțoasă, uneori, nebună, dezaxată, delirantă alteori și denunțată și de academicianul Eugen Simion de Ziua Națională a României).

Să fie mecanismele lui Hutium și mecanisme de tortură procustiene? Să fie mașini ale evadării într-un trecut viitor și într-un viitor trecut? Oricum instalațiile și tablourile din Sala Cei Trei F sunt menite să demaște Frigul, Foamea, Frica și sunt niște avertismente-mărturii a unei Românie aflate într-o fundătură a Istoriei, într-o prăpastie, din care, pare-se, încă nu am ieșit. Quo vadis? In hostem? Statuhostem movere!

Concluzia e în titlul expoziției: Status Quo: Prin această poziție, stare, atitudine situație. Adică in hoc status res est. Și atenție la status civitatis! (În traducere: la felul de guvernare a(l) Cetății!

EXERCITIUL PROIECTĂRII MAȘINILOR PENTRU RECUPERAREA TIMPULUI TRECUT

Căutând printre amintiri, am reușit să găsesc proiectul ascuns într-o scenografie simbolică explicativă, concentrată în jurul mecanismelor de măsurare a timpului. Sisteme create special, pentru recompunerea timpului trecut, acționează asupra imaginilor declanșând emoția memoriei personale.

Semnificația reprezentărilor despre timp domină

☑ compoziția dezvoltând un raport dimensional cosmic. Prezența figurativului, dizolvat în forme ale trecutului, analizează dimensiunile abisale ale cosmosului folosind aluzii formale și elemente simbolice recognoscibile. Obiectele devin semne ale unor instalații perfect funcționale, formele reale, imaginare și abstracte susțin semantica acestei autonomii estetico-po(i)etice.

Bogăția detaliilor analitice fertile susține ca o necesitate sistemul abstract de exprimare a stărilor mecanice. Revelația devine imagine pictată pe pânză, gândită și elaborată până în cele mai subtile detalii. „Dumnezeu este în detalii”, încercătura simbolurilor și a semnelor dezvoltă interesul pentru lucrarea realizată minuțios și echilibrat.

Toată această acumulare de imagini suprapusă peste redarea coerentă a temei propuse face mult mai ușoară explicarea în cuvinte a imaginilor, vorbele vor curge simplu din conceptul inițial al compoziției.

Mitul lui Kronos, tratat ca un criteriu al revelației, analizează evenimente miraculoase care forțează firescul fixând termenul simbolic al timpului sub influența puterilor cerești și a grației divine.

Afirmația „timpul este un zeu blând” aparținând lui Sofocles, apare în opera Electra. Alte minți luminate în timp au analizat timpul ca pe un judecător suprem care, prin legea lui, alege, culege, analizează și sortează.

Sper să nu fie ultimul experiment rațional despre infinitul temporal raportat la principiul existenței efemere a peștilor de apă sfințită. Chiar sper!

Florin Hutium

Ion Popescu Brădiceni: „GRĂDINA DE(-)MENTĂ”

Mihaela Sanda Marinescu

Asist la spectacolul cuvintelor lui Ion.

Aud, din nou, doar sunete esențializate:

Versul- Multiversul – Universul:
„Ecranu-i transparent! Să luăm aminte!”

Mai întâi apare Prințul Marigold. Cine-o fi ăsta, pe jumătate aur? Am aflat că-l mai chiamă și Vâzdoagă, dar și Crăiță. Să fie oare, „Bărbatul cu orbitele în jos așteptând / să răsară puiul frumos al pământului”?

Grădina de(-)mentă răsare în semantismul său, ca panaceul bipolarității cotidiene. Poetul rămâne învăluit în sine ca un cocon, își întârzie deliberat metamorfoza, conștient că aripile întinse ale zborului îl vor face efemer(idă).

Pentru el trecutul pare o „amintire despre viitor”:

„O să fiu poetul ce-a-nceput să ardă/ purtător de liră și de halbardă/ O să fiu apoi nomotetul harnic,/ scrib într-un imperiu sau paharnic/ la Curtea Minunilor,/ ce-și cer Împlinirea.”

Ion se așază între cuvânt și gest că *poiësis* asta înseamnă... *Metanoia*... pentru că și *ion* poate fi un *cation* sau *anion*... există, așadar, într-o atemporalitate, într-o stare de vers-multi-uni-vers, în

copilăria omenirii; din cele *Trei fețe* ale Poetului (L. Blaga), Ion culege clipa în care „Copilul râde: Înțelepciunea și iubirea mea e jocul.”

E invocat Protagoras – discipolul lui Democrit (alt cetățean al coloniei *ionice* de pe coasta tracică...) cel care răspândise deja înțelepciunea: *Omul este măsura tuturor lucrurilor, și a celor care există precum există, și a celor care nu există, precum nu există.* El purta două lemne pe umerii săi; poetul Ion îi numește cireși, rostește în sinea sa, *Abracadabra* și îi transformă în cireșii lui *Abrasax*:

„Are Abrasax doi cireși,/ prin unul intri, prin altul ieși/ Cireșii-singuri în Grădină,/ eu: unic, mut ca o albină.”

Prințul Arald, nu e lăsat să-și deplângă iubita, Celestina e însăși vraja, toți sunt adunați în Arca Meanoie (metafora însăși), în jurul lui Abrasax – Abracadabra...

Titlurile capitolelor care urmează alcătuiesc un poem unic:

(prin)*Fereastra, Poem pentadimensional, Iarbă și metafore, (în) Sincronicitatea câmpiei.../ Poezia cuantică, Ars poetica transpersonalia...*

***

În *absența timpului, Majordomul palatului, Când va deschide poarta cerului, (va lovi iar cu) Visuri în toiag, (într-un) Carmen perpetuum...*

...M-am strecurat și eu, în paranteze, că, citindu-l pe Ion, nu poți decât să te învălui cu tot ce scrie! Iar pentru noi, ceilalți, să ne sune în urechi, „*Tolle, lege; tolle, lege*” („ia și citește; ia și citește! - Fericitul Augustin) !!!

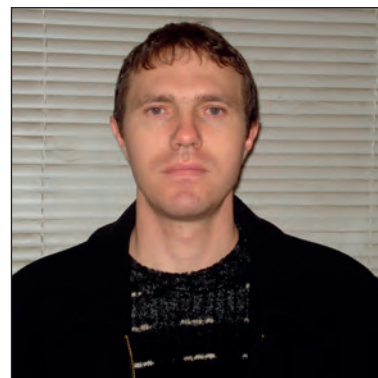
Elemente metaromanești la Milan Kundera

Daniel Popa

Scriind ficțiune, simți nevoia inevitabil să îți autoevaluezi „opera” sub auspiciile imanente ale unui fundamentalism unde, de această dată, Biblia va fi propria ta creație pe care ți-o vei apăra până la ultima suflare. Alcătuindu-și propria „Artă a romanului”, Milan Kundera mărturisea în ea că „opera fiecărui romancier conține o viziune implicită a istoriei romanului, o idee despre ceea ce este romanul” sustrăgându-se însă inițial de „lumea teoriilor”. Cartea apărută în anul 2008 la editura Humanitas a fost tradusă de Simona Cioculescu care l-a cunoscut personal la Praga așa cum chiar ea mărturisește în articolul publicat în România literară cu ocazia editării cărții la noi. Tot în acest articol, ea publică un fragment dintr-o scrisoare pe care romancierul ceh i-a trimis-o și pe care ne permitem să îl reproducem în întregime pentru a sublinia apropierea dintre cei doi: „Mulțumesc pentru scrisoare. Tocmai am primit-o. Cea pe care mi-ai trimis-o mai înainte n-a sosit. Asta fiindcă adresa mea pragheză (la facultate) nu mai e valabilă, credeam că știi lucrul acesta. Nu mai sunt la Facultate (din anul '71), n-am nici o slujbă, șomez, nu pot publica nimic aici și trăiesc complet retras, ceea ce nu e rău, dimpotrivă. Dar: nu știu ce viitor va avea această ciudată situație! Acum o lună mi-a fost decernat la Paris Premiul Medicis pentru ultimul meu roman, ceea ce a fost o bună satisfacție pentru mine, dar în același timp cauza unor mari necazuri, pentru că eram considerat aici ca unul care nu mai exista și dintr-odată am îndrăznit să exist! Draga mea Simona, aș prefera să trăiesc ascuns, ascuns cu modestie în micile mele amuzamente, în micile mele aventuri și plăceri, dar cum

vezi sunt obligat să trăiesc cu neplăcere un destin care nu mi se potrivește deloc!” Această nevoie de a-și localiza singur propriul roman într-o istorie a acestuia o găsim și la alții. În acest sens, poate cel mai bun exemplu ar putea fi al romancierul turc Orhan Pamuk care a primit premiul Nobel pentru literatură în 2006. În cartea sa de eseuri „Romancierul naiv și sentimental” apărută în 2012 la editura Polirom, prin prelegerile pe care le-a susținut la Universitatea Harvard, ne oferă propria sa viziune asupra artei romanului și subliniază faptul că „arta romanului reprezintă îndemânarea de a vorbi despre tine însuși ca și cum ai fi altul și despre altul ca și cum ai fi în pielea lui”.

Revenind la „Arta romanului” a lui Kundera, observăm luciditatea și capacitatea sa de a surprinde esențele romanelor unor scriitori la care s-a raportat într-o anumită manieră, la un moment dat, în operele sale. Dorința lui Kundera de a se integra coerent în istoria literaturii și de o integra în scrierile sale prin elemente metaromanești și intertextuale este una destul de accentuată și permanentă, chiar supărând uneori cititorul, obișnuit în a urmări firul epic facil și linear al textului, așa cum se întâmplă, de exemplu, în romanul „Viața e în altă parte”, dar acordându-i certe valențe axiologice postmoderne. Cele șapte părți ale cărții conțin texte „scrise, publicate sau prezentate între 1979 și 1985”, după cum mărturisește chiar autorul în debutul operei. Ele au fost reunite și publicate în 1986 la Editura Gallimard fiind prima carte scrisă direct în franceză. În partea întâi, intitulată „Moștenirea discreditată a lui Cervantes”, Kundera nu își ascunde afinitatea față de scriitorul

spaniol pe care îl pune alături de Descartes considerându-l „fondatorul epocii moderne”. Plecând de la acesta, ajunge și la alții reprezentanți de marcă ai romanului modern, reușind, prin formule lapidare, să le contureze individualitatea: „Romanul a descoperit pe rând în modul său specific, cu logica ce îi este caracteristică, diferitele aspecte ale existenței: împreună cu contemporanii lui Cervantes se întrebă ce este aventura; împreună cu Samuel Richardson începe să examineze „ce se întâmplă în interior”, să dezvăluie viața secretă a sentimentelor; cu Balzac descoperă înrădăcinarea omului în Istorie; cu Flaubert explorează *terra* până atunci *incognita* a cotidianului; cu Tolstoi se apleacă asupra intervenției iraționalului în deciziile și în atitudinile umane. Sondează timpul: ireversibilul moment trecut cu Marcel Proust; inefabilul moment prezent cu James Joyce. Discută cu Thomas Mann rolul miturilor, care, venite din adâncul timpurilor, ne călăuzește pașii.” Astfel, el consideră că „drumul romanului se conturează ca o istorie paralelă a epocii moderne” și asta descoperă plecând de la scrierile lui Homer unde lupta se duce pentru frumoasa Elena, ajungând la cele ale lui Tolstoi unde lupta este pentru Rusia, la Hasek unde războiul

pare fără nicio argumentație rezonabilă, la fel ca și la Kafka prin executarea inutilă a lui K. Cele două laturi raționale și iraționale ale războiului, prima cea specifică Evului Mediu, cea de-a doua epocii moderne, o regăsește Kundera pusă „magistral în evidență” în „Somnambului” lui Hermann Broch. Există după el un „spirit al romanului” care respinge adevărul totalitar și care a evoluat de-a lungul dezvoltării societății cu descoperirile acesteia. În momentul când descoperirile au încetat, romanul pare să moară. Dar el de fapt nu dispăre, ci se situează „în afara propriei istorii. Kundera rămîne la părerea că, pentru a se salva, el a rămas sensibil la cele patru chemări: cea a jocului regăsită în „Tristram Shandy” de Laurence Sterne sau la „Jacques Fatalistul” de Denis Diderot; cea a visului prin Franz Kafka, cel care realizează „fuziunea visului cu realul” ceea ce anunțaseră deja suprarealiștii; cea a gândirii întâlnită la Musil sau Broch unde se sintetizează intelectualismul; cea a timpului care va trebui să depășească memoria personală proustiană și să tindă către cea colectivă. Spiritul romanului nu se poate construi individual, ci raportându-se la continuitate: „fiecare operă conține toată experiența anterioară a romanului”. Romanul modern pare nevoit să își construiască totuși un nou spirit prin faptul că societatea contemporană respinge trecutul și se raportează doar la prezent. Romanul nu va mai lega trecutul cu viitorul, ci va surprinde un eveniment din actualitate, „un gest fără urmare”. Kundera concluzionează că acela care va fi „singurul judecător competent al operelor și actelor noastre” este tot viitorul.

Celelalte șase părți mai cuprind

două interviuri ale lui Kundera unde susține ideile prezente în prima parte cu mai multe argumente și face câteva precizări asupra modalităților proprii de construcție a romanului, două studii având ca temă romanul „Somnambului” al lui Broch și romanele lui Kafka, o listă de 73 de cuvinte cu explicații absolut încântătoare prin subiectivitatea lor, dar și prin trimiterile literare ce le conțin, încheindu-se cu „un discurs de mulțumire” pe care autorul o aduce „înțelepciunii romanului” care îl face să stea deoparte de kitschul postmodernității.

Partea finală se dezvoltă ca o concluzie asupra elementelor heterogene ale cărții și ne face să credem că acesta reușește să se reinventeze divin prin fiecare roman al său considerînd că „arta romanului a venit pe lume ca ecoul răsului lui Dumnezeu”, această credință avînd ca punct de plecare un proverb evreiesc: „Omul gîndește, Dumnezeu rîde”.

Aducerea în actualitate a eseului lui Milan Kundera, „Arta romanului”, se vrea mai mult nu o modalitate formală de conturare a personalității unui scriitor de o certă valoare universală din estul Europei, ci o evidențiere a faptului că acela care se vrea creator de operă artistică este permanent nevoit să își analizeze permanent modalitățile de realizare a esteticului prin raportare la sine însuși, dar mai ales la adevăratele valori universale.

Bibliografie:

M. Kundera - „Arta romanului”, traducere de Simona Cioculescu, București, editura Humanitas, 2008

S. Cioculescu – Milan Kundera-arta romanului”, în „România literară”, nr. 8, 2008

C. Stan - „Sfaturi pentru scris de la Orhan Pamuk”, în „Hyperliteratura”, 2013, <http://hyperliteratura.ro>

Miracol...

(continuare din pag. 2)

Familia scriitorului Gheorghe Grigurcu n-a avut un destin clement, ci unul dramatic, a cunoscut un periplu odiseic. Din primii opt ani, ai fragedei copilării, 1936-1944, scriitorul a trăit și a cunoscut, alături de bunica și de părinții lui, Alexandra și Valentin Grigurcu, experiențe nefericite și evenimente ostile. De două ori, în anii 1940 și 1944, au fost nevoiți, după deznădăcinări absurde, să se refugieze din Ardealul de Nord și din Basarabia, din tragicul pământ ancestral, abia (re)animat la trupul străbun al României Mari.

În anii sumbri și terifiți ai celei de a doua conflagrații mondiale, familia Grigurcu a trecut prin tribulații nefaste, alungată din leagănul unei colectivități umane racordate tradițional la civilizația europeană occidentală. Nu e de mirare că delicatul și viitorul scriitor a avut, de-a lungul și de-a latul existenței sale, atitudini, sentimente, convingeri și manifestări sceptice, refractare și insurgente, la impactul cu vicisitudinile, compromisurile și inerțiile de ordin social, politic, moral și spiritual. În acest sens, câteva extrase din cărțile cu observații și confesiuni profunde, de larg orizont cultural-literar, sunt concludente și expresive. În perioada tranziției postdecembris-te, Gheorghe Grigurcu a cultivat, cu vădită propensiune și confesiune critică, proza publicistică și memorialistă, în reviste importante, din Gorj și din țară. Astfel, i-au apărut mai multe volume cu totul excepționale: *Jurnalul lui Alceste*, proză diaristică, *În răspăr*, *Politice*, *Reflecții critice*,

O provocare adresată destinului. Convorbiri cu Dora Pavel, Nimic n-ar trebui să cadă, vol. I-II etc., cărți bazate pe dialoguri, convorbiri sau interviuri generate de stări polemice elevate, rațional-afective, totdeauna echilibrate, cu replici autentice, uneori patetice, alteori reticente și vehemente.

Din aceleași confesiuni autentice aflăm că Puiu Grigurcu comunica în mediul familial, până la patru ani, folosind limba rusă, dar a lui Pușkin, Lermontov, Turgheniev, Gogol, Dostoievski, Lev Tolstoi, Anton Pavlovici Cehov și a lui Serghei Esenin. Comunicarea în această limbă a scriitorilor ruși geniali, nu sovietici, se făcea în compania bunicii, Olga Glogovschi și a părinților cu preocupări intelectuale și literare, tatăl fiind inginer agronom, iar mama profesoară. După aproape patru ani, surprinzător, a început să comunice în limba română. Exact ca Blaga, cel din *Hronicul și cântecul vârstelor*, **mut ca o lebădă**, care, tot după patru ani, a început să vorbească rudimentar în limba română, la fel de târziu. Să nu uităm că întâlnirile *periculoase* ale lui Gheorghe Grigurcu cu Lucian Blaga, mai înainte, prin anii cincizeci din secolul XX, cu Tudor Arghezi, n-au fost deloc fortuite, ci bazate pe afinități electiv irezistibile pentru scriitorii adevărați, imaculați în plan politic, moral și artistic.

Incredibil, la patru ani, în anul 1940, după cedarea Basarabiei, părinții și copilul se refugiau din Ardealul de Nord, la Gheorghieni. Spre sfârșitul anului 1941, la cinci ani, toți trei au revenit în Basarabia eliberată. Ultimul refugiu al familiei Grigurcu a fost

cel din martie 1944, la Târgu-Jiu. Gheorghe Grigurcu este, așadar, mândru de descendența lui basarabeană, de meleaguri care au dat viguroase și exemplare spirite critice, recunoscându-i drept antecesorii pe B.P. Hasdeu, C. Stere și A.E. Baconsky, *cel al ultimei perioade*. Din aceeași familie de spirite critice acerbe face parte și scriitorul Paul Goma, unul dintre adevărații noștri disidenți, pe nedrept ignorat acum, în perioada postdecembristă.

Spiritul critic grigurcian, nuanțat ideatic și artistic, este omniprezent, pluriform, în pagini nostalgice și melancolice, dar și în altele cu virulente accente ironice și sarcastice, demne de veritabile satire și pamflete. În *Jurnalul lui Alceste*, Gheorghe Grigurcu explicitează cu fermitate: *chiar și atitudinile negative, cinismele și sarcasmele noastre, conțin o idealizare a rebours*.

De-a dreptul incitante și sugestive sunt interviurile acceptate și oferite cu generozitate și frenezie celor care vor să extindă și să aprofundeze cunoștințele referitoare la personalitatea și opera lui Gheorghe Grigurcu. Într-un interviu realizat de scriitorul gorjean Vasile Vasiescu, cu mențiunea *de Paști, la Târgu-Jiu în 1999*, Gheorghe Grigurcu divulgă, cu inocența vârstei preșcolare și școlare a copilăriei sale, preferințele pentru lectura unor opere istorico-literare, precum *Istoria românilor* de Constantin C. Giurescu, *Ion Vodă cel Cumplit* de B.P. Hasdeu, *Scrisorile lui Ion Ghica către Vasile Alecsandri*, *Memoriile regelui Carol I*, *Viața reginei Carmen Sylva*, *Viața contelui Cavour* de Alfredo Panzini și *Viața lui Garibaldi* de Ettore Fabbietti. *Eram pasionat de*

istorie. Credeam că voi deveni istoric, așa cum la vârsta preșcolară mi se năzărea că voi fi pictor (mâzgăleam toată ziua desene cu creioane colorate și acuarele, chiar și tablouri în ulei, continuă scriitorul confesiunea autobiografică. Citeam cu nesațiu (...) manualele de istorie (...) și alte cărți ale domeniului, pe care, la implorările mele, însoțite nu rareori de lacrimi, părinții mi le-au cumpărat.

Putem deduce că necesitatea lecturii cărților era una dintre preocupările spirituale firești, aproape diurne ale familiei Grigurcu. *Aveam o faimă de copil precoce, mărturisește interviuatul, prin anii 1944-1945, fusesem remarcat în parc, unde ieșeam adesea cu bunica sau cu mama, de către liceeni (...), căroră le făcea plăcere să-mi pună întrebări din literatură.* De asemenea, se poate afirma fără ezitare că, deși se afla sub teroarea timpului, familia Grigurcu menținea acel climat al preocupărilor intelectuale, ca reacție persistentă de rezistență și supraviețuire prin cultură, la condițiile ostile și precare ale existenței.

La vârsta adolescenței și a primei tinereți, Gheorghe Grigurcu a pornit pe un traseu etnogeografic și etnospiritual similar celui eminescian.

Mihai Eminovici a pribegit singur, impulsionat de voluntarism preadolescentin, de la Ipotești și Botoșani spre Cernăuți, pentru a continua învățătura, iar Gheorghe Grigurcu a părăsit, de fiecare dată cu părinții, orașelul basarabean Soroca, pribegind prin părțile de nord-vest ale teritoriului etnic autohton.

Eminescu peregrina prin Ardeal, cu scopul de a saluta, exaltat și evlavios, la Blaj, *Mica*

Romă, ajungând și la Sibiu, pentru a trece munții în Muntenia, cu trupe particulare de teatru, ca suflor și copist de roluri, îndrăgostit discret de muzele actrițe de pe scenă, cărora le-a dedicat versuri de amor juvenil. El și-a prelungit apoi traseul citadin european, până la Viena și Berlin, pentru studii universitare, nefinalizate cu o teză de doctorat în filosofie, așa cum dorea criticul Titu Maiorescu.

Gheorghe Grigurcu nu a poposit la Blaj, ci la Cluj pentru studii, universitare, filologice sau literare, racordându-se la lumea culturală a Transilvaniei, integrându-se, în climatul aceluși învățământ superior animat de o vizibilă acuratețe științifică, didactică și pedagogică.

La București, în anul 1974, după tezele ceaușiste din iulie 1971, în același an cu lansarea teoriei iluzioniste a protocronismului, Gheorghe Grigurcu susținea teza de doctorat cu titlul *Opera lui Bacovia*, coordonator fiindu-i eruditul, dacă nu, scientistul discipol călinescian, profesorul universitar Alexandru Piru.

La Cluj, prin profesorul universitar exigent și temut, Mircea Zăciu, și la București, prin renumitul Al. Piru, Gheorghe Grigurcu ar fi avut posibilitatea să fie integrat în învățământul universitar. Nici Mircea Zăciu, nici Alexandru Piru nu au avut inspirația și curajul să-l apropie, să-l sprijine și să-l stimuleze într-o viitoare carieră universitară. Sigur, autorul cărților impozante și pertinente *Critici români de azi* și *Existența poeziei* nu avea vocația, viziunea și stilul profesoral, potrivite pentru austeritatea activității universitare. Învățământul l-ar fi ajutat totuși

pe criticul și poetul Gheorghe Grigurcu, doar ca o posibilitate minimală, cât de cât lucrativă, de supraviețuire, mai ales, după alungarea sa din colectivul redacțional al revistei *Familia*, pentru inconformism politic. În felul acesta a rămas mereu pe drumuri, surghiunit, suspectat și urmărit ca un scriitor incomod, chiar subversiv, marginalizat, cu domiciliu forțat, izolat cu familia pe meleaguri gorjene, la Peșteana Jiu și la Târgu Jiu, de vreo trei ori, ultima dată definitiv. În fine, în recente decenii ale scriitorului Gheorghe Grigurcu, domiciliul lui stabil a devenit, alternativ, Amarul Târg, de pe Jiul de Sus, și amarul Târg Cărbunești, de pe Gilort.

Date și informații suplimentare, substanțiale, am introdus și am utilizat în micromonografia mea din dialoguri, convorbiri sau interviuri realizate de Dora Pavel, Gellu Dorian și Flori Bălănescu, în compania scriitorului Gheorghe Grigurcu. Întrebările incitante și răspunsurile scurte ori ample, rostite cu duioșie și compasiune, dar și cu febrilitate polemică de către interviuat mi-au sporit șansele de a-i contura un portret biografic și spiritual cât mai aproape de adevăr. O asemenea confesiune a avut menirea și darul de a ne revela un veritabil autoportret, complex și verosimil, realizat cu un penel loial, un profil de român basarabean autentic, surprins din perspective și în circumstanțe multiple, istorice, sociale, politice, morale și cultural-literare.

Gheorghe Grigurcu mărturisește, în mod tranșant și cu justificat orgoliu, originea și apartenența lui etnică: *Sunt un basarabean get-beget, născut la Soroca, în interbelic, deci între fruntariile României Mari. N-am fost*

niciodată, slavă Domnului, ce-tățean sovietic. În buletinul meu de identitate, autoritățile noastre operau un fals grosolan, notând că aș fi fost născut în... URSS. Bine că nu în Imperiul Otoman. El afirmă, fără cuvinte și sintagme grandilocvente, patriotarde, cu umor și cu ironie, atașamentul filial la sânul patriei mari.

Răspunsul amplu dat de Gheorghe Grigurcu la prima întrebare din revista *Confesiuni*, adresată de Flori Bălănescu, este de o luciditate polemică inegalabilă, demn de o antologie a prozei politice actuale: *La Chișinău și la București, îndată după retragerea umbrelei sovietice, s-a instăpânit o putere ombilical legată de cea comunistă, a cărei meteahnă caracteristică a fost și este se- tea de putere. Cum ar accepta noua oligarhie politic-afaceristă a Basarabiei să i se tragă covorul roșu de sub picioare, să piardă suma de privilegii la care s-a năvălit? Vinovați de corupția basarabeană sunt și reprezentanții intelighenței, vârstnici și tineri, deoarece unii s-au lăsat atrași, ca fluturii de flacăra lămpii, de falsa ardență a discursului practicat de celebratorii lui Ceaușescu, de tipul Adrian Păunescu și Vadim, derutați de fandosele patriotarde. Am polemizat cu Grigore Vieru, poet înzestrat, căzut în mrejele naționalismului ceaușist, declară Gheorghe Grigurcu cu totală obiectivitate. Alți intelectuali mai tineri s-au alipit unei alte specii de oportunism, cu glazură europeană. Stipendiați de Augustin Buzura, stipendiat la rândul său, de Iliescu, au devenit subalternii slugarnici ai ex-disidentului dubios, înrolat în camarila primei cârmuiri post-decembriste de la*

București. Solidaritatea este o iluzie spulberată în lumea unor scriitori maculați de atitudini și acte politice ignobile: Dacă autorul Orgoliilor nu-l înghițea pe Paul Goma, de ce să nu-l dea la o parte pe incomodul copământean? Cu ironie și sarcasm este continuat demersul satiric și pamfletar într-un enunț interogativ-condițional excepțional: Dacă noul potentat cultural, același Augustin Buzura, nu se afla pe aceeași baricadă cu Gheorghe Grigurcu, de ce să nu-i întoarcă spatele și acestuia?

Diatriba politică, morală și cultural-literară grigurciană se menține la fel de intransigentă și judicioasă când vizează asemenea realități din dreapta și din stânga Prutului. Scriitorul din *Amarul Târg*, cu acribie și fermitate, rămâne ancorat în aceste realități detestabile pe care le stigmatizează prompt și profetic: *văzduhul Basarabiei e încărcat de dramatism (...). Basarabia trebuie să redevină românească; politicienii dintr-o parte și cealaltă a Prutului să treacă peste minorele lor egoisme și ambiții de carieră pentru a îngădui unificarea teritoriilor românești, așa cum s-a întâmplat la căderea Berlinului, cu cele două Germanii.*

De la vituperarea unei asemenea anomalii referitoare la unitatea teritorial-națională, nicidecum iredentistă, polemistul lucid și ferm vizează o alta, de natură cultural – artistică: *Și literatura moldovenească e normală să se integreze în literatura română ca să n-o tratăm cu o condescendență mai mult ori mai puțin disimulată. În felul acesta unitatea etnogeografică și cultural-literară*

ar putea să scoată literatura basarabeană sau **moldovenească** din impasul militantismului, patriotismului și mesianismului, ca particularități pregnante, actuale, dar desincronizate și prelungite sau menținute în mod anacronic. Inedită și insolită este și următoarea opinie comparativă pe care Gheorghe Grigurcu o atribuie, cu onestitate, unui autor nominalizat: *cineva spunea că un scriitor român îl privește pe unul basarabean cam așa cum un scriitor francez îl privește pe unul român. Condescendența ar putea fi, oarecum justificată, în raportul / raportarea scriitorului francez cu/la scriitorul român, ambii valorificând în operele lor limbi romanice diferite, franceza fiind, evident, limba de circulație internațională, în comparație cu româna. Scriitorul român și cel basarabean sau moldovean aparțin aceleiași etnii neolatine, au aceeași limbă, încât, etnic și lingvistic, ei nu pot intra într-un raport diferențiat, decât ca ierarhie și ierarhizare.*

În privința relației scriitorului francez cu scriitorul român este cunoscut în prezent (ne)cazul/destinul precar și nefericit al poetului Ilie Constantin. El s-a afirmat și s-a impus, publicist și editorial, simultan cu scriitorii primului val șaizecist, alături de Nichita Stănescu, Cezar Baltag și Marin Sorescu. Volumul lui de debut, *Vântul cutreieră apele*, apoi altele, i-au asigurat binemeritata notorietate, aceea a generației șaizeciste. Tânăr și pasionat italianist, Ilie Constantin a plecat în Italia, pentru studii de perfecționare în limba și literatura lui Dante Alighieri. Imediat, de acolo, a preferat, subit, Franța, unde, la Paris, a rămas aproape

trei decenii, între anii 1973-2002. S-a repatriat, dezamăgit/ deziluzionat literar, după ce a pierdut și privilegiul notorietății literare, de care beneficia *sub comunism*. Ilie Constantin n-a simțit și nu a cunoscut, nici pe departe, prestigiul reprezentanților diasporei culturii și literaturii române din perioadele literare anterioare, interbelică și postbelică. Drama lui se accentuează, după repatriere, la început de secol și mileniu, stârnind compasiunea confratelui Gheorghe Grigurcu. Toate aceste considerații critice personale mi-au fost inspirate de un *semn de carte* grigurcian intitulat *De vorbă cu Ilie Constantin*, publicat în revista *România literară*, nr. 45 din 28 octombrie 2016.

La a doua întrebare a lui Flori Bălănescu, *Cine supraviețuiește mai bine, personajul persoanei sau invers?* Gheorghe Grigurcu declară că se simte pus în încercătură de finalul ambiguu al acesteia. Intervievatul, prompt și elegant, elucidează disjuncția personaj-persoană printr-o replică, deopotrivă, amplă și expresivă: *mă percep eu însumi ca fiind un eu distinct, profund*, în sens proustian, și *absolut*, în sens cioranian, adică persoană inconfundabilă, de exil interior, **persona non grata**... și ceea ce apare într-o proiecție exterioară, într-o sferă publică, ostilă, în calitate de **personaj**.

Funciamente, Gheorghe Grigurcu se menține, consecvent și intransigent, în acest raport biunivoc dat de termenii **persoană** și **personaj**, aflați totalmente sub comunism, parțial și acum, în tranziție, la condiția definită de celebra expresie din limba latină, **persona non grata**. Referindu-se, așadar,

la cea de-a doua ipostază a oricărui scriitor, Gheorghe Grigurcu generalizează tranșant și aforistic: *Inevitabil, orice autor publicat se postulează în personaj*.

Înzestrat cu strălucit spirit creator și ferit de orice crize sau reminiscențe de cosmopolitism sau naționalism, Gheorghe Grigurcu rămâne identificat patriotic cu teritoriul integral și integru al României Mari. Nu s-a lăsat niciodată tentat de mirajul străinătății, dar a fost totdeauna, în clipele senine și sumbre ale vieții sale, receptiv la valorile cultural-artistice, dinamice și perene, europene și universale. Opera lui se distinge prin varietate și profunzime poetică, filosofică și etică, concretizându-se în versuri, teorie, critică și istorie literară, eseistică, ca și în alte forme memorialist-aforistice. Valoarea unei asemenea opere durabile artistic duce în deriziune orice situație statistică.

Totuși, de la sfârșitul antologiei *Oglinda văzduhului*, apărută la *Colecția Opera Omnia. Poezie contemporană* la Editura *Tipo Moldova*, din anul 2012, putem selecta mai multe titluri de volume în versuri (*Un trandafir învață matematica*, 1968, *Trei nori*, 1969, *Rîul incinerat*, 1971, *Rigoarea văzduhului*, 1978, *Contemplații*, 1984, *Cotidiene*, 1986, *Nimic n-ar trebui să cadă*, 1997, *Amarul Tîrg*, 1997, *Iubind uităm iubirea*, 2010, *Portretul vântului*, 2011); volume de critică, istorie literară, aforisme, publicistică (*Miron Pompiliu și Junimea*, 1969, *Teritoriu liric*, 1972, *Idei și forme critice*, 1973, *Bacovia - un antisentimental*, 1974, *Poeți români de azi*, 1979, *Critici români de azi*, 1981, *Existența poeziei*,

1986, *De la Mihai Eminescu la Nicolae Labiș*, 1989, *Eugen Lovinescu între continuatori și uzurpatori*, 1997, *Imposibila neutralitate*, 1997, *Amurgul idolor*, 1999, *Poezia română contemporană, I-II*, 2000, *În răspăr*, 2001, *În pădurea de metafore*, 2003, *Jurnalul lui Alceste*, 2005, *Fișele unui memorialist*, 2006, *Opinii în genere inconfortabile*, 2007, *Reflecții critice*, 2008, *O provocare adresată destinului. Convorbiri cu Dora Pavel*, 2009, *Intellectualii față cu democrația*, 2010, *Politicale*, 2011, *Exerciții de adevăr*, 2011).

Așadar (așa...dar!), din 16 aprilie 2016, scriitorul Gheorghe Grigurcu a intrat în neoavangarda octogenarilor de elită aflați în alfabetul de aur al literelor noastre vehiculate unitar și expresiv pe teritoriul național. Vicisitudini ale istoriei recente de opt decenii dramatice, interval de timp egal cu dramatica viață a acestui scriitor contemporan, l-au determinat să cunoască dezrădăcinări, refugii și domiciliu instabile, precare, pe acest teritoriu legitim, *numit România*, periclitat de un sumbru context european. A fost nevoit să părăsească, alături de părinți, orașelul natal Soroca, vestita cetate de apărare a Moldovei Mari din timpul domniei demne și eroice a lui Ștefan cel Mare, situată la extremitatea estică a Basarabiei, aproape de fluviul Nistru, evocat cu melancolie vehementă de *Doina eminesciană*. Substituind personajul inițial și principal, *tot românul*, din această elegie etnică pamfletară, creată cu compasiune de Mihai Eminescu, aș fi tentat să improvizez, după versul de început un altul, fără a denatura sau altera și parodia textul original: *De la Nistru înspre Tisa și*

Grigurcu plânsu-ni-s-a.

Personajul din acest text, nicidecum parodiat, ci improvizat, oarecum ludic, a poposit prin câteva târguri, mai mari, precum... București, Cluj și Oradea, dar și mai mici, ca Gheorghieni, Târgu Jiu, Târgu Cărbunești de lângă Gilort, chiar și la târgul-bâlci de la Peșteana de pe Jiu, unde a frecventat școala primară și gimnaziul. Toate aceste târguri i-au fost *amare* scriitorului Gheorghe Grigurcu, dar, uman, deloc inospitaliere.

Miracolul grigurcian este, deopotrivă, etnogeografic, istoric, politic, moral și spiritual, mai ales, cultural-literar. De remarcat, este faptul că în pofida ostilităților, multe și felurite, familia scriitorului și-a menținut identitatea și integritatea etnică, nu a încercat crize sau excese naționalist-xenofobe. Scriitorul Gheorghe Grigurcu a rezistat, la fel de miraculos, intemperiilor politico-morale, prin forța inepuizabilă și inexpugnabilă a orizontului cultural-literar, național și universal, extins și aprofundat permanent, cu vocație și talent.

S-a format și s-a afirmat ca eminent elev și student, premiant, cu străluciri precece, adolescentine și juvenile, frecventând în *obsedantul deceniu* din secolul trecut Școala de Literatură Mihai Eminescu din București și Facultatea de Filologie de la Universitatea din Cluj-Napoca, fără impulsuri ariviste și compromisuri oportuniste. Spirit creator incomod și subversiv, protagonist al luptei cu aberațiile ideologice și literare proletcultiste, realist-socialiste, tânărul Gheorghe Grigurcu a fost alungat de la *fabrica de scriitori* sau *de poeți aserviți*

ideologiei comuniste de la Școala de Literatură Mihai Eminescu, unde a avut colegi stimați, precum regretații Cornel Rocsin și Nicolae Labiș, dispăruți, din nefericire, prematur, dar și pe viitorul disident Paul Goma.

Blamat și exmatriculat de autoritățile obediente ale partidului comunist, Gheorghe Grigurcu nu a putut debuta publicistic și editorial în anii adolescenței și ai primei tinereți, fiind suspectat și evitat de coordonatori ai unor reviste literare importante, bucureștene și clujene. Mai târziu, a plecat decepționat, chiar de unii redactori apropiați, de la revista *Familia*, apoi nu a fost acceptat în redacția revistei clujene *Steaua*, condusă de poetul Aurel Rău. Din capitala țării, în care se afirma și se impunea ostentativ literatura oportunistă, aservită ideologic doctrinei comuniste, s-a refugiat la Cluj, capitala cultural-literară a Transilvaniei, devansând-o, în sensul emancipării creative, pe cea din București. Abia la Cluj, Gheorghe Grigurcu a izbutit să finalizeze în chip strălucit studiile universitare de filologie. A revenit la București pentru un doctorat axat pe teza *Opera lui Bacovia*, examen susținut cu brio sub coordonarea redutabilului profesor universitar, Alexandru Piru, critic și istoric literar renumit în perioada postbelică.

Pe cei care l-au cunoscut cu adevărat pe remarcabilul discipol călănescian, Al. Piru, nu-i surprinde faptul că a acceptat să coordoneze o asemenea teză de doctorat, *desincronizată*, chiar insolită, în atmosfera tensionată de după tezele ceaușiste din iulie 1971. Nu este exagerat să vedem în

teza de doctorat a lui Gheorghe Grigurcu un alt act de insubordonare și de protest față de directivele și clișeele ideologiei comuniste. Autorul tezei de doctorat avea cutezanța să abordeze, exegetic și axiologic, personalitatea și opera unui mare poet modern și modernist, *antisentimental*, simbolist și expresionist, nicidecum triumfalist. Nu este exclusă nici ipoteza după care ambii profesori universitari, Mircea Zăciu și Alexandru Piru, l-au ignorat pe instruitul și rebelul critic și poet Gheorghe Grigurcu, cu poltronerie și invidie. Universitarii șaizeciști, Nicolae Manolescu, Mihai Zamfir, Mircea Martin, apoi Ion Pop și Cornel Ungureanu, au meritul de a-l fi reconsiderat pe Gheorghe Grigurcu, fără nicio reticență sau ezitare, ca pe un important și virtual coleg la oricare universitate din România postbelică și postdecembristă. Ei nu aveau, prin anii 1970, vechimea și prestața universitară a profesorilor Mircea Zăciu și Alexandru Piru, spre a-l introduce în echipa lor de universitari redutabili.

Fără a fi universitar, Gheorghe Grigurcu s-a lansat cu frenezie într-o intensă activitate literară, publicistică și editorială, colaborând la importante reviste cultural-literare și la edituri de pe întreg cuprinsul țării. S-a mulțumit și consolată cu reputația pe care i-au adus-o critica și istoria literară care i-au umbrat virtuala-i faimă de poet postșăizecist, mai tânăr cu trei ani decât Nichita Stănescu și congener al lui Marin Sorescu.

Întrebat, în revista *Confesiuni*, de Flori Bălănescu, *cum a fost afectat, uman și profesional, în comunism, Gheorghe Grigurcu* răspunde, oarecum incomodat de

această întrebare aproape de prios: *afectat a fost și mult înainte de studenția clujeană. A trăit ani de sărăcie lucie la Târgu Jiu și la Oradea. A suferit ca elev al școlii medii, în burgul de pe Crișul Repede, deși premiant întâi. Înscriș din naivitate la Școala de Literatură, a fost coleg cu Paul Goma, dar s-a pomenit izgonit după numai un trimestru, ca element dușmănos, pentru lucruri de o gravitate extraordinară, având curajul să facă vizite lui Tudor Arghezi și văduvei lui Eugen Lovinescu. Demascat, chiar în ziua de Ajun al Crăciunului 1954, a fost nevoit să se transfere la Facultatea de Filologie din Cluj; nu s-a potolit, permițându-și a-l căuta pe alt notoriu reacționar (Lucian Blaga), și a lega o relație pe tot parcursul studenției, cu repercusiuni punitive mai discrete. Preocupate intens de supravegherea lui Blaga, scriitorul și filosoful care ar fi meritat pe deplin Premiul Nobel, din interbelic, autoritățile comuniste, prin agenții Răului Absolut, l-au ignorat o vreme și pe subtilul insurgent Gheorghe Grigurcu, entuziasmat de Blaga, idolul lui interbelic, după Arghezi. Lucian Blaga, omul providențial, l-a apreciat într-un enunț subtil și superlativ pe tânărul lui admirator, afirmând: *aș spune puțin despre el, dacă aș afirma doar că promite enorm...**

Incitat de întrebarea parteneri de dialog, Gheorghe Grigurcu continua să se confeseze amplu, veridic și verosimil, la persoana a treia, obiectivând în continuare opiniile: *nimeni nu i-a acordat nicio atenție, nici la Universitate, nici la Steaua, prefererând un critic complet căzut în uitare (...).*

Au fost ani întunecați. Corifeii criticii **realist-socialiste**, Ov.S.Crohmălniceanu, Silvian Iosifescu, Georgeta Horodincă au avut grijă să-l încondeieze drept un **misticoid**, un **critic de salon**.

Gheorghe Grigurcu amintește alte insatisfacții și umilințe îndurate cu stoicism: îndepărtarea de la redacția revistei *Familia* din Oradea, cu consimțământul complice sau cu lașitatea poetului Alexandru Andrițoiu, plecarea spre o adresă incertă, după ce fuseseră înlăturați **zimbrii** redacției, Ovidiu Cotruș și Nicolae Balotă, sfatul insidios și ipocrit dat de un activist de partid, după care tânărul redactor, pasionat de activitatea sa de la revista *Familia* trebuie să părăsească marele oraș bihorean și să păstreze **tăcerea asupra convorbirii în cauză**.

Înainte de a deveni octogenar, Gheorghe Grigurcu a trăit nostalgia orașelor **mai acătării**, mari, pentru el declarate **închise**, cu alte cuvinte opuse apetitului **spiritual inepuizabil**. Deziluzionat, s-a orientat, pentru a treia oară în viață, și a rămas la Târgu Jiu, *Amarul Târg*, unde, vreo 16 ani, n-a avut nici un serviciu, fiind **legat de glie**, ocolit de culturnicia locului, dar rămânând în supravegherea Securității.

Amarul Târg și meleagurile gorjene, cu climatul lor ospitalier, i-au dat totuși scriitorului Gheorghe Grigurcu suficiente clipe de satisfacții și împliniri, inclusiv spirituale, multe oferite de un cerc, deloc strâmt, al unor adevărați fani din învățământ și cultură. N-a fost acest excepțional scriitor totalmente ostracizat ca un alt singular Robinson Crusoe naufragiat în *Amarul Târg*, cum vrea să acrediteze Al. Cistelean, veritabil afin al acestuia în domeniul criticii literare consacrate poeziei, cu maximă inventivitate și expresivitate. Opinia lui Al. Cistelean poate fi luată ca inactuală, deoarece... o antologie, mai bine-zis, o culegere de texte literare, editată de Biblioteca Județeană *Christian Tell* Gorj, o carte impunătoare, ca volum, sunt cuprinse texte numeroase, poetice prozastice și eseistice, semnate de vreo douăzeci și patru de nume, ca membri ai URSS, originari sau cu apartenențe gorjene, alături de inegalabilul lor **confrate**, Gheorghe Grigurcu.

Ar mai fi de relevat alte două opinii critice, cel puțin reticente și circumspecte care sporesc numărul de pagini ale acestui capitol intitulat *Miracol grigurcian*. Prima a fost lansată de un critic literar înzestrat cu un elegant spirit ironic, anume, ori pe

nume ... cu renume, Alex Ștefănescu. După părerea sa, critica literară cu revizuirii postdecembriste are doi reprezentanți străluciți, pe regretatul Alexandru George, un aspirant veritabil al prozei de largă respirație epică, romancier, și pe Gheorghe Grigurcu, la fel de tenace și de talentat poet al ultimelor două perioade literare. Amândoi au avut de suportat și de triumfat în **lupta cu inerția** unor confrăți, în primul rând scriitori și apoi critici literari. Gheorghe Grigurcu a câștigat pe deplin această dispută tipărind, alternativ, numeroase și valoroase cărți de poezie și critică literară, fiind, cu anul 2015, laureat al Premiului Național de Poezie *Mihai Eminescu*. A doua opinie, reticentă și circumspectă este aceea care se prelungește în descendența tezei maioresciene din studiul *Poeți și critici*, mentorul junimist și convorbirist proclamând incompatibilitatea acestora, mai lămurit, opacitatea poezilor, în opoziție cu transparența criticilor literari, în receptarea și aprecierea valorilor literar-artistice.

Teza tranșantă, tratată în enunțuri apodictice de Titu Maiorescu, primul nostru critic tutelar și exemplar, a fost revizuită și amendată tot mai convingător în ultimele trei perioade literare, încât, în prezent, incompatibilitatea, a intrat într-un ireversibil proces de estompare și de perempțiune.

După Titu Maiorescu, modest ca scriitor, autor al unui jurnal și al unor cugetări importante pentru personalitatea sa, cei mai mulți teoreticieni, critici și istorici literari au încercat să creeze literatură betelistică, fără a deveni mari scriitori. G. Ibrăileanu și G. Călinescu ne-au dat două romane remarcabile, *Adela* și *Enigma Otiliei*, comentate eseistic de Nicolae Manolescu la capitole diferite, primul în *Ionicul*, iar al doilea în capitolul *Doricul*.

(fragment din micromonografia consacrată scriitorului)

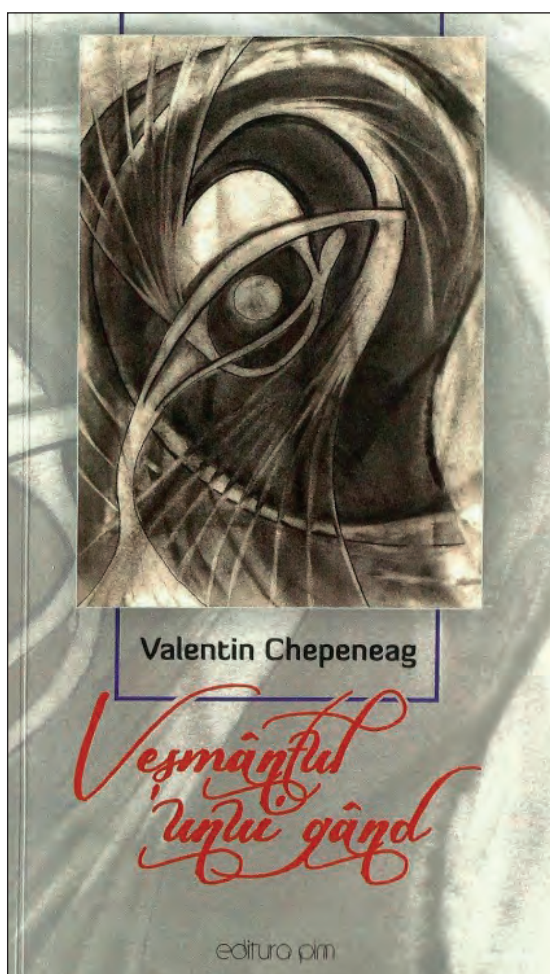

Diverse cronici

Alex Gregora

Chepeneag, în poeme crude*

Tânărul Valentin Chepeneag face parte din Cenaclul Columna din Târgu-Jiu, for în care, pe înserate, poezii încă se caută îndelung și de cele mai multe ori se regăsesc doar în vasele comunica(n)te ale Poeziei. Prima lui carte – *Veșmântul unui gând* - a apărut în acest an (1996) într-un format elegant la Editura ieșeană PIM și cuprinde 57 de texte.

Dintr-o pornire suspectă a sentimentelor, voi cita integral poemul ce se cheamă *Sub maluri de cuvinte*, dedicat poetului gorjean Adrian Frățilă: „Mă întrebară muzele-ntr-o noapte:/ „De unde vii, bătrânule poet?”/ „De unde vine țara... de departe.”/ „Și ce-ai în brațe?” „Primul meu schelet”// „Și unde-l duci?” „Ca să-l îngrop în mine./ Să nu-l mănânce viermii de acu.”/ „Păi stai, că nu pricep: el și cu tine/ Nu sunteți tot același?” „Nu!”// „Unde-a trăit și ce-a fost înainte?”/ „A fost

ceva ce n-am putut fi eu,/ Dar a murit sub maluri de cuvinte/ Scriind poeme pentru Dumnezeu.”

Sigur că există forță în aceste începuturi, autorul făcând pasul ritualului poetic din lumină de lampă cu fluturi asupra chipului ca să primească recunoașterea santinelei. Valentin Chepeneag posedă o dispoziție poetică extinsă, într-un sens bun. El însuși personaj al întâmplărilor sale, într-o inerție dispusă la dinamitare: „*M-am întâlnit cu tata la cișmele/ Era tot orb cum l-am știut mereu/ Purta opinci din versurile mele/ Și un baston cioplit din curcubeu// Din rana plânsă de obuz, sub gene,/ Purta veșmântul unui gând de ducă/ Și-n glasul străveziu ca un ciorchine/ Ascunse toamne sub pri-viri de nucă.*” – Întâlnire nocturnă.

De multe ori însă poezia lui Valentin Chepeneag vine ca de la un refugiat eseninian de toamnă târzie. Aproape îți pare rău că sprijinul respectiv irumpe în poeme producătoare de melancolie. Inerția trăirilor putea avea parte de un alt registru și în cele din urmă propriu: „*Jubită mamă, timpu'-van se scurmă/ Și nu te-am văzut din veacul trecut -/ Ți-am trimis scrisori pe colțuri de brumă/ Și toamne-nvechite în vase de lut.(...)*” – Scrisoare târzie.

În alte rânduri exprimate și prin versuri (voit!) păunesciene, Valentin Chepeneag atinge scara istoriei naționale cu un deget parodic: „*E doliu peste țară și dincolo de Prut/ Bat clopotele-n turle de pe la ceasul șapte -/ pesemne că poetul să lup-te n-a mai vrut/ Și viața-n schimb a dat-o pentru puțin/ moarte. (...)* E doliu peste țară și freamăt în morminte/ Și inima se zbate ca verbu-nre coperți/ Rămâi în amintire, în suflet și în minte/ Și iartă-ne de toate, dacă mai poți să ierți.” – Doliu peste țară. Cenaclu în rai, poem dedicat poetului Adrian Păunescu.

Cu privire la poezia ocazională ce o practică gorjeanul nostru, eu nu pot spune că-i duc dorul. De cele mai multe ori genul acesta persistă doar cu grăbirea de Milcov. Valentin Chepeneag aduce poeme de un mimesis ușor romantic, ce nu-l scapă în totalitate și dintr-o singură simțire de-o anume sete a cotidianului.

Cea dintâi carte a lui Valentin Chepeneag pare sprijinită în grabă pe-o spaimă de cânturi egale, în numele unui năzuit credo al generației actuale.

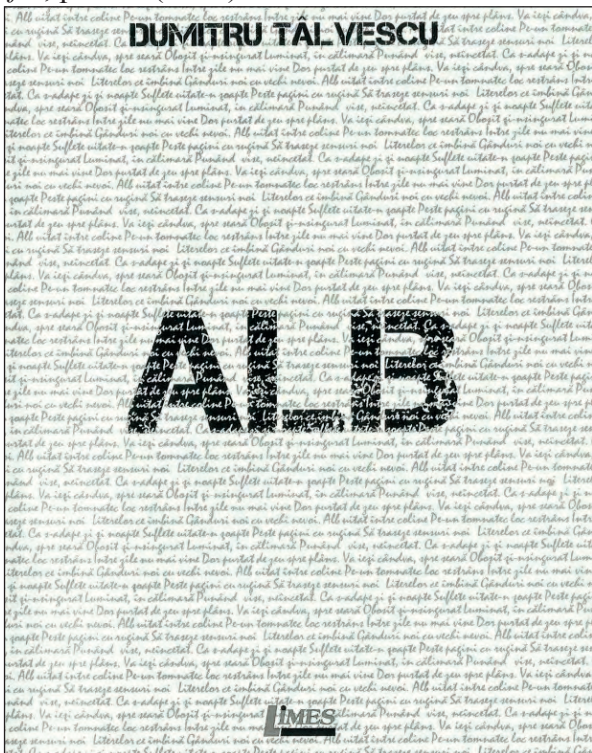

Simbolizând ceva, poate promisiuni și jurăminte, poezia lui trebuie urmărită până la capăt, în oaze cu vegetație asimilată, în remarcabile discursuri: „*Din când în când, Dumnezeu/ se mai așază la masa din lemn/ de cireș, pe care tata,/ cu ochii lui de sticlă,/ nota rânduiala sărindarelor.*” Sunt versuri ce nu ne puteau scăpa. Grăitoare pentru viitoarele poeme crude scrise de Valentin Chepeneag.

*”Veșmântul unui gând”, Valentin Chepeneag, 70 de pagini, 57 de poeme, grafica Viorel Surdriu, coperta Daniel Murărița, tehnoredactare Marius Iorga, Editura PIM, Iași 2016

Dumitru Tâlvescu, stări de grație*

Editura Limes din Cluj Napoca a scos în 2015, sub semnătura lui Dumitru Tâlvescu, versuri(le) sub vitralii intitulate „*Alb*”, cartea de limba română a opta, cu o postfață de Eugen Evu – după *Anul și copiii lui*, eseuri lirice (2009), *Drumeț între oglinzi*, nuvelă (2009), *Stăpân peste iluzii*, poeme (2010), *Gisella*, roman (2011), *Observator nedumerit*, poeme (2012), *Carul cu aur*, roman (2013), *Altfel*, poeme (2014).

Autorul s-a născut în 1954 la Brașov, însă a urmat studiile în Târgu-Jiu, la Colegiul Național „Tudor Vladimirescu” și, desigur, s-a etalat la Cenaclul Columna, ca mai toți onorabilii scriitori

ai plaiurilor gorjane. În 2014 poemele grupate în *Vameș la porțile dorului* i-au fost traduse de Baki Ymeri în limba albaneză.

Dumitru Tâlvescu exprimă o stranie egală, cu efecte de culoare sugerate doar și de fiecare dată în echilibru: „*Alb uitat între coline/ Pe-un tomnatec loc restrâns/ Între zile nu mai vine/ Dor purtat de zeu spre plâns.// Va ieși cândva, spre seară/ Obosit și-nsingurat/ Luminat, în călimară/ Punând vise, neîncetat.// (...) Literelor ce îmbină/ Gânduri noi cu vechi nevoi.*” – Alb.

Ceea ce nu înseamnă că rezonanțele bucolice nu devin strălucită materie lirică: „*Aici e frig, dar nu mi-e frig./ E o seară serafică,/ dulce și încărcată/ de miresme ce curg/ dinspre fumurile satului/ și de la stâna din culme./ Stele cu nemiluita și o liniște/ de auzi timpul cum trece...// Aici e frig, dar nu ni-i frig.*” – Poezioră la Săcărâmb.

Există la Dumitru Tâlvescu o liniște a spune-rii tulburată doar de o muzică în creștere, astrală: „*Albul cel alb, neprețuitul/ Pus la vedere el, neziditul/ Zvâcnește pe trepte, căzând ca un prost/ În lumea fățarnică și fără de rost.// Încet se ridică din cer peste locuri/ El, necuprinsul în doruri și pofte/ Lumea întreagă îl pune pe gânduri/ Așteaptă ca el, din neant, s-a asculte.// (...) Astfel albul cel alb se pierde în noapte/ În negrul cel tainic și magic, la fel,/ Unde Lumina nu poate străbate/ Drumul spre roșu ori balben, violet chiar defel.// Se-agită pe margini o dungă de-albastru/ Târâtă sub praguri oranj, spre verdele ascuns/ Sunt toate culori, iar împreună. Un astru/ Născând din nou albul de zborul lor întrepătruns.*” – Curcubeu.

Când poezia este stoarsă de orice impuritate capătă și o astfel de iradiere secretă: „*Un sold mai lat își pune frigul/ Pe sub ceruri de fagi, goale/ Iar surâsuri adormite/ Încep alb, de sus să cearnă/ Noi ascunse înțelesuri,/ Și adânci și virginal!*” – Un pic de iarnă.

La Dumitru Tâlvescu, în poezie, stările de grație sunt îndelungi, grupate în întregiri lustruite în cuvinte până devin luciu de mare. Dar cu o glaci-ritatea a versurilor cântărită precis. În cuburi mici, măiestrite îndelung, iată poezia: „*E luna albă, iar/ Afiș stelar, în noapte/ Când zeei se adună-n vestiar/ ca să petreacă singuri, printre șoapte/ Și să aleagă pentru lume, drum de vară/ Pe care să alerge liberi și caii de povară.*” – Senin.

Poemele din „Alb” recomandă numele lui

Dumitru Tâlvescu ca pe-o viitoare materie de vi-oară, cu parfume fine de roze extrase din culorile esențiale.

*„Alb”, autor Dumitru Tâlvescu, cu o postfață de Eugen Evu, 88 de pagini, Editura LIMES, Florești-Cluj, 2015, editor Mircea Petean.

Alensis De Nobilis - subtil și înverșunat și cu înaltă tristețe

Ciudată această existență: Alensis De Nobilis – cât încape - himeră, tente arhaice, egiptene, căutător în piramide, în parfumuri d.e.n., pictură pe pânză de mătase, superstiție, ocră din luturi și din plante de dincolo de zidurile cetății.

Cartea *“Bețiile cosmice”*, apărută în 2016 la Editura Absolut, definește un fantast irecuperabil, în plină vânătoare de stări, dintr-o sihăstrie căutată. De parcă: *“Tot universal s-a ascuns în cranii,/ În umbre dezlipite de pe trup”* (Uitare, p.24).

Iată o exuberanță alimentată cu nor de păpădie coaptă și briză continentală: *“În clipa augustă/ joacă flăcările pe comori/ fluturi de lumină curg meteoric,/ înflorește în carne/ cămașa de nuntă...// Universul se schimbă,/ sevele duc lumina în cer,/ umbrele păsărilor agățate de aer/ curg pe pământ*

în ninsori de mătase.// Strecurați printre ierburi,/ magii orbi încearcă văzduhul/ cu toiagul de mirt,/ pipăie rănilor numuririi/ să le simtă durerile.// (...) *Plin de mirare,/ descoperi/ înzeirea din tine.”* – Revelație, p.29, 30).

Ciudate sunt și aceste versuri, supravegheate de autor cu gheare de lebădă: *“Fata a încheiat cântecul, se roagă,/ Pare închisă de un basileu/ Într-un suflet de preoteasă spargă/ Sau în lacrimă verde de zeu.// Ochii-i sunt turcoaze aprinse/ Ce zboară ca păsări în amurg/ Pe genele calde și ninse/ Ale unui poet demiurg.// Patimi ascunse în mâinile ei/ Tremură coarde de sfînx;/ Du-mă, naiadă, în panta rhei,/ Stop de lumină pe crucifix.// Zile și nopți în iatagul păgân,/ Mustul culorii iluzii ne vinde;/ Cânte, eu ascult, tu pictezi, eu te-ngân,/ Deodată pânza se aprinde...”* “Fata care cântă pe pânză, p.41)

Alensis De Nobilis - aflat ce mai adesea într-o încordată pândă, îmbracă adesea haina solemnă: *“Aruncă-te-n mare și nu mai veni,/ Lasă-te-n adânc, mlădiere-ntre pești!// În verde azur îți place-a trăi,/ Adâncul tăcut te simte, trăiești!// În apele calde, naiadă, cobori,/ Coralii se joacă în părul tău nur;/ În brațele apei, vibrând, te-nfășori,/ Cristalul ei ochiul ți-l face mai pur.// Atingerea caldă, fiori de mătase,/ Îți lunecă sfârcuri în vise lucide/ Și mângâii amibe, meduze, țestoase,/ Iar mare ate strange în valuri avide.// Cu apa te mângâi, te scalzi parcă beată,/ O simți în toți porii, din ea îți faci crez,/ Cu marea în brațe, îngemănată,/ vals-ezi dezgolită, ori poate visez...”* (Îndrăgostită de mare, p. 89)

Luată în sine, beția cosmică face cât o patrie spirituală, în perfect echilibru cu stelele fixe. Iar substanțele preparate inclusiv Zeului sunt încărcate cu imagini torențiale ce îi convin poetului printr-o transă continuată.

Alensis De Nobilis scrie pe o singură harfă, subtil și înverșunat și cu înaltă tristețe.

Pe cuvânt de caricatură!

Caricatura bună se explică de cele mai multe ori printr-o furie ieșită din comun a autorului (de)gradat la o sentimentală scală a realității cotidiene. Și nici nu se face din asta un secret – tufă de lumea mare!

Înnoroiat de sus până jos și mai ales liber instituțional ca o răzvrătire de o sută de zile și ceva, Iulius Aurelian Șuță – semnând ȘAI ar trebui

să adune atâtea parale fabuloase de pe urma calității chirurgiei prostiei cu delicatețe, epizodice, luată în peniță/bisturiu asemenea unei grefe de intelligence.

Având toate motivele să-l ticăloșească pe cel cu negul de pe nas, o dată cu lucrările sale **ŞAI** provoacă râsul fără dinți, plânsul cosmic, poli-cier, scrâșnirile dictate de atitudinile smălțuite policrom.

Nici n-ar fi altul – prietenul cu un glonț de mitralieră trecut prin cap, efect fatal optimist ce-i înlesnește de-a ființa reliefuri răspicate ca o zenobie de culegător de flori albastre.

De la natură citire, aplicația hazului de necaz presupune o cantitate de energie uriașă, în stare să provoace străpungerea calotei groenlande. Operațiunea având înfățișarea moralistului permanent ce mănâncă vânt și bea absint murind frumos.

Într-o comunitate de aiurea și de demult întâistătorul unei funcții publice interzicea lătratul câinilor și miorlăitul pisicilor. Pe cuvânt de caricatură!

Prin ceea ce țintește când răceala migrează către păsările călătoare, *Iulius Aurelian Șuță* desfășoară o corrida cu bizoni, devenind el însuși matadorul – spre a decupa imagini de un mare comic lipite chiar în această arenă cu germinația unui artist matur, inventiv mereu și formidabil.

La Paști

de (George Topârceanu)

Astăzi în sufragerie
Dormitau pe-o farfurie,
Necăjite și mănjite,
Zece ouă înrosite.

Un ou alb, abia ouat,
Cu mirare le-a-ntrebat:
- Ce vă este, frătioare,
- Ce vă doare?
Nu vă ninge, nu vă plouă,
Stati gătite-n haină nouă,
Parcă, Dumnezeu mă ierte,
N-ati fi ouă...

- Suntem fierte!
Zise-un ou rotund și fraise
Lângă pasca cu orez.
Și schimbându-și brusc alura,
Toate-au început cu gura:
- Pân'la urmă tot nu scap!
- Ne gătește de paradă.
- Ne ciocnește cap în cap
Și ne zvârle coaja-n stradă...
- Ce rusine!
- Ce dezastru!
- Preferam să fiu omletă!
- Eu, de m-ar fi dat la cloșcă,
As fi scos un pui albastru...
- Și eu unul violet...
- Eu, mai bine-ar fi să tac:
Asa galben sunt, că-mi vine
Să-mi închipui că pe mine
M-a ouat un cozonac!...

Învierea în satul bunicilor

Paula ROMANESCU

Miroase-a var stins în odaie,
A rufe-albite în leșie;
Cad lacrimi reci din corzi de vie,
Behăie-n țarc o biată oaie.

Livada-n floare-i o beție
De seve, crengile se-ndoaie
De-nmiresmări – solară ploaie
Cu raze moi de apă vie.

E cerul clar senin înalt,
Privighetoarea-n ram îngână
Psalmi noi pe portativ de lună
Dintr-un vechi crez străluminat
Care-n Lumină ne adună
Printr-un Cristos a Înviat!

O antologie lirică SUI GENERIS

Marin I. Arcuş

După o activitate literar-artistică de peste trei decenii de la debut (Ramuri, 1974), la o vârstă rotundă, din operele publicate, privighetoarea de Bălăneşti realizează o antologie lirică cu un titlu simbolic „**Diavol cu coarne de melc**”, Editura Timpul, Iaşi, 2017.

O antologie lirică *sui generis*, întrucât cele peste 130 de poeme reprezentative pentru creaţia şi arta sa apar în ediţie multilingvă: română, franceză, engleză, germană, italiană, spaniolă şi greacă, ceea ce, până acum, n-am întâlnit la vreun poet român.

Cosmoidul spiridonpopescian (opera rotundă, T. Vianu) începe, pe verso la prima copertă, cu poemul „Priviţi această ghilotină” şi o poză din romantica tinereţe, pentru ca pe interiorul de la coperta a doua să apară poemul „Pagini de jurnal” cu o poză din perioada maturităţii aşezate.

În interior, o celebră de-acum prefaţă Spiridon Popescu sau Despre poezie semnată de scriitorul Ion Cepoi, poemele în cele şapte limbi, un interesant interviu realizat de Adina Andriţoiu şi Muhai Tudor, urmat de Date biografice şi vasta sa activitate literară (coplăborări, cărţi publicate, referinţe..., p. 300-307), apoi Referinţe critice relevante ale unor scriitori şi critici literari români (22 poziţii, p.308-316) şi la final, nu se putea altfel, de trei ori mulţumiri aceluiaşi Viorel David, managerul general al S.C. Artego S. A. Gorj, generosul sponsor al acestui minunat proiect literar.

Citind şi recitind poemele lui Spiridon Popescu poţi constata că ai a face cu un mare sufletist, o inepuizabilă sursă lirică inimitabilă, o voce de aur în concertul veritabilor poeţi contemporani. Îl regăsim printre zeii din Olimp, în dialog perpetuu cu cel mai mare dintre ei, cu moartea lirică sau cu sine însuşi, îl regăsim printre clasici, romantici şi moderni torturat de marile drame existenţiale, îl observăm trist, sărac, luând în răsăpăr poezia leneşă şi realităţi incomode, oferind mereu prin discursul liric plăceri estetice şi un fericit prilej de meditaţie şi încântare pentru lector.

Cuvintele-cheie sau simbolurile-leitmotive din universul său liric, cu sensuri şi semnificaţii în noi ipostaze, sunt cele fundamentale: **pasăre, Dumnezeu, diavol stea, zăpadă, frunze, trandafiri, spini, lumină, beznă, iubită, moarte, toamnă, zei, tristeţe, dragoste, nemurire ş.a.**

Pasărea măistră este omniprezentă, dar şi ascunsă. Ea „Străbate ruta Tg.-Jiu-Zenit” sau stă undeva „între sărut şi piatră” şi...”Cu ochi de fontă soarbe infinitul”.

Unele poeme surprind în câteva note caracteristice profiluri de scriitori români şi străini precum: Arghezi,

Bacovia, Eminescu, N. Stănescu, M. Dinescu, Baudelaire, Homer, François Villon în versuri de-a dreptul memorabile. Doar două fragmente:

„Sunt mai bacovian ca tine, Doamne,
Tristeţea-n mine umple-un vas mai mare
Femeia care-mi cântă-i mai barbară
Decât femeia ta şi-n felinare
Lumina mi-e aşa de slabă-încât
Nu pot să scriu „Lacustră” de urât”.

(Scrisoare către Bacovia)

Şi/sau

„Sunt un François Villon, născut din flori
În jurul meu roiesc spânzurători
Cu frânghii, putrezind de nerăbdare
Să mă strivească, Doamne, ca pe-o floare”.

(Sunt un François Villon)

Umorul său jovial din multe poeme îl arată ca pe un poet ludic, *un poeta civitatis* care mângâie cu flori sau înţepă cu spini. În volumul „Înger între scaei” (Poeme în vers gri) se dovedeşte un veritabil critic al vremurilor moderne. Prin distihul-diatribă „Guvernanţi nemernici, ţara noastră are/ Şi prevăz prin secolii tot întunecare” aruncă mănuşa drept pretext sau temă pentru un travaliu în cele peste 35 de filipice de mână şi de tipar care conţin vocabule, sintagme, propoziţii sau fraze ce oferă un vast poem avangardist de secol XXI, un peisaj cubisto-expressionist Pablo Picasso şi Edward Munch sau imagini muzicale create de părintele atonalismului Arnold

Schömborg și emulii acestuia în care stridențele și dizarmoniile evidențiază urâtul, scabrosul, trivialul ori spasmele societății omenști nedrepte din primele decenii ale secolului trecut, aspecte care sunt mereu actuale. Dar, pentru a se descotorosi de ciulini și griul vieții cotidiene, poetul se retrage cu arme și bagaje în turnul său de fildfeș, departe de vrajbă, imposură, fărădelegi și mediocritate și, în final, ca o codă a unei reexpoziții muzicale stă mărturie un catren de un suveran umor și o francă dezinvoltură:

„Aș fi vrut, desigur, să mai stau/ Dar, văzând că sunteți neamuri proaste, / Mă retrag în turnul meu de fildfeș/ Și vă bag în aia mării voastre”.

Multe poeme ar putea face parte din mari antologii mundane, dar poemele „Doamna, dacă-mi ești prieten” și „Eminescu”, capodopere ale genului, au o valoare emoțional-estetică cu totul deosebită.

Poemul „Doamne, dacă-mi ești prieten” este cântat de menestrelul Tudor Gheorghe, Victor Socaciu o are pe un CD, o recită actrii Florin Piersic, Eusebiu Ștefănescu, Adriana Trandafir, Horațiu Mălăieles; în iulie 2011 a apărut pe frontispiciul revistei „Vatra veche”, redactor șef Nicolae Băciut.

Aprecierile critice la adresa operei lui Spiridon Popescu sunt de-a dreptul impresionante prin farmecul teluric și celest al acestora.

Pentru Gheorghe Grigurcu, criticul stabilit în „Amarul Târg” de pe Jiul de Sus, aedul de Bălănești este „haiducul bacovian” care lucrează „cu sânguință la instrumentul folcloric până îi smulge sunete moderne (...) O delicioasă țărănie se distilează în textele sale până la rafinament, iar rafinamentul se

întoarce, neliniștit, la obârșii (...) Ferindu-se de instinct, de excesul de artificiu, scrie stihuri de-o noblețe tăioasă, așa cum ai șuiera, ori ai chiui, ori ai plânge. Cele mai multe dintre ele sugerează acea nebunie solemnă a vântului, a ploii, a furtunii în care, ne place a ne oglindi ca-n forme fantastice ale sufletului nostru”

Ion Hirghiduș notează *expresis verbis*: „Spiridon Popescu este un poet aparte, cu o tonalitate rar întâlnită. Pentru cine nu-l cunoaște în carne și oase, prin lirismul său firesc reușește să estompeze orice moment prozic al vieții. Viața lui este, de altfel, un poem unic, o trăire în interiorul acestuia până la extazul pe care-l poate crea poezia ca drog. Grija lui față de cuvântul scris este precum grija râului care și lustruiește pietrele pentru că-nu-i așa?- nu se poate prezenta în fața mării cu pietrele imperfecte”

„Spiridon Popescu este o maree lirică sui generis. Fragmentele de maree iscate sunt diamante lustruite cu migală de fin bijutier pe toate fețele (...) Un joc secund inimitabil, poezia lui Spiridon Popescu este o autentică desfătare, o taină anume între tainele spiritului care cântă și încântă” (Marin Arcuș, în volumul „Ipostaze”, Editura „Scrisul Românesc”, Craiova, 2008).

Doriți a vă desfăta? Citiți versurile acestui mefistofel cu coarne de melc!

La 13 luștri de viață și muncă, Societatea Cultural-Științifică „Rădinești-Gorj” al cărei membru este și revista „Interfluvii” din conducerea căreia face parte îi urează să fie „sănătos și vesel” (I L Caragiale) și să obțină noi și importnate succese în plan cultural completând și înnobilând această lucrare antologică atât de valoroasă.

Ad multos annos, Spiridon Popescu!

Restituiri

Tudor Voinea

Ignorare

N-am cerut decît o cochilie și voi mi-ați dat peșteri ca să aud glasul mărilor din mine.

Ar fi o eroare să nu cred în izvoare cînd și eu sunt izvor și știu cît am supt ca să pot adăpa alte izvoare din lacrima seminței rodite în mine.

ianuarie 1970

Mai tîrziu

Îți dau tot ce-mi vei cere, lasă-mi privirile vreau încă să mistui florile iadului. De flori mă leagă credința sihastrei fecioare și nu voi să mă sting încă, doar ca să-mi dai altă credință.

februarie 1970

Îl port în mine pe Adam

Îl port în mine pe Adam și Eva i-o oglindă a privirii mele de-ar ști prea bunul, blestemu-i n-ar avea margini să-mi frîngă mărul pe care l-am furat din raiul Lui nectar doar pentru sfinți.

februarie 1970

M-am lepădat salcîmi

Se scuturase neliniștea mugurilor de ceară din zîmbetul tău și rătăceau curcubeiele

prin vinele nopții de bronz.

O fulger ajuns prea târziu
pe stalactitele ceruite
de mine
și nu știu unde s-au dus
pașii străzilor
pe care îngenunchea
nechematul din mine.

Acum știu
că vrăjile iernii deatunci
sunt miracolul tăcerii
ce mi-e
deși bat la porțile
soarelui
ca să cer o lacrimă
pe obrazul salcîmilor mei
de care m-am lepădat
și-i urăsc.

aprilie 1970

Drumuri

Agale sui cărarea neștiută
ș-o port în negura privirii tale
o lacrimă de plumb cernută
pe răsăritul noilor petale.

Doar vraja mă apasă
cu adierea ei ce frînge
tăcerea nopții maiestoașă
în murmurat izvor de sînge.

Și zorii drumurile-mi spală
și vii mînat de dor nebun
în a fîntîinii clipă abisală
din care lacrimi mă adun

ca să-mi lumine drumul spulberat
și focul lui încet se suie
din strigătul uitării sfărîmat
în firea mea, celestă cochilie.

O, trestii-n stele negre bat
în porți de sticlă, porți de-aramă
ș-aceleași drumuri ne străbat;
aceleași strigăt ce ne chiamă.

octombrie 1970

Restituiri

Mircea Arjuna

e augustul în calendar și dacă ...

... pornit-am pelegrin prin
pusta oltenească, așa cum ai
porni tehui prin calendar, să-mi
cat pământul ce-l călcai cu tal-
pa mică, pământul ce-l primii
ca dar, când ursitoarele au vrut
ca să-mi menească ce drum voi
face sub cadran solar, pe dru-
mul însemnat de rîndunică.

... mă-mbată aburul din
iarbă și roua dintre frunze ofili-
te, nisipul mă pătrunde-n gene,
viața se scurge calm între cli-
pite și drumul mi se pare ca
o nouă parabolă cu Diogene .

... e luna sus, un policandru
, lumini stelare farmec cuprin-
zând, salcâmi înfloriți în au-
gust și liliacul aer săgetând... e
timpu-ntors cu totul dintre cru-
guri... în secetă dă socul flori
și muguri.

... e augustul în calendar și
dacă se întoarce timpul cu o
doară, poți să afirmi fără de
preget că după vară-i iarăși
primăvară în sentimente... nu
mă încumet să mai cat afund,
să scormonesc, dar cred fără
să greșesc o iotă... că mersul
lumii fi-va nebunesc .

... să vezi cum se desface
sub lumina năplăită salcâmul
alb și mov-liliachesc, cum so-
cu-n flori de dinamită își sal-
tă brațul îngeresc ... cum plo-
uă crâmcen ca între potopuri
repetate, peste copacii năpădiți
de soarele vetust... și mugu-
rii se revoltară înc-odată să își
trăiască ritmul în august.

... se coace viia cum i-e
timpul și îi este rostul din ur-
sită, se coc porumbii ca zeiesc

prinos... aruncă liliacul săbii de
ispită... se-ntoarce timpul către
ce a fost lumesc.

... e augustul în calendar,
cum este rostul între timpuri,
doar florile mă-nnebunesc, că
își uitară șartul de orândă și se-
ncurcară între anotimpuri, ves-
tind în lume noua lor osândă.

... să vezi cum frunza se
usucă părăsită-n ramuri, cum
fructele se coc pocnind de
seve și nectar, dar înfloresc
ca niște flamuri ispitele ce se
anunță lumii în zadar, e ca și
cum ar naște raiul nou, abisul,
când Domnul cufundat în vi-
suri, îndreaptă lumea spre un
nou hotar.

... eu nu pricep și nu mă-
ncumet să fac o nouă ordine
în ceruri, dar mă cutremur de-
un spycon ce se anunță pes-
te timp, când sigur sunt că iar
veni-vor geruri, ce n-am puterea
nici menirea să le schimb.

... nu-mi stă-n putere să mă
lupt cu timpul, nu am meni-
rea să-l opresc din curs, dar
pot vesti că o să-nceapă lim-
bul, acel moment când totul fi-
va nepătruns...

când îngerii cu toții au să
cadă, cum visele dispar din
somnul spuzit de razele ce l-au
aprinș.

... e augustul în calen-
dar și-n cruguri, când se răs-
coc în ramuri fructele de aur,
și-s semne că se scurge clipa ce
n-o oprești oricât te-ai face faur,
când nu pricepi prin ce mister
se poate face, ca mugurii să
nască iarăși muguri .

... și dacă se mai pot ca
o minune nouă, să crească

florile când frunzele încep să cadă obosite, ca mugurii să crească între flori și fructe, e semn că vor veni ispite noi din ceruri... se vor duce lupte... un Lucifer mai răzvrătit ca la-nceputuri, va vrea domnia să o smulgă mai ardent.... și vor cădea puhoi din paradisuri acei ce ne în-deamnă spre un rai latent.

... s-or face noi cohorte și armate în eden, noi lupte vor porni de unde s-au oprit... tăcerea va domni pe lume ca un nou refren... și alții, raiul îl vor face părăsit.

Păscând un cal ...

... nimic nu este mai frumos în dimineață, când ceața se mai urcă fără zvon, să vezi ce n-ai vă-zut întreaga viață, un cal păscând cuminte la un tomberon.

... să-l vezi cum paște cojile de ouă și de plastic, cum gura lui s-afundă cu plăcere multă în tomberonul cu gudron și gumilastic... tu, ronțăitul lui tăcut, l-ascultă.

.... sârmane cal, te văd păscând așa întâia oară aici, și mă șochează locul unde paști... și mă întreb cine ți-a dat asemenea ocară... de ce nu ai murit nainte să te naști?

... ce gust sublim și ce arome mai exală, iar-ba aceasta ce a crescut în tomberon, că o mănânci cu poftă, iarbă goală, stropită din belșug cu zeama de carton?

.... ce brazde-adânci și arătură dreaptă, ai să tragi pe câmpul ce te-așteaptă încă să-l răscolești cu forța ta făcută faptă... și ce plugar te va mânna, cu ce poruncă?

.... sârmane cal, ce-ai răsturnat o lume și-așa sucită... dar acum ai pus-o jos, stătânului să nu-i mai știi de nume... și cu copita-n frunte, lovește-l cu folos.

... abia aștept printre minuni s-apară perechea ta, un cal care-și adapă cu necaz sete-aprinsă de foamea ce-l doboară,... un cal ce bea lichidul din galeți de gaz.

.... atunci s-ar face basmul vechi aidoma să fie... și amândoi ați trage lumea la ponton: un cal ce bea petrolul ca pe o rachie... și altul ce-i hrănit cu iarbă de la tomberon.

.... ce brazde late și de arătur-adâncă, ați trage voi pe-ogoarele de haturi împărțite..., și ce

putere ați avea, voi doi de muncă, nutriți așa ... scânteii sări-vor din copite.

.... ar răsări în urma voastră lanuri de scânteii și maci de focuri s-ar aprinde nesfârșiți... în plugul vieții ați părea doi zmei, ce-aleargă-n lumea asta... nehrăniți.

Sonete n-am ..

...sonete n-am să scriu pentru vreo damă, nici inima n-o voi lăsa să bată-n van, nu am să cred în vinul dulce cu pastramă... și nici cu limba de un cot să umblu după ban.

... sonete n-am să scriu pentru femela râvnită de o lume în sălile întunecate și prin orașe n-am să port nicând gamela cu clei, lipind afișele cu nuduri deocheate.

... nici inima n-o voi lăsa să bată-n van pentru ideile ce se vor naște goale... de cruci îmbârligate, rupte în morman, mă voi feri, pornind pe altă cale.

... nu am să cred în vinul dulce cu pastramă, în droguri minunate, ca să-mi uit menirea... și nici pe brânci nu plec în țara ce-o proclamă cei lași, ce-mi zic că și-au găsit acolo fericirea.

... și nici cu limba de un cot, să umblu după ban, nu mă vedeți oricât lătrați în aparate, până vă siteviți în casele de peste ocean... și vă loviți de moarte pe la spate.

... pentru săpunuri parfumate ce le dați în mână, aceluia ce ieri i-ați dat dolarul să ucidă, pentru frânghia din mătasea cea mai bună, și revolverul pus la tâmplă s-o deschidă.

... sonete n-am să-nchin pentru bruneta vampă cu giulgiul ei de „nebel-nacht” și coasa de oțel... nu am să fiu nicând un fluture pe lampă și n-am să fac ce-mi spune vreun mișel.

Poeme

I.D.Sicore

SFATUL ...

„Conștiința e glasul lui Dumnezeu din fiecare din noi.
Conștiința nu ne minte, nu greșește drumul”
- Părintele Ciprian GRINDEANU

Tu cauți rost în viață
prin meandre și-amețeli,
te-ncrezi doar după față
uitând de adânceli!..

Uităm că ce-i profund
își scoate odată capul,
și-și caută al său rând -
lăsându-și vai, bocitul,
pe ADEVAR săracul!..

Închide ochii în tine
și caută-ți o cale...
plăcerea nu-ți mai vine
s-alegi alte destine,
căci viața-i cu-ale sale,

...nu o îmbrânci că doare!..

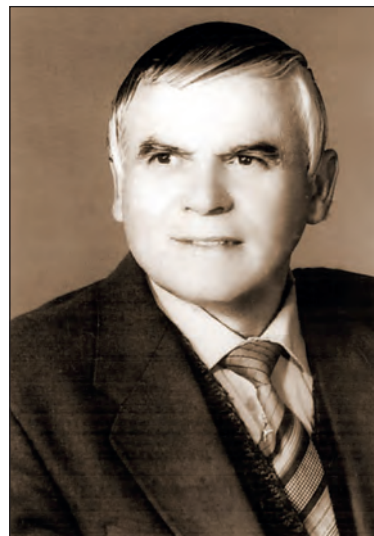
AVÂNTUL...

„Nu-i de ajuns să fii mare compozitor ca să scrii o muzică,
trebuie să fi fost ales drept instrument al lui Dumnezeu” -
Dinu LIPATTI

Bunicule, mi-ai dat numele tău...
nu știu de ce Dumitru nu mi-ai zis,
precum al tatii căruia tu l-ai pus;
venit pe lume cam târziu și greu,
băiat fiind cum tu m-ai vrut „flăcău”,
mă cizelai în crezul lui IISUS!..

Ai mers cu mine la dascăl să-nvăț carte
m-ai „dădăcit” convins de-a ta credință,
tu-n ea trăiai cu suferință...
ziceai că HRISTOS cel fără de căință,
salvează omul în viață și în moarte -
vedeai Bunicule, biserica o mare biruință!..

Murise bunica și tu locuiai singur...
Tăticu te-a luat în casa ce-și făcuse,
da, te-a” integrat” cum sincer plănuiise,
prieten te-am avut - o, și unul de augur,
model și-atunci și-n viața de matur -
îți mulțumesc Bunicule, cu lacrimi și azi plâng!

Ooo!- ziceai că visele îs viață neîmplinită ...
că-s doruri ce ne ocolesc,
sunt viața omului în glas ceresc,..
și-atunci când omul doar sughițe,
semnul spuneai că nu te minte -
tu mă certai că-l neglijesc;

Când ai căzut în iarna aceea grea
am plâns și am sperat zadarnic...
(te-aveam prieten scump și tainic)
sfârșitu-ți însă totuși se vedea;
n-ai mai văzut, dar mintea-ți judeca –
te-ai dus Bunicule, precum Socrate, falnic!..

Da, te-ai vrut Bunicule, un anonim...
pe cruce numele nu ți-a fost scris,
ai fost pe lume ca un vis...
doar pe EVANGHELIE îl mai găsim,
scris de o mână de străin -
școlirea ta fiind mai mult un mit!..

De-aceea urmașilor tu le-ai dorit
să-nvețe carte - eh! fiindu-le precum descântul,
ce vindecă pe tot pământul...
un fericit zălog de suflet „năimit”,
rămas în urma lor ca „dără-n infinit -
vedeai Bunicule, cuvântul scris, AVÂNTUL!..

RUGĂ DE PAȘTE...

„Post mortem, nihil est/ După moarte, nu mai este nimic”
- SENECA

Miroase iarăși a cozonac și miel
e Paștele și-i primăvară...
cu bucurie norii încet plecară -

o, trâmbițează cerul pentru altul țel!..

Bat clopotele cu dangătul altfel...
slujbele-n biserici și ele încetară,
miroase iarăși a cozonac și mel -
eh! sunt Paștele și-i primăvară!..

Îi bucuria ieșirii din tunel...
Lumina îi clară nu mai e o doară,
limpezită bolta devine hilară -
Hristoase, ferește-l pe om, de propriul sau măcel:

... miroase iarăși a cozonac și miel!..

ÎNTÂLNIRI (VI)

*„Il virere e un correre ala morte/ Viața e o alergare spre
moarte” - DANTE / „Purgatoriu”*

Ce șoapte-ți trezesc aducerile aminte,
o, nu-i muntele ce copilăria-ți cântă...
e-un deal modest ce gândul ți-l avântă -
să-ți reamintești, ce nu-ți iese din minte!..

Deasupra de grădina casei sfârșă Pleșa pădurea
...
pe pantele de pini tu ochii ți-ai deschis,
în slăvi zările albastre erau precum un vis -
cum să poți să uiți ce-ți modelează firea?..

Munteancă tu ai fost, aveai în tine-un munte
pe care l-ai schimbat cu dealul ăsta mic...
da, găsit-ai că aicea ai liniștea cuminte ;

de toți dorită sincer de ce-i ce-s în morminte,
căci Subcarpații noștri îl au ca pe un „șic”...
la care tu iubit, țineai cu luare aminte!..

LAȘITATEA...

*„Să nu apună soarele peste mânia ta”
- SFÂNTA EVANGHELIE*

NOI nu avem încă o Siberie...
Siberia noastră azi îi lumea largă,
firește că soluția rămâne oarbă -
din nou e-o falsă reverie!..

LAȘI părinți, copiii- pe toate vai, le lași...
și-ți iei lumea în cap și-alergi după destin,
eh! dar mâinele îl afli tot în chin -
devii fără să vrei și dezertor și laș!..

DOAMNE ce păcate noi astăzi tot plătim...
care din străbuni nu ți-au făcut pe plac,
de iar ne pătimim cu mersul hâd de rac -
da, departe îi ce facem de raiul ce-l gândim!..

Ooo! - și nu avem scăpare perpetuu dezertăm...
vezi Mamele oftând privind la sâni duioși ,
copiii lor nu au gânduri de întors. -
...Prea Înalte, ne iartă când blamăm...

VESTITORUL...

*„Timpul îi substanța ce ne alcătuiește”
- BORGES*

Mititel și vesel foc
îndrăznețul ghiocel,
scoate capul frumușel
vestind că vremea-i un joc!..

O, capu-și rotește pe loc
și zăpada-i lângă el ,
dar curaju-i de oțel
îl ajută drept obroc;

Primăvară, tu începi
și schimbi fața lumii vii,
da, chiar orbii o pricep,

că nădejtile revin -
rămâi vestitor dintâi,
ghiocelule senin !..

RONDELUL TREZIRII

*„Visul e a doua viață”
- NERVAL*

Primăvară, tu retrezești ce-i dus
rechemi din rădăcini la viață,
și pom și floare și verdeață. . .
precum atâtea ce-s de spus!..

O, vii primăvară, tot de sus...
e-o lege nicidecum povață,
primăvară tu retrezești ce-i dus
rechemi din rădăcini la viață;

Da, trezitu-ți este ca din vis
e o întrebare și speranță,
tu vezi de-acum ce-i pe față...
și ștergi obrazul de îi plâns,

... primăvară, tu retrezești ce-i dus!..

Istorie literară

In Memoriam Laurențiu Ulici

*Marele critic literar și istoric al literaturii române, a fost coordonatorul monumentalei opere critice **Dicționarul Scriitorilor Români, editura Fundației Culturale Române, 1998.** (Mircea Zăciu, Marian Papahagi, Aure Sasu). Cu exemplară rigoare documentară și nediscriminatorie, aidoma marelui său înaintaș George Călinescu. Selecția de mai jos este din vol. II, privind originea unor scriitori de limbă română, valori pleiadice ale acestia și genialității. Studiul este categoric ne-antisemit. Motivăm selecția în actualitatea din nou inflamată a mediilor, pe această temă. (Arhiva AsCUS, ProVincia Corvina).*

Damian S., Sami Damian- Samuel Druckmann. n, Alba Iulia, fiul lui Carol Ludovic Druckmann-origine evreiască.

Ludovic Dauș- n. Botoșani. Fiul lui Alfred Dauș și al Mariei Negri, origine cehă.

Mihail Davidoglu (turc Fiul lui David) - n. Hîrlău, fiul lui Davidoglu și Clarei, n. Kohen. Abs. Liceul comunității israelite din Galați, etc. Origine evreiască.

Andrei Ioan Deleanu- n. Constanța, pseudonimul evreului Nathan Grunberg și al Lizei-Golischer).

Horia Deleanu, n. Iași, fiul lui Arnold și Malvinei-Feller), evrei.

Leonid Dimov, n. Ismail, Basarabia. Fiul Nadejdei Dimov, tată necunoscut.

Dobrogeanu Gherea, n. Slavianka – Ucraina , nume Solomon Katz, evreu ucrainean.

Leon Donici, n. Chișinău, fiul lui Mihail Dobronvarov și al Domniței Donici, evreu rus.

Dorel Dorian, n. Piatra neamț, fiul lui Mendel Iancovici și al Toniei- Margareta, n. Donici. Evreu rus.

Emil Dorian, n. București, fiul lui Herman și al Ernestinei Fischer, evrei.

Dosoftei, Dmitrie Barila, n. Zolkiew, Ucraina. Origine aromână.

Mihail Drumeș, n. Orhida, fiul căldărarului Vasile Dmitrie, și al Despinei (Gero), macedonean.

Virgil Duda, n. Bîrlad, nume Rubin Leibovici. Evreu rus.

Bucura Dumbravă, n. Bratislava, nume real Fany Seculici

Anghel Dumbrăveanu, n. Dobroteasa, nume real Bacșiș.

Petru Dumitriu, n. Baziaș. Mama Maria Teresa- Debretzy, secui.

Victor Eftimiu, n. Boboștița, Albania. Macedoromân, din Ghergo și Timco.

Elvin B (Ernstein), n. Moinești. Fiul Relei și al lui Braunstein). Evrei.

Eminescu Mihai, n. Ipotești, Bucovina, nume real Mihail Eminovici.

Eretescu Constantin n. Basarabia, n. mama Cuhalski, evreu rus.

Emil B. Fagure, n. Iași, nume real Samuel Honigman, evreu.

Florin Faifer, n. Iași, origine obscură.

Coca Farago, n. Craiova, din tată Francisc Farago, idem.

Leon Feraru, n. Brăila, fiul lui Leon Enseberg, evreu.

Ioan Flora, n. Satu Nou, Iugoslavia. Fiul lui Iota și V. Balnojan, sârbi).

Bonifaciu Florescu, n. Budapesta. Fiul natural al lui Bălcescu și Luxița Florescu), idem obscur.

Șerban Foartă, n. T. Severin, mama Yvonne Burger).

Ion Foti, n. Vlaho- Clisura, tatăl n. Bitolia, Macedonia. Macedonia.

Eugen Frunză, n. Marsch- Sconenberg, Cehia. Mama Susana Rosenkrank, evreică.

Furtună Enric, n. Botoșani, nume real Henric Pekelman).

Gane Horia, n. Scăieni, fiul lui Samoil Gutman și Fani Sigler. Evreu.

Gaster Moses, n. București, fiul lui Abraham Emanuel Gaster și Fina Judith, n. Rubinstein. Evreu.

Găbrian Ștefan M, n. Sibiu. Fiul lui Imre Mathe și Ana Cioran.

Gheorghe Din Moldova. N. Botoșani, nume real Gheorghe Kernbach. Evreu.

Grișa Gherghei, n. Galați, nume real Herș Segal. Tatăl Leon, mama Moise). Evreu.

Ghițescu Ludmila, n. Basarabia, fiica lui Ivan Podust și al Marfei.

Paul Goma, n. Orhei, Basarabia. Fiul lui Eufimie, evreu.

Gramatopol Mihai, n. Sibiu. Fiul lui Panait Gramatopol și I. Maican.

Gheorghe Grigurcu, n. Soroca, Basarabia, Mama Glogovski.

Petre Grimm, n. București, Fiul lui Fredrick Grimm și Leontina Leclerc.

Romulus Guga, n. Oradea. Mama Șarolta Ercsey.

Radu Gyr, n.

Hertz A(dolf), n. București, nume real Adolf Edmund G. Părinți Herz și M. Keresteyi.

Horia Vintilă, n. Segarcea. Nume real: Caftangioglu).

Ianoși Ion, n. Brașov. Fiul lui Victor Steiubergre și Anei Lato.

G(arabet) Ibrăileanu, n. Tg Frumos. Fiul Mariei, născută Marcovici.

Ichim Dumitru, n. Dărmănești. Fiul lui Dumitru Ichim și Elenei, n. Cămară.(stabilit în Canada). Căsătorit cu poetesa Florica Bațu.

Virgil Ierunca, n. Valcea. Nume real Untaru. Tatăl Untaru, mama Neagoie. Căsătorit cu Monica Lovinescu.

Eugen Ionescu, n. Slatina, Fiul lui Ionescu și Theresiei Icard, evreică.

Silvian Iosifescu, n. București, nume real Sylvain.

Cora Irineu, n. Tg. Bujor. Nume real Elena D. Friedman.

Nora Iuga, n. București. Nume real Eleonora Almosino, n. București, fiica lui Iosif Iuga și Elena Teodorovici.

Iureș Ștefan.n Iași. Nume real Iuster.

Ivasiuc Alexandru, n. Sighetu Marmăției. Fiul lui Leon și Ana Jusco.

Pan Izverna, n. Malovăț, nume real Pandelescu Tărăbac.

Petru Jaleș, n. Bălți, Basarabia. Fiul lui Vladimir și al Nadejdei, n. Vasilovski.

Victor Kernbach. N. Chișinău. Mama Tamara. Evreu.

Barbu Lăzăreanu, n. Botoșani. Nume real Avram Lazarovici, fiul lui Herschel, evreu.

Oscar Lemnar, n. București. Nume real Holtzman, fiul lui Solomon și Sali.

Leon Levițchi, n. Hotin, Basarabia. Fiul lui Dimid și Zinovia.

Luca Gherasim, n. București, nume real Salman Locker.

Arhiva AsCUS, ProVincia Corvina

Poeme

Vasile Gugu

Ce să însemne oare munca?

Umblăm mai strâmb sau poate drept,
Prin viață...și-ascuțăm poruncă,
De la cel rău și nu de la-nțelept,
Și ne-osândim mereu... mereu la muncă...

Și de la naștere muncim...
Cu roade multe sau puține,
Rânind în loc să ne iubim,
Cu inimi de regrete pline...

După foloase tot zburăm,
În visele ce le trăim,
Cu ochi deschiși... dar lacrimăm,
Cu-aripi ce doar le murdărim...

Vrem bogății și bani murdari,
Ce strâng în jurul lor doar ură,
Și ajungând să fim avari,
Ne rupem hrana de la gură...

Uităm ce-i bun și ce-i frumos,
Crezând c-așa trăim... prin muncă...
Dar toate-ncet ne ies pe dos,
Primind simbrii tristețea cea adâncă...

Ani au trecut

Ani au trecut în șirag necurmat,
greu sau blajin... cu surâs sau tumult...
și-n zborul grăbit spre noroc îndreptat,
renasc amintiri ce se-ntorc de demult...

Parcă mai ieri mă jucam sau trudeam,
descuț, peste fie ce palmă de loc...
dar de pe-atunci parcă-n taină știam,
că într-o zi voi gusta din noroc...

Ani au trecut în șirag rând pe rând,
fire de tort strânse ca pe-un fuior,
scriind neîncetat într-o șoaptă vibrând,
povestea ce-acum se așterne ușor...

Privesc câteodată spre cer mai prelung,
astăzi întors pe meleagul natal,
și mi-amintesc în al vieții amurg,
tot ce a fost... uimitor sau banal...

Mulți ar șopti... lăuntric... ascuns,
că sunt bătrân și port multe poveri,

dar eu zâmbesc fiindcă știu c-am ajuns,
parcă mai tânăr decât am fost ieri...

Am ca avere alături mulți frați,
astăzi, în ziua ce-o sărbătoresc,
iar ei împreună vor spune-mpăcați:
mulți ani de-acum să am, să-i trăiesc!

Ce voi mai face

Am să mă-nalț în zbor ultima oară,
Ducând cu mine sufletul ce piere,
să pot pluti în nesfârșita ce-nfioară,
îngemănându-mi visele în blândă adiere...

Am să mai vreau să gust încă o dată,
din dorul cerului mister de necuprins,
și într-o zi, scăldat în strălucirea ce curată,
să mă topesc în focul care străjuie, nestins...

Am să mai sorb blajin înc-un pahar,
prea plin de tainele cu gust de nostalgie,
și-apoi din veșniciile primite-n dar,
voi țese drum pe care-oi merge-n pribegie...

Am să mai ning... am să m-aștern...
Prea blândă dar sălbatică ninsoare,
Născută dintr-un dor nestins... etern,
Ce freamătă nestins, cu-nfiorare...

Am să mai râd... am să mai plâng...
Lăsând din suflet ca să cearnă,
Dorințele ce-ncet se strâng...
Ca-n dulce asfințit să se aștearnă...

Am să mai sorb... am să mai beau...
O știu prea bine, am mai spus...
Și-n gând cu mine am să iau,
Un strop dinzori și din apus...

Căsuța noastră

Bine-ai venit acasă, îți spun acum drag frate,
în locurile-n care demult copilărim,
stă casa părintească ce din trecut răzbate,
cu timpurile-n care am tras dingreu trudind...

Am fost odată mulți, la număr cam vreo zece,
poate săraci cu duhul dar viețuind curați,
și trei din noi s-au dus, ca valul care trece,
și am rămas doar șapte de-a pururi să fim frați...

Prin caznă grea părinții tot timpul au trecut,
pe toți ca să ne crească, un rost să căpătăm,
și chiar de-am plâns vreodată și-n suflet ne-a durut,

am învățat ce-i cinstea... durerea s-o răbdăm...

În vremuri pustiite de crâncenul război,
plecat-au din căsuță toți patru, cei mai mari,
și multe zile negre s-au tot prelins apoi,
și trei care-am rămas, crescut-am pietre tari...

Când soarta a zâmbit, așa cu preț de-o clipă,
și am sperat c-amarul spre alte zări s-o duce,
veni iar ghinionul purtat ca de-o aripă,
și-l luă pe-al nostru tată, purtându-l spre răscruce...

Trei ani am stat cu mama, am plâns cu ea trei ani,
și parc-a fost într-una o nesfârșită noapte,
și n-am avut mâncare, și n-am avut nici bani,
doar mângâierea mamei venea ușor, în șoapte...

Trei anotimpuri aspre, ca melcul au trecut,
târând cu ele parcă un strop din viața noastră,
strângând cu toți din dinți, mă-ntreb cum am putut,
să mai zâmbim vreodată, ca floarea din fereastră...

Și a venit o vară, cu multă muncă grea...
tot așteptând pe tata să vină înapoi,
și-am auzit o voce, care spre cer striga,
că tata-i viu și iată, se-ndreaptă către noi...

Era căldură mare, sudoarea-ncet curgea,
cu dorul greu în suflet venind cu pași mărunți,
venea tăicuțul nostru ce cușma-l apăsa,
uitând cu tot de vară, de anii lungi și crunți...

Ne-am adunat apoi, la foc seară de seară,
ca să gustăm în tihnă un strop de mângâiere,
dorind să nu mai vină durerea cea amară,
și să ne lase iarăși în gură numai fiere...

Trecut-au peste ani, și bune dar și rele...
și ne-am lăsat părinții, din cuib toți am zburat,
păstrând în amintire, cum uzi până la piele,
ne-am învățat cu munca, fără să fi furat...

Acum n-a mai rămas decât o amintire,
frânturi din vremuri care în veci nu se întorc,
și crucile pustii, de strajă-n cimitire
țesând povești ce-n taină, ursitele își torc...

Așa-i lăsat să curgă neîncetat în lume,
destinul ca o cruce, ce-n spate o cărăm,
iar la sfârșit, din noi, rămâne doar un nume...
pe care toată viața luptăm să-l onorăm...

S-a stins surâsul mamei, făptura ei s-a stins,
nici tata nu mai este, a adormit demult,
acum doar amintirea ce-n taină a tot nins,
vorbește către mine...vorbește și-o ascult...

Poezia ființei, iubirea și tentația cosmogonică

Aureliu Goci

Autorul, debutant la o relativă maturitate și pe deplin format, a intrat în viața literară cu fermitate și încredere în discursul său personalizat și diferit de tonalitatea generală a epocii, care performează cu insistență un univers postmodernist și chiar, cum s-a formalizat mai recent, post-postmodernist.

Alensis De Nobilis rămâne admirator și încrezător reputelelor structuri poetice ale clasicismului și modernismului istoric, prin care își poate exprima, plener și performant, disponibilitatea creatoare, originalitatea și rezoluția unui discurs propriu.

Cărțile sale, *Suferința stelelor* (1998), *Axis mundi* (2009), *Agonia ființei* (2009) și actualul volum *Bețiile cosmice* (2016), impun un nume nou în poezia actuală, neafiliat nici-unei grupări literare și nici determinat de amprenta regională -de altfel, strălucită- a originii sale.

Poetul a elaborat, probabil izolat, în singurătatea cărților, fără a se confrunța și cu opiniile altora, nu întotdeauna aplicate, judicioase și de bună credință.

Autorul realizează o remarcabilă conexiune (și simbioză) între un discurs poetic de tip tradițional și o efervescentă imagistică, foarte îndrăzneată și cu rezoluție de noutate. Neîndoielnic, este un talent deosebit, care și-a integrat lecturile fundamentale la vârsta potrivită, beneficiind de o experiență de viață cu situații-limită asumate și un proiect poetic substanțial și de durată, cristalizat la o vârstă fragedă.

Poetul propune o intuitivă

sinteză personală între ipostazele, oarecum divergente, ale tradiției și modernismului, ignorând cu luciditate excesele fractuale și non-semnificante ale unei postmodernități agresive.

Comparativ cu mulți poeți actuali care s-au răzlețit pe drumurile tocite și contradictorii ale postmodernismului, Alensis De Nobilis are o calitate în plus - experiența satului și accesul la natura “naturală” pentru a desluși natura umană, de unde bogăția de referințe și intimitatea cosmică.

Aspirația spre un absolut al purității (Omul cosmic) lasă loc interogațiilor și misterelor, iar Poetul, în ipostază de iluminat, oficiază un ritual ezoteric de inițiere ceremonială, în care conștiința se polarizează în sensul hamletian.

În afara discursului auctorial, în poeme se configurează un Tu multiseamant, alegoric și adresativ ca partener erotic, dar, surprinzător, și un Noi, prin care, cel mai frecvent, subînțelege tagma poeților, pe care o boscorodește și o lovește cu o ploaie de imprecășii.

Poetul chiar reușește un incredibil portret parodic, probabil al vreunui confrate, plin de abjecții și minimalizări, în *Fariseu nerod*: “ //Perdant la masă, ponegrești elite/ Și muza-ți chinui ca într-un viol,/ Ești vânzător știut de ciori vopsite,/ Voyeur ratat al clipelor de-un pol...// Te-au rățăcit bolboroseli savante/ Ce-nfipte-n cap îți vor mai da curaj/ Să intri-n biblii ca-n restaurant/ Când neuronii-ți intră

în tangaj; // Poema ta e biliard de seară/ Și te rezemi ca un Esop în tac/ Privind umil această naltă scară/ Cum urc cu poezia spre iatac. // Ți-s visele de aripi jumulate/ Și ciung, așa, te crezi aviator,/ Pilot măiastru clipei răstignite,/ Poet pe viață, dascăl, francțiror, // Iar când retorica de gară te abjură, // Sapi ca un cioclu înfloriri de glod,/ Latri-n cultură când n-ai ceva-n gură,/ Dar ești un iuda. Fariseu nerod!!!”

În primul text al volumului, Evadare din rol, cu valoare de artă poetică, cu multe personificări și simboluri, întâlnim aspirația de evaziune geografică în ținuturi exotice, ca în “partenza” simbolistă a lui Ion Minulescu sau Iuliu Cezar Săvescu (“*La Polul Nord, la Polul Sud, sub stele veșnic adormite*”).

Din fericire, nici erosul exploziv, nici atmosfera festivistă nu se transmite celorlalte poeme care sunt elaborate într-un alt registru, mai puțin optimist. Oricum, rămâne același sistem de gândire poetică și aceeași matrice imagistică: “ //O insulă-i pustie fără tine,/ O viață de rezervă cer. Ai vrea/ Să ne iubim cu lene-n submarine/ Ascunși de detectivi în bluza ta. // Înlănțuiți pe-o plajă din Maldive,/ Tu-mi ceri iluzii, eu îți dau nirvane,/ Se sparg în tine galaxii fictive,/ Se urcă-n mine șerpii pe icoane. // Dăm înapoi povești în calendare/ Să reținem vezuvii de plăceri,/ Că tinerețea, știi, iubito, n-are/ Răbdare să aștepte tristă-n gări; // Nu-i vreo sărmană tristă, nefardată, /

Ci topmodel ce urcă în expres,/ Îmbrățișează-mă o dată și-nc-o dată/ Să-mi amintesc motivul: sunt Ales!// Îți răsplătesc răbdarea cu explozii/ De reveniri într-un dorit miraj/ Și ne-om întoarce îmbrăcați în frezii/ C-un Boeing, fericiți, pe fuselaj.//”

Sensul cel mai pregnant rămâne acela de iubire fantasmagorică, iluzionară, („iluzii”, „nirvane”, „miraj”) sau de retrăire a sentimentelor într-o proiecție imaginară, într-o fabuloasă dezmărginire cosmică.

Autominimizarea nu e un simplu alint de poet de succes, ci chiar o apreciere exactă a condiției creatorului într-o societate înrobite pragmatismului și acumulărilor materiale. Nu altfel gândea cu un secol și jumătate în urmă strămoșul sau oltean Alexandru Macedonsky: *„M-am născut în niște vremuri când tâmpita burghezime/ Din tejghea făcea tribună - legiune de coțcari/ Pune-o talpă noroioasă pe popor și boierime/ Și când steagul libertății e purtat de cârciumari.”*

Neîndoielnic, Alensis De Nobilis îmbogățește imaginarul poetic prin disponibilitatea sa de a personifica, de a asocia, contextual, imagini de nuanță, aproape microscopice, cu largi sboruri în imensitatea cosmică, disponibilitate care creează un ritm interior, o trepidație, un fel de tonalitate dinamică. De aceea, poezia sa nu-și asociază nici pasteluri, nici tablouri interioare, ci doar o meditație neliniștită care poate invoca sau moartea, sau cohorte de îngeri într-un fel de dialog între lumile bănuite sub condiția umană, sau dincolo de posibilitățile umane, în revelații mistice.

Acest univers extensibil, miraculos, definește, într-un fel, posibilitățile, disponibilitățile infinite ale iubirii. Iubirea ca un concept complex: psihologic, filosofic, religios.

Există, din păcate și îndrăzneli cam peste marginile iertate, asocieri improprii și combinații sintagmatice forțate. Ele pot fi de acum remediate, dar evoluția interioară - de care sunt sigure - le va elimina de la sine.

La un alt nivel imagistic, poetul mai păstrează câte ceva din vechiul discurs labişian, acum însă reactivat cu metafore suprarealiste și îndrăzneli ingenioase care îl personalizează, și, tipologic îl așează, în afara grupărilor literare.

Poeme

Alensis De Nobilis

Judecată

Când părăsit de îngeri, fără muze
Să îți asculte taina din visare,
Stau albe foi, ca parcă să te-acuze
Că nu pictezi, ci stai cu ochii-n zare...

Și nici nu scrii, de parcă viața duce,
Cu vânturi reci, mirajele în spații,
Parcă oftează și Isus pe cruce;
Mușcați din înger, aripa tăiați-i

Și arătați poetului, rânjind,
Cum ultima oglindă zace oarbă,
El ochii îi ridică și zâmbind:
Tăiați-mi mâna, ce atâta zarvă,

Să nu pictez ce-i gol în casa voastră;
Scoateți-mi ochii, dacă văd mistere!
Iar când lumina intră pe fereastră,
S-o încuiați, lumina vi-i tăcere;

De-o îmbrăcați, goi sunteți și vă doare
Și aripa tăiată e un fulger;
Când m-ați urca pe rug e sărbătoare,
Însă veți plânge, voi ați ars un înger!

Îndemn

Dă foc veșniciei, de foc vrei să dai!
Cântă, iubește și sari în prăpăstii!
Ești pasăre cu aripi din șoapte de nai,
Fluture desenat în spatele măștii.

Lanțul te strânge, iar haina te doare
Cum sânul se sbate ca valul în mal;
Cine să-ți spună de dragostea, oare,
Ți-e rug, înflorire ori drum spre telal?

Cântecul mișcă în buza ta setea,
Iarși aprilie te-nflorește în trunchi...
Hai să murim în paradisul din Letea,
Hai să visăm amândoi în genunchi...

Regăsire

Lumina-i zâmbet, curg mărgăritare,
Ferestre cheamă îngerii la denii;
Se-aud, în aer, îngânând stihare,
Mirese oarbe, invocând vedenii...

În răzvrătiri ne-ntunecăm o clipă,
În palmă tremur răscolește karmă;
Când peste umeri înserarea țipă,
În tunul clipei păsări vor să doarmă.

E noaptea albă, beatului, amantă,
Îndrăgostit de luminări din nimb,
Nuntirea-n aer e mirobolantă,
Că faci cu îngerii îngerime schimb.

Când slujbele în ceruri încetează,
Fântânile mai curg din îndurare,
Iar dacă visul intră-n metastază,
De vraja mării nu mai ai scăpare;

Te răstignești pe țarmuri ca-n pasteluri,
Că să rămâi statuie de nisip,
În cer fecioare urcă pe creneluri,
În pietre plânge suspinând Oedip...

O arătare-n valuri se năzare,
Iar umbra mării-n lunecări o duce;
Intri-n extaz, aștepți o fulgerare,
Sufletu-n ceruri, regăsit, să urce.

Orașul de aur

Orașul de aur cu havuze-n livezi,
Cu valuri de ambră curgând peste toate
Din stoluri de păsări cu ochi de aezi,
Ferestrele-s toate cu diamante drapate;

Cadâne cu daruri în brațe-mprumută
Ulcioare cu mirul curat de Damasc,
Iar îngerii de smirnă în inimi ascultă
Cum pruncii din pulberi stelare se nasc.

Vibrații de muzici se-aud, ori se pare
Că visele cresc înspre nouri liane,
Secunde clipească dintru ceasuri arare
Parfumuri de mosc, valsând curtezan.

Orașul e parcă ascuns după zare,
Dar nimeni de el nu știe să spuie,
Acolo își scarpină-n cap, de visare,
Oamenii locului, imagineare cucuie.

O lene domnește-n orașul de vis,
Un somn te-nvelește din arbori și frezii,
Domnițe visează feți-frumoși de plictis,
Așteaptă pe însuși dumnezeul zăpezii.

Din turnul orașului un semn doar se face
Și arborii cântă-n copiii ce cresc,
În voaluri de vânturi lumina se coace;
Eu caut orașul. Visez? Mă trezesc?

Anateme

Pe culmile uimirii raza-i pură,
Cu oglindiri de pleoape fanteziste;
Când aura îți cade pe carură
Și genele-ți mângâie ametiste,

În umbra mării zeul duce vinul,
Să înflorească-n împletiri de coapsă,
Vei levita odată cu sublimul,
De fericirea vei primi pedeapsă,

Iar văluriri de aer ondulează
Intuitiv, pe chip, uimirea ta,
Căci îngerii surâsul îți citează
De câte ori pe nori tu vei dansa...

Ți-aș desena pe chip credința fermă
Că porți în tine un secret divin;
Să te conving că dragostea-i eternă,
O să te-ncui în cupa unui crin,

O să-ți pictez pe buze anateme,
Când mă apropii, să mă stăpânesc,
Căci gura ta mereu o să mă cheme...
Eu o să vin mereu să te... citesc.

Crucea

Ferestre-n pleoape cresc în sângerare,
Iar cuie-n palme simți ca în stigmat;
O clipă istovirea îți taie din suflare,
Dar înfloriri de viață te duc pe Ararat

Și te apuci cu mâna de o stâncă,
Iar drumul tău spre-nzăpeziri te duce.
Cum inima ți-e pură și adâncă,
Încât încape-n ea o-ntreagă cruce,

Tu porți în inimă o cruce-nalță,
Iar trupul tău de lacrimi e scădat:
Ia-mă la tine, Tată, de-s unealtă,
Ce-aveam a face-aici am terminat!

Însă din nouri tună-nfricoșare,
Parcă vorbește-ntregul Univers:
Să vii când piere orișice-ntrebare,
Ți-e drumul aspru, dar mai ai de mers!

Pornești spre vârf, umil, pe Ararat,
Să te înalți la cer ca niciodată,
Însă rămâi de cruce agățat,
Iar crucea stă de tine agățată.

Memorii de vetre

În transă, pătrunde, în ochi, violet,
Iar muzici suave pedunculul scurmă,
Adie-n ascet șerpuit menuet,
În ochi se topește vederea din urmă;

Din pulberi stelare curg fluturi eterici,
Sunt gânduri mai pure de luare-aminte,
Oglinzile cerului reflectă în minte
Proiecția umbrei tăcutei biserici...

Miresme de ambră puterea ne fură,
Ne cheamă o lipsă ascunsă-n prisoase,
În eu se-ntrupează o formă mai pură
Ca ochiul ce zarea de ceruri o coase.

În stranele norilor mai pâlpâie spectre
-Strămoșii și sfinții din umbre fugare,
Iar dansul de raze-mpletite-n tiare
Ascunde-ntre flăcări memorii de vetre...

Îndrăgostită de mare

Aruncă-te-n mare și nu mai veni,
Lasă-te-n adânc, mlădiere-ntre pești!
În verde azur îți place-a trăi,
Adâncul tăcut te simte, trăiești!

În apele calde, naiadă, cobori,
Coralii se joacă în părul tău nur,
În brațele apei, vibrând, te-nfășori,
Cristalul ei ochiul ți-l face mai pur;

Atingerea caldă, fiori de mătase,
Îți lunecă sfârcuri în vise lucide
Și mângâi amibe, meduze, țestoase,
Iar marea te strânge în valuri avide.

Cu apa te mângâi, te scalzi parcă beată,
O simți în toți porii, din ea îți faci crez,
Cu marea în brațe, îngemănată,
Valsezi dezgolită, ori poate visez...

Vrajă

Am pe papilă gustul ultimei veniri,
În ochi mi se zărește ultima plecare,
Sunt secretarul marilor iubiri
Și-s controlor de semne de-ntrebare,

Care te-ar duce în croazieră
Pe nava sa cu fildeș și cu flori,
Din emisferă-n altă emisferă,
Ca să te scalzi în voaluri de culori.

Nesăbuit, beau apa din cișmele,
Dar înțelept, deschid în ochi fântâni
Și mă ascund ca hoțul în lalele,
Să văd cum te înalți fantast din crini.

Am buze dintr-o frunză de mirare
Și haina mi-e cusută-n siminoc;
Când te ating cu raza pe visare,
Îți bate sânul, parcă-i luat de foc

Și ne zâmbim în viață ca-n nedeie,
Tu luminată-n zâmbetul miresii,
Și, ca-ntr-o vrajă, ne-amintim crâmpie,
Când ne gustam cu teama de obsesii...

Aș fi...

Îmbrățișează ochiul din oglindă
Întoarsă cu lucirile în sine;
Când umbra mâinii urcă înspre grindă
Și mărginirea zărilor susține,

În aer e un simțământ acut
Că nu ajung scrisorile în cer,
În vânt un înger astăzi s-a pierdut,
Iar veșnicia n-are curier...

În noaptea asta mă declar pustiu
Și mă îmbrac în vânt și destrămare,
C-o lacrimă pe boltă vreau să scriu
C-atingerea luminii tot mă doare...

Aș fi visat că sunt copil de zare
Ori fruct promis oricărui însetat,
Prins între buze ca-ntr-o încleștare
Cu setea mare care ți s-a dat...

Partida de pescuit

Gheorghe Andrei Neagu

Întrebă-l și pe Mitică! Știe și el, că doar împreună cărăm apă în acest lac! Și n-am adus niciun pește, bodogăni Ionică.

- Așa-i bătrâne!, confirmă și Mitică.

- Și pentru asta nu trebuie să mă mai rog la Dumnezeu?, își arată nedumerirea Tică.

- Ba roagă-te, roagă-te frate Constantine, până când bunul Dumnezeu s-o îndura să-ți dea cât să nu poți duce!, se auzi deodată glasul lui Corneliu, ivit pe neașteptate, în spatele lor.

- Ia uite, bă și pe Lezmajește!, zise Ionică.

- Tot n-ai uitat? Eram matol. Și-n fața unui rege bălbăit ca Mihai, m-am bălbăit și eu. Putea să mă înțeleagă mai repede în limba lui Voltaire decât în limba noastră. Numai că în starea mea, numai de vorbit franțizește nu eram ă-n stare. Ce mai, m-am făcut de cacao! Și cu el și cu nevastă-mea și cu voi! zise el cu năduf și fără nici o sâsâială de parcă dinții cei noi îl ajutau din nou.

- Ai, măi, nu-ți mai pune cenușă-n cap că noi te-am iertat încă de atunci!, îi zise Mitică.

Pe Tică-l apucă amețeala. Ochii începură să-i joace feste. De-o bună bucată de vreme nu și dezlipise privirile de la pluta nemișcată a undiței. „Și eruditul ăsta de Florin stă cu nasu-n bucoavna lui, fără să mormăie măcar”, își zise el cu ciudă. Dar nu-l putea urî. N-avea voie. „Eruditul tot erudit „Își ține gândul ascuns. Nu vrea să-l supere. Cuvântul erudit îl deranja întotdeauna.” Dar talent n-am ?”, obișnuia el să spună.

- Doamne Sfinte, fă și tu ceva ca să se miște și pluta mea!, zise Tică cu glas prefăcut, cucernic și vibrant.

Florin își întoarse privirile către fața lui, adumbrită de barbișonul negru, ce-i înconjură gura „ca la un cur de femeie”, cum îi mai ziceau uneori și Mitică și Ionică, când „îi apuca flama”.

- Iată uite domnule, ce voce de răspopit are poetul!, rosti Florin calm și inflexibil, de parcă nici usturoi n-a mâncat și nici gura nu-i miroase.

- Ai înviat, băi eruditule? Dacă pluta nu mișcă, măcar limba-n gură să mi se miște! Dar cu tine n-am nicio șansă, mormăi Tică.

- În viață am cunoscut două tipuri de canalii: liberale și pescari. Dar acum mai descopăr una, poet pescar! Păi, ce limba ta e legată de plută? N-ai decât să reciți niște poezii, ca să nu-ți amortească limba!

- Cui Doamne, iartă-mă? Ție? Tu te străduiești să devii tatăl erudiților!, își slobozi Tică năduful din bărbuța ce-i străjuia buzele roșii ca sângele.

- Spune-o domnilor confrăți!, îi îndemnă Florin, scărpinându-se ușor pe frunte.

Într-adevăr, din zare se auzeau, vocile lui Mitică și Ionică, tălăzându-se printre arborii și arbuștii livezii. Cântau din troparele dragi lui Mitică, ori de câte ori îi veneau în suflet amintirile.

- Lăudat fie numele Domnului!, ziseră într-un glas cei doi cu vioșie.

- Pace în sufletele voastre!, le răspunse Tică bosumflat.

- Pace ție cititorule!, îi zise Mitică lui Florin, în mod special.

- Vezi, de aia te iubesc eu pe tine Mitică! Că ești o lichea dulce! Dar mai ales că s-a dus pacea mea de cititor.

- Măi Florine, pacea ta s-a dus de când ți s-a măritat nevasta și behăie, de la un capăt la altul cât este de fericită.

- Măi Mitică, eu te înțeleg, dar nici să spui despre ea că behăie.

- Dar să se zbenguie are voie?, nu se lăsă Mitică.

- Gata, până aici!, interveni brutal Ionică. Decât s-o înghesuie unul sau altul, mai bine să se zbenguie cu doctorul care a dus-o în fața altarului. Și mai și scrie pe deasupra.

Florin nu-i răspunse. Se ridică și o porni cu capul plecat pe una din cărările ce despărțea livada.

Tică se făcuse mai mic. Nu se așteptase la așa întorsătură. Și pluta tot nu se mișca.

- Doamne care ești stăpânul meu, cu ce ți-am greșit de nu-mi dai nici cea mai mică speranță? Mișcă-mi Doamne pluta, căci a Ta este Împărăția!

- Ce te prefaci mă că nu știi? Ce te prefaci? Doar ți s-a spus că asta îți va fi pedeapsa! Ai să stai cu undița până ai să căpiezi și n-ai să prinzi niciodată nimic!

- Și pe vremea aia n-aveai dinții în gură. Ți-i dăduse jos amantul din casă, adaugă Ionică răutăcios

- Decât cu atâtea femei ca tine...nu se lăsă Cornel.

- Ce s-a întâmplat? Ce se întâmplă aici? Ce faci nea Cornele?, îi potopi sub vorbe precipitate Puiu.

- Băi, a tunat și ne-a adunat! Uite-l și pe culturnicul de la Ochiul și Timpanul!, zise Mitică ritos.

- Lasă-l Mitică, dă-i pace! Știe el ce face! Măcar ne mai scăpa și nouă câteva milioane din când în când, așa ca să ne astupe gura!, zise Ionică.

- Nu-i adevărat! Nu-i adevărat! Eu vă dădeam bani pentru valoarea voastră!

- Haidade, valoarea lor. Care valoare... *El bea acolo cu mult har /Din ploscă și din pahar/ Unei brunete, mai drăguță/I-a sorbit chiar din ceșcuță...!*, se auzi din spatele lor vocea epigramistului Săvel.

- Uite cine ne mai lipsea!, îl întâmpină Puiu cu țâfnă.

- Ai băi berbecule, nu ți-a mai trecut? Asta era epigramă pentru Mitică, nu pentru tine. Tu ești prea bleg, să te ții de băutură. Nu beai nici la nunți, când îți lipeau suta de frunte!

- Ai văzut, ați văzut? Așa face. Și mai vrea să mă port frumos cu el!, își slobozi cuvintele ca mitraliera Puiu.

- Să știi măi Săvele, că nici eu nu mor după epigramele tale!, îi zise și Ionică.

- Păi cum să-ți placă? Te atac la bețiveală! Și pe tine și pe Mitică!

- Dar ce, am băut pe banii tăi?, îl ricană Mitică.

- Nu mă Mitică, n-ai băut din banii mei ci doar din cramele mele de la Vin-Export! Iar acum, de când am ieșit la pensie, nu mai recunoști, că așa e felul tău!

- Mitică, aici are dreptate conul Sava! Și pentru că ești măgar, o să cari apă cu două găleți în plus față de mine!, interveni Ionică în șuguid.

- Să le care Florin! Muscalu, că pe acesta chiar dacă-l înțepi în vârful nasului cu acul curge votcă nu sânge! ricană Mitică îmbufnat.

- Haideți mă, fiți serioși, de atâta curgere de vreme și de atâta hâială a ieșit și mama vodcii din el!, zise Tică împăciuitor, aruncând cu undița în luciul apei.

- N-a ieșit! Că dacă ieșea nu mai căra apa cot la cot cu noi!, nu se lăsă Mitică.

- Măi, dar turnătorii ăștia doi, nu cumva trag cu urechea la ce facem noi și ne toarnă îngerului supraveghetor?, își lansă cu iscusință petarda umilirii Ionică.

- Ce turnători? Care turnători?, se agită Puiu.

- Las' că știi și tu!

- Ce știi eu?

- De Zamparo, n-ai auzit?, nu se lăsă Ionică

- Hai măi, terminați, că-mi speriați peștele!, rosti răgușit Tică.

- Măi fraierule, băi poet al pierzaniei ce ești, dacă tu crezi că ăștia o să aducă în găleată vreun pește, te înșeli!, rosti cu umor Săvel. Mai bine ai asculta de la mine încă o epigramă, o să-ți treacă timpul mai repede. Uite una și lui Ionică: *Mărturisesc că sunt ades/ Invidios pe-al tău succes/ Dar mai am timp și zic că-i bine/ Că sunt cu-n an mai mic ca tine.*

- Salut artele!, strigă de departe Muscalu, care în ruptul capului

n-ar fi acceptat să fie surprins pe picior greșit. Îi simți că vorbise-ră ceva despre el și pentru a-și masca iscusința intuiției preferă să-i salute el de departe. Lucru care în mod firesc nu s-ar fi întâmplat. Lângă el, nedespărțitul Trăienică. În spatele lor, ca o năluca, Viorel, veșnic afumat. De data asta și la propriu și la figurat.

- Salut poete!, îi spuse Ionică. Era de fapt singurul răspuns din gașca aciuată pe malul lacului. Tică ar fi vrut să se ridice în picioare respectuos. Lucrase și el la ziarul unde cei doi slăviseră puterea atee în fel și chip cu sânguință, ani în șir!

Mitică nu le răspunse pentru că nu uitase cum îl izgoniseră de la tainul partidului unic și-l făcuseră textier pentru brigăzile armatei, miliției și a altor instituții obligate să dea o limbă iubitelui conducător. Mai mult, când a mai descoperit cum mînăriseră banii de la Revista V și cum îl țepuiseră pentru a doua oară, nu mai putea să-i mai vadă.

- Salut, băi bătrâne!, se auzi ca un ecou și vocea lui Traian. Se prefăcu a nu înțelege primirea ostilă. De fapt era mai mult un ecou venit din butoiul de grăsime purtat cu stoicism și pe acest tărâm.

- Ai prins ceva?, îi zise Florin lui Tică.

- Deocamdată nimic!

- Păi cum să prindă băi Florine, cum să prindă? Dacă s-ar fi cărat mai multă apă poate că și balta s-ar fi populat cumva, că nu o fi Sfântul Petru atât de sadic încât să nu-i plaseze lui Tică măcar o icră de crap sau de caras. Dar sunt învățați ca și voi să se mulțumească din ce mai curge prin crame și nu cu apa de izvor!, zise Cornel cu ironie.

- Te bag... !

- Stai așa! Nu înjura! N-ai voie pe acest tărâm să faci păcatele pentru care ai fost pedepsit deja!, îl opri Sava pe Mitică.

Mitică își înghiți înjurătura. Își luă găleata și se depărtă de grupul înfierbântat odată cu sosirea celor doi.

Puiu se ridică și el, dar nu ca să plece ci să se apropie de cei doi numiți mai mult în glumă Muscalu - Traian. Se știau în fapt încă de pe vremea când colaboraseră ani și ani, tustrei la turnatoria de serviciu, bașca încă vreo câțiva indivizi care încă nu veniseră de-a Dreapta Tatălui și care-și continuau misiunea pe tărâmul unde văzuseră lumina vieții.

- Eu nu mă bag!, se trezi el, de parcă i-ar fi cerut cineva părerea. E mai bine să plecăm!, își continuă el rostirea, îndemnându-i și pe ceilalți să se depărteze de grupare. De fapt mai rămăsese doar Sava, Ionică și Tică. Și cum Ionică fără Mitică nu-și găsisse rostul nici pe vremea când era viu și navătamăt își luă și la rîndu-i găleata îndepărtându-se agale.

- Am rămas doar noi!, zise Sava.

- Și nici măcar n-ai o undiță!

- Ai dreptate! Mă duc să-mi fac rost!

Rămas singur, Tică își scoase undița pregătindu-se să înfășoare în jurul bățului firul până la plută, pentru că sub plută nu mai avea nimic. Așa fusese toată viața lui. O viață fără momeli și fără cârlig.

Pe malul apei urmele pașilor celor buluciți să se depărteze nu se mai zăreau. Era și firesc. De atâta imponderabilitate nici par-tida de pescuit nu era decât ...

Povestea clopotului cel mare care va suna în Catedrala Mântuirii Neamului, un clopot al recordurilor

Miruna Cajvaneanu

Clopotul Catedralei Mântuirii Neamului
Foto: Hotnews

Clopotul care va răsună în Catedrala Mântuirii Neamului din București este unul dintre cele mai mari clopote suspendate din toate bisericile europene (cu excepția Rusiei). Clopotul destinat Catedralei Ortodoxe din București, de peste 25 de tone, a fost turnat în Austria, la unul din cele mai importante ateliere de profil din Europa, firma Grassmayr din Innsbruck, activă din 1599. Până în noiembrie 2016, data la care a fost turnat clopotul românesc, recordul era deținut de Clopotul Sfântului Petru al celebrei catedrale din Koln (Germania), amplasat în anul 1922, care cântărește 24 de tone.

Pe 25 martie, porțile fabricii de clopote din Innsbruck au fost deschise pentru a permite vizitatorilor, veniți nu doar din Austria, ci și din Italia și Germania, să vadă și să asculte pentru prima oară sunetul clopotului care va răsună în Catedrala de la București. Șase bărbați, așezați de o parte și de alta, abia dacă reușesc să tragă funia pentru a pune clopotul în mișcare. Din clopot răsună o vibrație pe care niciun microfon

standard nu poate să o înregistreze și niciun sistem acustic obișnuit nu poate să o redea.

Pentru a afla mai multe detalii despre operațiunea unică de felul ei, Hotnews.ro a obținut un interviu în exclusivitate cu persoana care „a dat voce” clopotului - campion. Prietenii îl numesc un „Stradivarius al clopotelor”. Este vorba de campanologul italian Flavio Zambotto, unul dintre puținii profesioniști care se ocupă cu proiectarea și acordarea de clopote pe întreg continentul european.

Clopotul recordurilor

Cantarul indica cele peste 25 de tone ale clopotului

Foto: Hotnews

„Clopotul a fost turnat pe 11 noiembrie 2016 și cântărește peste 25 de tone, mai precis 252 chintale. Are un diametru de 3,35 metri. Devine astfel cel mai mare clopot în mișcare din lume situat într-un edificiu religios, depășindu-l pe cel din catedrala din Koln. Ca diametru, firma

Grassmayr a mai construit clopote mari, cum ar fi, acum patru ani, unul care a fost dus pe Muntele Tabor, din Israel. Dar, în acel caz, diametrul era inferior celui destinat Catedralei: doar 2,87 metri”, ne spune Flavio Zambotto.

Aliajul de bronz utilizat este format din 78% cupru electrolitic, cu puritatea de 99,99%, și 22% staniu electrolitic, cu aceeași puritate. La realizarea lui a lucrat o echipă de 25 de experți provenind din 4 țări europene. Trei săptămâni, atât a durat procesul de răcire a clopotului, după turnarea din luna noiembrie. „A urmat verificarea și acordarea lui. Clopotul a fost acordat pe nota DO2. La testare, toate rezultatele au fost excepționale”.

„Fiecare clopot are povestea lui și un sunet unic”

Campanologul italian a examinat clopotele cele mai cunoscute din Italia și Europa: “Colaborarea pentru crearea clopotului destinat Catedralei din București este cea mai mare realizare profesională a mea până în acest moment. Fiecare clopot are povestea și sunetul său. Sunt clopote care au un sunet ce “deranjează” într-un fel urechea. Sunt și altele, unice, fiecare în felul său, care au un sunet pur, divin. Există clopote vechi de sute de ani pe care le-am restaurat și le-am acordat. Așa am avut ocazia să constat că meșterii clopotari aveau o tehnică extraordinară, sub multe aspecte neschimbată până în ziua de azi.

Am avut onoarea să lucrez la acordarea unor clopote faimoase, cum ar fi unul din cele mai vechi din Italia - Campana della Rota - în Vatican, creat în 1215. Fiecare clopot pe care îl acordez e ca un fiu pentru mine și toate reprezintă ceva special. Cel al Catedralei române este însă cu totul deosebit: are un sunet divin. A fost emoționant să-l aud prima oară: puternic, profund, lung. E un sunet care te îmbrățișează, te marchează”.

„Nimeni nu a putut să înregistreze sunetul real al clopotului”

Sunetul unic al clopotului se datorează în primul rând calității materialului folosit - un aliaj de bronz cu o puritate de 99,99% - dar și dimensiunii: cu cât este mai mare, cu atât sunetul este mai grav.

Vestea despre turnarea unui clopot de o asemenea calitate și dimensiune s-a răspândit printre pasionații de clopote de pe întreg continentul. “Suntem martori la un eveniment istoric”, e doar un mesaj

postat pe rețelele de socializare. În ziua în care fabrica a permis accesul publicului, doar din Italia au venit peste 100 de vizitatori să vadă și să audă clopotul.

“Câteva sute de persoane au admirat și au ascultat clopotul în prima zi de deschidere; el a fost făcut să vibreze la fiecare oră, prin lovire din exterior. Majoritatea au încercat să surprindă momentul cu camera de filmat sau cu smartphone-ul, dar nimeni nu a reușit să capteze sunetul real. Ceea ce au auzit cu urechile lor, mi-au spus că e cu totul altceva față de ce au reușit să înregistreze. Este o explicație tehnică, de fond. Un microfon standard nu poate prinde decât jumătate din frecvențele joase ale clopotului. Același lucru și la redarea sunetului: abia dacă se aud jumătate din vibrații. Chiar dacă am vorbi, ipotetic, de o înregistrare bună, ar trebui să avem un echipament cu totul special, cu cel puțin un subwoofer”, ne explică Flavio Zambotto.

De altfel, adaugă expertul italian, “calitatea și puritatea sunetului nu depind de parametri subiectivi, ci sunt măsurabile și pot fi comparate. După turnarea clopotului am făcut toate testele și măsurătorile prevăzute, iar rezultatul a fost unul excepțional, cu o toleranță de 0 (zero)%! Nu a fost deloc ușoară obținerea unui asemenea rezultat, ținând cont, mai ales, de dimensiunea clopotului. Rezultatul se datorează și muncii în echipă și colaborării armonioase, în special între cei doi frați ingineri Grassmayr, a treia generație de proprietari ai fabricii”.

Până unde se va auzi clopotul Catedralei?

“Depinde foarte mult de factorii externi. Celebrul clopot din San Marco se putea auzi de la o depărtare de 40 de km, se spune. Dar, în urma cu sute de ani, nu era o poluare acustică asemenea lumii de azi iar condițiile geografice, prezența unei suprafețe de apă, au putut contribui la crearea legendei. Deci nu putem spune cu exactitate. Însă cu siguranță se va auzi la kilometri depărtare și sunetul profund, lung, va fi cu siguranță inconfundabil”.

Un alt record: 6 clopote care acoperă 3 octave complete

În prezent, la Innsbruck se lucrează la realizarea celorlalte cinci clopote care vor fi instalate în turnurile Catedralei și vor fi acordate astfel: Do2-Do3-Mi3-Sol3-La3-Do4 Greutatea lor va fi cuprinsă între 500 kg și 3400 kg. “Putem vorbi de o ade-vărată arhitectură a sunetului, trei octave complete.

Un clopot are armonia sa proprie, dar împreună vor avea o eufonie ulterioară, ceea ce face ca, împreună cu greutatea, să reprezinte un unicat în lume”.

Echipe de clopotari
Foto: Hotnews

Costurile și echipa

Realizarea unui clopot poate dura, în funcție de mărime și cerințele clienților, câteva luni de zile. În legătură cu costurile și durata lucrărilor, Flavio Zambotto ne spune: “În trei luni se realizează un clopot mediu, pentru altele durează, de la proiectare până la pregătirea pentru transport, circa 6 luni. Pentru clopotul Catedralei din București au fost necesare circa 8 luni”.

Costul lucrării nu este cunoscut, însă am aflat că materia primă - bronzul de calitate - costă circa 10 euro la kilogram.

Flavio Zambotto ne spune că o altă cheie a succesului o constituie munca în echipă: “Din echipa care a construit clopotul fac parte austrieci, nemți, croați și italieni. Sunt bucuroși să spun că bronzul necesar construcției a fost furnizat chiar de o firmă italiană și o parte din merit o va avea și firma românească însărcinată cu instalarea clopotelor, mai precis Apel Industries din Arad.

Pe 7 și pe 8 aprilie, fabrica

de clopote din Innsbruck își va deschide din nou porțile pentru ca vizitatorii să poată asculta iar clopotul destinat Catedralei din București. “Cred că e un motiv de mândrie pentru România, la fel cum este o mândrie și pentru noi toți, cei care am contribuit la lucrările de construcție”.

Cine este Flavio Zambotto

Flavio Zambotto s-a născut la Vicenza, pe meleaguri unde arta clopotelor face parte dintr-o tradiție seculară. Între localitățile Vicenza și Verona sunt mai multe nuclee de « clopotari », profesioniști specializați în construirea și acordarea clopotelor. « De mic am fost pasionat de clopote, de muzică în general. M-am născut într-o zonă unde este cunoscută « tehnica manuală » a clopotelor. Crescând la umbra clopotnițelor din Vicenza, ca să spun așa, am avut șansa să combin cele două pasiuni ale mele și m-am dedicat unei profesii de nișă, aceea “campanolog”.

Flavio este considerat un expert internațional: colaborează la realizarea clopotelor, acordarea,

repararea și testarea lor. Este unul din colaboratorii firmei Grassmayr, dar este chemat și în alte țări, acolo unde este nevoie de el.

În timpul liber, cântă la baterie în două grupuri muzicale italiene, cu un repertoriu laic care cuprinde și piese de dans și melodii rock: “Nu am renunțat la cântat, mai ales că atât clopotul cât și bateria sunt instrumente muzicale, iar talgerele sunt, asemenea clopotelor, idiofone (nota red: IDIOFÓN instrumente muzicale care produc sunetele prin punerea în vibrație a propriului corp, fără intervenția unei părți auxiliare).”

Moștenitor al unei tradiții seculare, Flavio transmite mai departe arta și studiul clopotelor tinerilor curioși și dornici să se apropie de universul sunetelor divine. Printre “ucenicii” lui se află și Ovidiu Deculescu, un tânăr român stabilit în Italia: “Muzica, în toate formele ei, e unul din cele mai importante lucruri din viața mea. Dacă pot transmite mai departe ce am învățat, sunt fericit.”

De ce bat clopotele bisericilor catolice din întreaga lume, în fiecare zi la ora 12.00 ?

Clopotele din bisericile catolice bat în fiecare zi la ora 12.00 în întreaga lume. Acest lucru se întâmplă neîntrerupt de peste cinci sute de ani și are o legătură directă cu Iancu de Hunedoara, voievod al Transilvaniei.

Victoria acestuia la Belgrad, împotriva armatei turcești condusă de Mahomed al II-lea, în anul 1456, i-a adus voievodului transilvan recunoștința întregii lumi catolice.

Ca omagiu, papa Calixt al III-lea a elogiat victoria obținută de Iancu de Hunedoara ca fiind “cel mai fericit moment al vieții sale de papa” și a decretat, printr-o bulă papală emisă pe data de 6 august 1456, ca toate clopotele bisericilor catolice din Europa să fie trase în fiecare zi la ora 12.00. Această practică, a trasului clopotelor de amiază, este atribuită în mod tradițional sărbătoririi internaționale a victoriei în bătălia de la Belgrad, contra oștirii otomane a sultanului Mehmed al II-lea Cuceritorul Constantinopolului.

(de pe internet)

Un scriitor șaizecist

Ion Trancau

Tributar unor reminiscențe de incipit romanesc, vădit călinesciene, exersează acest incipit publicistic inedit, evocând momentul autumnal al anului 1955, din *obsedantul deceniu* comunist, când venea la București, de pe meleaguri rurale limitrofe, gorjeano-mehedințene, un adolescent cu aptitudini și imbolduri literare juvenile, mai ales poetice, *scriitorul în devenire*, Nicolae Dragoș.

Nu-mi dau seama dacă știa ori nu știa că la Facultatea de Filologie de la Universitatea C. I. Parhon din București va funcționa, cu doar două promoții, 1960 și 1962, o faimoasă secție, mai puțin filologică, dar care urma să dea țării *diplomați universitari* pentru *specialitatea teorie, critic literară și folclor*. Secția universitară menționată continua efemera tradiție a vestitei Școli de Literatură, **Mihai Eminescu**, din primul lustru al deceniului șase din secolul XX. Absolvenților celor două promoții de teoreticieni, critici literari și folcloriști li s-a dat și posibilitatea de a fi integrați ca profesori de vorbire, citire și scriere în învățământul cel pre(pre)universitar. Scriitorul postbelic și postdecembrist Nicolae Dragoș s-a afirmat, mai întâi, ca profesor, fără ostentative practice psiho-metodico-pedagogice. În felul acesta, a lăsat amintiri persistente și azi în mintea și în sufletele câtorva promoții de liceeni din Târgu Cărbunești, inclusiv ale unor lăutari sau rapsozi autentici gilortieni, prezenți la Festivalul Internațional de Literatură Tudor Arghezi, care l-au cunoscut în tinerețe, ca profesor.

Scriitorul Nicolae Dragoș a adunat vreo șase decenii de activitate literară, lirică, epică, de confesiuni memorialiste, de critic literară și publicistică. Traiectul existential și literar pe care l-a parcurs și pe care-l parcurge în prezent cu justificate și explicabile stări raționale și afective, dionisiace și apolinice, este, de loc paradoxal, unul ascensional, străbătut și acum, la senectute, fără crize icarice și sisifice. Pe un soclu de olimpianism funciar, deloc factice, pe ancestral pietre de umor și ironie, arareori de sarcasm, se edifică, sobru și durabil, templul lui de scriitor remarcabil, consacrat, pentru contemporaneitate și posteritate, în pofida unor intemperii ideologice, periferice și extraartistice.

A pornit de acasă, de la Glogova, cu *Autobuzul de seară*, după ce învățase la școala elementară și la Liceul Traian, din Turnu-Severin, *Cartea cu litere*

și *minunății*, a scriitorilor clasici și moderni din literatură națională și universală, *stând de vorbă* sau intrând în conversație cu ei, începând cu fabulistul Esop, ca un infatigabil și un pasionat *Călător spre nevăzute umbre*. A trăit și el multe *Clipe din clipea cea repede*, dar cam prelungită, sub regimurile comuniste, de jst și ceaușist, ctitorindu-și opera în două perioade literare, manifestându-se, în realitate și în creație, *Cu inima curată* și cu conștiința imaculată, purtând cu abilitate și talent modestă și elegant pelerină a alegoriei din *Fabule cu sau fără morală* și *Fabule din două veacuri*. A purtat *Colivia cu păsări*, urcând spre *Copacul din vis*, pentru ca limbajul parabolic să fie înțeles de toate făpturile umane, copii, adolescenți, tineri, mature și bătrâni. De aceea, nu se poate uita faptul că Nicolae Dragoș a cultivat cu rezultate optime speciile literare considerate în mod eronat ca fiind minore sau *vetuste*, fibula și epigrama. Cărțile lui cu fabule și epigrame infirm această prejudecată a criticilor literari ironizați în recenta antologie intitulată *De vorbă cu Esop*. Nicolae Dragoș este aprobat, desigur în plan imaginar, de înaintași iluștri ai genului umoristico-satiric, de urmașii lui Esop, Fedru, Martial, Jean de La Fontaine, Grigore Alexandrescu, Krilov, Păstorel și Cincinat Pavelescu. El a ilustrat artistic pledoaria sa în favoarea acestor specii literare marginalizate și ignorate în prezentul nostru postmodernist și postdecembrist.

Îngândurat *ca pietrele munților*, utilizând în acest titlu o comparație montană care trimite la motive similare din lirica lui Blaga și Barbu, Nicolae Dragoș continuă să scrie *Poeme lapidare* și *Poeme dintr-un sfert de veac*, *Ritualuri intime*, *Scut de etern* și *Scutier la umbra clipei*, fără a se opri la *Ultima călătorie a lui Ulise*, *continuând propria odisee în domeniul creației literare*.

Noul Nicola Visa Vânătoru în Urllagania

(note de relector)

Ion Popescu-Brădiceni

1. Noul Nicola Visa Vânătoru ne-a dat recent o trilogie monumentală, care trebuie, urgent și imperativ, reevaluată din perspectiva noului val transnațional și transcontinental: transliteratura. Noul concept, însușit surprinzător și de către Academia Suedeză și Comitetul Nobelului (prin încununarea cu laurii câștigători a unui Bob Dylan, supralicitat totuși – n.m.) se răsfârâge salutar și asupra teribilei, revoluționarei, trilogii de efect maxim ca retorică a insurgenței disperate de-o stare de lucruri imposibile (într-o Românie defectă politic după 1947 – n.m.), intitulată simptomatice-transparent „Urllagania: Atomik din Politic Urllagan” și având trei titluri în cuprins: „SSamba Terra. TragicSSkope”, „SSSumbra Durrra. TragisSSkopee”, „Samba Nero”.

Acestea conțin fie un complex atomic „Politruck Express” fie „simfoniade dezastrale” fie „tragis SSkope”.

Jocul absurd de-a literaturitatea dis- și anti-utopică se vede reconotat satiric și polemic. Se transformă în critică socială virulentă și categoric antipoetică. E vorba chiar de o destructurare „apocaliptică” și de restructurare fatalmente vitriolantă.

Antipoeticitatea lui Nicola Visa Vânătoru e o jurisprudență programată, vaticinară, care de-abia ascunde un patriotism de răscruce de genul „ori... ori”. De ce ne-am mai ascunde după deget? „Toate-s praf, lumea-i cum este și ca dânsa suntem noi” (Mihai Eminescu).

Uriașa întreprindere inițial te (cam) intimidează dacă nu ești un lector superabilitat. Voit „expandata” negativitate, reflectată în oglinda scriiturii, poate fi instructiv-pozitivă și educativ-afirmativă.

Dedicată „Lumii astral-roditoare!” trilogia e de un umor „nebun”, demascator al dezastrului de azi: statul român, ronțait, din mocirlă, de tot soiul de „crocodili” cu sânge rece: oamenii politici, agenți „străini” (!) de interesul național-poporan.

E un urllet înfiorător kafkian, orwelian, musilian, swiftian, urmuzian ș.a.m.d. E o demonstrație

de reposibilizarea forței cuvântului contra tiraniei, poliției politice, dictaturii, demagogiei/ și de responsabilizare a lui.

Supraviețuitor în două antiregimuri civice, de suprimare a libertăților fundamentale, Nicola Visa Vânătoru e un visător anti-oniric și „curat vizionar”, întrucât dedesubt și de de-asupra (arhi)textelor din cele peste 900 de pagini adie vânt transmodernist.

2. Însă eu am căutat în aceste continui și discontinui texte mărcile unei po(i)eticități și a unei metapoeticități intrinseci și intra- ori trans-scripturale. Astfel po(i)emele sunt „clocote pe corzi”, „rai de vorbe” și de nonvorbe, „din magie sau desfă-

tare”; sunt „dintre pur și tehnica apropierea politică de tăcere”, „logică despre imemorie, despre iluzoriu privind cantitatea ori calitatea mijloacelor luptătoare”. „Așa intervine schimbarea” limbajului/meta- și trans-limbajului literar și vădit antiliterar. Căci, de la o vreme, doar antiliteratura mai poate oglindi adevărul cu... neadevărurile lui flagrante.

Poemele acestui columnist dintr-a doua generație sunt „alte oferte pentru trezie”, „naturale triumfuri învăluite într-o umană eficacitate asupra vieților”, „dorite recombinații cu alte varietăți de

cromații filozofice în acaparat” „esență funestă” (Furius Sabinius la cuvânt).

(Meta)poe(i)tul aspiră – convingător – la claritatea de scoică a ispitei pentru gândirea lacomă”, la „cuvântul aspirat în salvar stil/. Escaldor atlet în plăsmuire/.../ elan-văzduh de agăț pe-un falnic ghimp!”. Limbajul său, insular, autodelimitat, e „un platou înțelenit șiret, extatic (și extactic – n.m., I.P.B.) sub dictaturi contrare-ntr-a visa?”, e „cum niște vocale înfapte într-o consoană-a durerii prea roabe”, e „imaginar de superlativ în bine tokat”, e „instinct de pinten cu agățare pe pluta de sine”, dar – înainte de orice – e o sumbră demascare a stării de lucruri din România de după 1990, e o „uto pie neagră”.

Povestiri

Ion C. Duță

CASANIE

Am mai încercat să mai scriu despre Casanie, dar totdeauna mă năpădea un sentiment de milă, de păreri de rău, nu pentru el, ci pentru urmașii săi care au rămas să-i plătească păcatele de pe lumea aceasta, după ce el a plecat ocolo unde se face judecata cea mare și unde plătim toți păcatele cu care plecăm de-aici.

Casanie fusese copil de trupă și a trecut primul război, fiind pe la vârsta de paisprezece ani, prin tranșeele pline de noroi, de foamete, de păduchi și de moarte. A văzut și moartea. Nu-i mai era frică de ea, ba se și împrieteniseră că el, copilul de trupă, se furișa pe miriștea morții și mai trăgea spre ai lui câte un camarad rănit, aducându-l la sanitari. De câte ori nu i-au spart gloanțele casca, dar capul i-a scăpat totdeauna. „Împrumuta” altă cască de la un secerat și mergea înainte.

S-a terminat războiul, armatele au intrat în cantonamente pentru a se reface cât de cât și, când s-au limpezit apele, soldații lăsați la vatră, au plecat spre casele familiilor lor. Casanie unde să plece? Părinții îi muriseră, frații n-avea, unchii năvăliseră pe săraca avuție a părinților lui, așa că n-avea părinți, n-avea frați, n-avea casă, n-avea rude, n-avea unde să revină la el în sat. A rămas reangajat la restul companiei lui de cavalerie, grajdard.

Aici, deși militar, a dat de un medic veterinar mai blajin, sătul întrucâtva de poveri ale armatei pe care le dusesse pe umeri. Nu era pentru lăsat la vatră, dar nici de slujbă prin grajdurile cavaleriei române nu mai avea dragoste.

Casanie, tânăr, ascultător, a învățat multe de la medic și medicul, mulțumit și sătul de muncă, l-a acordat soldatului încredere, l-a învățat câte se puteau învăța prin grajduri, devenindu-i ajutor de nădejde. Când a fost posibil, l-a trecut la agenți veterani, Casanie devenind de nădejde ajutor prietenilor săi cai militari.

S-a iscat a doua conflagrație mondială. Casanie cu caii peste Nistru, de-acolo cu caii spre Berlin ca, la terminare, să vină și el în satul lui, veteran de război. Era încă în puterea vârstei și, cum oameni mai răsăriți nu mai erau prin sate, a fost angajat de primăria unei comune învecinate ca agent sanitar veterinar. Se eliberase cu titlu de agent veterinar.

Și-a găsit și el o femeie cu care și-a încropit o

familie, stabilindu-se la casa acesteia. A trebuit să se integreze în viața de țaran, curățind de mărăcini peticele de pământ ale soției, arându-le, cultivându-le, cosind fânețurile pentru o vacuță și câteva oi și, ce mai, om la casa lui. Cum primea și ceva bănuți de la primăria ce-l angajase veterinar, a devenit ținta invidiei și a răutăților de tot felul, el fiind plecat să-și facă slujba, gospodăria fără stăpânul permanent în ea.

I se mai furau știuleții toamna, i se culegeau strugurii noaptea, i se pășteau livezile, că-i umpluseră și lui sufletul de răutate. „Dacă prind unul, mă va ține minte toată viața și nu numai el.”

Fiind militar, avusese subaltern țigan și, ca să treacă mai ușor timpul, învăța cu țiganul limba țigănească, ajungând s-o stăpânească destul de bine. I-a fost de mare utilitate că, în comuna în care era veterinar, șigani depășeau numeric pe români, iar el, cunoscându-le limba, se plimba printre ei în voie, fără să se facă cunoscut că ar ști ceva.

Cum în comuna respectivă diferendele se rezolvau prin foc, a învățat Casanie și să pună foc fără ca cineva să-l poată descoperi – focul cu iască în os de cal. Iasca, pregătită special, era introdusă pe gaura țurloiului, îndesată bine și proporționată să ardă un timp stabilit. Se introducea în obiectiv, ardea mocnit de la un cap la altul prin țurloi, la capătul celălalt fiind o cârpă impregnată cu gaz (petrol) care aprindea ce era în jur. Se doza atent iasca să ardă și să izbucnească focul aici și cel ce pusese foc să fie -de exemplu- la Craiova, de unde ar fi putut aduce matorni că exact în timpul izbucnirii focului aici, el să fi fost plecat din localitate.

Au început să se aprindă „licuricii” prin clăile cu fân ale acelor pe care cădea bănuiala că ceva i-au făcut lui Casanie. Răii au început să bată în retragere, oricât de mici erau diferendele, se aprindea undeva un „licurici”. „Să se vadă bine oamenii răi” -zicea el.

Ca să ajungă la serviciu, tranzita altă comună și, cum se dusesse vestea că era veterinar priceput, îl opreau oamenii în drum să mai castreze câte-un porc, câte-un tăuraș și el nu pretindea bani, că nu erau de unde, dar lua fuduliile și întindea să i se umple o sticlă plată cu rachiu pe care o purta totdeauna în buzunarul din dos al hainei, sticlă pe care scria „spirt pentru folosință veterinară.”

Vizavi de primăria unde își avea serviciul era casa unei vădane care era totdeauna bucuroasă de vizita lui Casanie că putea să sfârâie și ea tigaia umplută cu fudulii. Se mânca cu mămăligă caldă, se bea „spirt pentru folosință veterinară” și... trai, neneacă!

Colegii de la primărie, cu ceva invidie în ei, au început să-i fure fuduliile din tașcă și să se ducă ei la nana Profira, să sfârâie ei tigaia ca, apoi, bătându-se pe burtă, să râdă înfundat de agentul mototol.

„Ei, fir-ați ai dracu, lasă că vă dezvăț eu de a mai umbla prin gențile oamenilor!” A doua zi, venind la serviciu, prinse în drum doi câini, îi castră, puse fuduliile în tașcă și hai la primărie. Lăsă tașca spre vedere și plecă la closet. Geanta se goli, tigaia sfârâi, ageamiii se întoarseră râgâind la locurile de muncă, râzând pe înfundate.

- Bună friptura, codobaturilor? Să mulțumiți lui Ion al Preotesei și lui Pantilică Pogonat că de la câinii lor ați mâncat fudulii fripte!

Au început vărsăturile, că în ziua aceea nu s-a mai făcut serviciu la primărie și din ziua aceea tașca lui Casanie era ocolită ca relicvă drăcească.

CASANIE, VÂNZĂTOR DE FÂN

Cum muncise în vara aceea cu râvnă și cum ploile venite la timp, au făcut să crească fân din belșug. Casanie a avut surplus de furaje. Cum în comuna în care profesia erau mulți cai ai țiganilor și, cum țiganii n-aveau fânuri, Casanie deveni negustor de fân.

- Hai, boierule! Am auzit că ai fân de vânzare. Îmi dai și mie o căruță?

- Îți dau, taică, cu atât căruța.

- Nu mai lași din preț, că e scump rău.

- Astă-vară, când ardea soarele, tu stăteai cu piranda la umbra zăvoiuului, eu mă pârjoleam pe fulgerișuri să-ți adun fân pentru gloabele tale?!

- Hai, boierule, că nu am gloabe. Caii mei lucesc în soare, de-aia aș vrea fân de la matale, că am auzit că-i ca mătasea!

- Dai banii, îl iei, nu dai, nu iei.

- De la omul dracului iei ce-ți dă, că altfel... Când vin să-l încarc?

- Când vrei, Gheorghe.

- Azi e bine?

- Bine-i, că mă iei de la primărie și mergem împreună.

Au ajuns acasă, au încărcat fânul în căruță și, stând pe oiștea căruței să bea aldămașul, niște găini ciuguleau printre picioarele lor floare de fân.

- Auzi, fă, eu îl trimit pe boier să ia o sticlă de rachiu din beci să bem și noi acasă, tu să prinzi o găină sau două, să le bagi repede în fân.

- Boierule, dacă mi-ai luat atâția bani, dă-mi o sticlă de rachiu s-o bem și noi de obosiți după ce descărcăm.

- Bine, mă, hai că-ți dau.

Intră Casanie în beci, pregăti iasca, o băgă în fîn în fundul căruței în timp ce țiganii erau ocupați cu găinile și...cu bine, Gheorghe! Coborând Runcurile în viteză, vântul înteți focul din iască și ține-te pâlălaie! La pod, la Runcu, Gheorghe a tăiat hășturile cailor să nu ardă și caii.

- Bine, mă boierule, de ce ți-ai bătut joc de mine, eu, Gheorghe Căldăraru? Mi-ai pus iască în căruță...

- Gheorghe Căldăraru, ce mi-ați furat, mă, găinile? Eu vă primesc ca pe oameni cinstiți în curtea mea și voi? -le-a vorbit pe țigănească.

- Ne-am nenorocit, fă, ăsta știe țigănească și ne-a auzit când am vorbit. Vai de capul nostru de țigani proști!

Eugen Evu – tulburător în cartea AMU UN SINGUR DOR

Ștefan Doru Dăncuș

Cât de frumos și neașteptat spune: “Aici ne-am iubit - suflet beat, inocente!” (Peisaj), “(...) mi-ai dat/ Primul sărut ca un țipăt de înger căzut” (Memoria semințelor (1), “Tu, frunză știi multiplicat tiparul/ Nervurilor (...)” (Dicteu), “se aud clopote/ în structura atomului” (Au loc ciocniri), “Ce suferință între om și zeu!” (Roua raiului), “Nici n-au încolțit de-o carte/ Pe sub somn visele mele” (Lycantropie), “Spinii înfloriți ai textului meu” (Starea Împărăției)

Avem de-a face cu un artizan tulburător (stăpân al cuvintelor ori stăpânit de cuvinte, totuna) și exemplific: “La seminarul de toamnă/ Care a fost, va mai fi,/ Fi-voi iar mirele-ți, doamnă,/ Tu iar trădarea, deși...” (Parte din).

Un fel de nepăsare cosmică se distinge în mai toate poemele, dar se observă cel mai bine în rupe-riile de vers care nu sunt arondate canoanelor fixe (am mai văzut asta la Nichita Stănescu). S-a scris mult despre opera lui Eugen Evu. Speranța mea e ca aceste rânduri să nu pară ale unuia care se lustruiește pe el, vorba lui Eminescu.

Redau mai jos un poem ce n-are nevoie de comentarii. Sau cel puțin - eu n-am nimic de zis.

Scriitorii

Ei cei nenumărați cumiți răbdând
Să învie ori măcar să migreze spre zone mai faste
Înșiruiți în cărțile lor ca în morminte
Singure - sau
Pe pământ au fost cei mai singuri
Singuri și-n moarte
Vântul și timpul
Netezitorii
Desfrunzesc arborele
și-n nervurile frunzelor
Suspina carte de carte
Paginând fostul zbor

Încetinind duratele
Ca interiorul sferic al
Ninsorii.
O vreme ecoul cucul
Întreabă răspunzând
Ei unde se duc,
Sau sunt duși
scriitorii?

Elena Oprescu: „Toate iubirile mor”

Ion Popescu-Brădiceni

Elena Oprescu în cea de-a treia sa carte „Toate iubirile mor” scrie o poezie ușor sentimentală dar de o maturitate deja vizibilă și viabilă. Se lasă cu îndure-rată plăcere/ voluptate în albia tradițională a ritmu-lui clasic, a rimei, a catrenului. Strofele sunt fie îm-brățșate, fie împerecheate, fie încrucișate. Ce mai! Poeta e și muzicală, adică auditivă, și picturală, adică vizuală.

Câteodată, abordând cântecul și romanța, poe-ta demonstrează că posedă intuiție, vocație și arta „adevărului lăuntric”, rostit/ ritualic-reveriant. Fiind o adeptă a rostirii directe, poeta nu ocolește poezia patriotică, iar tonul acesteia e verosimil și capabil să deschidă dacă nu ușa măcar fereastra sufletului.

În dicțiunea acestor texte „apocaliptice”, Elena Oprescu vehiculează verbul de stil. „Căutând iubi-rea” fie „din suferință” fie din „vise și speranțe”. Prin angajarea limbajului în ontologic, poeta caută alina-rea cathartică, iar din „gânduri abandonate” aspiră a reîntrupa himere „dintr-o lume în cealaltă” și vice-versa, într-o manieră declarat postromantică și post-symbolistă, eventual transmodernistă. Po(i)eticitatea din „Toate iubirile mor” (I-II) emană fireșă dintr-o etică ontologică, dintr-un „trăirism” febril și tragic. Iar când devine „învățătură” atunci se salvează – ea cu de la sine forță, totuși lirică – în transpoeticul vremurilor actuale în care drama, sacrificiul, devoți-unea, opțiunea decid textul. Cu o tematică emotiv-intelectivă deci, o asemenea lirică, de confesiuni și dicțiuni autobiografice, își găsește, imediat, cititori, și-i cucerește rapid, întrucât se adresează mai întâi inimii. Mie, personal cărțile Elenei Oprescu mi-au plăcut grație stării lor Vibrotextuale.

Încolo, sunt de acort cu poeta a cărei manieră escri-turală e congeneră cu aceea a Marietei Căprăruși și a Adinei Popescu ori a Mariane Popeangă Cornoiu. Viața e o luptă, poezia e un premiu al iubirii, pe ca-lea poeziei e cumplit de greu, dar vine la timp și mân-tuirea/ izbăvirea dar și dezamăgirea cauzată de criti-cii elitiști. Ei, da, dar poeta nu se jalește, ca și Livius Ciocârlie, și scrie, la inspirație, negru pe alb, ca să nu-și uite trecutul, prezentul, viitorul. Este „prizoniera fără de speranță”, ca și Iona în pântecul chitului care este limba română, în fiecare zi vrea să se schimbe ca și Heraclit eleatul sub „luna plină” „la Mediterană”, pe malul căreia are reveria reînceperii a încă unui Erotikon (vezi „Un tânăr și o doamnă”) căci iubirea nu moare niciodată, și, odată cu ea, nici poezia.

Segvențiale

Vasile Ponea

Motto:

*Durerea mă doare având cuvintele în zbor,
Spre-acel poem ce crede a fi nemuritor.*

Venim de nicăieri și mergem spre niciunde,
Sânt teorii ce azi pământul îl cuprinde.
Cuvântul mă doare din durerea în zbor,
Și-oricât ar dori unii, el e nemuritor.

***

Dar prin colinde aflăm că s-a născut Iisus,
Cel fără de-nceput, de toate mai presus.
El umple Universul și noi trăim prin el.
Și chiar de-s din pământ sau din argilă,
Am sufletul tot plin de clorofilă
Și Dumnezeu m-alintă cu-a Lui milă.

***

Cu ochii odihniți pe nori
Văd păsări zburând a priori
Dar nu mă văd despovărat
De-al sinelui murdar și balastat.

***

Cu grație cuvintele îmi intră în delir
Hamletizând și vizând un destin,
Generând întrebări și răspunsuri,
Prin gânduri versate, explicând doar o parte,
Am atâtea lumi neexplorate,
Dintre acum și eternitate.
Chiar timpul și-a ieșit din minți
Și ori ce-ai face îți pare că te minți.
Suntem doar anonimi de-o clipă, sau de-o zi
Nimeni în timp nu ne va lămuri.

***

Ca firi evanescente din astă existență
E bine să veghem la relevanță
Să nu ne depărtăm de ce-i firesc, divin
Ca să nu dăinuim într-un prelung suspin,
Să conjugăm mai mult fără de cnut
Prezentul viitorului trecut.

***

Cuvintele-s geneza întâmplării,
După ce în gând s-au stivuit mirării.
Dacă tăcerea mea ar înverzi,
Ca de la sine, numai într-o zi,
Aș revărsa din cupa mea săracă
O rugăciune spre bolta cea înaltă.

***

Stăm în zădărnicii cu inima-ne stinsă,

Și ziua noastră de-azi e tot mai necuprinsă
Din mintea absorbindă ca un burete
Să dea năvală-afară noi versete.
Un suflet strălumină printr-un gând
Ce urcă spre desăvârșire lăcrimând.

***

Precum câinele crede în umbra stăpânului său
Și îl veghează stând cu ea în spinare,
La fel și noi luăm din umbra veacului efemer
Fără statornicie în bine - cu ceva fler
Dar fără credință și suferință nu putem să uzăm
De implicarea și suferința acestui popor.

***

Nemernicia – pasăre de pradă mereu flămândă,
De veacuri stă deja la pândă
Iar noi îi aprobăm firea-i nătângă.
Autohton ne e bacovianul gri,
Sau cenușiu, simbol în travesti
Cuvintele-mi se așează-n pagini strâmb
Ploaia-mi strivește gânduri după gând.

***

Ce povară dulce ne este existența
Și ce minunată apare Providența.
Din anume motive imperativ costelive,
Ne spetim trădându-ne
Din gânduri negre izvodindu-le.

***

Să tai nodul sinelui în sine
Ce-i de ne cuprins
De gând și de cuvânt.
E sus în cer și-uneori pe pământ,
Dar nu-nțelegem că-i minunea Lui,
Că suntem pe pământ încă hai-hui.

Cu falii ce-apar între două cuvinte,
Înlăuntrul ideii să-ți faci jurăminte,
Și prin cifruri să-ți îți neliniștile.

***

Vinovățiile veacului deși-ți sunt credibile,
Și din ele exultă în avalanșă tristețile,
Mamuții clipelor sunt grei,
De te cutremuri și sub stei.

Mai sunt stăpân pe vraștea mea din gând

Ca un hidalgo scăpătat și tot alergând.

***

Cu strai de promoroacă pe copaci
Cu infinitul colorit din soare
Ne bate ceasul undele de șoc
Ne odihnesc chemările ad-hoc.
Dezechilibrul de clipe îl numim destin,
Developez că tot ce ne-nconjoară e un chin,
Și urme de înger discern tot mai puțin.

***

Noi vrem târziul să îl avem curând
Și întrebările care dospesc în van,
Să fie deslușite urgent și în divan.

Ne risipim într-una și ne-adunăm cu greu,
Deși, lumina ne cuminecă mereu
Acțiunile noastre nu-s curtate de sacru
Dar au în spate prea mult simulacru.
Precum vântul se destramă în harpe
Gândul meu pios se împarte.
Credința-i prea mult disprețuită, hulită
Și poate prin școală, prin tineri, să fie primită.

***

Noi nu mai știm să lucrăm ca odinioară,
Când din lăuntu răzbătea cinstit, dragostea de țară,
Deși o iubim, nu mai avem convingere,
Responsabilitatea nu ne mai aduce liniște,
O somnolență totală ne bântuie,
Ne duce valul, nu ne mai ancorăm de virtute
Ne prefacem că suntem, dar nu prea trăim
Mimăm existența și-așa ne sfârșim,
Suntem nefericiți fără motiv.

***

Gerul clipei ne constrânge,
Și tot sperăm un loc de a ne plânge,
Mereu cătăm în lumea asta har,
Unde să întâlnim un duh justițiar.
Un om senin ce doar îl pregândește cerul,
În care prezevă firesc atunci misterul.

***

Vectorul timp se-ntoarce iar în sat
C-a hoinărit destul mult peste hat
Și a deprins atâtea stări nefaste,
Cedând deșertăciunii, nicicum stării albastre,
Cu astă aventură incertă și în ceață
Cuvântul scris în dis-de dimuneată
E ca un cataclism spiritual,

Cu multe pagini de catran,
Suflete pustiite, trupuri șubrezite,
Veacuri nefericite, păcate înflorite.
Dorul meu nu poate avea leac
Plecând cu suferință de-aici, din veac în veac.

***

Avem acum iubirea rătăcită cu vremea,
Ne-am împietrit inima cu tot ce-i scris în ea,
Suntem săraci-bogați și niște veseli-triști
Ce nu putem să îndurăm atâta frumusețe
Ce izvorăște clar din a naturii spețe,
Însă dorești s-o pui în straniu insectar,
De care tu și Domnul să aveți habar.

***

Cu acest timp hipnotic și chiar prea mult atipic,
Care nu lasă totul firesc să se întâmple
Simultan sub lună și sub mărșul soare.

Deși timpul și spațiul sunt doar o energie
Așa cum Dumnezeu ni le-a lăsat să fie,
Fără deloc să pară cât de cât magie.

***

E de-o prostie abisală
Veacul stingher cu-o soartă infernală
Ce-și târâie umbra printre noi
Fiind în subsolul minților intrus,
Ca un spion în vervă, dar ascuns.

II.-

Marea tăcere care vine
Nu poate fi oprită de oricine.
De Domnul te iubește,
Te mustră-ntâi, firește.
C-un abandon martir, sinucigaș
Nu poți ca să învingi nimic
Pe-al vieții trist făgaș.
Numai când te vei învinge pe tine
Conștiința se va afla la ea acasă.

***

În veacul nostru gri și invalid
Mă simt fără putere și livid,...
Ca o miriște ce-agonizează sunt
Cu-o existență de certitudini bând.
Cu-n miresmate păreri i-a mea grădină plină,
E ca o mireasă de primăverii, lumină.
Cum tremură ideea în concept,
În anotimpuri ce migrează,
Cum timpul e o sită care cerne
Să afle un minibob de sens
Între ce-a fost și fi-va de-nțeleș.

***

Cum albina la urdiniș își descântă mut destinul,
Un clopot bate scrijelit de aștrii Universului – turnul.

***

Nu cum visai să fii, ci cum a fost...
Căci noi trăim în bâlci de ipoteze
Și nu prea ai deloc de unde-alege,
Servind mereu minciuni cu polnicul.
Trecem prin veacul cu clipele-i avare
Hotarele ne fug de sub picioare,
Și cu sfială privim cum toate fug din țară.
Smeriți și înțelepți învățăm cum să moară,
Pentru ambiții strâmbe, nu în a noastră țară?!...

***

Când clipa-i cât o viață
Cu Domnul te răsfăță!
Primești arvună un fior
Ce zămislește un gând ca a prior.

***

Nepăsarea mai întâi levitează,
Apoi se imprimă și guvernează,
E ca un negustor de vești și de idei
Dar dacă vrei să cumperi, nu ai din ce să iei.
Clipa ca sursă directă de impact
Mi-aduce investirea sacrului în act.

***

Am visat o idilă, smerită și senină
Cum Dumnezeu se plimbă curent prin clorofilă.
Mi s-a părut un semn de grație retrasă
Când însingurat eu sigur stăteam încă la masă
Și mi-am văzut uimirea crescută la pătrat
Și clipele-mi, și sufletul-mi ce mai era curat.

***

Prea mulți ne vin ca să ne fure
Și clorofila frunzei din pădure
Că nu prea suntem consecvenți și hotărâți,
De poala vântului ne agățăm vânduți.
Vântul monologhează pe harpele pădurii,
Dar noi ne strecurăm prin mrejele nefirii,
Și astfel răul îi face binelui în ciudă,
Prin lungi cărări din țară, ba chiar din bătătură.

***

Lubiți-vă frățeste și în mare vogă,
Căci legea dură-a urii Dumnezeu n-abrogă.
Prea multe hărțuiri onirice și dese
Îmi dau o oboseală cuibărită-n oase.
La noi, azi zarul prea ni se oprește-n dungă
De nu-i căznită smulgerea prelungă,

Osia roții ne este ruginită,
Unsoarea noastră-i mult necuvenită,
Ne trebuie-o mirungere căznită,
Dar cine s-o obțină căci gloata-i prihănită?!...

***

A ei stindarduri, ce își zic elită
Au pierdut trenul spre emancipare
Dar nu ne pare rău atât de tare,
C-avem a ne păstra smeritele colinde
Care-au venit din veac și-au fost mereu fecunde.

Aș vrea tot ceru-albastru să îl cos
Să selectez un suflet mai frumos
Și compatibil cu nevoi multiple,
Pentru a merge doar bine înainte.

Sunt sănătoși destui, cu mințile bolnave,
Ceva spoială și harababură,
Patimi multiple, multă tevatură,
Orgolii în neștire, pe-o amplă partitură.

***

Nu mă încântă înfățișarea în agoră
Căci vorbele muncite încă nu se-adoră.
Se aruncă cu versuri drept mănușă
Și pentru critici nu-i încă nuielușă.
Doar în speranță noi cerem arvună.

***

Cam toți avem un rest de neprihană
În infinita limită umană,
Ca o săgeată înșurubată-n vânt.
Acest veac mai lunecos ca alte veacuri
Ne osândește cu voința-ne de vreascuri.
Nu paria pe demnități deșarte,
Viața e plină de cumpene și arte.

***

Când Dumnezeu ne-a dat startul în lume
Era un soare cald și-o întindere minune,
Și-o grație deplină ce astăzi nu s-a șters,
Ce-am savurat-o-ntruna c-un nesaț interes,

Suntem mistuiți numai de rele
Și de nevroze mult prea infidele...

***

Prin versurile-acestea, ca o scuză,
Simt veacu-acesta care mă recuză,
Iluzia-mi cam joacă festa
Când mă găsesc în Târgu-Jiu, acesta,...
Văd doar răspunsuri pline de-ntrebări
Și-o vastă-nșiruire de alternante stări.

Așa s-a născut... GENEZA

Grig M. Dobreanu

Genesis

Când Universu-a zis că-i gata
expansiunea, și-a dat seama,
că n-ar putea să-nvingă teama
și-atunci l-a inventat pe tata.

Iar ca să potolească flama,
să șteargă ce stricase ceata,
nu a mai folosit erata,
a inventat-o și pe mama.

Dar astea nu au fost de-ajuns,
totul în jur era încins,
neantul devenise greu,

iar Universul nepătruns
s-a declarat deja învins
și l-a creat pe Dumnezeu.

Zădărnice

Venim pe lume-n câteva minute,
Apoi pornim încet, făloși hatmani,
Pe drumul vieții plin de bolovani,
Cu gândul c-om avea mereu virtute.

Iar când ajungem plini de gologani,
În vârf, pe căi numai de noi știute,
Toți regretăm pierdutele minute
Și-am vrea să fim iar tineri,
chiar sărmani.

Zadarnic cheltuim și timp și bani
Gândind c-om fi capabili, noi atleții
S-ajungem sus, mai tare și mai iute

Și nu-nțelegem așezarea vieții:
Un iepure trăiește zece ani,
Iar o țestoasă peste patru sute.

Univers

Fă-ți timp să scrii fără defect,
Oricum, orice, oriunde...scrie
Să lași o dâră-n veșnicie,
Chiar dacă nu-i ceva perfect.

Când versul tău e un răsfăț,
Cine „se ia” la prozodie?
În orice-nvăț e și dezvăț,
Dar ce faci fără poezie?

Târziu, când vei pleca spre stele,
Vegheat pe „stâlp” de-un epitaf,
Din toate versurile „tele”,
Tot va rămâne-o dâră-n praf !!!

Hai să „ne râdem”

Era odată țara înflorită
Dar toți au luat din ea și s-au tot dus,
Ai noștri „pus-au botul” la ispită
Și ne-au trimis copiii „la produs”.

Dreptatea prin jurnale nu răzbate,
Justiția e doar o babă oarbă,
Poliția ne-njură și ne bate –
Iar guvernării tac și-și râd în barbă.

Dar când ne adunăm la sfânta masă
Să închinăm pahar după pahar,
Ne intră Piersic pe antenă-n casă
Și-atunci uităm de foc și de amar.

Light Falls

Paula ROMANESCU

În cartierul prin care-și purta Mircea Eliade mioapa lui adolescență clar văzătoare, pe strada Plantelor colț cu Mântuleasa, a apărut în cenușul cetății lui Bucur, fardat de albul zăpezilor de-acum, o nouă oază de artă – Galeria Anca Poterașu.

Aici ființează până în 15 martie a.c. expoziția de pictură Light Falls (să învățăm limba engleză pictând...) a tânărului plastician Dragoș Bădiță, absolvent al Universității de Artă și Design din Cluj-Napoca, promoția 2009, prezent în expoziții colective de mare anvergură internațională – Chinese Soup (2014), National Portrait Gallery (Londra, 2015), Scottish National Portrait Gallery, Edimburgh, (2015), Ulster Museum, Belfast, (2016) și, deopotrivă, cu expoziții personale în România și în Europa: Lateral Art Space (Cluj, 2012; 2013), Muzeul Județean Bistrița-Năsăud (2016), Lucerna, Elveția, (2016), Copenhaga, Danemarca, (2013), Berlin, Londra, Mallorca, Gent, Atena etc.

Picturile sale în ulei (ai zice că este vorba de o caligrafie a luminii) redau și alcătuiesc un univers cosmic pe care rațiunea nu-l poate pe de-a-ntregul cuprinde iar inima încearcă în legea ei să dea înțelesului tot dezlegare – imaginea devenind miez universului, înveliș firav, sacralitate și uimire profană.

Lucrările din expoziția bucureșteană sunt în majoritate picturi în cerneală realizate de artist în rezidența Ejuk Art Centre din Husavik Irlanda, (2015).

Esențializarea spre care tinde pictorul român trimite spre stilul lui Magritte (trimite doar!) așa cum umbra ar luneca peste unda apei fără să-i atingă străvezimea, fără s-o tulbure.

Între tablourile așezate pe simeze ca-ntr-un

vacarm de liniști, Pupila și pulsațiile ei ce parcă ar vrea să se substituie rotundului Planetei Albastre cu străluciri solare, ne atrage și ne absoarbe în lumi-

na ei. Undeva, ca o părere ce-și caută chip, o ființă umană (să fie Micul Prinț pe-o pajiște de cer?) privește spre dincolo de cercul planetei abia ghicite, semn de pulsație de viață în hăul-univers.

Dintre toate însă, lucrarea video „Vertigo” ne răstoarnă toate reperele cardinale știute, arborele-și înfige coroana în adâncul (din noi!?) și își răsfiră rădăcinile în cer într-un vals-balans-rostogolire-popas-plutire-afundare în albastru, ca mai apoi să ni se pară firesc și ecoul umbrelor de cântătoare, și țipătul mic al greierilor din ierbile cerului.

Lucrări stranii, peisaje selenare și locuri familiare, o geometrie a formelor de indicibilă lumină diafană și sobră totodată, invitație la călătorie în lumea văzutelor și nevăzutelor, liniște și neliniște, rătăcire și integrare în oceanul planetar al luminii, iată ce încearcă (și reușește!) Dragoș Bădiță să creeze prin arta sa, adăugând tăcerii un chiot de lumină căreia-i va fi de-a pururi dor de pământul ca lut însuflețit adânc văzător.

DOR DE DRAGOSTE (Piesă de teatru în patru acte)

*„Jocul ideilor, jocul
ielelor” (Camil Petrescu)*

NOTĂ DE PREZENTARE A PIESEI

Am dorit să scriu un teatru de idei, idei care m-au preocupat toată viața, dar nu știu dacă „jocul ideilor”, asemenea jocului frumoaselor iele din credința populară, poate fascina și pe alții.

De ce „DOR DE DRAGOSTE”? Pentru că toți ne naștem cu acest dor de dragoste; copilul încă din primele zile întinde mâinile să ceară dragostea părinților. Toată viața o ființă tânjește după dragoste și este fericită dacă o primește. Dorul nostru de dragoste vine din refuzul de a trăi în singurătatea și din nevoia de a găsi sufletul pereche.

Este regretabil că acum dragostea, devenind o marfă în mass-media s-a degradat, fiorul ei sfânt s-a pierdut și de multe ori banalitatea, vulgaritatea iau locul marilor sentimente.

Dar istoria omenirii s-a înfăptuit pe dragoste și marile realizări se fac din dragoste.

Dacă o ființă poate transforma altă ființă prin dragoste, înseamnă că puterea ei poate muta munții din loc, căci devine uriașă. Transformarea ființei interioare duce la transformarea fizică și vedem de multe ori chipuri de tineri transfigurați de iubire.

Dragostea este un mare mister care face să vibreze sufletul, care duce la descoperirea lumii interioare, descoperire ce adesea produce uimire chiar la cei ce se simt pătrunși de iubire.

A cunoaște pe cineva care știe

să se detașeze de problemele cotidiene și să se dedice creației este o descoperire care impresionează, căci puritatea gândirii aceluși tânăr ne face să ne întrebăm dacă nu cumva toată zbaterea existenței noastre este doar „vânăre de vânt”. Asemenea multor creatori de frumos, eroul face din artă condiția lui de a exista. El crede că fiecare purtăm în noi o stea interioară și că lumina ei ne călăuzește viața; dacă ajungem la ea, putem vibra la frumos, putem cunoaște adevărata fericire. Eroul pune mare preț pe fericirea lui interioară, fericire pe care știe să o amplifice, mereu, spre desăvârșirea de sine. Iubirea divină este o sursă permanentă de energie; energia cosmică de natură divină, răspândită în om, îi dă acestuia vitalitate. Iubirea apare ca o formă de purificare, fiind o ardere interioară care înalță sufletul ce poate atinge beatitudinea.

Poate că și alți tineri ar trebui să gândească la fel ca eroul, să considere libertatea „cel mai de preț dar al omului” și să se străduiască să nu și-o piardă.

Piesa este o pledoarie pentru libertatea spirituală, pentru cunoașterea de sine și pentru găsirea echilibrului interior prin puterea mentală a oricărui individ. Gândirea pozitivă, reonstruirea interioară prin alungarea obsesiilor și eliberarea de tot ce a fost rău în trecut este o concepție ce poate sta la baza salvării noastre spirituale.

A deveni un alt om, prin iubire, a cultiva eul interior prin acumulări de cunoștințe, de sentimente, de idei este mesajul acestei piese. Iubirea, asemenea creației, are rol purificator, cum afirmă eroul

Chifu Ecaterina (Speranța)

piesei.

Adesea, mulți fug de iubire, căci o experiență anterioară, ca în cazul eroinei din piesă, le-a produs suferința. De ce oare conștientizăm ce mult iubim pe cineva, doar în cazul în care suntem pe punctul de a pierde acea ființă? Ce reacții declanșează în noi spaima de singurătate sau de separare definitivă de cel drag, prin moarte? Acestea sunt întrebări la care sunt invitați să răspundă lectorii sau spectatorii.

Am ales ca prim titlu „Concediu la mare” deoarece în acel loc mirific ne simțim altfel, mai buni, mai frumoși, mai liberi. Poate că acolo aveam timp să reflectăm mai mult la viața noastră și să înțelegem ce este important a face pentru a fi cu adevărat fericiți.

Aspirația spre fericire este specific umană, iar cei ce o vor cunoaște vor ști să dea un sens vieții lor, căci doar trăind și iubind intens, putem ajunge la adevărata fericire.

Personaje:

IRINA-27 ani
OVIDIU-23 ani
SALVATORUL
FIGURANȚI

ACTUL I

SCENA 1

Personaje:

IRINA
OVIDIU
FIGURANȚI

ACTUL I

Scena 1

Personaje:
IRINA
OVIDIU

(Decor: pe un fond muzical cu revărsarea valurilor pe țarm, e un fundal de peisaj marin ce se schimbă după momentul zilei, apar personajele care prin replici, tăceri și priviri pot face un rol minunat. O seară la malul mării. Irina se apropie de dig și se oprește, supă ce a zărit silueta lui Ovidiu)

OVIDIU(*se ridică și vine spre ea*): Bună seara!

IRINA(*tresare Ezitând*): Bună seara!

OVIDIU(*se apropie de ea*): Bună seara! S-a făcut răcoare!(*Îi oferă hanoracul lui. Irina refuză. El insistă. Ea îl ia și îl îmbracă, cu gesturi indecise, privind marea, în timp ce el îi ține poșeta*)

IRINA: Mulțumesc...

OVIDIU: Dacă îmi permiteți vă însoțesc pe faleză. Numele meu este Ovidiu.

IRINA: (*timidă*):Ovidiu? Ca poetul exilat la Tomis?

OVIDIU: Exact. Numai că eu scriu proză și mai și pictez din când în când.

IRINA: Pot să văd ce ai în mapă?

OVIDIU:(*îi întinde mapa cu desenele*): Pofțiți!

IRINA(*răsfoind desenele*) Ai mâna bună...La tine marea nu este plată, cu ceva alb la țarm... Este o aici văd marea de o tandrețe caldă, cu irizări sidefii. Mă întreb ce structură sufletească, ce măiestrie artistică au făcut să prindă viață aceste imagini.

OVIDIU: Secret! (*zâmbește*).

IRINA: Și...vinzi ceea ce pictezi?

OVIDIU: Îmi faceți o ofertă?

IRINA: Poate...

OVIDIU: Celor ce le apreciază le dăruiesc...

IRINA: Ești generos...Azi nimic nu este gratis...

OVIDIU: Eu cred în semnificația gestului frumos...

(Amândoi se plimbă pe țărmul mării, băiatul fiind mereu cu fața întoarsă spre Irina, în timp ce ea privește marea)

IRINA: (*Se întoarce spre el, îl privește mirată, de parcă l-ar vedea pentru prima oară*) Semnificația gestului frumos?! Care ar fi acea semnificație?

OVIDIU: Darul însemnă iubire...

IRINA: Iubire?!

OVIDIU: Da, dacă ar fi mai multă iubire între oameni, nu credeți că lumea ar fi mai bună?

IRINA: Poate.

OVIDIU: Dv. nu vă este teamă să vă plimbați cu necunoscuți?

IRINA: Am avut impresia că ne cunoaștem...

OVIDIU: Da, ne cunoaștem. Vă văd în fiecare zi la plajă. Știam că veți face o plimbare în această lumină crepusculară, la această oră, pe țarm, și voiam să vă aștept să vă rog să îmi pozați pentru un tablou...

IRINA: Ascultă, artistule, eu sunt o persoană cu principii și...

OVIDIU: O, nu mă înțelegeți greșit, Voiam să vă fac doar portretul.

IRINA: De ce? Inspir eu un artist ca tine? Exercit eu o atracție deosebită sau vrei să pozez pentru muma pădurii?

OVIDIU: Nu știu, dar...chipul dv. mă fascinează. Eu cred că... un spirit bun v-a dat o anumită înfățișare, să fiți bucuria cuiva.

IRINA: (*Cu durere*)A cui? Cui aș putea dăruia eu bucurie?

OVIDIU: Celui ce vă poate

iubi cu adevărat... sau celor ce vor contempla portretul.

IRINA: Ascultă...geniule! Eu sunt o persoană mai realistă, sunt ingineră și umblu cu picioarele pe pământ. Nu pot fi muza dumitale.

OVIDIU: Vă contrazic. Aveți destule porniri romantice. Observ aceasta din felul cum contemplați marea sau cum priviți cerul.

IRINA: Adică? Fii mai explicit!

OVIDIU: O faceți așa...ca într-o dăruire...Parcă vă dăruiați mării, cerului, nisipului. Parcă ați dori să trăiți în simbioză cu toate aceste elemente ale naturii.

IRINA: Sunt îndrăgostită de ele.

OVIDIU: (*se oprește în fața ei*) Doar de ele?

IRINA: Dar de cine ar mai trebui să fiu îndrăgostită?

OVIDIU: Poate de cineva de departe...Poate de un necunoscut...care abia v-a ieșit în cale...

IRINA(*intră în joc*): Și... cum crezi că ar trebui să fie acea ființă care mi-ar inspira dragostea?

OVIDIU: Să fie om...

IRINA: Dar ce, crezi că eu vișez la un extraterestru?

OVIDIU: Da. Să fie OM. Să aibă caracter. Dacă îl poartă pe Dumnezeu în el, va fi mereu OM, un om cu suflet, căci sufletul ne este dat de la Dumnezeu.

IRINA: Ce știi tu despre oamenii cu caracter și despre cei ce nu-l au?

OVIDIU: În ființa ce ți-este dragă iubești de fapt sămânța divină implantată de Dumnezeu în noi. Ea poate străbate prin spații și timp, ajungând la steaua luminoasă a infinitului.

IRINA: Ce exprimare! Ce studiezi tu? Nu cumva ești student la litere de faci o așa poezie?

OVIDIU: Ați ghicit. A fost o

exprimare metaforică pentru a descrie o iubire infinită.

IRINA: Presupun că limbajul poetic ți l-a inspirat marea.

OVIDIU: În fața frumuseții mării, a naturii, în genere, uimirea mă lasă fără cuvinte, fără gânduri, fără respirație. Priviți marea la apus! Îți vine să spui: ”Doamne, îți mulțumesc că ești și că te-am regăsit!”.

IRINA: Văd că vi s-a făcut o bună educație religioasă la școală.

OVIDIU: În școală? Nu, nu. Eu am citit mult, că să înțeleg sensul lumii și să mă înțeleg și pe mine.

IRINA: Și... ai reușit?

OVIDIU: Este o cale lungă până ajungem la steaua din noi, dar, de vom ajunge acolo, lumina ei ne va călăuzi mereu viața.

IRINA: Se vede că tu ai ajuns la steaua din tine, de vreme ce ai atâta lumină în suflet.

OVIDIU: Și dv, când veți învăța să iubiți, veți înțelege pe Dumnezeu.

IRINA: Te oferi să-mi dai lecții?

OVIDIU: Cu plăcere. Vedeți că tot ce este în jur este iradiat de energia cosmică. Suntem mereu inundați de energia ce ne dă puteri creatoare, puteri ce vin de la Divinitate.

IRINA: Se vede că tu ai acumulat multă energie de mai dai și altora. Simt că ai multă energie biologică. Ți-am simțit brațul cald lângă al meu, și am încetat să mai tremur de frig. Tu ai un surplus de bioenergie. Sau poate este căldura toridă a acestei zile care te-a pătruns.

OVIDIU: Sigur, unii oameni au o bioenergie mai mare ca a altora. Eu sunt unul dintre ei.

Convingeți-vă!

(Îi

întinde mâna. Irina o ia cu sfială) Ce simțiți?

IRINA:: Căldură. Multă căldură.

OVIDIU: Este energia vitală primită din macrocosm.

IRINA:: Se vede că tu ești un băiat solar. Mă întreb însă, ce experiență de viață ai tu ca să vorbești așa.

OVIDIU: Vi se pare interesant ceea ce vorbesc? Nu am experiență de viață. Viața o trăiesc acum. Acum capăt experiență.

IRINA:: Și dorești lecții? În vacanță nu doresc să fiu profesoară.

OVIDIU: Și, dacă vă rog eu să fiți pentru mine? Plătesc bine.

IRINA: Cum?

OVIDIU: Cu un tablou. Acceptați?

IRINA: Nu. Ar fi ca o exploatare de minori.

OVIDIU: Mă jigniți. Nu sunt minor. Pot dovedi cu buletinul. Dv. nu este nevoie să vă legitimați. Sunteți Irina Deleanu.

IRINA: Irina Delia Deleanu. Dar tu de unde îmi știi numele?

OVIDIU: O doamnă singură și frumoasă are mereu admiratori.

IRINA: Și...sunt mulți admiratorii?

OVIDIU: Eu nu-s de ajuns?

IRINA: Nu știu ce înseamnă de-ajuns, dar nu cochetez cu un puști, chiar dacă are ochii foarte frumoși și un farmec aparte, ceva așa ca un amestec între bărbat și copil.

OVIDIU: Ați remarcat acest lucru? Știu că am ochii frumoși. Îmi plac, căci sunt ai mei. Chiar mă mândresc cu ei, dar, aș fi fericit dacă ați putea să vedeți în ei febrele sufletului meu.

IRINA: Curios. Tu știi să vorbești de steaua din suflet, de ochii, ce exprimă sufletul. Tu ești cu totul altfel decât cei din generația ta care au cu totul alte preocupări.

Voi, cei din generația tânără aveți alte concepții, noi aveam cu totul alte idealuri.

OVIDIU: De ce vă îmbătrăniți? Sau poate vă dați aere de superioritate. Poate că teaurizați o experiență care mie îmi lipsește, dar lecturile de multe ori îți oferă o mare experiență.

IRINA: Nu, nu-mi dau aere de superioritate.

OVIDIU: Poate că eu nu am experiență de viață prea vastă, dar am un suflet pe care alții nu-l pot avea. O să-l cunoașteți și o să-l apreciați.

IRINA: Acum tu îți dai aere de superioritate.

OVIDIU: Să știți că eu spun adevărul. Vă înțeleg dezamăgirea pricinuită de generația tânără. Să știți că ea nu înseamnă doar dans, muzică, alcool, drog.. Eu unul...

IRINA: Ești abstinent?

OVIDIU: Da, sunt. Un sportiv are alte preocupări în viață.

IRINA: A! Ești și sportiv. Și ce sport practici?

OVIDIU: Înotul, artele marțiale.

IRINA: Deci știi să înoți. De acum, nu mă mai tem de apă. Am salvatorul lângă mine. A fi la mare și a nu profita de valuri, mi se pare atât de absurd.

OVIDIU: Sper să fiu un adevărat salvator al vieții dv. dar, de ce vă este teamă de apă? Da, a nu profita de apa mării și mie mi se pare o aberație. Doar apă mării ne dă o senzație de libertate deplină.

IRINA: Și tu iubești ca mine libertatea?

OVIDIU: Libertatea este cel mai de preț dar al omului. Dacă îl pierde, suferă cumplit.

IRINA: Vorbești în maxime. Ești sentențios.

OVIDIU: Vorbesc cum gândesc. Recunosc, uneori scriu

☑ maximele care îmi trec prin minte.

IRINA: Bine literatul, te înțeleg. Pictura este deci doar un hobby. Nu?

OVIDIU: Nu, nu este un hobby, este o nevoie ardentă a sufletului meu. Creația este condiția mea de a exista.

IRINA: Iar folosești cuvinte mari.

OVIDIU: Nu mă credeți, pentru că nu mă cunoașteți. Dar, sper că veți avea ocazia.

IRINA: Când? În această vacanță?

OVIDIU: Ea se poate prelungi, dacă doriți.

IRINA: Ce insinuezi?

OVIDIU: Scuzați-mă, vă rog! Am fost cam insistent...Știți, mie marea îmi dă o vitalitate aparte și poate uneori exagerez.

IRINA: Se vede că te-a influențat marea. Ai multă vervă.

OVIDIU: Să nu credeți că m-a bătut soarele-n cap. De obicei eu sunt mai meditativ, dar întâlnirea aceasta cu dv. dorită și atât de așteptată, îmi inspiră anumite idei și sentimente, idei la care nu cutesc să reflectez...

IRINA: Ar fi bine să îți cauți o altă inspiratoare. Poți să te autosugestionezi și nu este bine pentru tine. Eu nu știu ce va fi cu mine. Nu știu ce voi face mâine. Pentru mine nu este nimic previzibil. Nu am libertatea de a accepta nicio discuție de acest gen...

OVIDIU: Ba da. Sunteți o ființă liberă. Fiecare om are libertatea propriei persoane. Dumneavoastră puteți dispune cum vreți de această libertate. Nimeni nu trebuie să se simtă încătușat de convențiile sociale, nici noi doi, ca să nu ne pierdem libertatea din noi.

IRINA: Interesantă idee! Știu că libertatea socială și libertatea personală sunt distincte, dar cea

mai de preț mi se pare libertatea spirituală.

OVIDIU: Vedeți că începeți să gândiți ca mine?

IRINA: Și eu refuz îndobrocarea de orice tip ar fi ea. Poate că, dacă vom aprofunda discuțiile și dv. veți reuși să găsiți drumul spre steaua interioară. Atunci, veți cunoaște izvorul fericirii, al frumuseții. Este o cale lungă până ajungem la steaua din noi dar dacă ajungem, vom putea vibra la frumos.

OVIDIU: Am impresia că tu îl plagiezi pe Eminescu.

IRINA: Nu îl plagiez. Este un adevăr fundamental.

OVIDIU: Fiecare avem o stea interioară. Dacă vom găsi drumul spre ea, vom fi fericiți.

IRINA: Ce știi tu despre fericire? Eu nu pot spune că am cunoscut-o vreodată...

OVIDIU: Eu știu că ea există și o aștept demult... De fapt sunt nespuse de fericit chiar în această clipă.

IRINA: Vai! Te-a lovit o fericire subită! Cum? De ce? Dacă nu sunt indiscretă.

OVIDIU: Starea mea de fericire nu poate fi descrisă... Ea există în mine. Eu simt aceasta. Uneori ea are cauze necunoscute pe care doar inconștientul le înregistrează. Dar să știți că fiecare are o insulă a fericirii. Fiecare o purtăm în noi, fără să ne dăm seama. Chiar când țărnițele ei sunt atât de aproape... Dumneavoastră vă temeți că drumul spre ea este lung și greu sau că poate nu există acea fericire...

IRINA: Aș vrea să pot gândi ca tine. Dar nu pot. Eu am formație inginerescă, nu literară. Tu prea literaturizezi totul...

OVIDIU: Eu presupun că și spiritul dv. poate cunoaște poezia vieții.

IRINA: Dacă și viața de azi

mai are poezie...!!!

OVIDIU: Nu mă refer la viața socială. Viața intimă a omului poate să fie sub semnul bucuriei de a trăi, sub steaua poeziei.

IRINA: Când nu-și pun asupra ei amprenta dezastrelor de tot felul, ar trebui să adauge sau pentru tine viața este o permanentă bucurie?

OVIDIU: Da, este o bucurie. Orice clipă poate fi o bucurie. Și bucuria unei clipe poate fi multiplicată la infinit, dacă ai imaginație.

IRINA: Cum? Cunoști tu o metodă secretă?

OVIDIU: Prin rememorare afectivă... Ați auzit cred de memoria voluntară și involuntară. Este teoria lui Marcel Proust despre fericire.

IRINA: Precis că și tu ești în „căutarea timpului pierdut”...

OVIDIU: Dar eu nu am pierdut timpul. Eu am acumulat mereu imagini, culori, idei, peisaje, sentimente, căci am dorit să îmi îmbogățesc mereu cunoașterea și sensibilitatea.

IRINA: Serios? Și...ai stat în bibliotecă?

OVIDIU: Am studiat literatura, albume de artă, filme artistice și documentare. Nu a fost o pierdere de timp ci o bucurie a minții și o încântare a inimii, o înălțare spirituală la care puțini pot să ajungă.

IRINA: Se vede că nu ți-ai irosit timpul. Se pare că nici acum nu vrei să îl irosești...*(Irina se îndepărtează puțin de el, se așează pe dig. Ovidiu se apropie de ea)*

Scena 2

Personaje:

IRINA

OVIDIU

OVIDIU: Sper că nu v-am

deranjat cu ceva. S-a făcut frig. Aș vrea să vă dau ceva din căldura mea fizică, .căci pe cea sufletească presimt că o refuzați. (*Se duce lângă dig*)

IRINA: Ce faci acolo? Contempli infinitul universului sau infinitul din tine?

OVIDIU: Cobor în mine. Este atâta liniște acolo...

IRINA: În mine sunt furtuni.

OVIDIU: Pentru că nu ați căutat echilibrul interior. Omul își poate găsi echilibrul său, dacă știe să se domine și să se cunoască.

IRINA: Poți afirma că tu te cunoști bine?

OVIDIU: Cunoașterea este relativă, pentru că ființa noastră evoluează mereu. Nici evoluția mea interioară. Eu, cel de ieri nu mai sunt eu, cel de azi...

IRINA: De ce? Azi este o zi specială?

OVIDIU: Pentru mine este foarte specială. Este ziua unei mari descoperiri, care își va lăsa veșnic amprenta în sufletul meu. Eu mă descopăr în funcție de alții. Altcineva poate să declanșeze în mine idei și sentimente ce dau noi valori cunoașterii.

IRINA: Adevărat?

OVIDIU: Da! Simți uneori nevoia imperioasă de a-mi spune tot ce am în suflet. Doresc a-mi spune cuiva ceea ce simt, noianul de emoții în fața frumuseții mării. Priviți strălucirea ei sub clar de lună! Totul pare transfigurat de iubire. Când iubești cu adevărat pe cineva, simți dorința de a venera tot ce este frumos, de a iubi mult, de a-ți iubi chiar și dușmanii.

IRINA: Tu chiar poți să ajungi să iubești pe cei ce-ți fac rău?

OVIDIU: Eu presupun că nu am dușmani, dar detest toți dușmanii omenirii. Mai cred că există

o justiție divină și cred că și ei vor plăti cândva. Este valabilă teoria convergenței...

IRINA: Și... care este acea teorie?

OVIDIU: Toți cei ce fac nefericiți pe alții, vor fi și ei nefericiți la rândul lor și vor plăti cumva, căci justiția divină nu iartă.

IRINA: Poate în cer, căci aici, pe pământ o duc bine mersi.

OVIDIU: Eu am auzit de la un călugăr ceva care m-a impresionat. El spunea că spiritele bune pot fi invocate și ele pot contribui la evitarea necazurilor, dacă ne rugăm fierbinte prin cuvinte.

IRINA: Cum poți să crezi așa ceva?

OVIDIU: Așa este. Cuvântul este mediator între noi și Dumnezeu. De exemplu, dacă vrei să îți se realizeze o dorință, spui da, se va realiza, căci, punând mult suflet, în rugăciune, poți influența spiritele bune. Eu am experimentat aceasta.

IRINA: Serios? Și...ți-a reușit experiența?

OVIDIU: Dacă mă aflu aici, acum, în fața dv trebuie să mulțumesc cerului.

IRINA: Înseamnă că ești foarte credincios. Mai ai și alte calități?

OVIDIU: Credința face parte din ființa noastră interioară. Ea a fost și va fi esența naturii umane. Toate converg în ea și toate descind din această credință.

IRINA: Îți strălucesc ochii când vorbești. Sunt sigură că tu crezi în ceea ce spui...

OVIDIU: Dumnezeu este mereu cu mine. Toți Românii ar trebui să credem. Doar prin credință ne putem salva.

IRINA: Iar folosești cuvinte radicale. Cum ne putem salva?

OVIDIU: Derăul din jur, derăul din noi, de răul ce ni-l fac alții sau de cel pe care ni-l facem singuri.

Da, ni-l facem singuri, dacă trăim mereu cu teamă. Credința îți dă speranță. Speranța este o cale spre mai bine. Speranța apare ca o certitudine. Speranța ne apără de răul ce ni-l fac alții. Mereu sperăm că suferința nu se eternizează. Mereu putem spera că vom putea fi cândva fericiți.

IRINA: Într-o lume așa de incertă ca a noastră, tu găsești certitudini, elemente de sprijin în suferința umană? Se vede că tu nu ai cunoscut cu adevărat suferința, durerea profundă ce te poate doborî, îți poate opaciza sufletul și te face să îți pierzi strălucirea care emană acum din tine.

OVIDIU: Mulțumesc de această apreciere. Nu, am acumulat destulă putere să mă pot apăra. Eu simt că lumina interioară vine de la lumina ce se revarsă din cer. Știați că ultima particulă din corpul uman este cea de lumină? Nu simțiți că în acest crepuscul fantastic de frumos pe care l-am admirat aici, pe țarm, în această strălucire a lunii noi suntem strălumiți de o lumină aparte?

IRINA: Se vede. La tine chiar se observă. Ochii tăi albaștri erau aurii la apus, acum sunt negrii, strălucitori.

OVIDIU: Când port în mine lumina cerească și lumina dragosteii, nimic nu-mi poate întuneca sufletul...

IRINA: Ce ciudat! Tu ești primul om cu care discut și altceva decât prețul alimentelor, protecția mediului... Dar nu mi-ai spus de unde ești. Nu te întreb din curiozitate feminină, ci, pentru a înțelege unde te-ai format tu, cum ai dobândit o asemenea gândire.

OVIDIU: Aș putea spune că sunt din Moldova. Am copilărit acolo. Eu port în suflet dulcea lumină a Moldovei. Acum stau la

☑ București, doar cu mama.

IRINA: Ai crescut fără tată? (*El dă afirmativ din cap*) Îmi pare rău. Cred că a fost foarte greu pentru tine.

OVIDIU: De ce? Poate pentru mine a fost mai bine să trăiesc fără el. Dacă trăiam cu el, poate că nu eram eu, cel de acum...

IRINA: Da, poate și-ar fi făcut viața un infern. Ai suferit mult, trăind doar cu mama? Știu de la elevii mei, că anumite scene pot marca pe viață sufletul unui copil?

OVIDIU: Să știți că și suferința este o sursă de cunoaștere. Uneori ea înrăiește oamenii, alteori ea îi purifică. Eu unul mă simt purificat prin suferință.

IRINA: Este totuși prea mult scepticism în tot ce spui acum. Este o concepție religioasă, conform căreia, ne curățăm de păcate prin suferință. Suferința Mântuitorului pe cruce este o jertfă pentru purificarea omenirii.

OVIDIU: Pentru mine, absența tatei care ne-a părăsit, când eram foarte mic, nu a fost o suferință reală, ci doar o școală la care eu m-am călit. Faptul că nu am avut bani m-a făcut poate să sufăr când eram mic, dar m-a ajutat să învăț să îi câștig singur de mic și să nu cad în capcanele în care cad majoritatea tinerilor de azi.

IRINA: Înțeleg. Dar, te rog, fii mai modest! Chiar ești așa de inocent, cum pari?

OVIDIU: Poate că sunt. Poate că trebuie să mă mai purific, prin iubire. Iubirea este o formă de purificare, este o ardere prin care ne înălțăm sufletul. Iubirea este de esență divină. Ea este cea mai bună cale de cunoaștere spirituală și de purificare. Iubirea este cea mai profundă posibilitate de cunoaștere de sine. Numai iubind, ajungi la acele comori de gândire și de simțire, de trăiri interioare,

de transfigurare. Dumneavoastră poate nici nu puteți bănui ce comori purtăm în noi, ce sentimente ne pot înflori inima.

IRINA: Se vede că tu ai mai multă experiență erotică decât mine.

OVIDIU: Vă referiți la actul fizic?

IRINA: Oh! Nu! Tu vorbeai de iubirea ce declanșează apariția unor comori de simțire și frumusețe interioară, cum zici tu.

OVIDIU: Eu nu am experiență erotică. De fapt, pentru mine fetele cu care mă plimb uneori sunt ca și băieții, prietenii mei. Eu am evitat să mă implic mai mult, pentru că am prea puțin timp liber la dispoziție. Am prea multe de făcut...

IRINA: Indiferent de bugetul tău de timp, eu cred că trebuie să îți faci timp ca să fii și fericit lângă o ființă iubită, altfel o să lași viața să treacă pe lângă tine.

OVIDIU: Acest lucru nu se poate realiza la întâmplare. Fiecare bărbat poartă în el o femeie și eu mai caut încă ființa care să se-ndrăgostească de femeia din mine, să dorească să fie ca ea, și doar atunci iubire va fi o forță vitală pentru mine.

IRINA: Să înțeleg că tu vei căuta acel ideal feminin? Tot alergând după femeia ideală, ființa care să corespundă prototipului creat de tine, s-ar putea să alergi după himere.

OVIDIU: Nu alerg după o femeie ideală, ci după una mai umană. Colegele mele, fetele din jurul meu caută doar tipii cu bani. Eu am evitat să mă leg sufletește de cineva până acum.

IRINA: De aceea ai venit singur la mare?

OVIDIU: Eu am dorit să fiu singur, să mă bucur de mare, cu adevărat, să mă regăsesc, să mă cunosc mai bine.

IRINA: Vezi să nu cazi în narcisism! Este bine să ne cunoaștem și să știm cine suntem, chiar privind natura înconjurătoare. Contemplația este o formă ideală de cunoaștere spirituală.

OVIDIU: V-am văzut cum contemplați ca și mine zborul pescărușului alb pe cerul azuriu. Ați văzut cum curbele lor argintii au ceva din farmecul primordial al creației divine.

IRINA: Tu poetizezi mereu totul. Știi bine că viața nu este o poezie, dragul meu.

OVIDIU: Putem face ca viața să fie o poezie, dacă acceptăm că singura realitate viabilă este realitatea din noi.

IRINA: Și... ce facem cu realitatea din jur?

OVIDIU: Ea poate fi considerată doar o iluzie. Interiorul nostru este totul.

IRINA: Interesant mod de a gândi. Și cu cei ce ne stresează și ne amărăsc viața zi de zi ce vom face?

OVIDIU: Îi ignorăm. Este forma noastră de reacție la orice val de evenimente istorico-sociale.

IRINA: Sunt puțin șocată. Văd la tine un alt mod de abordare a problemelor. Ai atâta prospețime de gândire, cum nu au mulți în țara aceasta. Dacă această iluzie, cum spui tu realității, concrete ne strivește, ne apasă, ne degradează, nu trebuie să luăm atitudine?

OVIDIU: Mai bine să lăsăm cursul evenimentelor să se deruleze, căci istoria se repetă. Nu putem schimba nimic, că totul este stabilit de mai marii zilei. Eu vă sfătuiesc să vă detașați. de realitatea cotidiană. Mulți fac așa și au devenit mai fericiți. Dacă te detașezi, toate necazurile și suferințele numai există în conștiința noastră. Le putem elimina din noi,

dirijându-ne energia spre ceea ce este esențial.

IRINA: Și...ce este esențial pentru tine, de exemplu!

OVIDIU: Pentru mine este esențial eul meu interior, eul creator. Aș vrea să mă cunosc mai bine, să știu ce pot eu crea. Se spune că cel mai frumos tablou este cel pe care nu l-ai pictat încă.

IRINA: Ideal de artist.

OVIDIU: Nici nu puteți bănuți ce sursă de fericire oferă creația. Ea este o ardere benefică ce te face foarte fericit.

IRINA: Este bine că tu ai această fericire personală. Dar nu știu cum te împaci cu o societate care mai mult strivește omul, în loc să îl ajute să se afirme cu tot potențialul personalității sale.

OVIDIU: Greșiți! Omul nu este sclavul societății. Omul este liber, căci spiritul lui este nemărginit. Doar învinșii se pot simți striviți de societate. Eu unul fac abstracție de tot ce este rău în societate și nu mă simt strivit de ea. Eu mă eliberez prin detașare.

IRINA: Poate tu te simți liber, că ți-ai format un sistem de gândire propriu, deși cred că este bazat pe un fel de absenteism de la viața socială. Să știi că viața noastră se cramponază de anumite canoane sociale.

OVIDIU: Ideea că omul este supus condiției sale, că această condiție umană nu poate fi depășită, este aberantă. Nu condițiile sociale duc la alterarea sufletului omului, adică la înstrăinarea sa de ceea ce este natura sa umană, ci lipsa de credință, dar mai ales ignoranța. Mulți ignoră ce potențial fizic și psihic au, nu cunosc nici capacitatea lor de a se apăra de vicisitudinile vieții, prin autodepășire, prin detașare de răul

social.

IRINA: Mi se pare că tu ai citit ceva din filozofia indiană și cauți să aplici la propria ta viață.

OVIDIU: Am lecturi din literatura universală. Am observat că cel ce se implică prea mult în cotidian, poate fi doborâți de societate. Am prieteni care au avut de suferit. Cine știe să se detașeze, urmând alte idealuri. Este propriul lui stăpân și se poate simți liber. El nu-și lasă ființa dominată de alții. El este stăpân absolut asupra sinelui.

IRINA: Poate că tu ai dreptate...Poate că doar așa poți uita unele lucruri dureroase. Poate că există totuși o justiție divină și că tot ce este rău poate fi eradicat. Dar până atunci, vezi bine, suferim. Eu una sufăr pentru toate relele din lumea asta. Aș dori să pot schimba lucrurile în bine și pentru noi, Români. Tare mult aș dori.

OVIDIU: Chiar credeți că se poate schimba ceva? Răul a existat mereu în lume.

IRINA: „Lumea este cum este/ Și ca dânsa suntem noi” spune Eminescu.

OVIDIU: Nu, nu sunt de acord.. Eu nu vreau să fiu ca toată lumea.

IRINA: Oh! Teribilismul tinerilor care au complexul originalității.

OVIDIU: De ce vă place să vă îmbătrâniți? Eu nu cred că nu aveți nici 25 de ani.

IRINA: Ești amabil! Chiar mâine voi trece pragul celor 27 de ani.

OVIDIU: La mulți ani! Ziua dv începe acum. După ce am admirat apusul de soare și clarul de lună. Toate culorile s-au adunat aici, pe țârm să vă sărbătorească ziua dumneavoastră. Atâta „aur în aer și argint pe ape” atâta frumusețe ce aș vrea s-o aștern pe

pânză...

IRINA: Iar ai o exprimare metaforică. Sunt eu ingineră, dar știu că această splendidă îngemănare de cuvinte îi aparține lui M. Eminescu.

OVIDIU: Dar dv. nu ați auzit de sincretism în artă?

IRINA: După ce am ajuns ingineră șomeră, tot predând diferite discipline, la mai multe școli, am avut și desen într-un an și cunosc noțiunea.

OVIDIU: Eu aș vrea să fac o poezie pictată. Am să reușesc. Prin transfigurare interioară, poți să faci o operă de artă de mare valoare artistică.

IRINA: Revino din înălțimile tale artistice și privește acolo, să vezi cum se sparg valurile de țârm. Iată spuma fosforescentă de pe stânci!

OVIDIU: Eu cred că și natura vă sărbătorește. Priveți fulgerul lung, ce străbate linia orizontului. Cred că va fi totuși o zi frumoasă mâine.

IRINA: Mă înclin în fața frumuseții naturii și cred că și tine că această seară de vară are ceva din frumusețea începutului de lume.

(Irina se ridică și se plimbă pe faleză. Ovidiu o urmează)

Scena 3

Personaje:

IRINA

OVIDIU

(Pe plajă, la țârmul mării, cei doi stau întinși pe nisip, pe cearceaf, unul lângă altul)

OVIDIU: Poate că ne-a fost dat să ne întâlnim pe țârmul acestei mări. Poate că a fost înscrisă în stele această întâlnire. Vedeți cele două stele deasupra farului? Ele ne reprezintă pe noi doi. Această întâlnire a fost prestabilită. Este întâlnirea a două destine. Știu că

☑ ne-a fost scris să ne întâlnim. Cine trebuie să se întâlnească se vor întâlni.

IRINA: Nu înțeleg. Ce tot rețiți tu acolo?

OVIDIU: Pe mine această întâlnire mă face să trăiesc la cea mai înaltă tensiune sufletească.

IRINA: Ascultă literatul-pictor! Te rog să cobori de pe Everestul tău și să mă însoțești până la hotel. Este deja foarte târziu.

OVIDIU: Vă rog să mai rămâneți! Nu rupeți vraja, cu o plecare așa de bruscă!

IRINA: Se vede bine că te-a vrăjit marea.

OVIDIU: Nu numai marea, ci și dv...

IRINA: Nu ți se pare că ești cam îndrăzneț?

OVIDIU: Nu, spun doar ceea ce simt, fără ocolișuri.

IRINA: Este târziu. Plaja este pustie și....

OVIDIU: Nu cred că vă inspir frică... Nu sunt un vagabond, chiar dacă în noapte asta voi dormi pe plajă.

IRINA: Cum o să dormi pe plajă? De ce? Nu ai unde să stai?

OVIDIU: Prefer plaja... Nu ați dormit niciodată pe plajă?

IRINA: Nu! Nu doresc aceasta.

OVIDIU: Sunteți fată cuminte. Eu nu am bani de hotel, iar prietenul care m-a ajutat să stau câteva zile aici a avut probleme și m-a lăsat baltă.

IRINA: Nu poți dormi pe plajă. Este frig. Poți răci... Dacă vrei aranjam și poți dormi la mine în cameră. Este un pat liber. Oricum totul este plătit.

OVIDIU: Deci și în cazul dv persoana așteptată nu a venit.

IRINA: Să credem în conjuncturi favorabile sau nefavorabile?

OVIDIU: Poate acea persoană a avut probleme și va veni în

această noapte. Nu pot accepta.

IRINA: Insist să vii. El este departe cred...

OVIDIU: Este vorba de un el. Deci, nu pot să vin.

IRINA: Te rog... Nu te pot lăsa așa...

OVIDIU: Poate că cineva acolo sus mă iubește. Primesc. Promit să nu fiu băiat rău.

IRINA: Nu mă îndoiesc. Dar să fie clar. Eu am pentru tine doar sentimente materne.

OVIDIU: Vă mulțumesc. Mă bucur de aceste sentimente.

ACTUL II

Scena 1

Personaje:

IRINA

OVIDIU

(O cameră de hotel cu două fotolii, un pat dublu, o măsuță, o noptieră, un frigider, telefon, plante, un paravan de mătase. Se aud bătăi în ușă. Irina merge să deschidă. Intră Ovidiu cu un rucsac în spate și cu mapa de desene sub braț)

IRINA: Poftim! Intră! Te rog să te faci comod!

OVIDIU(*intră, puțin jenat, lasă rucsacul jos și pune mapa pe măsuță*)

IRINA: Ia loc în fotoliu, te rog!

OVIDIU: Mulțumesc!*(El se așează dar privește mereu în jos)*

IRINA: Am să pun o casetă. *(Se duce și pune muzică instrumentală, în surdină)*

OVIDIU: Vedeți că avem aceleași gusturi. Și mie îmi place acest gen de muzică. Muzica aceasta stimulează creativitatea. Sunetele joase sunt favorabile creației artistice. Deși este foarte târziu aș dori așa de mult să vă pictez...

IRINA: Mai bine îți ofer un ceai. Chiar ești obsedat de creație, după cum văd.

OVIDIU: Mulțumesc.

IRINA(*pune fierbătorul în cana cu apă și pregătește ceaiul. Ovidiu o ajută să aranjeze alimentele scoase din frigider. Unt, pâine, brânză, roșii. Mâinile lor se ating mereu, întâmplător, pe măsuță. Irina și le retrage, speriată, Ovidiu, prinde curaj și o privește intens*)

IRINA: Ovidiu, tu ești primul om ce mă privește astfel. Tu ești singurul din câți cunosc care mă privește direct, în ochi, cum nu a făcut-o nimeni, niciodată. Poate că tu ai curajul să privești oamenii în ochi, căci tu ai un suflet curat.

OVIDIU: Răutățiile celorlalți nu mă interesează. Pot să închid geamul?

IRINA: Te rog! Trage și draperiile!

OVIDIU: *(Iese în balcon, închide geamurile și revine în cameră, după ce trage draperiile)* Stăm bine. Suntem lângă scara de incendiu. În caz de pericol avem pe unde ne salva.

IRINA: Ce pericol? Ah! Te temi de un intrus?

OVIDIU: Voiam să știu dacă partenerul dv. este cineva din trecut sau este doar o simplă cunoștință?

IRINA: Era o încercare de a relua o veche relație...

OVIDIU: Nu sunt prea indiscret dacă vă întreb ceva... Doriți să reluați această relație sau era planificat doar ca un concediu de adio?

IRINA: Eu am crezut că, dacă vom fi câteva zile împreună vom regăsi ceea ce am pierdut...

OVIDIU: N-ați pierdut nimic. Dacă nu a fost ceva de durată, nu a fost nimic adevărat și profund

☑ IRINA: E mai bine așa. Acum pot să îmi schimb buletinul și să îmi reiau numele de fată.

OVIDIU: Pariez că dv. ați fost cea care ați cumpărat biletele, nu-i așa?

IRINA: Este adevărat. Dar tot răul spre bine. Nu?

OVIDIU: Să înțeleg că dv. considerați ca un fapt pozitiv prezența mea aici?

IRINA: Este mai bine că nu a venit cel așteptat. Din cioburi de iubire nu poți face o oglindă perfectă a fericirii...

OVIDIU: Uneori, chiar un ciob poate să se multiplice la infinit în alte cioburi, multiplicând fragmente de fericire. Unii se mulțumesc cu aceasta.

IRINA: Din cioburi nu poți realiza un întreg. Eu nu mă mulțumesc cu cioburi.

OVIDIU: Desigur, cioburile nu pot constitui întregul, chiar duc la distrugere, la suferință.

IRINA: Eu caut un alt gen de fericire. Vreau să evit alte dezamăgiri, alte suferințe.

OVIDIU: Libertatea dobândită, chiar cu prețul suferinței, trebuie prețuită și dv trebuie să vă bucurați că sunteți o femeie liberă, că nu depindeți de altcineva...

IRINA: Iar vorbești ca din cărți.

OVIDIU: Acesta este felul meu de a vorbi, nu după anumite șabloane, ci după raționamentele mele.

IRINA: Știi că viața nu este chiar așa. Mereu depindem de alții, viața ne este supusă influențelor din mediul exterior, interferențelor de tot felul, politice, economice, mentalităților altora.

OVIDIU: Dv. ați trăit poate între ființe preocupate doar de problemele cotidiene, eu am devenit mai reflexiv de când studiez

metafizica.

IRINA: Tu și metafizica. Dacă ea îți dă repere pentru modul tău de gândire, atunci trăiască metafizica!

OVIDIU: Trăiască! (*Ciocnesc cămile de ceai*)

IRINA: Eu mă duc să fac un duș. tu poți să faci ce vrei.

OVIDIU: O să citesc, dacă îmi permiteți (*Se ridică și ia o carte de pe noptieră*) „Un veac de singurătate” Aceasta citiți dv?

IRINA: Da. Este o carte bună. Revin în câteva minute.

Scena 2

OVIDIU: (*citind din carte, stă în fotoliu. Irina re vine îmbrăcată în halatul de baie*) Ce bine arătați! Parcă a dispărut orice urmă de crispăre de chipul dv.

IRINA: Par eu o persoană crispată?

OVIDIU: Am răsfoit cartea „Un veac de singurătate”... Știam eu că mă așteptați de un veac să apar iar în viața dv. Eu sunt sigur că noi doi ne-am mai întâlnit undeva, cândva, într-o altă viață.

IRINA: (*lovindu-l cu prosopul*) Dacă mai vorbești așa, eu te las cu transmigrația sufletului și mă retrag.

OVIDIU: (*o prinde de mâini*). O, nu, să nu credeți că bat câmpii. Simt că noi doi ne-am mai întâlnit într-o altă viață. Știu că ne-am întâlnit undeva, cândva...

IRINA: Este un titlu de film. Chiar filmul trata această temă, a revenirii în timp. Tu ești plin de fantezie, dar nu te juca, te rog, cu cuvintele. Noi doi nu am fost niciodată împreună.

OVIDIU: Nu-i o fantezie de-a mea. Au scris și alții despre iubirile nefericite ce se repetă prin veacuri, se regăsesc în alte vieți prin

reîncarnarea sufletului, pentru că doresc să fie un cuplu fericit.

IRINA: Este o idee păgână pe care eu nu o accept.

OVIDIU: Sentimentele puternice se repetă, dar cu alți protagoniști, până când, o conjunctură favorabilă îi ajută să-și împlinească iubirea. Noi doi am fost cândva două ființe ce s-au iubit. Simt aceasta.

IRINA: Fabulezi. (*Îi ciufulește părul. El îi prinde mâna și o trage spre el, o îmbrățișează*)

OVIDIU: Tu nu simți aceasta?

IRINA: (*Se smulge din brațele lui*). Nu-mi place că ai devenit cam prea îndrăzneț. Lasă-mă! Ești doar un copil. Cine ești tu de fapt?

OVIDIU: Cel pe care tu îl aștepti de mult timp... Aparent par doar o ființă fragilă, un adolescent poate, dar am suflet mare, o mare putere de a iubi.

IRINA: (*il privește tandru*) Ce ciudat! Ochii tăi au o lumină aparte...

OVIDIU: Pentru că reflectă în ei o singură ființă. Pe tine, Irina...

IRINA: Ești prea îndrăzneț. Vii cu așa o declarație și ai început să mă tutuiești. Nu-mi place acest lucru. Nu-i nevoie de așa ceva. Eu am aranjat cu o prietenă să stau la ea în noaptea asta. așa ca ai totul gratuit aici și nu-i nevoie de cuvinte mari, că nu te prinde aerul de cuceritor.

OVIDIU: De când ai apărut pe plajă, eu te privesc cu nesaț, cu bucurie și cu durere, cu fericire și cu tristețe. Cunosco toate înfățișările feței tale, toate schimbările de pe chipul tău.

IRINA: Iată-mă și cameleon... Ai uitat de pluralul reverențios.

OVIDIU: Cu tine vorbesc în gând la persoana a doua, singular. De multe ori am vrut să te pictez

☑ în lumina dimineții, dar parcă aveai dispoziții sufletești diferite și mi-era greu.

IRINA: Eu nu ți-am permis să mă pictezi. De ce vrei să mă pictezi tocmai pe mine?

OVIDIU: Pentru că ai trăsături deosebite... Eu m-am îndrăgostit de tine, de chipul tău, de toată ființa ta.

IRINA: Ți-am spus că nu este nevoie să mă flatezi cu sentimente în care nici tu nu crezi.

Nu ești obligat să o faci. Ai camera la dispoziție până vine soțul prietenei mele la care vreau să stau. Recepționera este o rudă de-a mea și nu o să ai probleme. Așa că !Noapte bună!”

OVIDIU: Te rog, mai rămâi cu mine! (*O prinde de mâini, ea îl respinge*)

IRINA :Te rog, nu insista! Încep să regret că am ieșit din tăcerea mea și am acceptat să vorbesc cu tine. Cred că m-a zăpăcit soarele, altfel de ce aș fi dat atenție unui tânăr necunoscut.

OVIDIU: Nu-s chiar un necunoscut... (*încearcă să-i șteargă părul cu prosopul .Ea refuză, se îndepărtează de el. El o privește cu ochii mari și tandri .Ea întoarce capul în altă parte*)

IRINA: Da, ne-am cunoscut într-o viață anterioară, cum spui tu...

OVIDIU: Speram să fim prieteni. Începutul a fost promițător...

IRINA: Ne te iluziona! Este drept că m-ai șocat un pic cu ideile tale, dar cred că le-ai luat din cărți.

OVIDIU: Nu, sunt idei personale. Îmi vin în minte, când vorbesc cu tine. Mi le inspiri tu.

IRINA: Te rog, nu exagera! Eu nu cred că te-am încurajat să... Poate că m-am izolat din dorința de a fi singură, doar cu mine și tăcerea îndelungată nu este bună.

Te-am preferat ca partener de discuții .De ce tu dorești să fie ceva mai mult între noi?

OVIDIU: Pentru că semănăm foarte mult, iubim aceleași lucruri, suntem pasionați de mare...

IRINA: Da, dar nu uita ce ne desparte! Eu simțeam deja că mă apasă singurătatea și am acceptat discuția cu tine. Ea a fost ca o evadare din mine, din durerea pe care singurătatea o amplifică.

OVIDIU: Durerea personală poate fi estompată, chiar eliminată, dacă știi să te autocontrolezi. Obsesiile pot fi alungate din minte, dacă pe firul interior îți proiectezi doar amintiri plăcute sau crezi imagini de o frumusețe aparte, care să te destindă.

IRINA: Tu reușești cu adevărat să treci de la o gândire negativă la una pozitivă?

OVIDIU: Desigur! Și tu ai putea, dacă încerci. Învață să te detașezi chiar de tine însăși. Când îți vei înțelege durerea, vei constata că ea aparține trecutului și trecutul nu trebuie să te îndurereze niciodată, căci cea ce contează este bucuria clipei prezente.

IRINA: Am citit destule despre gândirea pozitivă, dar te torturează gândul că oamenii nu sunt așa cum îi dorești tu să fie, te dezamăgesc mereu...

OVIDIU: Pentru că proiectezi asupra lor gândurile tale, îi vezi așa cum dorești să fie ei, și ai surpriza să constatați că ei sunt total diferiți de idealul tău. Eliberarea de obsesii, de amintiri neplăcute îți dă o așa de mare libertate spirituală. Doar o gândire pozitivă te poate face fericită cu adevărat.

IRINA: Cum aș putea realiza acea detașare, cum îi spui tu?

OVIDIU: Trebuie să îți repeți cu tu ești mai importantă și nu oamenii care ți-au făcut rău.

IRINA: Da, interesant mod

de abordare a problemelor de suflet...

OVIDIU: Vei cunoaște adevărata fericire, dacă te vei reconstrui în interiorul tău. Fericirea vine din noi, este o stare de confort interior ce poate ajunge chiar la beatitudine.

IRINA: Mulți cred că fericirea lor vine doar de la alții. Când trăiești în lipsuri materiale ori lângă persoane violente sau cu probleme psihice, cum crezi tu că acei oameni pot să-și găsească echilibrul interior, fericirea mult visată, cea din suflet?

OVIDIU: Alții pot fi o sursă de fericire sau de nefericire, dar eu vorbesc de bucuria cu care trebuie să te dăruiești vieții, la fericirea interioară care trebuie să îți călăuzească orice pas, fericirea izvorâtă chiar din faptul de a fi.

IRINA: Știi bine că necazurile dau o stare de surescitare a minții și a întregului organism și de multe ori mulți își blestemă zilele și nu doresc nici să mai trăiască.

OVIDIU: Credeți că eu nu am suferit? Dar eu știu să îmi păcălesc mintea. Când aveam o durere ziceam „Crezul” și atunci când ajungeam la versul „făcătorul cerului și al pământului” eu mă opream, căci în gând vizualizam frumusețea extraordinară a cerului, albastru, cu nori scânteietori peste un ocean de verdeață.

IRINA: Bine, tu ai vocație de pictor și poți crea mii de imagini care să te încante, să te facă să îți uiți durerea, dar, eu care-s omul cifrelor, cum aș putea să mă transpun în lumile interioare, ca tine?

OVIDIU: Încearcă! Prin repetiții multiple și o voință puternică, vei reuși.

IRINA: Pare interesant. Poate că ai dreptate. Noi amplificăm durerea, când ne gândim la ea. Dar, prin voință, putem să

☑ evităm amintirile dureroase, să le înlocuim cu ceva frumos din viața noastră sau cu ceva imaginat de noi. În pedagogie procedeul se numește visul cu ochii deschiși.

OVIDIU: Reveria poate fi o formă de vindecare de anumite boli psihice, tot mai frecvente acum. Dar trebuie să cunoști anumite tehnici care să te facă să gândești pozitiv.

IRINA: Eu aș pleda pentru studierea lor în școală, că așa s-ar putea salva mulți copii care se lasă influențați de alții și își iau viața.

OVIDIU: Sunt de acord, doar că programa de psihologie are alte teme. M-am uitat pe o carte a verișoarei mele.

IRINA: Acum înțeleg de ce chipul tău are o străluminare aparte. Cred că aceste idei fac să ilumineze sufletul tău. Tu ești un om care îți porți sufletul pe chip. (*întinde mâna și îi mângâie părul*) Știu de ce ai atâta lumină în tine. Cum poți să găsești atâta lumină în tine într-o lume atât de incertă?

OVIDIU: Nu-i greu să ajungi la steaua din tine. Dacă și tu vei transfigura totul în ceva luminos, vei vedea că în jurul tău este numai lumină și vei simți marea dragoste.

IRINA: Marea dragoste?! Iar încerci să mă vrăjești prin magia cuvintelor tale?

OVIDIU: Este adevărat. Cuvintele pot avea o forță magică. Magia cuvintelor poate fi folosită de orice om. Ele, cuvintele au energia lor.

IRINA: Știu din experiență că anumite cuvinte pot ucide, prin forța lor, pot distruge suflete, dar mai știu că altele pot înălța sufletul pe culmi nebănuite.

OVIDIU: Dar Irina, dacă tu vei încerca să consacri toate acțiunile

tale unui ideal, chiar idealului de a te reconstrui sau unui scop benefic, atunci durerea ta se va estompa, vă fi repede ștearsă din memorie, căci aceasta este evoluția ființei noastre.

IRINA: Băiatule, încep să cred că spiritul lui Ovidiu, poetul roman, s-a întruchipat în tine. Și el a suferit, dar a crezut în puterea iubirii.

OVIDIU: El a fost exilat la Pontul Euxin, dar a pus mai presus de toate creația sa.

IRINA: Se vede că tu o cunoști și încerci să pui în practică „ars amoris” aici, la mare.

OVIDIU: Eu acționez după resorturile mele interioare, nu după șabloane din cărți, cum insinuezi.

IRINA: Bine. La capitolul originalitate stăm bine.

OVIDIU: Și tu, când vei putea descoperi iubirea, iubirea adevărată, mă îndoiesc că tu ai cunoscut-o vreodată, atunci vei vedea că ea nu este o iluzie, cum ai trăit în trecut.

IRINA: Dar ce este iubirea, după părerea ta?

OVIDIU: Este ardere interioară la cea mai mare vibrație a sufletului, este o ardere care te purifică.

IRINA: Așa cum Katharsis are rol purificator în artă, tu crezi că și iubirea, marea iubire poate purifica sufletul?

OVIDIU: Da, așa cred eu. Poate tu ai cunoscut latura întunecată a iubirii, nu cea înflorire spirituală, ce-ți potențează eul și îți dă o energie aparte.

IRINA: Eu nu sunt idealistă ca tine...

OVIDIU: Îți înțeleg scepticismul. Poate că cineva te-a dezamăgit, dar nu toți oamenii sunt la fel. Cred că de aceea tu îl vei iubi mai mult pe cel ce știe să te iubească.

Eu cred în putere de regenerare a

iubirii.

IRINA: Crezi că este posibil? Noi judecăm oamenii după anumite criterii și putem comite și unele erori.

OVIDIU: Poți renunța la aceste criterii, la aceste exagerări, dacă mi-ai acorda mai multă încredere, ar fi cu totul alta...

IRINA: Se pare că tu ești altfel. Văd că din tine vine o lumină, izvorâtă poate din bucuria de a trăi. Ea îți dă această seninătate. Crezi că, după atâtea dezamăgiri, eu aș putea să fiu ca și tine?

OVIDIU: Cred în miracolul iubirii, iubirea ce te va face să vi-brezi la tot ce este frumos...

IRINA: Ceea ce mă uimește la tine este transparența unei gândiri așa de generoasă, nealterată de răutăți. Vezi tu, în lumea din care vin eu totul este atât de diferit de modul tău de a gândi.

OVIDIU: Când vei cunoaște mai bine, când mă vei înțelege și tu vei începe să gândești ca mine.

IRINA: Știi că lipsa de comunicare între oameni duce la un dialog al surzilor. Câte valori se pierd din lipsa de comunicare?

OVIDIU: Când mass-media este dominată de viața politică, este foarte greu să se transmită prin presă tot ceea ce este valoros într-o societate.

IRINA: Sunt cărți valoroase care trec neobservate, căci cele ce atrag sunt cele comerciale și astfel se promovează nonvalorile.

OVIDIU: Dacă s-ar face o mai bună educație în școli, s-ar forma și gustul pentru lecturi interesante, nu pentru cărți ce aduc doar profit comercial.

IRINA: Lipsa de informație duce la stagnare. Îți imaginezi ce salt s-ar realiza în plan spiritual, dacă

în mintea tinerilor s-ar sădi

acea cunoaștere a lumii ce ar duce la progres. O idee poate declanșa altă idee. Ele ar putea fi corelate și, prin efort susținut, ar duce la bunăstare, dacă există și susținere materială.

OVIDIU: Sunt de acord, dar în practică lucrurile stau altfel. ...

IRINA: Eu resping teoria elitistă, conform căreia numai anumiți indivizi au dreptul la cultură, la educație. Unii cred că alții trebuie să rămână ignoranți, pentru a face lucrurile mai grele, mai neplăcute din societate. ...

OVIDIU: Văd că pledoaria ta te-a întristat. Mai bine am dansa. De acord? (*Irina ezită, neagă cu capul. El schimbă caseta și o ia în brațe. Dansează îmbrățișați. El o rotește și capotul alb al Irinei se desface și îi învâluie picioarele. Amândoi erau desculți. Se privesc și încep să râdă.*)

IRINA: Cenușăreasa și-a pierdut pantofii și cavalerul ei la fel.

OVIDIU: Nu-i nimic. Așa avem senzația că zburăm. Prin dans putem ajunge la perfecțiunea mișcării. Știai că în dans ne putem găsi echilibrul fizic și psihic?

IRINA: Oh! Iar filozofezi. ...!

OVIDIU: Tu ai văzut azi pe plajă perfecțiunea zborului pescărușilor? Curbele lor sclipind în soare parcă îți taie respirația.

IRINA: Tu poetizezi mereu totul, Ovidiu. Știi bine că viața nu este o poezie. ...

OVIDIU: O putem face să fie o poezie, dacă acceptăm că singura realitate viabilă este realitatea din noi.

IRINA: Și cu realitatea înconjurătoare, cea cotidiană, ce facem?

OVIDIU: Restul trebuie tratat cu indiferență. Chiar Eminescu spunea „viața e vis”. Eu cred că

interiorul nostru este totul.

IRINA: Aceasta este părerea ta. Eu cred că omul este supus condiției sale umane, constrângerilor sociale și deciziilor politice ale potențailor istoriei.

OVIDIU: Doar cine se implică și acceptă să fie strivit de societate poate fi doborât la pământ și chiar înlăturat din societate. Ți-am spus-o și ți-o repet. Cine știe să se detașeze este stăpân absolut asupra sinelui.

IRINA: Tu nu vezi că în natură și în societate se aplică principiul darvinist al selecției naturale? Rezistă doar indivizii puternici.

OVIDIU: Orice om poate fi puternic, dacă primește educație în acest sens.

IRINA: Vezi tu, azi educația are un caracter abstract, nu-i ancorată în practică. Nu se cunosc metodele cel mai bune de a se face o educație pentru viață și mulți tineri clachează, unii chiar se sinucid, fără rost.

OVIDIU: Pe mine mă doar când aud că unii se sinucid, unora pentru lucruri neimportante. Ei nu au avut un prieten, un îndrumător să îi ajute.

IRINA: Mass-media este plină de astfel de fapte. Pe mine mă șochează tot ce aud sau văd scris.

OVIDIU: Sunt factori perturbatori, derutanți care pot distruge echilibrul nostru psihic. Trebuie să știm să ne apărăm, să nu ne lăsăm influențați sau manipulați.

IRINA: Dar, cum crezi că vom putea combate răul din această lume, dacă nu ne implicăm și ne închidem în cochiliile noastre?

OVIDIU: Și eu am constat că răul se amplifică. Văd cum cei bogați fac noi acumulări și își sporesc averile, în timp ce cei săraci, la nivel mondial sărăcesc tot mai mult. Dar poate că ar fi soluții, dacă ar fi interes să fie găsite

pentru a eradica sărăcia, boala.

IRINA: Ești optimist. Unii cred că lumea merge spre distrugere, nu spre salvare.

OVIDIU: Salvarea unei societăți se poate face prin asigurarea prosperității întregii populații și prin cultivarea spiritului umanist.

IRINA: Iar vorbești în maxime. O prosperitate reală pentru toți se poate face doar cu oameni competenți, nu cu cei care urmăresc doar interesul personal.

OVIDIU: Când va exista semnul egalității între inteligență și politică se poate realiza și prosperitatea dorită, dacă țara este condusă de patrioți.

IRINA: Ai și idei novatoare. Bravo!

OVIDIU(*întoarce caseta, o ia de mână și dansează lipit de ea.*)

IRINA: Cred că totuși îmi ascunzi ceva. Spune-mi, nu ai venit și cu prietena la mare?

OVIDIU: Nu, nu am venit... pentru că ea nu există.

IRINA: Și... nici nu a existat.

OVIDIU: Cândva, în liceu. Acum caut pe cea care mi-ar putea fi suflet pereche, cum se spune, cea cu care aș putea constitui cuplu ideal.

IRINA: Știi bine că nu poate exista o ființă ideală, cu atât mai puțin un cuplu ideal.

OVIDIU(*ia cartea „Un veac de singurătate și citește*) „Și ea zăbovi în dezmierdări până dimineața”:

IRINA: Și... ce-i cu asta?

OVIDIU: Tu nu crezi că doi oameni își pot dărui atâta iubire?

IRINA: Dacă iubirea este reciprocă, poate ca ea există, dar, de obicei, într-un cuplu, cineva iubește mai mult, se spune că celălalt se lasă iubit.

OVIDIU: Eu aș vrea să fiu iubit cu o iubire intensă cel puțin o

noapte, o noapte de dor....

IRINA: „O oră și să mor” așa, ca în romanța „Pe lângă plopii fără soț”... Speră și vei găsi aceea iubire...

OVIDIU: Când? Unde? Cum?

IRINA: Întreabă-ți steaua din tine! Poate îți poartă noroc.

OVIDIU: Cred că îmi poartă noroc, de vreme ce te-am întâlnit...

IRINA: Depinde ce fel de noroc. Eu am să mă culc acum. Tu dormi în fotoliile apropiate! Nu mai deranjez prietena la ora aceasta. Poți să stai să mai citești... Eu fac chiar acum exerciții de detașare...Mă desprind din mine și plutesc pe valuri. Ai dreptate. Este relaxantă metoda ta de detașare.

OVIDIU: Mereu schimb vorba când eu abordez relația dintre noi...

IRINA: Vorbim mâine despre ce vrei tu. Acum îți urez „Noapte bună!”(îi ciufulește părul). „Noapte bună!” zeu al mării!

OVIDIU: Mulțumesc. Accept metafora. Îți mulțumesc pentru tot, Irina!

IRINA: Și eu îți mulțumesc pentru tot...

(va urma)

Cronici de carte

Lazăr Popescu

Poezia ca odihnă în umbră

Volumul lui Ion Sabin Cerna În liniștea umbrei tale, apărut în 2012, la editura Ștef, Drobeta-Turnu Severin, se deschide cu un credo artistic. Poetul își mărturisește încrederea în cuvântul scris și în poezie cu o seninătate aproape dezarmantă. Tăcerea și iubirea se conjugă, noaptea romantică nu se lasă așteptată prea mult cu tot ceea ce presupune aceasta: „În noapte, o stea clipește mai tare,/ Înălțată pe bolta cerului.” Tristețea pare a fi și ea una din teme favorite ale autorului, așa cum putem citi la un moment dat: „Atâtea lacrimi cad din ochii tăi/ Pe unda limpede a sufletului meu”. Și după tristețe ce ar putea urma, mai bine, tematic vorbind, decât așteptarea? Așteptarea e o temă prin excelență literară și implicit poetică. Și ea nu-l ocolește, vedem bine, nici pe Ion Sabin Cerna în aceste versuri: „Te-am așteptat cu părul despletit/ Într-o noapte cu fulgere/ Pe-a noastră tăinuită cărare/ Sub înstelatul cerului nesfârșit”.

Poezia următoare dă și titlul volumului, unul inspirat, de altfel, căci se intitulează În liniștea umbrei tale: „Dacă tot am venit/ În liniștea umbrei tale,/ Nu vreau să-ți tulbur somnul/ Din clepsidra de nisip/ Ce măsoară-al nostru timp.” Din „liniștea nopții albastre” poetul se trezește proiectat într-o realitate autumnală, fapt nu într-o tocmai confortabil: „Acum când frunzele cad pe pământ/ Și toamna e atât de aproape”.

Se pare totuși că liniștea e

tema predominantă în această carte, căci și poemul următor are titlul Regăsirea liniștei pierdute. Ion Sabin Cerna se apropie mult aici de poezia modernă, motiv pentru care voi și reda în întregime acest text poetic: „În dimineața aceasta port un zâmbet,/ Care alungă neliniștea de fiecare zi./ Liniștea mea se rupe în mii de bucăți/ Și-am vrut să alerg fără nicio țintă/ Pe câmpia verde a sufletului,/ Dar cerul era prea departe pentru mine./ Cu greu am ajuns la mare albastră/ Unde mi-am regăsit liniștea pierdută,/ Un albastru ireal lua-se loc verdelui”.

Marea e una din marile atracții, pe țărmul ei se poate medita, îi poți auzi vuietul și simți zbaterea. Atunci când ea se liniștește, poetul pleacă nu se știe unde, iar cerul lăcrimează. În astfel de situații nu ai cum să nu fii melancolic: „Am deschis o fereastră în sufletul meu/ Să privesc marea liniștită și-albastră,/ Trupul tău udat de ploile de toamnă/ Care se-nvelește cu nisipul de pe țărm”.

Umbra a fost și este, așa cum

se știe, un motiv romantic din totdeauna. Destul de prezent, de altfel, în poezia lui Ion Sabin Cerna: „Purtat de aripi cu o patimă nebună/ Gândurile îmi dau mereu năvală./ Îmi cer să-ți caut umbra-n nemișcare/ În trecere pe apa curgătoare”.

Floarea delicată de cireș apare și ea la timpul potrivit: „În a cireșului adiere/ Plutește a mea tăcere./ Aerul e plin de floare albă/ Cu roua rece și atât de udă!” În alte situații un acut sentiment al târziului pare a invada ființa poetului: „Totu-i pus-tiu și e târziu/ Din al timpului ce vreau să știu”.

Truditor în cuvânt, Ion Sabin Cerna caută în continuare... cuvinte! Timpul, adversar de temut al omului, pare a aduce de multe ori tăcere. Versurile sunt dovada stării care cuprinde ființa întreagă: „Acum, în pragul atâtor tăceri/ Mă cu-fund mai adânc în ce-a fost ieri”. Ireversibil, irepetabil, timpul distruge și transformă totul: „Cu fiecare secundă în a mea așteptare/ O lume se naște și alta moare./ Prezentul se scurge pe frunze căzute,/ Rămân copacii vieții cu doruri trecute”.

Sunt momente în care poezia devine rugăciune: „Dumnezeule! vino să vezi/ Pădurile lovite de securi,/ Apele care nu mai sunt limpezi/ Și milioane de oameni suferinzi”. Pasărea, mediatorul dintre spațiul terestru și cel celest, apare și ea în aceste versuri care o caută cu înfrigurare: „Roua rece sărută iarba crudă/ Când dimineața se ivește deodată/ Și poetul ar vrea să mai audă/ Cântecul mierlei din zarea-ndepărtată”.

Nu mult prea departe, motivul umbrei va fi reluat într-o tonalitate aproape neoromantică: „M-așez la stâlpul plâns al zării de departe/ Acolo, unde umbrele din vis se-arată”. Iată acum și trei versuri care ar putea alcătui singure un poem: „Am sărutat timpul/ Cu florile de cais/ Așezate-n calea ta”. Confesiunea artistică nu întârzie nici ea să apară: „Eu încă ard în mine ca pomul înflorit”. Catrenul apare și el și se constituie într-o reușită: „În picăturile de ploaie/ Cerul plânge/ Din înălțimile albastre/ Pe albiile terestre”.

Încetul cu încetul, în universul imaginar al lui Ion Sabin Cerna se așterne frigul: „E frig și gheața mi-este haină”. Condiția umană e, așa cum bine se știe, una heideggeriană, de existență ce tinde spre moarte și poetul evocă în tăcerea profundă ce s-a lăsat amintirea părinților dispăruți: „O tăcere adâncă se lasă pe pământ/ Atunci când părinții

noștri se duc la stele”.

În liniștea umbrei tale e o carte care merită citită.

Silviu Doinaș Popescu: Antologia poetului tânăr

În Provincia coșmarului, carte apărută la Editura TipoMoldova, în 2016, Silviu Doinaș Popescu scrie o poezie aproape minimală (minimalistă?) cu economie de cuvinte. Poetul se grăbește acum să concluzioneze: „O simfonie mută / de sunete ascunse - / deci arta nu-i pierdută” (Calea). Este invocat Orfeu: „Privește din abisuri, / iar miticul Orfeu / îngână-ncet un cântec”. Reușita nu întârzie să apară, uneori: „Se mistuie-ntr-un cântec / un gând sădit în febră; / cuprinde-ncet tot timpul / extatica algebră”.

Literatura și, în cazul de față, poezia sunt asemenea unei călătorii îndelungate, fapt sesizat de scriptor și adus fără ezitare în pagină: „Atlasul de carton – o lume ce ascultă – / în marea de cerneală o corabie...” Aceasta ar fi prima secțiune a cărții intitulată inspirat Amiază pe mare.

A doua secțiune are un titlu spectaculos căci se numește Azilul nopții de granit. Aici întâlnim un plus de maturitate poetică, întrucât versul pare a se tensiona puțin: „Crengile plâng de întuneric”.

Sau: „Și vântul alergând prin crânguri / De brumă...” Poetul privește acum în imaginarul propriu și vede lucruri aparte: „Privesc acum un infinit salcâm”. Printre ruine se înalță iedera lângă un pâlc de aluni și el știe că scrisul se tensionează.

Mai mult, o și spune. A învățat să vadă în el însuși și această acțiune favorizează și catalizează distihul: „Crepusul de lumină verde / Treptat într-un copac se pierde”.

Unele catrene din Filosofia unei alchimii aduc oarecum aminte de un anumit Cezar Baltag: „Și mergem spre nisipuri, / Autostrăzile sunt arămii, / În peștera din ceruri stă / Platon în curmalii vii”. Poetul nu încetează să imagineze: „... Și peste mlaștini înțesate / de trupuri luminescente / graurii stau roată”. Lumea întreagă pare a se preschimba uneori într-o uriașă metaforă vie: „O vară adâncă pătrunde / întunecimea de cristal a primei stele”.

Tensionate ne apar și unele versuri din partea a treia a cărții, intitulată Enigma generalului, căci: „Stam singur în cuvânt, / Și ploaia înghețase în ramuri...”. Dar Silviu Doinaș Popescu pare a reuși și mai bine în poemul în proză: „Și tot astăzi în această noapte glorioasă o ploaie de stele îmi va umezi ființa obosită de căutarea a ceea ce nu există...” (Poezie păgână).

În partea a patra, intitulată „Ciclul Andromeda”, poetul revine la numeroasele imagini care de acum îl impun ca o voce distinctă în arealul poeziei: „Noaptea înot printre pietre negricioase / și prin galaxii spirale...” Există și pasaje sau aspecte mai dure ale cărții, vocea poetică e schimbătoare și tocmai aceste tensiuni cred că sporesc miza discursivă din textul lui Silviu-Doinaș: „Dacă îmi dai o idee/ Eu o transform în semn”. Poetul știe că suntem ființe trăitoare în interval, că destinația Andromeda este imposibilă și de aici un plus de amărăciune, spontană: „Dincolo de Andromeda nu ne rămâne decât / spațiu deformat și vise neîmplinite...” (Dincolo de Andromeda).

Partea a cincea intitulată Provincia coșmarului începe abrupt cu un poem ce poartă un titlu cât se poate de sugestiv, numindu-se Somn chinuit: „Intrăm cu tancurile în noua provincie / a minții, noi, generalii Ordinului de lemn”. Poetul se știe prizonier al provinciei, una nu oarecare ci chiar a coșmarului – și atunci își poate îngădui să mai

iubească (totuși!) „orașul acesta vechi, plin de case / și de câini”. Uneori el scrie ceva apropiat de o poezie de notație: „... ceața / de afară miroase / a rufe nespălate/ și a ulei de mașină/ iar eu trag/ adânc/ aer în piept” (Gest).

Partea a șasea intitulată inspirat Ideea de gheață aduce cumva în scenă vagi ecouri argheziene: „Născută din zenit / A coborât o stea de mucegai / Și s-a-ntrupat în piatră / Din rădăcini de rai”. Surprinzător de frumos este și un incipit al lui Silviu-Doinaș, cel al poeziei Ploaia: „Și cerurile se deschiseră înfiorate / De psalmul primăverii”. Cam la fel de frumoasă este și această terțină dând seamă de talentul autorului: „O fi putrezit pădurea, iar cântecul de nai, / Crescute din păcat, trei flori de mucegai? / Obsesia se-ntinde din iad până la rai”. Și, la fel de bine, putem exemplifica și cu alte reușite de acest gen: „Un bob de grâu căzut în apă / A înflorit în marea de argint” (Încolțind în ceruri).

Un titlu interesant are partea a șaptea căci se intitulează Dedicații lui NIMENI. Aici putem întâlni o mixtură de incantații și de poezie de notație, așa cum este cazul unui text intitulat poate, deloc întâmplător, Imitația vietii și pe care îl voi reda, pentru ilustrare, în întregime: „Monadele / se / axează / în lumea / lor de ghips, / copacul viermănos / se plânge / de artrită, / orgiile din / plante / nu-i pot fi / de folos. / Banalul este rege, / realul: slujitor, / pădurea care trece, / natură-n dormitor”.

Poetul a păstrat însă gustul preciziei și al economiei de cuvinte, disciplina lui este, vedem, chiar în catrenul următor, una de tip haiku, așa cum procedaseră, cândva, și imagiștii americani: „Portretul color al unei iubiri / Șterse de vântul rece. / Scheletul unei aripi / Design-ul care trece”. Poezia Peisaj este din capul locului o reușită, cea mai bună, după gustul meu, din întreaga antologie a tânărului poet: „Cuvintele stau nemișcate, încremenite de tăcerea / roșie a verii. / Monoliți ai iubirii ce străjuiesc intrarea / în liniștea serii. / Și regele florilor suspină petale... / Trandafirii mei s-au scuturat în vânt. / Aud fantomele minții, mergând în zale, / Și transformându-se în Cuvânt...”

Cetatea din Soare este un alt titlu inspirat aparținând părții a opta a acestei cărți. Poetul a învățat acum să vadă și să imagineze, însă de acum înainte el știe și să asculte: „Ascult glasul

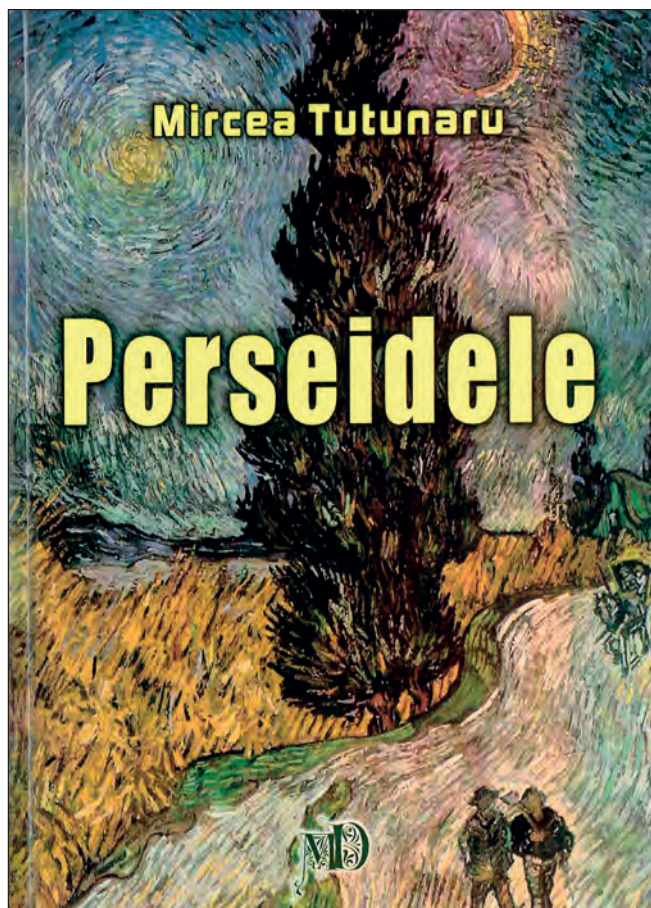

florilor de trandafir / Și-ale salcânilor cvinte, / Acolo în lanuri de safir / Se nasc poeme sfinte...” (Memorie...)

Provincia coșmarului este o carte (antologie) ce merită citită cu maximă atenție. Și de către alți critici!

Un poet tenace

Intitulat Perseidele și apărut în anul 2016, noul volum al poetului Mircea Tutunaru pare a aduce un plus de maturitate stilistică. Atent observator al realităților sociale românești, autorul nu pregetă să ia atitudine față de acestea și versurile confirmă inaderența sa la ele fie direct, fie prin intermediul vreunui personaj reflector al său cum este polițistul local Gogu pe post de moralist de serviciu: „Mizeria clasei politice/ Ce sugă sângele poporului/ Agonisind averi pe care/ Să le risipească beizadelele/ Gălăgioase și inculte/ Îmbrăcate ca niște paiate”. Versurile nu pot de cele mai multe ori ocoli o realitate dezastruoasă, Mircea Tutunaru realizând acum, cu o sintagmă din

Maurice Blanchot, un fel de „écriture du désastre” (scriitura dezastrului): „Și nu-s bani la sănătate/ Stau spitalele-ncuiate./ Nu sunt bani nici pentru moarte”. Versurile capătă uneori aspectul de blestem, modelul nemărturisit fiind probabil Arghezi: „Dă-le Doamne bani cu caru/ Să-i mănânce tribunalu/ Dă-le bani cu carusel/ Și fă-le vilă la Belu”.

Registrul stilistic dar și cel tematic este divers și într-o poezie cum este Iubirea din vis poetul mărturisește că este: „Îndrăgostit de toate femeile”. Discursul poetic este acum declarativ și surprinzător: „Toate femeile frumoase, perle din abisuri./ Le-aș iubi ca pe mierea grâului copt/ Sub poarta înaltă a cerului/ Și le-aș culege merele din grădina Domnului/ Dăruindu-le viața mea./ Cu picioarele în roua dimineților/ Și capul în norii cerurilor”. El se știe cumva călător, un călător cu sau fără voie și o spune fără ocolișuri: „Purtat de gând/ Emigrez în alt timp”.

Iubirea și culoarea alcătuiesc uneori un tot în această poezie: „Am încercat să mă liniștesc/ În verdele crud al câmpiei/ Cu iarba ca un strigăt al infinitului/ Sub zarea albastră a ochilor tăi”. Poetul e și un fel de meteorolog, căci îl vedem scriind versuri ca acestea: „Din unirea lacrimilor noastre/ Cu fericirea/ S-a născut vremea bună”. Și totul pare a avea intuiția unui adevăr ce se lasă cu greu decriptat, citit, faptul că realitatea e mai degrabă stranie: „Lumea asta în care trăim/ Este falsă, e întoarsă./ Este ciudat răsturnată/ Pe retina ochiului meu”.

Există o anumită grație în definițiile lirice ale lui Mircea Tutunaru, căci îl vedem scriind uneori, despre timp, bunăoară, versuri cum sunt cele ce urmează: „Este începutul iubirii/ Din culorile curcubeului/ Aplecat peste ochiul tău/ Să bea apă”. Oricum, el rămâne fidel gândului său despre care nu ezită să scrie: „Gândul meu albastru/ Este așezat ca luceafărul/ Printre stele”. Delicatețea versului și a simțirii merită a fi subliniate ca fiind o trăsătură a acestei lirici: „Pe sufletul meu înrouat/ Desenul sânilor tăi/ Este sculptat”.

Alteori versurile sunt surprinzătoare prin chiar schimbarea bruscă de registru: „Măsura timpului este/ Bisectoarea iubirii/ Din Valea Plângerii”. Chiar și versurile apropiate, ba chiar părănd „smulse” din poezia populară, pot fi consemnate și apreciate aici: „Foaie verde ruptă-n două/

Păpucei prin stropi de rouă”. Martor al propriei singurătăți, el se vede pe sine căzut brusc pe gânduri: „Când mâna mi se-nmoaie/ Și distihuri nu mai scriu/ În tăcuta mea odaie/ Meditez până târziu...”

Mircea Tutunaru iubește dulcele stil clasic, uneori – în mod temerar, poate – el încearcă să reînvie, să revigoreze pastelul: „Iar peste codri de fag/ Cântă cucul răgușit/ Câmpul e în sărbătoare -/ Primăvara a venit”. Încetul cu încetul, zborul devine o temă predilectă și el este însoțit de o acută stare de iubire. Poetul știe acum și care este valoarea lacrimii, darul ei, căci îl vedem scriind iarăși: „Și las o lacrimă de nea/ S-aștearnă drum în urma mea/ Și tu să vii pe el cu dor/ Ca albul fum dintr-un fior”.

Versul tradițional, lung pare a-l reprezenta uneori cu maxim succes pe poet: „Cu tâmplele-ncrustate cu inele/ Sfidez rigoarea ierbii dintre stele”. Poetul nu a fost părăsit de imaginație și versurile următoare par să ateste tocmai acest lucru cu predilecție: „Închid un ochi/ Și văd infinitul./ Închid celălalt ochi/ Și văd celălalt Univers/ În care ne plimbăm/ Ținându-ne de mână”. Veșnic călător, el caută mereu fără a avea certitudinea descoperirii. Însă important pare poate doar demersul în sine și de aceea îl vedem scriind: „Mă plimbam prin deșertul vieții/ Și-am întâlnit un bob de nisip/ Purtat de vânt/ Care m-a întrebat ce caut”. El știe că, într-un fel, orice artist e un fel de Don Quijote: „Sunt un cavaler rătăcitor/ Iar nebunia inimii mele/ Zburdă printre florile câmpului”.

Uneori autorul încearcă și în haiku: „Vis de iubire/ În nopțile cu lună/ În cimitire”. Scrisul său pare uneori că se textualizează, mai mult involuntar, așa zice: „A mai trecut o zi/ În care mi-am țesut singur/ Pânza vieții/ Ca tânărul păianjen”.

Atunci când se întoarce iar de la sine spre realul înconjurător, poetul scrie o poezie de notație, însă impresia e cea de „descensus ad inferos”: „Început de mileniu trei -/ Camuflaj, bombardamente,/ Mizerie cumplită,/ Jale fără margini”. El își afirmă cu tărie de nezdruccinat crezul artistic: „Bucuria zilelor mele este poezia/ Lumina zilelor mele este cântecul”.

Poet tenace, Mircea Tutunaru își continuă ne tulburat proiectul scriptural.

Banca de succes

Lazăr Popescu

E-o bancă printre alte câteva
unde nu se depune absolut nici un ban,
ci rămân doar trăirile noastre
din verile lumii trecute.

Acuma cred c-ați înțeles.

E-o bancă simplă dintr-un parc
la margine de apă curgătoare
și nu prea departe de ea
unde ni s-a predat iubirea.

„Lele, lele, draga mea,
Săruta-ți-aș gurița”.

Așa rămâne ea în amintire
pe sub norii de ieri și de azi.

O bancă simplă pe care din când în când
se mai așază oameni tineri
și pe care și noi am stat
în vara trecută, nebună a traiului nostru.

Ascultă vocea Karmei în toamnă
îndepărtată, iubită doamnă.

„Lasă-mă să pățimesc
Că n-am știut să iubesc”.

Eugenia BULAT

Eugen Evu

Este o pasiune de a comenta intr-un stil reductiv, cu cheie...valoarea altuia, nu cum fac unii, autoproiectându-se

Eu scriu constructiv și ultra empatic, fără a da...sentințe. Nu sunt un vanitos, iar autoarelor le spun Surioare.

La anii mei inversăm timpul și vămile lui... Cred ca stilul e omul si admir chiar prețiozitațile, e important ce spui, dar si CUM spui... Neodivinatoriu.

Citești și te înminunezi: țara poeteselor în floare...Veniți, Privighetoarea cântă și scumpia a-nflorit!

Genul românesc și geniul poesiei noastre este al femininelor, bărbații nu prea au ce căuta în zonă... Eugenia lirică este Viață, sparge gheață și se răsfăță...A scrie despre ea este a poetizare și a comunica, cumineca. Poate doar melodioasa Indie are peocentul un pic mai în sus decum al României...

Eugenia Bulat ...

*Lăsați-mă să fiu femeie,
să pot iubi cum n-am iubit,
ca soarele pe loc să steie
de gingășia mea vrăjit.*

Venind din Melosul sacru al străvechimmii noastre dintr-olaltă, pe cardinala cruce a pătimrii și dorurilor toate, românești...Eugenia Bulat , frumoașa cum poeziile sale, își caută Sinea în stihariul Jelaniei doinitoare, denspre bocet, tânguire, iar frumusețea este firească feminină...Elegiacă în cheie și baladescă...se face ecoul propriilor cântece, iar

apoi, poem de poemă, se întoarce la strigătul spre cerul Patriei Primului evofat de Imnul României noastre...Ștefan Cel Mare și Sfânt.

Cartea ei din Valea Plângerii, rimînd manthramic cu îngerii...transfigurează un travaliu ancestral, arhetipal, din acel Timp care nu se va opri în perindarea Lui circulară, spiralată și inversîndu-se cf. Legii lui Niels Bohr; marele premiat Nobel care și pe noi ne-a zguduit prin revelație între religiosus și acționalitate, încă dinaintea anilor blestemași ai răpirii Barasabiei...

NU știu dacă este relevant că Valea Plângerii și trimiterile la Vieru (cu care am dialogat demult la o terasă cu vin moldovinesc..., sună aproape ca Valea Jiului din Ardealul meu...,eram imediat după căderea Cortinei de Fier și șpanuri și uri dintre Est și Vest..., și că în feminitatea poetesei, implicit prin dulce anima pulsatoriu neo-latină... (relevant fiind travaliul translațiilor lirice în italiană...) ..., și că suntă aidoma trist-amarei Jalwe a Viului..... Și aidoma, o altă amintire a întâlnirilor mele cu marele poet Cezar Ivănescu,... pe care l-am invitat și cu care ne-am delectat întru savoairea lecturii și Timpul Asasinilor, dar și din Doina, aina daina..., și mai motivată istoric,... Doamna Eugenia Madona Florilor Dalbe de Măr.. (prin invocația de mai sus..., și apoi din deplinul paradigmei ei deloc pragmatice... Și post Socrate ante-Hristos- Christos, știu că nu știu... Venim prin acceleratorul de visuri și abisuri, din Marele Anonim și unde ne-ntoarcem nu știm...

Ramura Bulat, a dascipolului dsale spiritual, duhovnicesc adecă, este chiei- cheilo care motivează pulsatoriu efervescent discursul cu preaplin de Pathos românesc și catedralic, precum și cum ar spune Domn Gheorghe Grigurcu în arealul Brâncușian al lui Ion Popescu Bradiceni..., și poate numele poetOmului(Leac) se traduce și Leh, al Poetului de la Vatican, înnovilatul la divinitatea precesivă a omenimii cărei îi aparținem etern rostitori și rotitori de-a pururea. Iată, nu știu că știu, dar îmi (și ne) amintim, sub vrerea mirabilă a zeiței Mnemosyne...Auziți, cetitorului de hronici Bulatiene, cum există melodios această minunată, admirabilă Poetessă:

Leac

Și iar mă vindecă satul.

Durerea cea veche-n tăcere zidită se mistuie tristă-n
hățișuri de fire și,
pe cărări de lumină, străbate din nou viața
prin tot ce cu sens am legat și legat a rămas acasă,
la vatră:

teiul din poarta cu Hora Unirii, gutuiul din pridvor
cu miros de bătrânețe;

prunii fratelui, plecat departe, în rădăcinile lor,
liliacul modest – în colț spre vecini.

Aici e fruntea mai aproape de țărână,
aici, unde *s-a născut veșnicia*, sufletul meu cugetă
liber,

oblojit de podbalul din prag și bujorii din geam,
memoria

mamei ce-o poartă;

de floarea de cireș, curgătoare peste mâna apusă a
tatei,

care i-a altoit.

Aici îmi sângeră rana – pe cărările copilăriei mele,
gonite grabnic spre maturitate.

Aici îmi încolțesc ochii – în lumina verde a codrilor,
de pruncă ce i-am străbătut

mai mult cu sufletul... (fragment din *Ars poetica* și
noietica deschiderii cărții, la pragul de mijloc al ei...)

O, Dumnezeu al Neamului de neamuri ce sum! Ce
să mai fie de adios?

Chivor, naos, tablă a Legii StrăBunilor noștrii întru
reîndumnezeire!

Bucură-te de darul- harul acestui prezenta. Carte
frumoasă, cinste cui te rescrie, din veac în Veac,..
de LEAC... Întru vindecare, prin Taina cea mai
mare. Surioasă Eugenia, îți sărut mâna care scrie și
care dăruie... Prin valea cântecului care râde- plânge
și viceversus...

Răsune Valea necum a proscrisilor (v. Rudi Igna),
nice a lui Nietzsche ori Kafka, nice a lui a.e. ba-
conski cu ale Cadavrelor în vid, necuma hoardelor
și cohortelor barbare vis tartare...

Dacă al meu frate de o cruce din diaspora români-
lor și a Destinelor asumate..., va trece cum îl știu,
de Sfintele Paște, prin Chișinău, îl rog să îi laude și
pe cei din mecenatul patriotic al Culturii Moldovei
Române...și pe editorii din sans- frontiera Satu
Mare...

Întru lauda Însuși Neamului nostrum...

Poeții sunt

GRig Vieru se renumărăabil și el, din corul angelic
și neprometeic, nici cu vulture propriu..., de la
originismul sieși egal... al existențelor noastre-nt-
Unul Dunedzău Românul...DOMINDEI..

Pentru Grigore Vieru

Poeții sunt
precum pruncii.

Lumea lor,
altfel croită,
o simțim de departe.

Când vii către ei,
gându-n jur e candid,

ozonat,
se respiră profund și ușor
ca în codru.

Printre ramuri razbat
raze drepte și clare,
rădăcini în adânc,
încleștate de stânci,
intuiești.

Lumea lor
e o pace de rouă
neatinsă,
o pace de leagăn,
albastră și
trist-Veghetoare...

!Ca pruncii,
ca pruncii,
poeții.

Aproape ca gânguresc.

!Ce lume urlîndă-n afară...

Fratele Dumitru ICHIM

Daniela Șontică

Când Cel-Înalt iubește e pururi în răsfrângerii;/ Argilă ia în palmă și-o subție-n oglindă,/ Nu cerul din țărână e templul pentru îngeri./ Ideile căzură, ne-având ce să cuprindă”.

CĂRȚILE PE MASĂ: ÎN PRELUNGIREA LUI VOICULESCU

Dacă la debutul în volum din 1970 („De unde începe omul”) Dumitru Ichim scria o poezie pe care criticii o vedeau adăpându-se din izvoarele liricii existențialiste, blagiene, după 1975, poetul s-a retras sub umbrela atotcuprinzătoare a sacrului. De altfel, era și firesc după studiile de teologie, importantă și hotărâtoare pentru devenirea ulterioară fiindu-i întâlnirea cu marele teolog Dumitru Stăniloae. Plecarea la studii suplimentare în străinătate se transformă în exil pentru Dumitru Ichim (și familia sa), care în 1974 este hirotonit preot la parohia românească din Kitchener, Ontario (Canada). Cărțile poetului preot depășesc de mult numărul copiilor săi (șase). Pe lângă lucrarea pastorală, îndeplinește printre românii din regiunea amintită și o misiune culturală și de păstrare a tradițiilor, fiind ajutat ani mulți de soția sa, poeta Florica Bațu Ichim.

Despre volumul de poezie intitulat „Tu știi că te iubesc”, apărut în 2016 la Editura Cathisma, se poate spune că încununează perfect strădania poetului de a turna aurul în forma prețioasă a sonetului. După ce o vreme a încercat esența tare a haiku-ului, a poeziei cu vers liber de inspirație religioasă, dar și pe teme diverse, în plină eră a poeziei cu formă „exagerat de liberă”, Dumitru Ichim ne propune clasicul sonet în bună tradiție shakespeariană.

Coboară pe linie românească din Vasile Voiculescu, și nu ascunde acest lucru, ba chiar continuă numerotarea sonetelor de acolo de unde le-a lăsat Voiculescu în a sa „traducere imagină...”. Și dacă e Shakespeare, și e Voiculescu, atunci e vorba de iubire. Iubire față de ea/ femeia, definitiv închisă în vers și între copertele cărții acesteia, spre a nu mai muri niciodată, chiar dacă în realitate iubita soție a plecat dincolo, răpusă de cancer, e iubire de El, Dumnezeu, Căruia îi răspunde ca Apostolul Petru odinioară: „Doamne, Tu știi că Te iubesc...”. *Când un Iov certându-se cu durerea, când un orb care caută lumina aceea deplină din care nu mai răsare întunericul, când jucăuș și cu preocupare de bijutier spre a face mereu cea mai scilpitoare podoabă iubirii, dar mai ales un veșnic mire cântându-i miresei sale despre frumusețile netrecătoare.*

Uimitoare este împrăștiata dorință de a înnoi jurământul în alte și alte forme ale zicerii, de a face cunoscută plinătatea inimii. „Filosofala piatră? S-o caute nebunii! Eu când te am în brațe zvârl pân' la cer lăstunii!”

Cele 150 de poeme sunt tot atâtea imnuri ale iubirii veșnice, nepuizabile, arătând o credincioșie la care un Arghezi n-a avut acces, dăruindu-ne mai ales zbuciumul și căutarea.

Dacă astăzi sonetul pare învechit, ne contrazice imediat facebookul, unde autorul este într-o comunicare efervescentă cu mulți tineri și unde se manifestă sute de admiratori ai scrierilor

sale. Părintele Ichim, născut în 1944, este mai tânăr decât mulți, prin dorința de a transmite creațiile sale, de a împărtăși cu toți un vers, un gând, o bucurie. Chiar dacă uneori mesajul poetic este exprimat ermetic, întortocheat, încât este necesar să reiei citirea poeziei pentru a prinde exact firul, emoția rămâne clară, intactă, atinge cititorul.

Cartea ca obiect este și ea o bijuterie, coperta fiind cartonată, în cuprins având lucrări de grafică realizate de editorul poet Savatie Baștovoi, care și prefațează volumul. „O carte în care nunta atinge culmile ei cosmice, unde dragostea dintre mire și mireasă se amestecă cu taina zidirii și a mântuirii lumii, iar vinul care se toarnă la această nuntă e vinul cel din urmă, preschimbat în taină pe care cititorul este chemat să-l bea asemenea nunului din Cana”, se spune în prefață. De altfel, cum să nu te duci cu gândul la taine și minuni, citind un vers ca acesta, de o frumusețe ce te lasă mut: „Aprinde,-n loc de lampă, vecin cu pâinea, vinul?”

Și nu doar cum iubește omul ne arată harnicul sonetist, ci și cum este iubirea Domnului, ilustrând în același timp Geneza în patru versuri: „Când Cel-Înalt iubește e pururi în răsfrângerii;/ Argilă ia în palmă și-o subție-n oglindă,/ Nu cerul din țărână e templul pentru îngeri./ Ideile căzură, ne-având ce să cuprindă”. Re Așadar, o carte de readucere a sonetului în rolul principal și o invitație de a medita la tema iubirii adevărate, netrecătoare.

Poeme

Vlad Cernea Jerca

Trecură anii...

Trecură anii rînd pe rînd,
Cum trec pe cer cocorii-n zbor,
Și-n urma lor lăsau, plecînd,
Al toamnelor sublim fior.

Cocorii pleacă dar revin,
Perechi, perechi, într-un tandem –
Dar anii trec și nu mai vin,
C-așa-i al vieții greu blestem.

Am tot sperat și-încă mai sper,
Să pot să-i schimb pe bani la tîrg,
Și-apoi, să-mi cumpăr giuvaer,
O tinerețe dată-n pîrg...

Dar, n-am găsit un precupeț,
Căci, cine-ți dă pe viață bani?...
De-atunci, pe viața mea pun preț
Și nu o mai întreb de ani!

Icoana vremilor trecute

De departe doruri mă tot cheamă-ntruna,
Spre izvorul vieții, unde m-am născut,
Unde-așteaptă casa și vatra, străbuna,
Să închin cu veacul un nou început.

Din icoana vremii sfinții dau să plece,
Carii rod în lemnul lustruit de ploi,
Prin uluca ruptă o stafie trece,
Prefăcută-n timpul ce vine spre noi...

A secat fîntîna, luna nu mai poate
Să își spele chipul, stele cad în hău,
Cum cad în ispită suflete curate,
Ce strîng în tăcere doar păreri de rău.

A plecat și mama, a plecat și tata,
După toată truda, tihna și-au găsit.
De o vreme nimeni nu deschide poarta
Semn că timpul roade-n lanțul ruginit.

Mai miroase-a pîine, vin și mere coapte,
Podu-i plin de umbre, trec să dea ocol
Cei plecați la stele. Într-un miez de noapte,
Cucuveaua cîntă în fînarul gol.

În pridvor stau îngerii împletind năvoade,
Să mă-ntorc prin vreme chiar de vreau nu pot,

Simt cum mă pătrunde dorul ce mă roade...
Doamne, lasă-mi visul, cu-amintiri cu tot!

Cinstind poeții

Cînd mă gîndesc la toamna ce ne-mbracă
Poveștile în aura tristeții,
Iar vîntul bate-n frunze ca în toacă,
Și-n graba lor se trec pe rînd poeții,

M-apucă o tristețe ce m-apasă,
Cînd sufletul se umple de durere,
Iar în tăcerea nopții ce se lasă
Îi strig lui Dumnezeu, să-mi dea putere,

Să pot să mă arunc asupra morții,
S-o strîng de gît, precum călăul care,
Pe eșafod, cînd rupe firul vieții,
Nu dă răspuns la vechea întrebare:

De ce ne mor poeții-ntr-una, Doamne,
Și lasă-n urmă lungi poeme scrise,
Ce-au așteptat să treacă-atîtea toamne
Să poată fi, de-acum, spre noi trimise?...

Dar cel mai mult din toate astea doare
Că-n Cartea Mare nume nu le-ai dat,
Să pot să-i trec cu sfinții-n calendare
Ca să-i să-i cinstesc și după ce-au plecat.

Dă, Doamne-o lege, unde fiecare,
Să poarte-un nume, cum e și firescu,
Iar de ne treci cu vremea în uitare,
Îl lasă viu măcar pe Eminescu!

Varietas delectat

Marin I. Arcuş

Departate, de a avea a face cu un mixtum compositum; lucrarea lui Virgil Cercelaru „**Din colbul vremii adunate... dincolo de Aninoasa Gorjului...**” apare ca o structură de structuri literare care, deşi numeroase şi diverse (peste 140 de teme), ca elemente comune au la bază **istorie, artă, cultură, civilizație.**

Autorul, cercetător, publicist şi scriitor a dat la iveală şi alte lucrări interesante între care şi o valoroasă monografie a comunei natale Aninoasa-vatră de cultură şi civilizație-Tg.-Jiu, 2012, 324 pagini, pornind de la preistoria localităţii şi a zonei până în zilele noastre, continuând astfel în stilul *excelsius* înaintaşi de înaltă ținută etică şi profesională: Ilie Iscrulescu, Maria M. Jianu, George Dolcu, Ion Bobină..., ceea ce însemnează că Virgil Cercelaru n-a pornit a explora/cerceta *ex nihilo* realitatea istorică şi literar-artistică.

Puţini (se numără pe degete) intelectuali ai vremurilor noastre care şi-au legat viaţa de comunitatea în mijlocul căreia s-au născut, au crescut şi au muncit spre binele şi prestigiul economic şi cultural al acesteia. Virgil Cercelaru este unul din venerabilii dascăli ai Gorjului şi, nu numai, care şi-a închinat viaţa unui măreţ ideal *intra şi extra muros.*

Revenind la cartea sa, în curs de apariție, am vrea să arătăm că la prima vedere panorama tematică atât de variată pare „a spăria gândul”, dar pe măsură ce se pereverează în lectura textelor varietatea încântă/desfată spiritul, satbilindu-se astfel liniile de forță sau direcțiile principale pe care se pot grupa textele literare şi științifice.

O primă grupă de texte se referă la comuna Aninoasa şi Editura „Ram”- prima editură care a apărut într-un sat românesc, în legătură cu care distinsul profesor, critic şi istoric literar, Zenovie Cărlugea, a scris o interesantă carte intitulată Editura Ram, Aninoasa-Gorj (1934-1947), Editura „Măiatra”. Tg.-Jiu, 2014. Aici, la Editura „Ram” din Aninoasa au apărut multe cărți scrise de autori români şi străini, între care şi cartea Nicolaus Olahus-primul umnaist de origine română, a universitarului de Cluj Ştefan Bezdechi, cu un cuvânt înainte de prof. Ion Lupaş, membru al Academiei Române (1939). Tot aici s-au sărbătorit 8 decenii de existență a Editurii „Ram”, a apărut Centrul de studii al Editurii „Ram” la 80 d ani de la înființare, Ecouri de ieri şi de astăzi ale Editurii „Ram”, Povestea singurei edituri săteşti din România...

În legătură cu Aninoasa-oiconim ce are la bază un fitonim (anin/arin) apar teme precum Biserica din Aninoasa, Istoria cântecului „Hora de la Aninoasa”, Aninoasa, 400 de ani de la prima mențiune documentară, Toponimia comunei Aninoasa, Aninoasa cu 60 de ani în urmă, Aninoasa-CENTRU AL CULTURII ROMÂNEȘTI, Tradiții ale comunei Aninoasa care trebuie continuate, Oaspeți dragi la Aninoasa etc. La acest grupaj se mai adugă mențiuni referitoare la alte sate precum Groșera, Sterpoaia, Turburea, Bibești.

De asemenea, autorul realizează profile sau medalioane ale unor intelectuali/oameni de cultură şi artă importanți: Ilie Iscrulescu, Ilie Bădescu, Ilie Stănescu, luptător pentru Marea Unire, Titu Frumușanu, George Dolcu, George Călinescu, Constantin Brâncoveanu.

În legătură cu Mihai Eminescu, poetul „nepereche” şi „omul deplin al culturii române” (Constantin Noica), autorul realizează nu mai puţin de 21 de articole relevante (p. 75-103) pentru ceea ce a însemnat marele poet în cultura şi

societatea românească a timpului în care a trăit și a scris. Cu ocazia unei aniversări Eminescu, poetul de la „Mărțișor” a scris un poem emoționant: „Pășiți cu grijă tăcută, frații mei,/ Să nu-i călcați nici umbra,/nici florile de tei./ Cel mai chemat s-aline, din toți, și cel mai teafăr/ Și-a înmuiat condeiul de-a dreptul în Luceafăr” (*Inscripție pe amfora lui*, 12 mai 1964)

Alte articole apar în legătură cu Martha Bibescu, Petru Dumitriu, doctorul Nic. Hasnaș-moldovean legat sufletește de Gorj și gorjenii pentru care a făcut foarte mult ca medic și realizator de proiecte umanitare și edilitare în orașul de pe Jiul de Sus, Constantin Brâncuși, demiurgul cugetător, Ion Creangă, Al. I. Cuza, „părintele poporului”, dr. Dumitru Dumitrașcu, Arethia Tătăreanu, W. Shakespeare, Nic. Iorga, Nic. Titulescu, Aurelian Popescu, Gheorghe Gheorghiu Dej, Marin I. Arcuș ot Rădinești-Gorj ș.a.

O direcție importantă se referă la istoria națională cu teme de real interes științific: 300 de ani de la martiriul Brâncovenilor, Tudor Vladimirescu în documente și tradiții locale (I,II), 195 de ani de la revoluția Marelui Pandur. Zăvera în Gorjul de Jos, 75 de ani de la înfăptuirea Marii Uniri, Transnistria, sfânt pământ românesc, 75 de ani de la Unirea Basarabiei cu România, Transilvania-istorie și dăruire românească, Un secol de la Marele Război pentru Reîntregirea Neamului.

În finalul lucrării apar tabele cu aninoșenii eroi căzuți în Războiul din 1877-1878; 1916-1918/1919; 1941-1945, în număr de peste 100.

Ca dascăl valoros al satului, pe Virgil Cercelaru l-a preocupat școala ca mijloc de educație, cultură și civilizație, problemele limbii române în școală și în afară de școală. Cităm unele articole-teme: Școala tip „Haret” din centrul Aninoasei, Școlile din Aninoasa, Condiția dascălului în satul socialist, Creația și cercetarea în rândul elevilor, Apărarea limbii române de nestăvilite agresivități, Amputații cu implant în limba română actuală, Paradoxuri lexicale pentru megalomanii profesionale (sintagme gonflabile utilizabile, sintagme gonflabile moarte).

O altă direcție de cercetare o constituie folclorul românesc din Aninoasa și zonele adiacente concretizată în lucrările Colinde de iarnă, Legenda ouălor roșii, Sărbătoarea Sf. Gheorghe de la 23 aprilie, 150 de ani de la publicarea baladei Miorița și

conotațiile ei actuale...

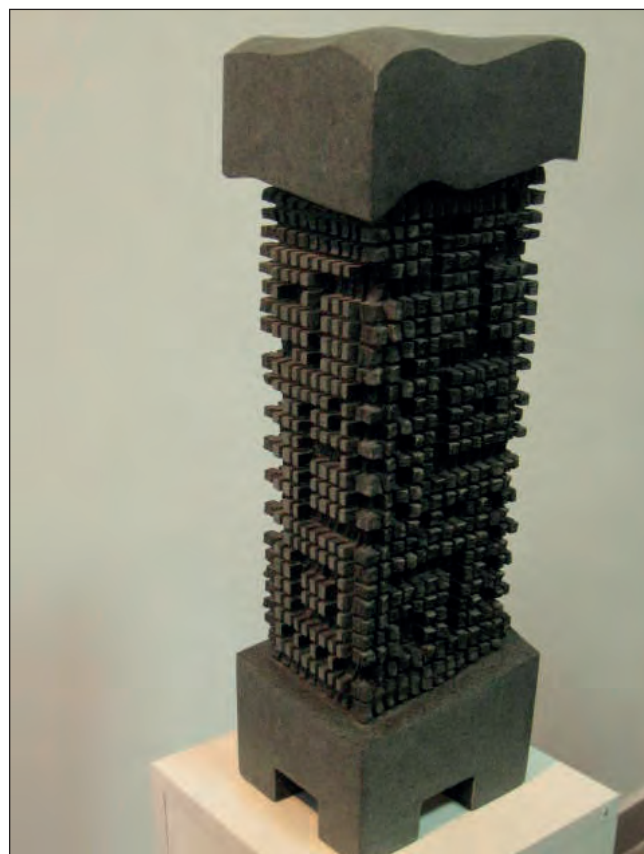
Autorul trăiește ca noi toți viața modernă și nu evită a lua *à rebours* („în răspar”), în stilul-i pamphletar caracteristic realitățile de zi cu zi. Un simptom al freneziei alegerilor, Defăimarea ucide educația, Totul pentru noi...sau O lege a corupției, Lupta împotriva corupției în Țara lui Bacșiș, De la bacșișul chelnerilor la veniturile „nesimțite”...

Desigur, mai sunt și alte idei importante nemenționate în ceea ce am încercat ca *vademecum* (reperere generale) pentru această lucrare de referință semnată de dascălul „de țară” Virgil Cerce-laru. A se observa că prima silabă din patronim este **Cer** care semnifică infinitul așa cum a încercat și are mereu în gând autorul.

Mulțimea și varietatea textelor sunt completate fericit cu idei sau maxime celebre și cu o iconografie relevantă, inclusiv „Horă de la Aninoasa”, pictată de Theodor Aman în anul 1890.

Citind acest grand tom al profesorului Virgil Cercelaru, lectorul, atras de actul cultural elevat, rămâne încărcat spiritual pe termen lung cu o foarte bogată informație culturală și estetică.

A socoti acest op *un finis coronat opus este* cu totul neavenit, întrucât, în continuare, marile proiecte culturale ale acestui **Cer...** *non limits*, își cer, imperturbabil, „veșmintele vorbirii”.

Copilărie

Nicolae Gugu

Jaleșule râu de munte,
Izvorât din piatră seacă.
Amintiri de mult trecute,
Reînvie și mă încearcă.

Mă revăd, copil de-o șchioapă,
În torida vară caldă.
Din grădină de la sapă,
Alergând să fac o scaldă.

Și uitam atunci de sapă,
Aruncată în buruieni.
Bălăcindu-ne în Opa.
Cu Jumugă și cu clenii.

De pe mal săream în toaia,
Lui Ileanu sau Cuțui,
Iar când terminam cu baia,
O porneam pe râu haihui.

Pescuiam doar eu cu Sîle
Dintre toți, noi eram așii
Pe mal fratele, Vasile,
Aduna din zbor carașii.

Din sălcii, tăiam nuiiele,
Potrivindu-le crăcăni
Înșiram frumos pe ele
Jumugi, fițe și cu clenii

Când da soarele-n apus
Și murați bine de apă
Ne întorceam pe drum în sus
În grădină, iar la sapă.

Fiecare își lua rîndul,
Din tarlăua cu ardei
Iar când se lăsa amurgul
Ne întorceam cu pașii grei.

La pârâu stăteam pe punte
Și ne bălăceam cu apa
Unde odihneau cuminte
Călăstinele și sapa.

Mama mesteca pe plită
Mămăliga în ceaun
Iar tîgaia înnegrită
Sfârâia în nori de fum.

Și lihniți cu toți de foame
Stam și așteptam cumiți
Mămăliga s-o răstoarne
S-o îmbucăm cu peștii fripți.

Și sătui cu burta plină
Cocoțați pe un pat de scânduri
Drept saltea o rogojină
Ne îndemna la somn și gânduri.

Întunericul din casă
Ne făcea părul vâlvoi
Și vedeam cum stau sub masă
Umbre negre de moroi.

Noi culcați pe rogojină
Și băgați cu capu-n pături
Așteptam cum o să vină
Vrăjitoarele pe mături.

Le simțeam cum prin odaie
Vânjoleau pe masa scundă
Și visam că făceam baie
În a Jaleșului undă.

Restitutio in integrum

Eugen Evu

După ce a plutit pe apele când calme, când fur-tunoase ale creatorului necuprinsului, cum inspi-rat definește într-o prefață afect-la- afect Cornel Nistea, poeta celui mai accentuat și constant pe variantele timbrului strict oratoriu, muzical imbi-nă în cea mai reușită carte a sa, , cu text explicit, ondulația incantatorie, neo-divinatorie, dimensi-unile unui dualism din care se zbate riscant sta-rea de nedatare a îndorurării, a suferinței feminist/matranliste, a Mamei pentru cei înnăscuți...Nimic mai firesc, și încă departe de țarmuri (aceleasi și ele imaginare)...dilema Sinei vs Sinelui, a pere-chii EA-EL... Anima Anymus...persistă și, deloc paradoxal,nalte Poesie....Una a siajului, trendului de la prora plutirii... Afectele când jubilează, când rezolvă stările conflictuale(bine-rău, dadaism- negativism, v. idem C. Nistea)...provocând descăr-cări voltaice ,în singurăciunea unei odăi virtua-le...Abstractul și concretul sune scara de valuri...a unei navigații care aparțin artei seducției , auzirea, ROSTIREA redefinind admirabil întreaga ei călă-toriei între văzut și (spre) nevăzut..

Adriana Tomoni scrie sub transa autoindusă, mai bine, la egal- clepsidric, religiozitatea cu Arta ei poetică, poieionul paradigmei eladic- neolatin.

Siajul nu este al dârelor de ski pe omături mon-tane., ci al mirabilei Thalassa.

Discursul acestui stadiu ne este cunoscut din antecedentele salutate , din nefericire, inegal de editori fără organon...De astă dată, marele nos-tru poetomeditor își salută propriile-i afinități LIMESIENE, de ce nu? LIMESIANICE...Prin aceea că Limes recalibrează și literal, un rezultat al tangajelor...Misionarism, v. și Elena Daniela Sgondea...

Necum trepidant primejdios, ci în ludicul varia-bil- comunicativ,,cum ar spune Mihaela Miroiu...

Desigur, un comentariu egal cu obiectivul său, nu va reda autorului liniștea...Liniște? Care liniște, mai ales a Femeii Mame față de cel nă-scut de EA...a substitutului Tatăl, EL-ul mitologic?

Arta poeziei de față este și meseria, chinu-itoare, într-adevăr, a Rostirii...Aici, la antipo-dul unor mari poeți din Exil, ca Andrei Zanca Sofalvi, (Heilbroon, Germania)dar și a unui unic sieși, Francisc Pal, nevăzătorul din Canada lui

Alex Cetățeanu..., Poetessa noastră știe prin (con) viețuire, arta VIVENDI... fără de care majorita-tea unori răzlețite... cuvântătoare cultivă buruia-na otrăvitoare a... respirației diavolului... Rostirile Ei sunt incantatorii, de leac prin Veac, anacolu-turile s-au estompat, spontaneitatea redă semnul autenticității simțirii.... Livrescul iese la suprafață plutind ca algele, ori metaforci zicînd, vârfuri de catarge la orizont...,,aripi de rechini spintecînd se-mantica magna...

În siajul cuvintelor este al Logosului și aparține de drept rostuirii efectelor combinatorii.... Stilul este omul, omul tinde a dăinui întru vindeca-re, a Sinei și a Sinelui... fără ghilotina sinelui, v. Paulina Popa, ori a luminii răsturnate,..ca să mă rezum cu politețea necesară, la două importan-te convive din arealul miticii hunedorene, cva-si- transilvănene. Siajul este o carte de excelență, așteptînd referințe pe măsura valorii ei intrinseci... Tomografia Adrianei Tomoni ne este aparatul ce-lor mai subtile afinități vitale primirii din dar- dar-facă-se, Amin!

Rostul

Adriana Tomoni

Doamne, Tu, care știi rostul,
Celor zidite în mine,
Drumul oare cunoscui,
Ști-voi oare ce-i bine?

Îngerii-n ale lor aritmetici,
Adunatu-mi-au zilele toate
Și bune și rele și piedici,
Înțelepte-s ale lor socoate.

Împacă-mă, Doamne, cu vrerea,
Ce Tu o voiești, știu eu bine,
Și dă-mi în suflet puterea,
Să pot ajunge la Tine.

Mi-e greu și tălpile-s rană
Și plouă pe anii mei mulți,
Trimite-mi o sclipire de geană,
Ca semn că durerea-mi ascultă.

(dintr-un nou volum în pregătire, n)

Preludium

Eugen Evu

Cuvânt înainte

Cetitor în text ca-n stele
De la mine din cuvinte
Mulțumesc răbdării voastre
Jăruind neoromantic

Fie-ne menirea fastă
Te salut de peste deal
De dinjos de Rai cu-această
Alungare val-din-val

De la mări interioare
Spre cunoaștere prin delte
Vânt prieten, estuare
Amfore de stele zvelte !

Rămurind dinspre pădure
Aiurând dinspre visare
Fie-ne ursite-augure
Și iubirile splendoare

Oriunde vei fi, Ferice !
Evu crede-n tot ce zice.
Crezi și tu-n ce-am scris aice!

Invocație

Amăgiri și aiurări
Fel și chip, delir al minții
Le-au sădit din patru zări
Cruce-n arhetip părinții
Miez credințelor și științii
Insomniile divine
Sacrul în profan revine
A-nălța și-a se susține.

Învățând prin dezvățare
Spațiuultimp oglindalumii
Greu nadir, ușoară zare
Zestrea stigma taina Mumii
Noapte, tu, de lumi gravidă
Spre izvoarele Luminii
Curcubeu- boltit- clepsidră
Vindecă-ne și ne-alină!
Sum zidiți în libertate
Dumnezeu în om se zbate
Moartea nu știm cum învie
Operă murind de vie
Din substanță în stihie
Cine-i Gândul care scrie?
Nu se știe, nu se știe.

Amăgiri și aiurări
În Acum continuu, ieri...

Virgo

În fractalul mic cosmos al
corolei
A șasea planetă dinspre exterior
Își trepidează mireasma
nocturnă.
Fluture Imperial, tu,
Ai provocat seismul ca spectru
Mușcătura ta să mă vindece.

Clopoțel

Toamna, când oglinzile se tulbură
Verdele ochilor tăi beau limpede
cerul.

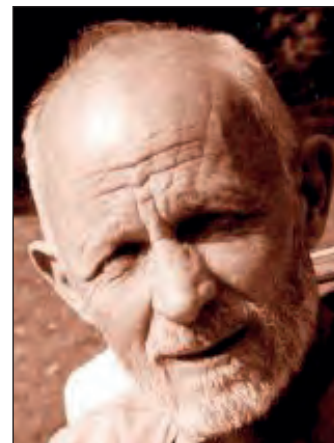
Un pui de curcubeu desculț
Caută culcușul dezmiardării
Pe care doar eu ți-l cunosc
Și i-am pierdut singura cheie...
În mine e treaz misterul zeiesc
Pe care-l dorește fără să-l știe
Sufletul tău de femeie.

Al brândușei clopot își răsună
mireazma
Când trup și suflet
se-mpreunează
Să ne cunune aghiazma.
Iată, eu sunt
Amurg răsărind.
Toamna, când oglinzile se tulbură
Și înmugurește invizibilul
Miez al Seminței de Viu
Verdele ochilor tăi bea sărutul
zglobiu
Din care se-nfruptă în Sine
Cunoașterea doimii întru
treimea din fiu.

Vino, fără cuvinte, dintotdeauna,
te știu!

Metafizica descrierii

A descrie a ne dăruie este
Jaf pradă dezmiard este !
De umbre de catarge aiurare
De la mările interioare

Aripe- trepte complice cu zefirii,
Fâlf de aripi de fluture Imperial
Propagându-se în captivul
astral
Pe orbita dornică sieși a
Divin- devenirii.
Dezgreunat de materie timp.
Întrezărire prinstrăpunsul nimb.
Cu neștire de doliu răsând-
Curcubeul...
Sub mâna care scrie
Prunc se trezește zeul.

Amintire din EDEN - Incantația Sumeriană-

Împrimăvărează-se melosul
zeului.
Întredeschise sunt Vămile.
Desculț prin pajiștea elizee a
Memoriei zburdă spiritul meu
Ca mielul neștiind că va fi
Dus la tăiere.
Umbra lui culcă macii,
Secerînd mireasma divină.
Atent la pândă cheruvul
Mi te răpi de sub Marele Arbore.
Fructul din vârf
Îngreunat de semințe
Îl culeg cu suspinele.
Râde în inima mea
Răul geamăn cu Binele.
Surioara Mială- Mioară
Din mușcătură- floare de
nu-mă-uita,
Sărutul desface pecetea
mușcată...
furată Cunoașterii
Sacrificiul reface Structura
Prin durerile nașterii.

Breviar publicistic

Ion Trancău

Am citit, în ultimele cinci săptămâni, cinci numere ale hebdomadarului național *România literară*, 14, 15, 16-17 și 18, apărute din 31 martie, până în 21 aprilie 2017. Scriitorul contemporan Gabriel Chifu se afirmă și se impune tot mai vizibil ca prozator, poet și publicist reprezentativ al intervalului literar postbelic și postdecembrist. În numărul 14 al revistei *România literară*, sub frontispiciu, putem citi, *O carte în dezbatere*, **Ploaia de trei sute de zile**, a scriitorului Gabriel Chifu. Despre carte, în paginile revistei, *Semnează: Mircea Mihăieș, Sorin Lavric, Irina Petraș, Alex Ștefănescu, Simona Vasilache, Răzvan Voncu*. În dreapta, alături, tot pe pagina 1, apare fotografiată coperta romanului editat la *Cartea Românească*.

Mircea Mihăieș semnează comentariul critic, de *Contrafort*, *Cronica unei tragedii anunțate*, avertizându-ne că *Ne aflăm în fața unei utopii*

cu semn negativ, a unei lumi ce tinde, mocnit și monoton, spre propria extincție, romanul marcând *un moment fast pentru proza românească și un nou reper în cariera în expansiune estetică a lui Gabriel Chifu*.

Pentru Sorin Lavric, romanul este un *Eschatonromânesc, o apocalipsă la scara românească*, evocare terifiantă, dar realist-mitică a altei calamități pluviale postdecembriste.

Irina Petraș citează, cu modestie, dar și cu admirație colegială din *Cronica...lui Mircea Mihăieș* și din *Eschaton românesc*, comentariul lui Sorin Lavric. Irina Petraș conchide aluziv la hermeneutica lui Mircea Mihăieș: *Chiar cronică neagră fiind și cu încheiere apocaliptică romanul e unul ivit din iubire. Caramia rămâne cara mia, fie ea și copleșită de toate păcatele*.

Alex Ștefănescu acordă lui Gabriel Chifu un binemeritat *premiu de originalitate*.

În același număr al revistei *România literară*, 14/2017, Nicolae Manolescu *întreabă revoltat: Ce face Ministerul Educației Naționale*. Trei doamne profesoare...și toate trei, specialiste în vorbirea, citirea și scrierea limbii materne, una dintre ele la Universitatea de Vest din Timișoara, sunt de părere că scriitorii noștri clasici (*canonici*, în programa examenului de bacalaureat), fundamentali, precum Creangă, Eminescu și Sadoveanu, nu mai sunt pe gustul elevilor/studentilor, nu mai spun nimica cestora, nu-i mai sensibilizează, operele lor fiind caduce, au intrat într-un ireversibil și iremediabil proces de perempțiune. O doamnă profesoară declară, ofuscată, că nu mai respectă programa școlară, renunță la Eminescu și Creangă, preferându-I pe...Arghezi și Shakespeare. Domna profesoară de la Universitatea de Vest l-a întrebat pe domnul profesor universitar și academician, critic și istoric literar Nicolae Manolescu de ce elevii/studentii de azi trebuie să mai cintească opera lui Sadoveanu.

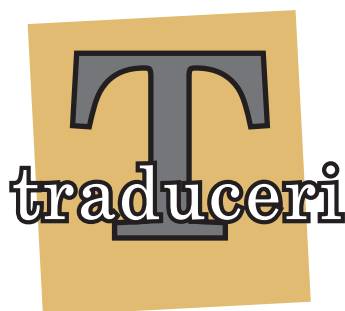
Revistă a Uniunii Scriitorilor din România Director: Nicolae Manolescu anul XLIX 31 martie 2017 28 de pagini 3 lei

Revistă finanțată cu sprijinul Ministerului Culturii și Identității Naționale

O carte în dezbatere
Ploaia de trei sute de zile
de Gabriel Chifu

Semnează: Mircea Mihăieș, Sorin Lavric, Irina Petraș, Alex Ștefănescu, Simona Vasilache, Răzvan Voncu

- Editorial de Nicolae Manolescu: Ce face Ministerul Educației Naționale?
- Poemul săptămânii de Liviu Ioan Stoiciu
- Dan Stanca: Mă simt în pielea lui Timon
- Versuri de Carolina Ilica
- Daniel Cristea-Enache despre *Arhitectura memoriei* de Răzvan Voncu
- Alexandru Niculescu: O „istorie stranie”, dar incompletă
- Scriitori în arhivele CNSAS — Cezar Ivănescu
- Chateaubriand despre „catastrofa din iulie” 1830
- Sorin Alexandrescu: Încercare, tardivă, de a-l regăsi pe Tzvetan

Poezii de dragoste

Inspirat de ființa zânelor noastre frumoase ca un răsărit de soare, Alberto Voka este poetul fabulos care crede în steaua iubirii. El este cel care aparține nu numai limbilor română și italiană, ci și limbilor germană, franceză, bulgară, macedoneană, slovenă, sârbocroată, aromână, albaneză, până la zece, ca un Cantemir întors prin Istoria hieroglifă spre poem, ca un cântec care caută o Europă mașteră. Ce bine că poetul nu ocolește izvoarele! Cum de s-a oprit tocmai aici unde, alături de noi, și el a devenit poet! O fi oare o răscruce? O fi oare o mirare? O fi oare ceva dat care ne alege? Alberto Voka este poetul care stârnește ninsoarea în limba română. El reface un drum întreg, numai ca să dea o definiție versului său în italiană, care albește mirarea limbii române (Victor Marin Basarab).

Love poems

Inspired by our fairies, beautiful as a sunrise, Alberto Voka is the fabulous poet who believes in the love star. He is the one that belongs not only in Romanian and Italian languages, but also German, French, Bulgarian, Macedonian, Slovenian, Serbo-Croatian, Aromanian, Albanian, up to ten, as a Cantemir returned through Historia Hieroglyphica to poem, as a song that seeks a master Europe. Good thing that the poet does not avoid the springs! How did it stop precisely here, with us, and became a poet! Is it a crossroads? Is it a surprise? Is it something given that chooses us? Alberto Voka is the poet who stirs snow in the Romanian language. He restores an entire way, only to give a definition to his verses in Italian, which bleaches the surprise of the Romanian language. (Victor Marin Basarab).

MIERE

De ce mă vrei?
M-ai întrebat.
Pe buzele tale
Erau polen și nectar.
Nevăzute albine
Îți desenau pe buze o inimă.
De ce mă vrei?
M-ai întrebat.

Nevăzute albine
Se trudeau să poarte prin aer
Tremurul inimii tale.

HONEY

Why do you ask ?
You asked.
Your lips
Were honey and nectar.
Unseen bees
Were drawing a heart on your lips.
Why do you want me?
You asked.
Unseen bees
Were struggling to carry through the air
The tremor of your heart

MONOLOGUL UNUI VIS

Potolește setea
Pe Valea Luminii
Râzi
Ca să te mângâie îngerii!
Du-te sus,
Trage perdelele
Și stinge lumina!
Nu vezi că eu sunt
Lumina ta!
Așteaptă-mă!

MONOLOGUE OF A DREAM

Quench the thirst
On the Light Valley
Laugh
So that the angels fondle you!
Go up,
Draw the curtains
And turn out the light!
Can't you see that I am
Your light!
Wait for me!

VECINI LUMINII

Vino Andreea
Să devenim vecinii luminii!
Tu nici nu știi
Că în fata ta
Există biblioteci neguroase!
Vino, am somnit.
Deschide aceste antice cărți
Si lasă-mă
Să-ti mângâi trufia!

NEIGHBOURS TO THE LIGHT

Come Andreea
let us become neighbours to the light!

traduceri

You don't even know
That in front of you
There are foggy libraries!
Come, I whispered.
Open these antique books
And let me
Fondle your pride!

CÂNTEC POPULAR

Prin Rai alergând,
Coborând,
Pe asternutul de vânt,
Sânii tăi tremurau.
Undele lor mă loveau,
Mă trânteau la pământ.

FOLK SONG

Through Heaven running,
Alighting,
In the wind bedding,
Your breasts were shivering.
Their waves hit me,
Knocked me down to ground.

SUFLETUL VERII

Hai să privim în amurg
Disperarea
Și marea-n ruină,
Pădurea care și-a apus
Cununea de crengi.
De câte ori ne-mpăcăm,
Suntem mai aproape de Dumnezeu.
Hai, vino în sufletul verii –
Vom fi
Precum doi inși
Aplecați tare departe
Și adormiți...

SUMMER'S SOUL

Let's look at dusk
The despair
And the great ruin,
The forest that set
The crown of branches.
Whenever we reconcile

We are closer to God.
Come, join me in summer's soul –
We will be
As two people
Bend very far
And asleep...

PUTEREA IUBIRII

Cu pielea ta luminezi stelele,
Cu gasul tău sorbi izvoarele,
Cu buzele tale încălzești iernile,
Cu gura ta rostești rugăciunile,
Cu ochii tăi orbești zorile,
Cu numele tău albești zilele.
Cu sângele tău înroșești rodiile,
Cu sânii tăi străpungi nopțile,
Cu pântecul tău rotești soarele,
Vezi?!
Cu pântecul tău rotești soarele.

THE POWER OF LOVE

With your skin you lit the stars,
With your voice you drink the springs,
With your lips you warm the winters,
With your mouth you way the prayers,
With your eyes you blind the mornings,
With your name you whiten the days.
With your blood you blush the pomegranates,
With your breasts you erupt the nights,
With your waist you spin the sun,
Don't you see it?
With your waist you spin the sun.

FRICĂ

La cincisprezece ani
Furi primele mere -
În sânii le ascunzi.
Bagă vecinii de seamă.
La șaptesprezece ani
Văd și eu
Că ții ascunsă în sân
Privirea vecinilor.
La optesprezece ani
Mergi la piață :
Nu vinzi acolo nimic,
Dar te întorci bogată acasă.
Bogăția ta aspră
Ne umple de frică.

FEAR

At fifteen
You steal the first apples -
You hide them between your breasts.
The neighbors notice that.
At seventeen

T

traduceri

I also see
That you keep hidden between your breasts
your neighbors' sight.
At eighteen
You go to the market:
You sell nothing there,
But you come back home enriched.
Your harsh wealth
Fills us with fear.

PERLA POETULUI

Ești ca boara cea ușoară
Ca o poftă legănată
La un piept de dumnișoară.
Ești, oricând, ca niciodată.
Niciodată nu știi când
Ești ca pasărea furată
De văzduhuri pe pământ.
Ești aripa care-n ceruri
Lasă-n urma ei un rand
Din poemul care zboară.

POET'S PEARL

You are like the slight breeze
As a swigged appetite,
At a miss's bosom.
You are, anytime, ever.
You never know when
You're like a bird, stolen
By the sky on earth.
You are the wing that in heaven
Leaves behind her a row
From the flying poem.

PASTEL

Scoica sânilor tăi
Era sfântă ca luna
Culoarea lor albă
Era precum spuma
La marginea mării.

PASTEL

The shell of your breasts
Was holy as the moon
Their white color

Was like the foam
At the seashore.

ATLANTIDA

Hai să trăim,
Mă rugai
Și buzele tale
Asemenea văzduhului mării
Veneau, strigau,
Cotropeau
Când plecai,
Străzile în urma ta
Deveneau
Atlantidă
Scufundată
Cu mine cu tot.

ATLANTIDA

Let's live,
You asked me
And your lips
Just like the sea's sky
Came, cried out,
Flooded.
When you were leaving,
The streets behind you
Were becoming
Atlantida
Sunken
With me at the same time.

EROTICĂ

Cum să te laud, Femeie
Când te alinți pe divan
Te răsucești ca o cheie
Și te-apeleci ca un lan
Și te-arunci în oglindă
Și te-neci tot mai goală
Și nu-i nimeni să-ți prindă
În agrafa din poală
Părul tău greu ca o beznă
Tremurând lângă gleznă.

EROTIC

How to praise, Woman,
When you swing on the divan
You twist as a key
And you lean like a cornfield
And you throw yourself in the mirror
And you drawn even more nude
And there is no one to catch
In the clip on your lap
Your hair heavy as a darkness
Trembling next to your ankle.

Creație și traducere de Alberto Voka